

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ฉบับสมบูรณ์

โครงการ “การศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี”

จัดทำโดย

		หัวหน้าโครงการวิจัย
1. นางบุญจันทร์	ดากลาง	
2. นายธัญญา	แสงสวรรค์	นักวิจัย
3. นายอำนาจ	โพธิ์แก้ว	นักวิจัย
4. นางปัทมา	บุญเทียม	นักวิจัย
5. นางสาวปวีณา	ขอมีกกลาง	นักวิจัย
6. นายปัญญา	ระโหฐาน	นักวิจัย
7. นายอ่อนศรี	ลุนผง	นักวิจัย
8. นายไพฑูร	พุลเกษม	นักวิจัย
9. นายประมวล	มาหาร	นักวิจัย
10. นายบุญสม	ประณมพรราช	นักวิจัย
11. นายมนต์ชัย	ประชุมชน	นักวิจัย
12. นายชยันต์	ขอมีกกลาง	นักวิจัย
13. นางสาวสองเมือง	พรมภูผา	นักวิจัย

กันยายน 2555

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป” กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่นๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พุฒยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. กรรมการสหกรณ์ ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่นๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็นว่าข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่นๆ หรือพื้นที่อื่นๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวตนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว.สำนักงานภาค ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่กวิจัยเป็นอย่างมาก ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว

สกว.สำนักงานภาค จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนองานออกมาในรูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยให้มีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

คำนำ

การดำเนินงานวิจัยโครงการ “การศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี” เริ่มดำเนินงานวิจัยฯ เมื่อ มิถุนายน 2552 ถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลารวม 4 ปี 3 เดือน จนสำเร็จลุล่วงสามารถสรุปรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบุพราหมณ์ ทีมวิจัยชาวบ้านตำบลบุพราหมณ์หวังว่ารายงานวิจัยโครงการ “การศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี” ฉบับสมบูรณ์นี้ สามารถนำฐานข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับต้นทุนศักยภาพของชุมชนมาใช้จัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในชุมชน จนเกิดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ตำบลบุพราหมณ์ต่อไป

ทีมวิจัยชาวบ้านตำบลบุพราหมณ์ ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เห็นความสำคัญของปัญหาให้ทุนทำงานวิจัยฉบับนี้ ขอขอบคุณท่านอาจารย์ พิรัช กุลชัย และทีมพี่เลี้ยงทุกๆ ท่านจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น Node สุวรรณภูมิ ขอขอบคุณชาวบ้านตำบลบุพราหมณ์ทุกท่านที่ให้ข้อมูลและร่วมทำการทดลองต่างๆ งานวิจัยฉบับนี้เป็นผลงานของชาวบ้านตำบลบุพราหมณ์ทุกท่าน ทีมวิจัยเป็นเพียงผู้รวบรวมข้อมูลของท่านมาวิเคราะห์และนำเสนอแพร่สู่ชุมชน

คณะนักวิจัยชาวบ้าน ตำบลบุพราหมณ์

กันยายน 2555

สารบัญ

	หน้า
บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน	I
คำนำ	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	VI
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
เป้าหมายหลัก	3
โจทย์วิจัยหลัก	3
โจทย์วิจัยย่อย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน	3
ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	4
ประเด็นการศึกษา	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ระยะเวลาดำเนินการ	5
งบประมาณ	5
วิธีการดำเนินงาน	5
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
รายชื่อผู้ทำงานโครงการ	6
บทที่ 2 ทบทวนบริบทและสถานการณ์ชุมชน	8
บริบทชุมชน	8
สภาพสังคมและวัฒนธรรม	8
สภาพเศรษฐกิจ	9
องค์กร	9
สภาพปัญหาของชุมชน	10
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	11
ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน	11
การดำเนินงานแต่ละขั้นตอนการวิจัย	1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การดำเนินงานโครงการ	16
รายละเอียดการดำเนินงานโครงการวิจัย	27
- กิจกรรมสร้างความเข้าใจกับชุมชน	27
- กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล	40
- กิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล	87
- กิจกรรมทดลองจัดการท่องเที่ยว	103
บทที่ 5 ผลการวิจัย	124
ผลการศึกษาต้นทุนศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของตำบลนุพราหมณ์	124
ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานการณ์จัดการท่องเที่ยวของชุมชน	148
ผลศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสม	149
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	152
สรุปผลการวิจัย	152
อภิปรายผล	155
ข้อค้นพบจากการวิจัย	155
ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	156

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินงานโครงการ

16-26

บทนำ

ตำบลบุพราหมณ์ ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบไปด้วย 10 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านทับลาน บ้านขุนศรี บ้านบุพราหมณ์ บ้าน กม.80 บ้านวังมี้ด บ้านวังขนแดง บ้านวังหิน บ้านวังใหม่ บ้านแสนสุข บ้านทับลานใน มีอาณาเขตทิศเหนือ ติดกับ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ทิศใต้ ติดกับ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี ทิศตะวันออก ติดกับ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลนาดี อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 406 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 253,750 ไร่ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,474 คน

ตำบลนพพราหมณ์ มีทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์เป็นลักษณะพื้นที่ราบเชิงเขา มีเทือกเขา ล้อมรอบ เนื่องจากอยู่ระหว่างเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานและอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งได้ ประกาศการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ จากองค์การยูเนสโกเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 และกำลังจัดสร้างทางเชื่อมต่อผืนป่ามรดกโลกของสองอุทยาน เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของแม่น้ำ บางปะกง มี ดันลานขึ้นอยู่ทั่วบริเวณตำบล เป็นป่าลานผืนสุดท้ายของประเทศไทยที่ยังคงความอุดม สมบูรณ์ และยังมีความหลากหลายทางธรรมชาติ ได้แก่ พันธุ์ไม้ต่างๆ เช่น ไม้ยาง ไม้กฤษณา และ พืชสมุนไพรนานาชนิด รวมถึงสัตว์ป่าที่หายาก ได้แก่ กระตัง กวาง เลียงผา นกเงือก ช้าง มีแหล่ง ท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่หลากหลายเช่น อ่างเก็บ น้ำทับลาน น้ำตกลำพญาธาร น้ำตกบ่อทอง น้ำตก เวฬุวัน น้ำตกเหวนกกก ทั้งยังมีสภาพภูมิอากาศทำสบริสุทธ์ มีโอโซนอันดับ 7 ของโลก ทำให้มีริ สอร์ทเกิดขึ้นจำนวนมาก เช่น บ้านผางาม ทะเลหมอกริสอร์ท เมืองในหมอก ร่มเย็นทับลาน ประชาชนในตำบลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ลูกจ้างโรงงานอุตสาหกรรม เขต อุตสาหกรรมกบินทร์บุรี รับจ้างก่อสร้าง รับจ้างทางการเกษตร มีรายได้เฉลี่ย 4,000 – 5,000 บาทต่อ ครัวเรือนต่อเดือน มีกลุ่มองค์กรภายในชุมชนได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มโฮมสเตย์บ้านทับ ลาน กลุ่มจักสานใบลาน กลุ่มพลังงานทดแทน กลุ่มสวัสดิการชุมชน กลุ่มสมุนไพรพื้นบ้าน กลุ่ม เยาวชน กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 4 แห่ง โรงเรียนประถม 4 แห่ง โรงเรียนมัธยม 2 แห่ง อนามัย 3 แห่ง สถานีตำรวจภูธร 1 แห่ง วัด 2 แห่ง และสำนักสงฆ์ 11 แห่ง ปี 2549 หมู่ที่ 1 เป็นชุมชนที่มีการริเริ่มในด้านการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนของจังหวัดปราจีนบุรีขึ้นมาก่อนในนามกลุ่มทับลานโฮมสเตย์ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยว และได้รับการประชาสัมพันธ์จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสื่อต่างๆ ทำให้เป็นที่รู้จัก แต่

ภายในชุมชนยังขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการท่องเที่ยว และยังขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนอื่นๆ ในตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่ผ่านมามีการต้อนรับนักท่องเที่ยวและคณะดูงานต่างๆ จึงมีการรวมตัวกันในลักษณะเฉพาะกิจ ทำให้การจัดการไม่เป็นระบบประสบปัญหาต่างๆ ที่ต้องแก้ไขในระหว่างการเดินทางต้อนรับนักท่องเที่ยวและคณะดูงานอยู่เสมอ อีกทั้งชุมชนอื่นๆ ในตำบลต่างมองว่าผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวตกอยู่กับคนกลุ่มเดียว ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและขาดความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวร่วมกัน ประกอบกับนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์และนโยบายของจังหวัดปราจีนบุรี ที่จะสนับสนุนให้ตำบลบุพราหมณ์จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้น แต่ยังคงขาดรูปแบบและการจัดการที่ชัดเจนรวมถึงขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากชุมชนต่างๆ ในตำบล แต่ถ้าตำบลบุพราหมณ์ไม่ได้รับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ จะทำให้เกิดการขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของชุมชน พื้นที่และทรัพยากรที่มีอยู่ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมติดตามมาจากการว่างงาน ความยากจน ภาวะหนี้สิน ผู้คนต้องอพยพออกไปหางานทำ สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น ทำให้ชุมชนขาดความเข้มแข็งและขาดความสามารถในการพึ่งตนเอง

ดังนั้นถ้ามีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเป็นระบบด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจะทำให้สภาพเศรษฐกิจดีขึ้น จะทำให้คนในชุมชนที่ออกไปประกอบอาชีพนอกพื้นที่ได้กลับมาสู่วิถีชุมชนเดิม และการท่องเที่ยวจะสร้างงานรองรับการตกงานจากภาคอุตสาหกรรม ลดปัญหาทางสังคม จากการว่างงาน ครอบครัวขาดความอบอุ่น เป็นการสร้างงานเพื่อรองรับเยาวชนในชุมชนเกิดการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต สภาพทางสังคมจะเกิดความเข้มแข็งสามัคคี เอื้ออาทร ทางด้านวัฒนธรรม เกิดการเรียนรู้ตัวตนและวัฒนธรรมของชุมชน สามารถฟื้นฟูและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เกิดความตระหนัก ห่วงแหนและรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน ลดการล่าสัตว์และหาของป่าในเขตอุทยานแห่งชาติ อีกทั้งการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนยังเป็นการนำเสนอสิ่งดีๆ ในตำบลบุพราหมณ์ นอกจากนี้ยังจะก่อให้เกิดการรู้จักจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างประสานสอดคล้องกับวิถีชีวิต จากที่กล่าวมาแล้ว ในการดำเนินงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเป็นระบบและขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ทางคณะวิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษา รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

2. เป้าหมายหลัก

การสร้างสามัคคี และความเข้มแข็งของคนในชุมชน

3. โจทย์วิจัยหลัก

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสม โดยความร่วมมือของชุมชน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี ควรเป็นอย่างไร

4. โจทย์วิจัยย่อย

- แนวทางการสร้างรายได้และการประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน/ตำบลในมิติการส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ควรเป็นอย่างไร
- แนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรและประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่นผ่านกระบวนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม ควรเป็นอย่างไร
- แนวทางการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ควรเป็นอย่างไร

5. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลต้นทุนศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี และจัดทำเป็นฐานข้อมูลสำหรับใช้ประโยชน์ในการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสม
2. เพื่อถอดบทเรียนบททบทวนกระบวนการ วิเคราะห์ปัจจัย เงื่อนไขเกี่ยวกับสถานการณ์จัดการท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี ในช่วงที่ผ่านมา
3. เพื่อหารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี

6. ขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน

พื้นที่จำนวน 4 หมู่บ้าน แบ่งเป็น

- หมู่ 1 บ้านทับลาน
- หมู่ 6 บ้านวังขอนแดง
- หมู่ 7 บ้านวังหิน
- หมู่ 8 บ้านวังใหม่

เนื่องจาก 1) ในแต่ละหมู่บ้านมีพื้นที่ติดกันและมีแหล่งท่องเที่ยวหลักกระจายอยู่ในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ม.1 มีการจัดการท่องเที่ยวทับลาน โฮมสเตย์/ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/อ่างเก็บน้ำ

ตำบล/ป้าสมุนไพร/ภูมิปัญญาจักสานใบลาน/กิจกรรมสวัสดิการชุมชนและกิจกรรมเยาวชน ม.6 มีป่าชุมชนและศูนย์เรียนรู้แผนชุมชน ม.7 มีน้ำตกบ่อทอง/จุดชมวิวลำน้ำกสงษ์วังหิน และม.8 มีงานพลิกฟื้นวิถีชุมชนคนบุพราหมณ์ แหล่งเรียนรู้พลังงานทดแทน/เส้นทางศึกษาธรรมชาติเชิงนิเวศ/น้ำตกวังหน้าผา โฮมสเตย์ไรศรีล้อม 2) มีทีมวิจัยกระจายอยู่ในพื้นที่ดำเนินการทั้ง 4 หมู่บ้าน 3) ทีมวิจัยมีความสนใจการจัดการท่องเที่ยวในระดับตำบล เพื่อสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนพื้นที่วิจัย 4) สอดคล้องกับนโยบายของ อบต. ที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของตำบล และจังหวัดปราจีนบุรี และในอดีตที่ผ่านมา มีการจัดการท่องเที่ยวในระดับหมู่บ้านที่หมู่ 1 บ้านทับลานอยู่แล้ว

7. ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนที่อยู่ใน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนหมายถึงการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 2) องค์กรชุมชน 3) การจัดการ 4) การเรียนรู้

9. ประเด็นการศึกษา

1. ประวัติศาสตร์ชุมชนตำบลบุพราหมณ์
2. สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติในตำบลบุพราหมณ์ (มิติการเป็นต้นทุนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหา)
3. องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบุพราหมณ์ (มิติการเป็นต้นทุนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหา)
4. วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ของคนในชุมชนตำบลบุพราหมณ์ (มิติการเป็นต้นทุนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหา)
5. ข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และกระบวนการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนและกลุ่มนักท่องเที่ยวในช่วงที่ผ่านมา
6. กลุ่มองค์กรชุมชนในตำบลบุพราหมณ์
7. รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชน ตำบลบุพราหมณ์

10. กรอบแนวคิดการวิจัย

ทุกคนในทีมต้องเรียนรู้ทุกอย่างไปพร้อมๆ กัน ทีมต้องไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทีมต้องทำงานทุกหน้าที่แทนกันได้ทุกคน ทีมต้องทำให้ทุกคนในชุมชนเข้าใจถึงการทำงานของทีมให้ได้ ทีมต้องยึดความสามัคคีเป็นหลัก

11. ระยะเวลาดำเนินการ

40 เดือน

12. งบประมาณ

256,660 บาท

13. วิธีการดำเนินงาน

1. จัดเวทีประชุมทีมวิจัยประจำเดือน
2. ประชาสัมพันธ์และเวทีสร้างความเข้าใจโครงการ
3. เวทีออกแบบการจัดเก็บข้อมูล
4. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
5. เวทีวิเคราะห์ข้อมูล
6. เวทีประชาพิจารณ์
7. เวทีวางแผนหาแนวทางจัดการท่องเที่ยวชุมชน
8. ศึกษาดูงาน
9. เวทีวางแผนการทดลองการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
10. ทดลองจัดการท่องเที่ยว
11. เวทีวิเคราะห์สังเคราะห์วิธีการจัดการท่องเที่ยว
12. เวทีคืนข้อมูล
13. จัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานสรุป

14. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับความรู้และความร่วมมือของชุมชน
 2. ได้ข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับต้นทุนศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน
- ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี ในมิติต่างๆ และสามารถนำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลสำหรับใช้ประโยชน์ในการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมได้

3. ได้ข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยว กระบวนการจัดการท่องเที่ยว ปัจจัย เงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์จัดการท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี ในช่วงที่ผ่านมา

4. ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี

5. เกิดกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

15. รายชื่อผู้ทำงานในโครงการ และผู้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนโครงการ

1. คณะทีมวิจัย

		หัวหน้าโครงการวิจัย
1. นายบุญจันทร์	ดากกลาง	
2. นายธัญญา	แสงสวรรค์	นักวิจัย
3. นางบุญจันทร์	ดากกลาง	นักวิจัย
4. นางปัทมา	บุญเทียม	นักวิจัย
5. นางสาวปวีณา	ขอมีกกลาง	นักวิจัย
6. นางมณฑา	ราชดีผิว	นักวิจัย
7. นายปัญญา	ระโหลจาน	นักวิจัย
8. นายอ่อนศรี	ลุนพง	นักวิจัย
9. นายไพฑูร	พุดเกษม	นักวิจัย
10. นายประมวล	มาหาร	นักวิจัย
11. นายเอกรินทร์	ทองมา	นักวิจัย
12. นางสาวจรรุณันท์	เข้มชู	นักวิจัย
13. นายบุญสม	ประถมพรมราช	นักวิจัย
14. นายมนต์ชัย	ประชุมชน	นักวิจัย
15. นายชยันต์	ขอมีกกลาง	นักวิจัย
16. นายสมครบ	สุมะหิงพันธ์	นักวิจัย
17. เด็กหญิงพัสวีย์	ศรีษะมน	นักวิจัย
18. เด็กหญิงสุนิษา	สังข์อ่ำ	นักวิจัย
19. เด็กหญิงสุกัญญา	สีดา	นักวิจัย
20. เด็กหญิงศิริพร	ยศวิลัย	นักวิจัย

2. ผู้สนับสนุนหรือองค์กรสนับสนุน

1. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น (ทุนการวิจัย)
2. องค์กรบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์

บทที่ 2

บททวนบริบทและสถานการณ์ชุมชน

1. บริบทชุมชน

1.1. ประวัติศาสตร์ชุมชน

ตำบลบุพราหมณ์ จัดตั้งเป็นตำบลมาประมาณ ปี พ.ศ. 2522 เดิมขึ้นอยู่กับตำบลทุ่งโพธิ์ มีกำนันปกครอง ติดต่อกันมารวม 2 ปี ลักษณะประชากร ส่วนใหญ่เป็นคนอพยพมาจากจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดใกล้เคียง ยกฐานะการปกครองเป็น อบต. เมื่อปี พ.ศ. 2539 มีพื้นที่ทั้งหมด 165,000 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ทำการเกษตร 24,230 ไร่ ปัจจุบันตำบลบุพราหมณ์ ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอนาคู ประกอบไปด้วย 10 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านทับลาน บ้านขุนศรี บ้านบุพราหมณ์ บ้าน กม.80 บ้านวังมิด บ้านวังขอนแก่น บ้านวังหิน บ้านวังใหม่ บ้านแสนสุข บ้านทับลาน

1.2. ที่ตั้ง และอาณาเขต

ทิศเหนือ ติด จ.นครราชสีมา

ทิศใต้ ติด ต.ทุ่งโพธิ์ และ ต.แก่งดินสอ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติด จ.นครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติด ต.นาดี ต.ลำพันดา และ ต.สะพานหิน อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี

1.3. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ตำบลบุพราหมณ์ มีทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์เป็นลักษณะพื้นที่ราบเชิงเขา มีเทือกเขาล้อมรอบ เนื่องจากอยู่ติดอุทยานแห่งชาติทับลาน เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีต้นน้ำลำธารที่สำคัญ คือ ลำพวยธาร อ่างเก็บน้ำทับลาน น้ำตกบ่อทอง น้ำตกเวฬุวัน มีต้นลานขึ้นอยู่ทั่วไปบริเวณหัวไร่ปลายนา ตำบลนี้เป็นทางผ่านของถนนที่จะเดินทางเข้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน มีแหล่งท่องเที่ยวและรีสอร์ทจำนวนมาก

2. สภาพสังคม และวัฒนธรรม

2.1. วัฒนธรรมประเพณี

2.1.1 ประเพณีและวัฒนธรรม มีการทำบุญกลางบ้านเดือนเมษายน ทำบุญกระยาสารห์ เดือนสิบ ทำบุญศาลาปู่กลางบ้าน

- 2.2.2 ประเพณีการทอดผ้าป่าการกุศล
- 2.2.3 ประเพณี สร้างศาลเพิงตาและเครื่องไหว้,บายศรี
- 2.2.4 ประเพณีสงกรานต์รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ
- 2.2.5. ประเพณีบุญบั้งไฟ
- 2.2.6 ประเพณีไหว้ศาลเจ้าพ่อหลวงราช, เจ้าพ่อโซโห ประจำหมู่บ้าน
- 2.2.7 ประเพณีทำบุญเข้าพรรษาและออกพรรษา
- 2.2.8 ประเพณีลอยกระทง
- 2.2.9 ประเพณีทำขวัญข้าว
- 2.2.10 ด้านการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นวัฒนธรรมที่เรียบง่ายอยู่แบบ

เกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3. สภาพเศรษฐกิจ

ตำบลบุพราหมณ์มีประชากรทั้งสิ้น 7,597 คน ประชาชนในตำบลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ลูกจ้างโรงงานอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี รับจ้างก่อสร้าง รับจ้างทางการเกษตร มีรายได้เฉลี่ย 4,000 – 5,000 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน

4. องค์กร

1. โรงเรียนบ้านทับลาน
2. โรงเรียนร่มเกล้า ปราจีนบุรี
3. สถานีอนามัยบ้านทับลาน
4. สถานีอนามัยบ้านขุนศรี
5. สภ.อ. วังฆอนแดง
6. อ่างเก็บน้ำทับลาน
7. บ้านผางาม, บ้านทะเลหมอก
8. น้ำตกเวฬุวัน, น้ำตกบ่อทอง
9. สถานีอนามัยบ้าน กม.80
10. ที่ทำการ อบต.บุพราหมณ์
11. อุทยานแห่งชาติทับลาน

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มองค์กรภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มโฮมสเตย์บ้านทับลาน กลุ่มจักสานใบลาน กลุ่มพลังงานทดแทน กลุ่มสวัสดิการชุมชน กลุ่มสมุนไพรพื้นบ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5. สภาพปัญหาของชุมชน

ปัญหาทางสังคมคิดตามมาจากการว่างงาน ความยากจน ภาวะหนี้สิน ผู้คนต้องอพยพ
ออกไปหางานทำ สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม
และประเพณีของท้องถิ่น ทำให้ชุมชนขาดความเข้มแข็งและขาดความสามารถในการพึ่งตนเอง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

1. ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ผ่านขั้นตอนกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยการใช้การสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดเวทีประชุมทีมวิจัยประจำเดือน
2. ประชาสัมพันธ์และเวทีสร้างความเข้าใจโครงการ
3. เวทีออกแบบการจัดเก็บข้อมูล
4. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
5. เวทีวิเคราะห์ข้อมูล
6. เวทีประชาพิจารณ์
7. เวทีวางแผนหาแนวทางจัดการท่องเที่ยวชุมชน
8. ศึกษาดูงาน
9. เวทีวางแผนการทดลองการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
10. ทดลองจัดการท่องเที่ยว
11. เวทีวิเคราะห์สังเคราะห์วิธีการจัดการท่องเที่ยว
12. เวทีคืนข้อมูล
13. จัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานสรุป

2. การดำเนินงานแต่ละขั้นตอนการวิจัย

กิจกรรมที่ 1 การประชุมทีมวิจัยประจำเดือนเพื่อวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- 1) เพื่อให้ทีมวิจัยได้ร่วมกันคิด วิเคราะห์ วางแผนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของโครงการอย่างเป็นระบบ
- 2) เพื่อให้ทีมวิจัยได้ร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินโครงการ

วิธีการและเครื่องมือ

- มีการประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนและสรุปผลการดำเนินงาน
- ใช้กระดาษบรืฟเพื่อให้ทีมวิจัยได้เห็นข้อมูลร่วมกันและพร้อมกัน

- ใช้สมุดบันทึก เพื่อนักวิจัยแต่ละคน ได้ร่วมกันบันทึกข้อมูลเพื่อช่วยเตือนความจำ
- ขั้นตอนการดำเนินงาน**

ในกิจกรรมนี้ จะมีการดำเนินงานตลอดระยะเวลาที่ดำเนินโครงการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ประชุมทีมวิจัยร่วมกับพี่เลี้ยง โดยในระยะแรกพี่เลี้ยงจะเป็นผู้นำคุยในประเด็นแต่ละกิจกรรม ให้ทีมวิจัยได้ร่วมกันคิด ทำให้นักวิจัยได้ค่อยๆ เรียนรู้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็น และพี่เลี้ยงจะเติมแนวคิด มุมมองต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2) ประชุมทีมวิจัยด้วยตนเอง โดยหลังจากที่ทีมวิจัยได้เรียนรู้วิธีการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากที่พี่เลี้ยงได้เป็นผู้นำให้ดูแล้ว ต่อจากนั้นเป็นบทบาทของทีมวิจัยที่จะต้องมาร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน และร่วมกันสรุปและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

สรุปผลการดำเนินงาน

ในกิจกรรมนี้ทำให้ทีมวิจัยได้ใช้เป็นเวทีในการเรียนรู้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่การทำความเข้าใจโครงการร่วมกัน การเตรียมตัวในการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม การร่วมกันเรียบเรียงข้อมูล สรุปบทเรียน วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นเวทีในการปรึกษาและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการวางแผนการทำงาน การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ การชี้แจงโครงการ ออกแบบการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูล การสรุปข้อมูล รวมถึงในเรื่องของการปรึกษาปัญหาส่วนตัว ทำให้ทีมวิจัยได้มีประสบการณ์การทำงานเป็นทีม การช่วยเหลือกัน

กิจกรรมที่ 2 จัดเวทีทำความเข้าใจและชี้แจงกับกลุ่มเป้าหมาย (9 ครั้ง)

กิจกรรมการจัดเวทีทำความเข้าใจและชี้แจงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการจัดทั้งหมด 9 ครั้ง ตามพื้นที่วิจัยแต่ละหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์

- 1) สร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามโครงการกับประชาชน
- 2) เพื่อหาผู้ที่สนใจร่วมดำเนินงานตามโครงการ
- 3) เพื่อพัฒนาศักยภาพของทีมงานวิจัย

วิธีการและเครื่องมือ

- มีการประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนการดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่
- จัดเตรียมสถานที่
- เตรียมกลุ่มเป้าหมาย

- จัดเวทีชี้แจงโครงการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ในกิจกรรมนี้ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

1) ช่วงเตรียมงาน โดยกิจกรรมนี้ใช้เวทีการประชุมทีมวิจัย เป็นเวทีพูดคุย เพื่อวางแผนเตรียมจัดเวทีชี้แจงโครงการ การเตรียมสถานที่จัดเวทีชี้แจงโครงการ มีการเตรียมงานในแต่ละฝ่าย จะหาคนมาฟังได้อย่างไร จะพูดอย่างไร และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่

2) ช่วงวันงาน ก่อนงานได้มีการตรวจสอบความพร้อมของสถานที่และอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกต่างๆ มีการตั้งโต๊ะลงทะเบียน จากนั้นนำเสนอข้อมูลให้กับชุมชนได้รับทราบ มีการเก็บข้อมูลเบื้องต้นประกอบการชี้แจงโครงการ

สรุปผลการดำเนินงาน

1) ได้ทำตามเป้าหมาย คือ สร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามโครงการ คนในทีมวิจัยได้ฝึกการทำงานไปในตัว ฝึกความกล้า หรือเพิ่มศักยภาพของทีมงาน มีการแนะนำตัวของทีมงานวิจัยเพื่อให้ทุกคนในทีมมีความกล้าคิด กล้าพูด และให้ชาวบ้านรู้ว่าเราคือหนึ่งในทีมวิจัยและมีหน้าที่ทำอะไร

กิจกรรมที่ 3 ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเติมแนวคิดการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

วิธีการและเครื่องมือ

ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ โครงการวิจัยชุมชนอัลฟาละห์ เขตหนองจอก กทม. และชุมชนนาตาขวัญ ต.นาตาขวัญ อ.เมือง จ.ระยอง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ในกิจกรรมนี้ เป็นการลงพื้นที่ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนกับทีมวิจัยชุมชนอัลฟาละห์ และชุมชนนาตาขวัญในประเด็นกระบวนการทำงานวิจัย ปัญหาอุปสรรคต่างๆ และผลที่ได้รับจากการทำงานวิจัย

สรุปผลการดำเนินงาน

เราได้เห็นการทำงาน ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ของทีมวิจัย และเป็นการเติมกำลังในการทำงานวิจัยที่จะดำเนินต่อไป

กิจกรรมที่ 4 สัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- 1) เพื่อสำรวจข้อมูลต้นทุน ภูมิปัญญาที่มีในชุมชน

วิธีการและเครื่องมือ

- ออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ปลายปิด แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด
- วางแผนการเก็บข้อมูล แบ่งบทบาทหน้าที่
- ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
- นำข้อมูลมาเรียบเรียง และสรุปร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ในกิจกรรมนี้ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแบบสอบถาม และ 2) การลงสำรวจข้อมูล โดยมีการออกแบบสอบถามร่วมกัน ตามความถนัดและความคุ้นเคย ดังนั้นในช่วงแรกจึงเป็นการออกแบบสอบถาม และพัฒนามาเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายปิดในเรื่องความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาของคนในชุมชน ความคาดหวังของชุมชน หลังจากนั้นจึงเป็นการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล นำข้อมูลมาสรุป เรียบเรียง และเติมมุมมองโดยพี่เลี้ยง ทำให้เห็นประเด็นที่ขาดหายไป จนนำมาสู่การออกแบบสอบถามเพิ่มเติมและลงสำรวจใหม่อีกครั้งหนึ่ง จนได้มีการพัฒนาแบบสอบถามเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเฉพาะในด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลทำให้เห็นข้อมูลในพื้นที่ และเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชนที่ได้เข้าไปสัมภาษณ์

กิจกรรมที่ 5 เวทีวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- 1) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์
- 2) วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

วิธีการและเครื่องมือ

- เรียบเรียงข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่ได้ดำเนินการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. พี่เลี้ยงชวนทีมวิจัย ทบทวนคำถามวิจัย วัตถุประสงค์และประเด็นการศึกษา พร้อมทั้งชวนวางกรอบการวิเคราะห์ร่วมกัน

บทที่ 4

การดำเนินงานโครงการวิจัย

ตารางที่ 1 : สรุปผลการดำเนินงานโครงการวิจัย

ครั้งที่/ว.ด.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(1) 03 มิ.ย. 2552 16.00 น.	- ทำความเข้าใจกับชุมชน - ศึกษารูปแบบการจัดการ ท่องเที่ยวที่เหมาะสม	- ได้ขั้นตอนการทำงานของทีมงานวิจัย - ทำความเข้าใจกับชุมชน - รูปแบบการท่องเที่ยว	ณ ที่ทำการ สวัสดิการชุมชน คนไม่ทิ้งกัน ตำบล บุพราหมณ์ บ้านคุณธัญญา แสงสวรรค์
(2) 11 มิ.ย. 2552 15.00-18.50น.	- ทบทวนการประชุมครั้งที่ 1 - เตรียมพร้อมในการจัด เวทีสร้างความเข้าใจ ชาวบ้าน 4 ครั้ง 4 หมู่บ้าน	-เตรียมเวทีสร้างความเข้าใจชาวบ้าน 4 ครั้ง 4 หมู่บ้าน	ณ บ้านคุณธัญญา แสงสวรรค์ บ้านทับลาน
(3) 23 มิ.ย. 2552 14.00-18.00น.	- นัดการประชุมการ เตรียมพร้อมก่อนเปิดปิด เวที - ทีมวิจัยทำความเข้าใจ เอกสารการเตรียม โครงการ	- ได้เงื่อนไขการเตรียมงาน	ณ ศาลา เอนกประสงค์ บ้าน วังขอนแดง
(4) 01 ก.ค. 2552 16.00- 18.20 น.	- เปิดเวทีซักถามชาวบ้าน - ชี้แจงรายงานเบิกเงินใน การจัดซื้อและจัดพิมพ์	- สรุปรายงานครั้งที่แล้วเมื่อวันที่ 23 มิ.ย 52	ณ บ้านคุณธัญญา แสงสวรรค์

ครั้งที่/ว.ค.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(5) 13 ก.ค. 52 08.00-12.30 น.	- จัดประชุม - แนะนำทีมวิจัย - ชี้แจงเรื่องของโครงการ - ศึกษารูปแบบการจัดการ ท่องเที่ยวที่เหมาะสม	- ได้แลกเปลี่ยนแสดงความคิด สร้าง ความเข้าใจ (1)	ณ ศูนย์เรียนรู้ ชุมชนบ้านทับลาน ต.บุพราหมณ์ อ.นา ดี จ.ปราจีนบุรี
(6) 27ก.ค. 52 16.00-19.30น.	-ชี้แจงรายละเอียดของ โครงการ -ความเป็นมาโครงการ -เวทีสร้างความเข้าใจ ชาวบ้านกับการท่องเที่ยว ของชุมชน	-ได้รู้รายละเอียดของโครงการ -ความเป็นมาโครงการ และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ (2)	ณ ศาลาประชาคม หมู่บ้าน บ้านวัง ใหม่ ต.บุพราหมณ์ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี
(7) 19ส.ค.52 16.00-18.30น.	-วางแผน -ชี้แจงงบประมาณ -จัดสถานที่ -เวทีสร้างความเข้าใจ ชาวบ้านกับการท่องเที่ยว ของชุมชน	-ได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการ ชี้แจงงบประมาณที่ใช้ไป -ทำให้ได้แลกเปลี่ยนความคิด (3)	ณ ศาลาประชาคม (SML) ต.บุ พราหมณ์ อ.นาดี จ. ปราจีนบุรี
(8) 21 ส.ค. 52 16.00-20.30น.	-ชี้แจงรายละเอียดของ โครงการ -สร้างความเข้าใจกับ ชาวบ้าน -เปิดเวทีซักถามชาวบ้าน	-ได้ชี้แจงรายละเอียดของโครงการ ทำให้ชาวบ้านเข้าใจ -ทีมวิจัยสรุปงาน (4)	ณ ศาลาประชาคม บ้านวังขอนแดง ต.บุพราหมณ์ อ.นา ดี จ.ปราจีนบุรี
(9) 25 ส.ค. 52 17.00-21.00น.	-ชาวบ้านและทีมวิจัย ช่วยกันจัดเวที -ชี้แจงรายละเอียดของ โครงการประเด็นสำคัญ	-ทำให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดกับ ชาวบ้าน -ได้รูปแบบการท่องเที่ยว (5)	ณ ศาลากลาง หมู่บ้าน

ครั้งที่/ว.ด.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(10) 28 ส.ค. 52 16.30น.	- ทีมวิจัยสรุปงานทุกเวที - ประชุมนัดหมาย	ทีมวิจัยรับรู้แลกเปลี่ยนและมีการ วิเคราะห์แต่ละเวที มีการซักซ้อมเวที	ณ ไร่ศรีล้อม อ.นา ดี จ.ปราจีนบุรี
(11) 10 ก.ย. 52 16.00-19.30น.	-จัดการประชุม -ชี้แจงโครงการ -รายละเอียด วัตถุประสงค์	ได้แลกเปลี่ยนความคิดชาวบ้าน ถาม-ตอบ	ณ บ้านป่าหมอนบุญ จันทร์
(12) 05ต.ค. 52 08.00-12.00น.	-ลงทะเบียน แจกเอกสาร การประชุม -ทีมวิจัยช่วยกันจัดเวทีการ ประชุม -เปิดเวทีเสวนา	ทำให้รู้งบประมาณ เป้าหมายหลัก ในการจัดประชุม เปิดโอกาสซักถาม ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ได้ขบวนการทำงาน	ณ บ้านป่าหมอนบุญ จันทร์
(13) 11 ต.ค.52 09.00-13.00น.	-ลงเวทีเสวนา -ชี้แจงเรื่องของโครงการ	ได้การประสานงานของทีม ได้วิเคราะห์พื้นที่กลุ่มเป้าหมาย ได้เก็บเกี่ยวข้อมูลของผู้เข้าทีม	ณ ศาลาประชาคม (SML) ต.บุ พราหมณ์ อ.นาดี จ. ปราจีนบุรี
(14) 19 พ.ย. 52 09-12.00น.	-ชี้แจงวัตถุประสงค์ใน การจัดประชุม -แบ่งหน้าที่การทำงาน	ได้รู้ประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน	ณ ศาลาประชาคม (SML) ต.บุ พราหมณ์ อ.นาดี จ. ปราจีนบุรี
(15) 26 พ.ย. 52 09-12.00น.	-ทีมปรึกษา ชี้แจง ชาวบ้าน -ออกแบบการเก็บข้อมูล	ได้ข้อมูลจากชาวบ้าน ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาจักสาน การท่องเที่ยว	ม.1 บ้านทับลาน ณ ศูนย์ผลิตภัณฑ์จัก สานใบลาน

ครั้งที่/ว.ด.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(16) 13 ธ.ค.52 18.00 น.	-ชี้แจงวัตถุประสงค์ -แนะนำทีมวิจัย	ได้รับข้อมูลประวัติศาสตร์ ความเป็นมา แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	ณ ศาลาประชาคม (SML) ต.บุพรหมณ์ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี
(17) 08 พ.ค. 53 14.00 น.	-ทวนความจำ เป้าหมาย -วิเคราะห์ทีม	ได้ข้อเสนอแนะ ได้ทำความเข้าใจของโครงการ ได้การบ้าน	ณ ทับลาน โสมสเคย์
(18) 16 พ.ค.53 13.00-15.00 น.	-ปรึกษาเรื่องลงพื้นที่เก็บ ข้อมูล	ได้ข้อมูลที่ต้องการ ที่ตั้ง ประวัติ ดำเนิน ความเป็นมา ฯลฯ กลุ่มภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์	ณ ศูนย์ผลิตภัณฑ์ไบ ลาน บ้านทับลาน
(19) 16 มิ.ย. 53 10.00 น.	-ชี้แจงการจ่ายเงิน -วิเคราะห์การประชุม -นัดหมายวันลงพื้นที่	ได้รู้การชี้แจงการจ่ายเงินทุกครั้ง ทีมวิจัยรับทราบ ได้ทราบกำหนดวันลงพื้นที่	ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน บ้านทับลาน ต.บุ พราหมณ์ อ.นาดี จ. ปราจีนบุรี
(20) 23 มิ.ย. 53	-กิจกรรมการลงพื้นที่การ เก็บข้อมูล	ได้เก็บข้อมูลจากผู้มาร่วมประชุม ประวัติ กลุ่มจักสาน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ม.1 บ้านทับลาน ณ ศูนย์ผลิตภัณฑ์จัก สานไบลาน
(21) 28 มิ.ย. 53 17.00 น.	-เปิดเวที -โครงการการศึกษา รูปแบบการจัดการการ ท่องเที่ยวที่เหมาะสม -เก็บข้อมูล	ได้รับข้อมูลจากชุมชน หัวข้อ ภายภาพและ ทรัพยากรธรรมชาติ และหัวข้อกลุ่ม/องค์กร	ณ ศาลาประชาคม (SML)

ครั้งที่/ว.ด.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(22) 2-3 ก.ค. 53 06.00น.	- เดินทางไปออกแบบเก็บข้อมูล - ประสานงานทีมวิจัย - จัดสถานที่ - เก็บข้อมูล	- ได้ประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูลของทีม ได้รู้จักตนเองมากขึ้น - ได้ข้อมูล ในพื้นที่เป้าหมาย	ณ สวนชาวดา อ.เมือง จ.ระยอง
(23) 05 ก.ค. 53 17.00 น.	- เปิดเวที - เก็บข้อมูล	- ผู้ใหญ่บ้านกล่าวต้อนรับทีมการประชุมเก็บพื้นที่ครั้งนี้ได้ทดลองนำวิธีการที่ได้ไปเรียนรู้แลกเปลี่ยน จากสวนชาวดา	ณ ศาลาประชาคม (SML)
(24) 16 ก.ค. 53 17.00 น.	- เปิดเวทีประชุม - เก็บข้อมูลพื้นที่เป้าหมาย ครั้งที่ 2	- ได้รู้ประวัติศาสตร์ชุมชน - ภูมิปัญญาชาวบ้าน - ประเพณีวัฒนธรรม	ณ ศาลาประชาคม หมู่บ้าน
(25) 02 ส.ค. 53 15.00น.	- เก็บข้อมูล - เปิดวัตถุประสงค์/ชี้แจงการรับผิดชอบ	- ได้ความรู้ประวัติต่างๆจากการสอบถามชาวบ้าน - ได้กระบวนการการประสานงานของทีม - การบริหารการจัดกลุ่ม - งบประมาณสนับสนุน	ณ ที่ทำการ ผู้ใหญ่บ้าน
(26) 10 ส.ค. 53	- วิเคราะห์ข้อมูล - วิเคราะห์โครงการ	- ได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ - หลักการและเหตุผลขอโครงการ (ทบทวนการทำงานของทีมงานวิจัย)	ณ ศูนย์ผลิตภัณฑ์จักสานโบราณ
(27) 14 ส.ค. 53 10.00น.	- เก็บข้อมูล - วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มย่อย	- ได้รับข้อมูลจากเวที เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ	ณ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ทับลาน

ครั้งที่/ ว.ค.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(28) 16 ส.ค. 53 10.00 – 14.00 น.	- กำหนดวันที่ 16 ของทุกเดือน ประชุมทีมวิจัย - การดำเนินงาน - วิเคราะห์ข้อมูล	- ได้ข้อมูล - กระบวนการการมีส่วนร่วม	ณ ศูนย์ผลิตภัณท์จัก สานโบราณ
(29) 05 ส.ค. 53 10.00 – 14.00 น.	- แบ่งงาน มอบหมายให้มี ผู้รับผิดชอบงาน - ประชุมหัวหน้ารับผิดชอบ	- ได้นัดประชุมกันทุก 5 วัน - ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ชุมชนเพิ่มเติม	ณ บ้านคุณบุญมัน ดีจำปี
(30) 16 ก.ย. 53 13.00 น.	- ทบทวน - แนะนำแนวทางการทำงาน - กติกาการทำงาน	- ได้ติดตามประชุมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ที่สวนยายดา - ได้รู้ประเด็นงาน กลุ่มทรัพยากร	ณ ศูนย์ผลิตภัณท์จัก สานโบราณ
(31) 24 ก.ย. 53 09.00- 12.00 น.	- ทีมวิจัยเข้าร่วมประชุม - ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล - ทบทวนข้อมูล	- ที่ลงพื้นที่ยังไม่ได้ส่งข้อมูล ประเด็นงานหัวข้อ ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ กลุ่ม/องค์กร ทรัพยากร - มีการประสานงานและนัดหมาย กันอีกรอบ	ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน บ้านทับลาน หมู่ 1 ต. บุพราหมณ์ อ.นาดี จ. ปราจีนบุรี
(32) 30 ก.ย. 53 09.00- 12.00 น.	- เก็บข้อมูล ประวัติการก่อตั้ง ความเป็นมา และประเพณี	- ได้รับข้อมูล เกี่ยวกับ ประวัติการ ก่อตั้ง ความเป็นมา และประเพณี	บ้านวังหิน ม.7 ต.บุ พราหมณ์ อ.นาดี จ. ปราจีนบุรี
(33) 02 ต.ค. 53 09.00 น.	- ทบทวนการมอบหมายงาน ข้อตกลง - ติดตามความก้าวหน้า	- ทีมได้กระบวนการทำงาน ได้รู้ความคืบหน้าในการทำงานของ ทีมวิจัย	ณ ที่ทำการอุทยาน แห่งชาติ ทับลาน

ครั้งที่/ว.ค.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(34) 31 ต.ค. 53 15.00 น.	- วิเคราะห์การไม่มาประชุม ของทีม - สาเหตุที่ไม่มาประชุม	- แจ้งให้ผู้รับผิดชอบนำเรื่องที่ตน ได้รับมอบหมายมาประชุมในครั้ง ต่อไป โดย สรุป แยกเป็นกลุ่มทั้ง 5 หมู่บ้าน	ณ ศูนย์ ผลิตภัณฑ์จัก สานโบราณ ม.1 บ้านทับลาน
(35) 03 พ.ย. 53 14.00 น.	- มีการประสานงานในทีม แจ้งความประสงค์ ลาออก - ชี้แจง ผู้รับผิดชอบประเด็น	- ได้รู้รายชื่อคนที่ ลาออก - ได้รู้แต่ละกลุ่ม มีการนำเสนอการ ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	ณ ศูนย์ ผลิตภัณฑ์จัก สานโบราณ
(36) 27 ธ.ค. 53 10.00 น.	- ทบทวนโครงการ กิจกรรมที่ ทำ ข้อตกลง - กำหนดแผนงานของทีม	- ได้สรุปงาน - ได้รู้สถานการณ์ของทีม - รู้เป้าหมาย - นัดประชุมทีมครั้งต่อไป	ณ ศูนย์ ผลิตภัณฑ์จัก สานโบราณ
(37) 11 ม.ค. 54 10.00 น.	- กล่าวถึงประเด็นงาน - การรวบรวมข้อมูล - วิเคราะห์ข้อมูล	- ได้ร่วมกันวิเคราะห์ ประเด็นการ ท่องเที่ยวร่วมกัน - ได้การวิเคราะห์ ประเด็นงาน	ณ ทับลานโฮมส เตย์
(38) 25 ม.ค. 54 10.00- 12.00 น.	- ออกแบบโปรแกรมการ ท่องเที่ยว	- ได้ผลการท่องเที่ยว	ณ ทับลานโฮมส เตย์
(39) 27 ม.ค. 54 10.00-12.00 น.	- ทบทวนข้อมูลแต่ละ ประเด็น ทั้ง 5 ประเด็น	- ทุกประเด็นงาน ได้จัดการท่องเที่ยว ตามประเด็นงานตนเอง	ณ ทับลานโฮมส เตย์
(40) 12-13 ก.พ. 54 09.00-15.00 น.	- ลงทะเบียน - รับฟังบรรยายพิเศษ - เวทีเสวนาวิจัยท้องถิ่น	- ได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน - ได้รับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหา ของทีมตัวเอง - ได้รู้จุดมุ่งหมาย - ได้รู้แนวคิดของวิทยากรการปฏิบัติงาน ในเรื่องของเกษตร	งานนิทรรศการ เกษตรเจ้าคุณ ทหารแฟร์

ครั้งที่/ว.ค.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(41) 21 ก.พ. 54 16.00 -18.00 น.	- ออกแบบโปรแกรมการ ท่องเที่ยวที่ตนเอง รับผิดชอบ	- การสรุปงานในระยะที่ 2 ได้แบ่ง หน้าที่การรับผิดชอบ	ณ ทับลานโฮมส เตย์
(42) 23 ก.พ. 54 14.00-15.30 น.	- หาแนวทางจัดทำกร ออกแบบ โปรแกรมการ ท่องเที่ยว	- ได้โปรแกรมการท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว	ณ ทับลานโฮมส เตย์
(43) 01 มี.ค. 54 10.00 น.	- ทีมวิจัยช่วยกันทำ โปรแกรมการท่องเที่ยว ค. บุพราหมณ์ - นำเสนอประเด็นงาน - ขั้นตอนในเวทีประชา วิจารณ์	- ได้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละ ประเด็นงาน - มีผู้ให้ข้อมูลแต่ละประเด็นงาน	ณ ทับลานโฮมส เตย์
(44) 10 มี.ค. 54 09.00 น.	- ลงทะเบียน - ประชุม - วิเคราะห์ประชาวิจารณ์	- ทีมวิจารณ์ได้ประสานงานและ ดำเนินการตามที่กำหนด - ได้โปรแกรมการท่องเที่ยวของ ชุมชนค.บุพราหมณ์	ณ ห้องประชุม องค์การบริหาร ส่วนตำบล พราหมณ์
(45) 19 ก.ค. 54	- ประชุม ปรัชษาหรือ ทดลองโปรแกรมการ ท่องเที่ยวได้นำเสนอ ขั้นตอนต่างๆ และแนวทาง การแก้ไขปัญหา	- ได้สร้างความเข้าใจในระบบการ ทำงานของทีม - ได้รู้ขั้นตอนการนำเสนอขั้นตอนต่างๆ และแนวทางการแก้ไขปัญหา	ณ ทับลานโฮมส เตย์
(46) 25 ก.ค. 54 10.00 น.	- ประชุม ปรัชษาหรือ เรื่องโปรแกรมการ ท่องเที่ยว นศ.มศ. ยกลูกหรือเลื่อน	- ได้มติของทีมวิจัยดำเนินการต่อไป - ได้มีการเตรียมความพร้อม - นัดประชุมครั้งต่อไป	ณ ทับลานโฮมส เตย์

ครั้งที่/ว.ค.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(47) 29 ก.ค. 54 20.00 น.	-นักท่องเที่ยวยูใช้โปรแกรม ที่ตกลงกันไว้	- การประสานงานไม่ชัดเจน - ทีมขาดการกระตุ้นนักท่องเที่ย - มีอุปสรรคในการจัดการเพราะขาด ความพร้อม	ณ ห้างลานโฮมส เตย์
(48) 31 ก.ค. 54 13.00น.	- ทีมวิจัยและนักท่องเที่ย ช่วยกันคิด ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุง	- ได้เห็นข้อผิดพลาด - ได้ข้อเสนอแนะที่จะนำไปปรับปรุง การท่องเที่ยว	ณ ห้างลานโฮมส เตย์
(49) 06 ส.ค. 54 10.00 น.	- แนะนำออกแบบประเมิน ความคิดเห็นและความพึง พอใจ - ข้อมูลนักท่องเที่ย	- ได้รู้ข้อมูลนักท่องเที่ย - ได้เรียนรู้การหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ	ณ ห้างลาน โฮมสเตย์
(50) 09 ส.ค. 54 09.00-12.00 น.	- แนะนำทีมวิจัย การหา ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบน - จัด โปรแกรมการ ท่องเที่ยว	- ได้เรียนรู้วิธีการหาค่าเฉลี่ย - ได้ความสนับสนุนของทีมงาน	ณ บ้านป่า ประหยัด

ครั้งที่/ว.ด.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(51) 24 ส.ค. 54	- จัดประสานงานการท่องเที่ยว - วิเคราะห์โปรแกรมค่าใช้จ่าย	- ได้รู้กระบวนการจัดการท่องเที่ยว - ได้ฝึกประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย รู้ค่าใช้จ่าย ในโปรแกรมการท่องเที่ยว	ณ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนบ้านทับ ลาน
(52) 27-28 ส.ค. 54	- ทีมได้รับมอบหมายงาน - อธิบายแบบประเมิน - ปัญหา - ข้อเสนอแนะ	- ได้รู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหา - ได้รู้ข้อเสนอแนะ - ได้รู้ว่าต้องจัดทำแผนที่ บอกสถานที่	ณ ศูนย์ OTOP
(53) 29 ส.ค. 54 09.00 น.	- รวบรวมแบบประเมินความ คิดเห็นและความพึงพอใจ - ถอดแบบประเมิน - แนะนำการทดลองการ ท่องเที่ยว	- ได้ทราบข้อมูลแบบประเมินความ คิดเห็นและพึงพอใจ	ณ อุทยาน แห่งชาติทับลาน
(54) 31 ก.ค. 54 13.00น.	- เตรียมความพร้อมในการ ต้อนรับนักท่องเที่ยว - จัดโปรแกรมการท่องเที่ยว	- ได้รู้รายละเอียดผู้รับผิดชอบกิจกรรม	ณ ศูนย์เรียนรู้ ชุมชน ม.1 บ้าน ทับลาน
(55) 06 ส.ค. 54	- ประชุม ปรีกษาเตรียมความ พร้อมในการต้อนรับคณะ - ออกพื้นที่	- ได้ออกประสานงาน - ได้ออกดูพื้นที่และประสานงานอีกครั้ง	ณ ศูนย์เรียนรู้ ชุมชน ม.1 บ้าน ทับลาน
(56) 02 ก.ย. 54	- สรุปปัญหาข้อเสนอแนะ	- ทีมงานวิจัยแต่ละพื้นที่ได้นำเสนอ งานวิจัย - ได้รู้ข้อบกพร่องของการทำงาน - ได้เรียนรู้แนวทางและวิธีการแปรผล ข้อมูล	ณ สำนักสงฆ์ ธรรมปิฎก หมู่ที่ 10 บ้านทับลาน

ครั้งที่/ว.ด.ป/เวลา	กิจกรรมที่ทำ	ผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม	สถานที่
(57) 03 ก.ย. 54	- ทีมวิจัยได้หารือเตรียมความพร้อมที่จะเดินทางไปดูงาน จ.สุราษฎร์ และ จ.ชุมพร	- มีการติดต่อประสานงานรถตู้ - ได้ประสานงานในทีมว่ามีใครไปบ้าง - ได้ให้ทีมเตรียมสรุปงานไปด้วย	ณ ศูนย์ผลิตภัณฑ์ จักสาน
(58) 07-10 ก.ย. 54 15.30น.	- มาดูงานตัวอย่างการท่องเที่ยว - รวบรวมข้อมูล แบบประเมิน - สรุปการทำงานทั้งหมด	- ได้เรียนรู้และนำไปใช้ในหมู่บ้านของตนเอง - เกิดแรงงูใจในการเรียนรู้ - ได้เนื้อหาสาระและข้อมูล - ทีมมีประสบการณ์	ณ เวทีดูงาน จังหวัดชุมพร
(59) 29 ส.ค. 54 09.00-16.30 น.	- วิจัย หาข้อมูล - ศึกษาวิถีชีวิตแต่ละพื้นที่ - ศึกษาเพื่อหาความเหมาะสมของการท่องเที่ยว	- ได้ทำความเข้าใจสิ่งที่จะทำ - เรียนรู้คนอื่นเพื่อนำไปพัฒนา - ทีมมีประสบการณ์	ณ หาดทรายรีบีช คาบานารีรีสอร์ท
(60) 09 ก.ย. 54 09.00น.	- ทดลองแปรผล - วิเคราะห์งาน - สรุปการแปรผลข้อมูล	- ได้สร้างความเข้มแข็งของชุมชน - ปรับเปลี่ยนความคิดของทีม - ทีมมีประสบการณ์ใหม่	ณ ศูนย์เรียนรู้ ชุมชน ม.1 บ้าน ทับลาน

รายละเอียดการดำเนินงานโครงการวิจัย มีดังนี้

การดำเนินโครงการวิจัยมีขั้นตอนของการดำเนินงานหลักอยู่ 4 ขั้นตอนได้แก่

1. การสร้างความเข้าใจโครงการ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล
4. การทดลองจัดการท่องเที่ยว

โดยทีมวิจัยจะนำเสนอการดำเนินงานโครงการวิจัยในแต่ละขั้นตอนดังนี้

กิจกรรมสร้างความเข้าใจกับชุมชน

สรุปบทเรียนจากการทำงานกิจกรรมการประชาสัมพันธ์และเวทีสร้างความเข้าใจโครงการ

จากการดำเนินการกิจกรรมที่ 1 การประชาสัมพันธ์และเวทีสร้างความเข้าใจโครงการ ทีมวิจัยตำบลบุพราหมณ์ได้พบบทเรียนในพื้นที่มากมาย อาจแยกประเด็นพอสรุปได้ ดังนี้

1. การเตรียมตัวของทีม กว่าที่จะลงพื้นที่จัดเวทีทีมต้องมีความพร้อมและรับผิดชอบหน้าที่บทบาทที่ได้รับมอบหมายที่สำคัญเมื่อมีคนใดคนหนึ่งของทีมมาร่วมเวทีไม่ได้ต้องมีคนในทีมสามารถทำหน้าที่แทนได้

2. การประสานงานผู้เข้าร่วมประชุม ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเกือบทุกเวที เพราะเป็นการฝึกและเรียนรู้รูปแบบการเชิญ นำมาวิเคราะห์เป็นบทเรียนให้กับทีม

3. การวิเคราะห์พื้นที่ พื้นที่เป้าหมายบางหมู่บ้านผู้นำ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ยังไม่เห็นความสำคัญในการทำงานของทีม หรือ มีการเมืองท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง มีการแบ่งฝ่ายในหมู่บ้าน จึงต้องเพิ่มการหาวิธีการประชาสัมพันธ์มากขึ้น

4. การนำเสนอโครงการ บางครั้งนำเสนอเป็นภาษาทางวิชาการก็ทำให้ชาวบ้านที่เข้าร่วมเวทีเข้าใจยาก ต้องปรับเปลี่ยนการใช้ภาษา จากทางวิชาการให้เป็นภาษาที่ชาวบ้านพูดกันเข้าใจง่าย เป็นกันเอง มีส่วนร่วมได้ตอบระหว่างกัน หรือร่วมแสดงออกแนวคิดของผู้เข้าร่วมเวที แต่ทีมต้องควบคุมประเด็นให้ได้ถ้าออกนอกประเด็นมากเกินไปอาจทำให้เสียเวลา

5. การเก็บเกี่ยวข้อมูลผู้เข้าร่วมเวที บางทีทีมไม่จำเป็นต้องรอถามในเวทีประชุมอาจมีการพูดคุยกับผู้มาร่วมประชุมนอกเวทีก็ได้ เพราะผู้เข้าร่วมประชุมบางคนไม่มีโอกาสได้แสดงออกในที่ประชุมแต่มีแนวคิดที่จะนำเสนอ เป็นการทราบข้อมูลอีกด้านหนึ่งว่ามีผู้เข้าร่วมเวทีสนใจเข้าใจโครงการมากน้อยเพียงใด

6. ถอดบทเรียนหลังเลิกประชุม เป็นสิ่งสำคัญที่ทีมต้องทำทุกครั้งทุกเวที นอกจากประชุมก่อนลงเวทีแล้ว หลังทำเวทีทีมก็ต้องมีการพูดคุยกันเพื่อสรุป สิ่งที่ทำดีแล้ว สิ่งที่ยังขาดตกบกพร่องไม่สมบูรณ์ เพื่อให้การทำงานในครั้งต่อไปดียิ่งขึ้น

7. ความสามัคคีและการเสียสละของทีม เป็นหัวใจของการทำงานเพราะการที่ทีมเข้ามาทำงานวิจัยโครงการนี้ ทุกคนทราบดีว่าไม่มีค่าตอบแทน ไม่มีเวลาที่แน่นอน ปัญหาต่างๆ แต่ละบุคคลจะตามมา ทุกคนมีภารกิจ ยิ่งเวลานานไปยิ่งเป็นการยืนยันว่าความสามัคคี การเสียสละ ความอดทน ของทีมยังมีอยู่หรือไม่

ปัญหาและอุปสรรค

ทีมมีความกลัวในเรื่องการพูดกลัวพูดไม่เก่งคนที่พูดได้คล่องก็ไม่ร้อเพื่อนหรือทีมเดียวกัน เราพบว่าบางคนเกรงเกินไปและขาดการซักซ้อมในเวทีต้นๆ 1-2 เวทีจึงรู้ว่าปัญหาเกิดจากอะไรจึงวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับทีม ทีมบางคนไม่รักษาวินัยแล้วไม่มาทำให้ต้องล่าช้าในเวลาพูดคุยหรือซักซ้อม ทีมไม่ค่อยมีเวลาซักซ้อมเพราะงานแต่ละคนเยอะมาก ในกิจกรรมรวม 5 เวที 5 หมู่บ้านทีมรู้แล้วว่าพื้นที่ในต้องทำอะไรกับชาวบ้านและชาวบ้านทำงานต่างๆกับที่ทีมพูดคุยชี้แจงโครงการให้ฟัง(เขาทำอะไรกันอยู่)ทีมพยายามพูดให้ชาวบ้านรับฟังแบบชาวบ้านคุยกับชาวบ้านอย่างแท้จริงและในการประชุมชี้แจงแต่ละครั้งเรื่องวัสดุ-อุปกรณ์ที่ต้องใช้เป็นบางส่วนที่ต้องหยิบยืม เช่น จอโปรเจคเตอร์, เครื่องฉาย, ปริ้นซ์งานทั่วไปของทีม บางครั้งหน่วยงานที่เราสามารถยืมเขาไม่ให้ความร่วมมือกับทีมซักเท่าไรนักทีมเหนื่อยใจเราอยากทำงานนี้มากและเข้าใจการวิจัยชาวบ้านมากขึ้นแต่เวลาสถานที่ไม่เอื้ออำนวย ทีมบางคนไม่ยอมเสียจะต้องได้อย่างเดียว บางคนคุยมากเกินไปตนเองทำได้แต่ทีมสามารถปรับเข้าหากันได้ทีมบางคนโทรนัดหลายครั้งยังไม่มาแต่ก็ต้องปล่อยเขาพยายามประสานงานอย่างต่อเนื่อง

แนวทางแก้ไข (ของทีม) อธิบายความรู้สึกรู้สึกของทีมแต่ละคนเพื่อเราจะได้เข้าใจกัน

- แบ่งเวลาที่เหมาะสม โดยใช้มติที่ประชุมส่วนใหญ่ตัดสินใจ
- ประสานงานอย่างต่อเนื่องและต้องติดตามผลของทีมด้วย
- รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวมให้มากกว่านี้/รักงานที่ตนเองทำอยู่
- วางแผนงานหรือพูดคุยบ่อยๆมีการซักซ้อมก่อนลงเวที
- หาสถานที่เอื้ออำนวยความสะดวกทำหนังสือขอยืมหรือขออนุญาตทุกครั้ง
- ทุกครั้งมีการประเมินพื้นที่/วิเคราะห์ก่อนลงเวทีหรือพื้นที่ในการทำกิจกรรม
- หมั่นฝึกซ้อมให้คล่องทุกคน ทุกหน้าที่ตนเองทำอยู่เพื่อมีปัญหาสามารถทำหน้าที่แทนกันได้ สุดท้ายขอให้ทีมจงเข้มแข็งและอดทนมีความพยายามและรักงานที่ตนเองทำอยู่สนุกกับงานแล้วเราจะประสบผลสำเร็จในครั้งนี้

1. ข้อค้นพบในการพัฒนาทีม(รวม) / ต่อคน

ทีมเริ่มรู้ว่าใครเหมาะสมกับหน้าที่อะไรเพราะที่ผ่านมา 5 เวที 5 หมู่บ้านพอรู้ว่าเหมาะสมหรือศักยภาพแต่ละคนไม่เท่ากันทีมบางคนยังพูดติดขัดและเพราะขาดการซักซ้อมพูดไปดู

เอกสาร ไปและบางคนใช้เวลามากเกินไปที่กำหนด, พุดการท่งเทียวลีส้มวัดอุประสงค์-โจทยวิชัย
หลักของโครงการและเป้าหมายต้องเพิ่มเข้าในเวทีครั้งต่อไป

2. วิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรคของชาวบ้าน (แต่ละเวที)

เวทีครั้งที่ 1 บ้านทับลานหมู่ 1 วันที่ 13 กรกฎาคม 2552 เวลา 08.00 น.

ชาวบ้านมาตามเป้าหมายแต่ชาวบ้านไม่กล้าแสดงออกหรือความคิดเห็นต่อเวทีในช่วงเปิด
เวทีซักถามและชาวบ้านคิดว่าก็รู้ๆอยู่(จะถามทำไมบางครั้งต้องคิดแบบนี้)

เวทีครั้งที่ 2 บ้านวังใหม่หมู่ 8 วันที่ 27 กรกฎาคม 2552 เวลา 16.00 น.

ชาวบ้านสนใจฟังเปิดเวทีซักถามน้อยและทีมทำให้สับสนชาวบ้านยังไม่ค่อยเข้าใจไม่มี
สมาธิในการฟังเพราะบริเวณใกล้เคียงเสียงดังชาวบ้านอยากทำแต่จะเริ่มจากไหน ขั้นตอนนำเสนอ
ของทีมไม่เป็นตามขั้นตอนเลย งง

เวทีครั้งที่ 3 บ้านวังหินหมู่ 7 วันที่ 19 สิงหาคม 2552 เวลา 16.00 น. (ปกติ 10 ส.ค. 2552 เลื่อนนัด)

ชาวบ้านสนใจมากและมาตามเป้าหมายแต่ชาวบ้านที่มาทีหลังรู้สึกยังไม่ค่อยเข้าใจช่วงเปิด
เวทีซักถามชาวบ้านสนใจและแนะนำแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วยมีภาพมาให้ดูด้วยและอยู่ร่วมสรุปอีก
ด้วยแถมได้ทีมเพิ่มอีก 2 คนทีมวิจัยใช้ในขั้นตอนได้เหมาะสมตามเวลาเพราะซักซ้อมก่อนลงเวที

เวทีครั้งที่ 4 บ้านวังขอนแดงหมู่ 6 วันที่ 21 สิงหาคม 2552 เวลา 16.00 น.

ชาวบ้านให้ความสนใจแต่มาน้อยไม่ตามเป้าหมายและผู้นำไม่ค่อยสนใจว่าชาวบ้านทำ
อะไรกันอยู่มีเด็กมาหลายคนแต่เด็กก็สนใจดีพอดีวันนั้นตรงกับมีงานศพด้วยแต่ที่มาสนใจเปิดเวที
ซักถามกล้าแสดงออกได้ดี

เวทีครั้งที่ 5 บ้านขุนศรีหมู่ 2 วันที่ 25 สิงหาคม 2552 เวลา 16.00 น.

บ้านขุนศรีรู้สึกไม่น่าจะมีอะไรชาวบ้านมาเกินเป้าหมายที่กำหนด ชาวบ้านสนใจผู้นำมาครบ
ช่วงเปิดเวทีซักถามให้ความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะอีกด้วย มีผลิตภัณฑ์นำมาให้ดู

3. การวิเคราะห์พื้นที่ / วางแผนคน / แผนงานที่กำหนด(ภาพรวมทั้งหมด)

บ้านทับลานหมู่ 1

เรื่องความร่วมมือชาวบ้านสนใจมากมาครบผู้นำให้ความสนใจทั้งๆที่ผู้นำงานเยอะมาก
ในช่วงนี้ทีมมีการซักซ้อมบ้างและประชาสัมพันธ์และหนังสือเชิญประชุมเพราะบ้านทับลานมี
ประชุมบ่อยมากกันลืมนและเหมือนว่าเห็นชาวบ้านให้ความสำคัญต่อเขาอีกด้วย บ้านให้ชาวบ้านรู้ว่า
มีอะไรที่จะเกิดในหมู่บ้านของเราละทีมกำหนดหน้าที่แต่ละคนที่ตนรับผิดชอบและมีการ
ประสานงานอย่างต่อเนื่อง

บ้านวังใหม่ หมู่ 8

ผู้นำและชาวบ้านให้การสนใจและคอยช่วยเหลืออีกด้วยไม่ว่าเรื่องอะไรการออก หนังสือเชิญประชุมเหมือนให้ความสำคัญต่อเขาหรือปากต่อปากทีมไม่มีเวลาซ้อม เพราะงานหลายอย่างแต่มีการแบ่งหน้าที่ของแต่ละคนในทีมแต่การนำเสนอต้องแล้วแต่สถานที่ และตามขั้นตอนด้วย

บ้านวังหิน หมู่ 7

ชาวบ้านและผู้นำสนใจเป็นอย่างมากอยู่ฟังจนจบใช้เวลาเยอะมากไปหน่อยแต่ก็ไม่มีปัญหาการออกหนังสือเชิญประชุมวันที่ 10 เลื่อนมาเป็นวันที่ 19 ชาวบ้านยังให้ความสนใจอยู่และทีมมีการซักซ้อมก่อนลงเวทีนี้ล่วงหน้า 1 วัน มีการแบ่งหน้าที่เหมือนเดิมและทุกคนรับผิดชอบได้ดีและสามารถแทนหน้าที่กันได้โดยไม่ได้อีกด้วย

บ้านวังขอนแดง หมู่ 6

หมู่บ้านนี้ชาวบ้านอยากทำแต่ขาดผู้นำและไม่ให้ความร่วมมือและกล้าแสดงออกในช่วง เปิดเวทีซักถามมือในบางเรื่องอีกด้วยในส่วนผู้นำบางคนอยากจะทำก็ไม่กล้าหรือไม่ไว้วางใจทีมกล้าๆกลัวๆการเชิญมาประชุมใช้ออกหนังสือส่วนหนึ่งใช้สถานีวิทยุชุมชน -103.50 และทีมไม่มีการซักซ้อมแต่สลับหน้าที่ได้โดยไม่ได้อีกซ้อมทีมเริ่มทำงานดีขึ้น

บ้านขุนศรี หมู่ 2

ชาวบ้านและผู้นำให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีโดยไม่มีหนังสือเชิญประชุมอีกด้วยผู้นำในหมู่บ้านมาครบเกินเป้าหมายและเปิดเวทีซักถามได้ดีกล้าแสดงออกและมีการสมัครใจร่วมทำงานกับทีมเพิ่ม 3 คนทีมเริ่มเข้าใจปัญหาแต่ละหมู่บ้านแล้วว่าวิธีไหนได้ผลอย่างไร หน้าที่ทีมวิจัยแบ่งความรับผิดชอบเหมือนเดิมแต่ไม่มีการซ้อมเพราะทีมเริ่มเก่งขึ้นแล้ว

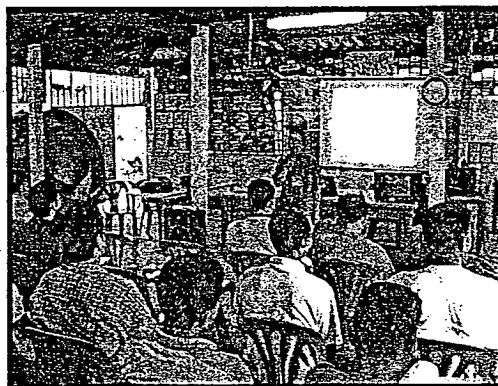
4. เทคนิคต่างๆที่พบและใช้ในเวทีต่างๆ (รวมทุกหมู่บ้าน 5 เวที)

- ทีมใช้ภาษาท้องถิ่น ของแต่ละหมู่บ้านแต่ละเวทีที่ลงพื้นที่
- ซักชวนแบบปากต่อปากบอกต่อกันเพราะความเป็นเพื่อนบ้านใกล้ชิดซึ่งกัน
- ให้ชาวบ้านเป็นคนเสนอที่เที่ยวในหมู่บ้านของเขาเอง
- แจกรางวัลคนที่กล้าแสดงออก (เป็นน้ำใจเล็กๆน้อยๆ) ในช่วงเปิดเวทีซักถาม
- ประชาสัมพันธ์โดยใช้สถานีวิทยุชุมชน(เป็นสื่ออีกอย่างหนึ่ง)
- ให้ความสำคัญต่อเขาให้มาก / บริการให้ดีที่สุดที่เขาาร่วมพูดคุยกับเรา
- พุดคุยใกล้ชิดติดตามเรื่องทั่วไปในขณะที่รับประทานอาหาร

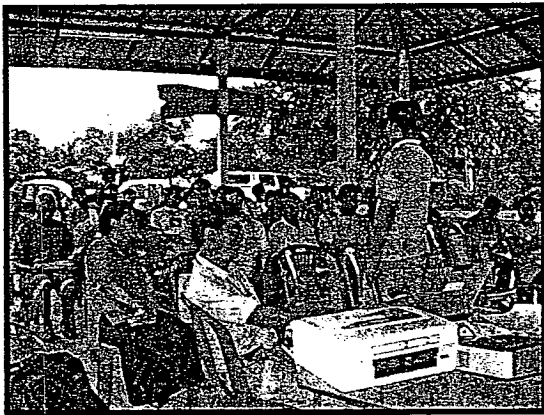
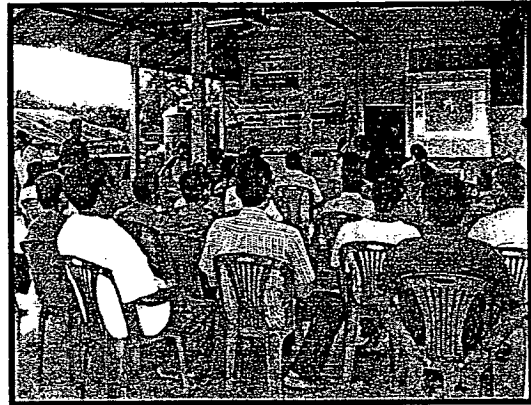
ภาพกิจกรรม ที่ 1 ประชาสัมพันธ์และเวทีสร้างความเข้าใจโครงการ

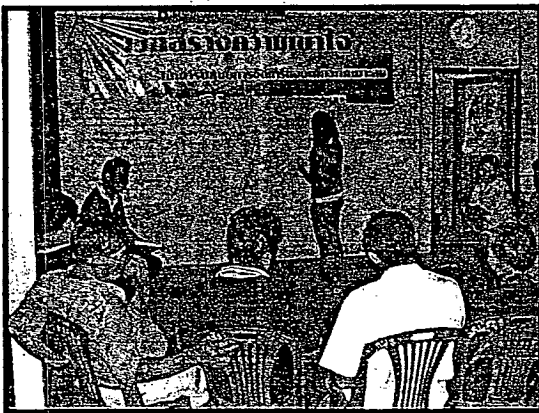
ทีมวิจัยประชุมก่อนลงเวที

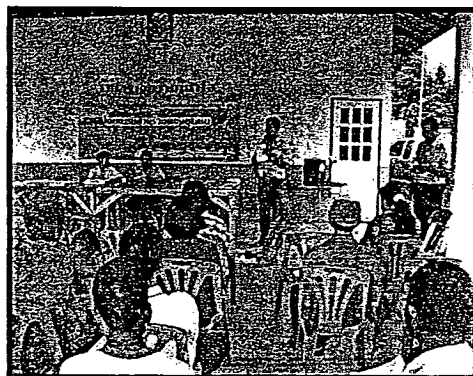
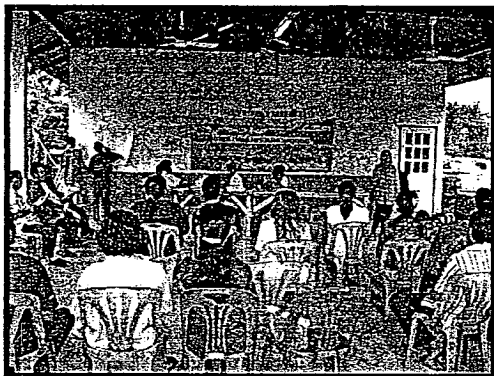
เวทีสร้างความเข้าใจ หมู่ที่ 1 บ้านทับลานและ เวทีสร้างความเข้าใจ หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

ประชุมทีมวิจัยถอดบทเรียน

เวทีสร้างความเข้าใจ หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน

ประชุมทีมวิจัยถอดบทเรียน

เวทีสร้างความเข้าใจ หมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง

ประชุมทีมวิจัยถอดบทเรียน

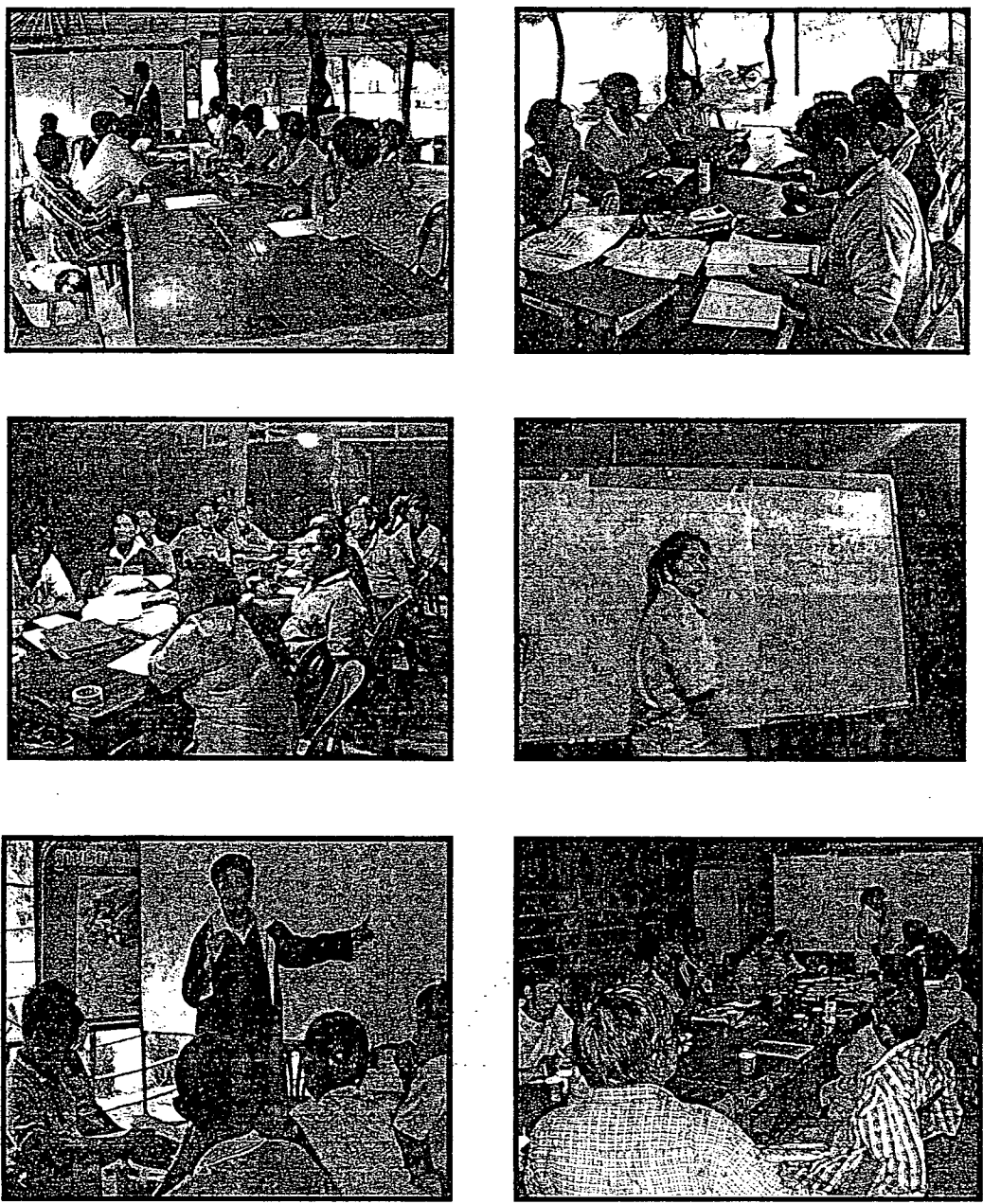
เวทีสร้างความเข้าใจหมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี

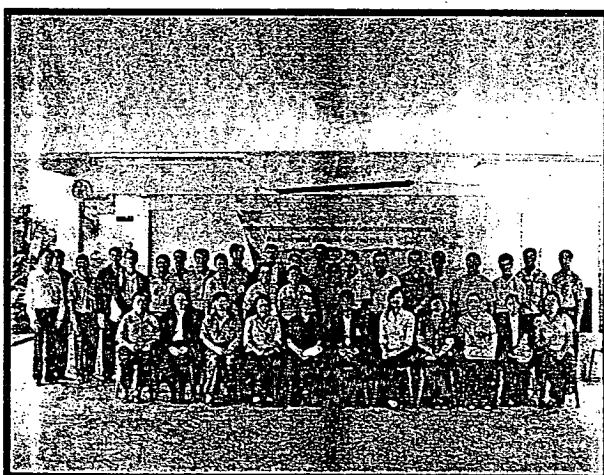
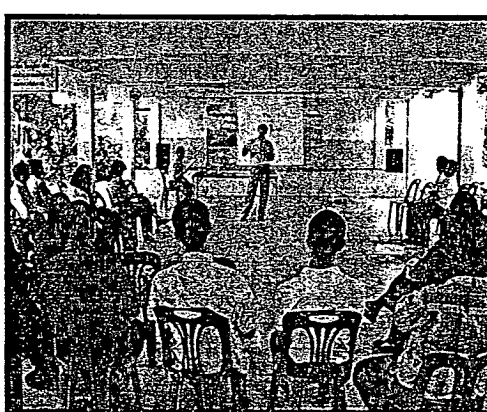
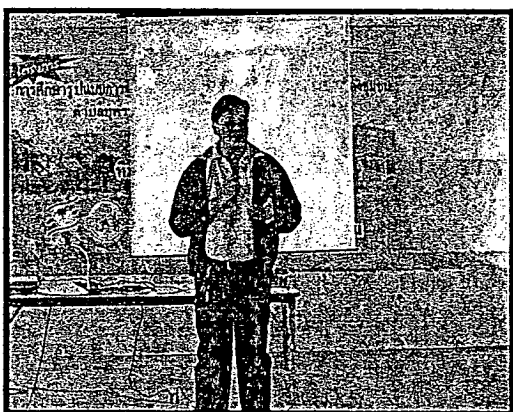
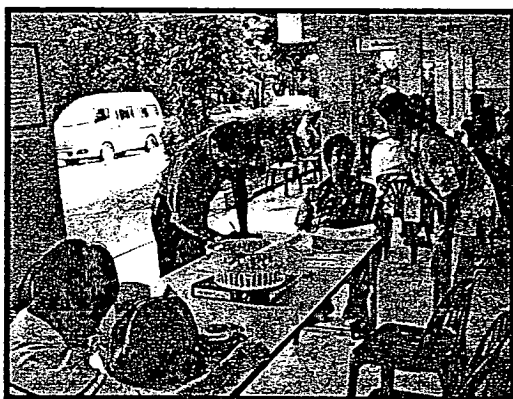
ประชุมทีมวิจัยถอดบทเรียน

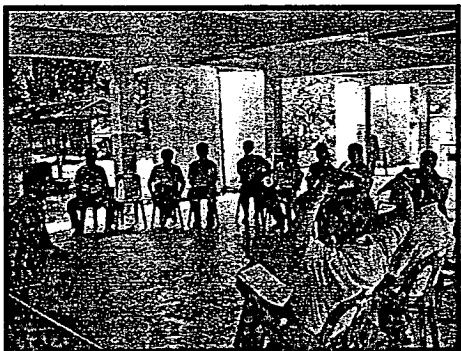
ประชุมทีมวิจัยปรึกษาหารือเรื่องหน่วยงานที่ต้องเชิญเข้าร่วมเวที ณ ไร่ศรีด้อม

เวทีสร้างความเข้าใจ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ โรงเรียนร่มเกล้าปราจีนบุรี

ประชุมทีมวิจัยสรุปบทเรียน

ถอดบทเรียนจากการศึกษาดูงานชุมชน อัลฟาละห์ เขตหนองจอก กรุงเทพฯ

วันที่ 11 ตุลาคม 2552 รดออกเวลา 09.00 น ณ หน้าศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านทับลานหมู่ที่ 1 โดยทีมใช้รถตู้เหมาจ้างไปในราคา 3,300 บาทซึ่งมาจากมติที่ประชุมของทีมมีทีมวิจัยไปเกือบครบขาดแค่คุณไพฑูรย์ ดวงจรูส,คุณปัญญา ระโหฐาน,คุณคิม บุญมีเท่านั้นเพราะติดธุระด่วนและทีมนัดเจอกับพี่เลี้ยงประมาณ 12.00 น ที่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังซึ่งได้เจอกับประพัฒน์เป็นคนนำทางไปที่ชุมชนอัลฟาละห์ ไปถึงเวลา 12.15 น. โดยมีโต๊ะปี(ผู้เฒ่าผู้แก่)ออกมาต้อนรับหาที่จอดรถและทีมได้สวัสดิ์และทำความรู้จักกับทุกคนโดยมีประธานกล่าวต้อนรับ(แต่แปลกมีผู้ชายเพียงคนเดียว)ทีมนำของฝากมาให้ด้วยคือ ขนมเจียว,น้ำสมุนไพรดอกดาหลา(ชุมชนอัลฟาละห์กล่าวขอบคุณ)พอพักพูดคุยสักพอประมาณประธานชักชวนทานข้าวก่อนจะกล่าวเป็นทางการเล็กน้อยในช่วงเล่าความเป็นมาของชุมชนเขาให้เราฟัง(ในช่วงรับประทานอาหารมีการพูดคุยเรื่องต่างๆไปจนถึงเวลา 13.00 น อาหารอร่อยมากทีมชม)ถึงเวลาประธานกล่าวความเป็นมาที่จะทำโครงการนี้และให้ทีมแนะนำตัวเองด้วยตนเองทุกคนพูดเสร็จให้ทีมเล่าในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลแต่ละครั้งมันอยากและบางคนถึงร้องไห้ก็มีแต่ต้องอดทนและบางบ้านไปถึง 3 ครั้งกว่าจะได้ข้อมูลที่ตรงกันครั้งแรกไปเป็นทีม ๆละ 2 คนเขียนหนังสือไม่ได้เลยกลับมาคิดใหม่หาทางไปอีกรอบคือเอาคนเขียนหนังสือได้แต่พูดไม่เป็นไปกับคนที่พูดเก่งเขียนหนังสือไม่ได้จึงเหมาะสมแต่กว่าจะได้ข้อมูลก็ยากเหมือนกันแต่สรุปโครงการได้ภายในเวลา 8 เดือน(เก่งนะ)ในช่วงซักถามมีการซักถามทั่วไปใช้เวลา 1 ชม. และก่อนกลับร่วมถ่ายภาพร่วมกันและลากลับเวลาประมาณ 15.00 น. (เพราะกว่าจะถึงจะมีคเสียก่อน)

ในระหว่างกลับทีมมีการพูดคุยเรื่องที่เรามาดูงานในวันนี้ว่าเป็นอย่างไรบ้างเราควรนำมาใช้ในบางส่วนที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่เราทีมเห็นด้วย

จากการศึกษาดูงานชุมชนอัลฟาละห์ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ได้ความรู้ในขั้นตอนการทำงานหลายอย่าง ทีมวิจัยก็นึกไม่ถึงว่าชุมชนที่อยู่ใกล้ความเจริญก็ต้องมาฝึกการเรียนรู้การมีส่วนร่วม จากการรับฟังประธานกลุ่มและทีมงานเล่าถึงความเป็นมาการทำงาน และปัญหาอุปสรรค ทีมวิจัยตำบลบุพราหมณ์ก็มีกำลังใจมากขึ้น คิดว่าปัญหาของชุมชนใกล้เมืองต้องหนักกว่า

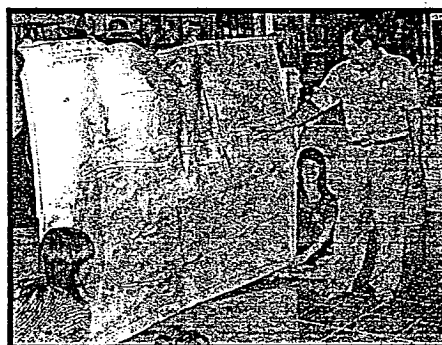
ชุมชนชนบท เพราะเป็นกลุ่มคนที่มาจากหลายถิ่นฐาน พื้นฐานของคนเข้ามาอยู่อาจมาจากหลายที่ จากการที่ได้รับความข้อมูลและความพยายามของทีมทำงานของชุมชนอัลฟาละห์ ให้ข้อคิดกับทีมวิจัยของตำบลบุพราหมณ์ หลายข้อ เช่น

- ชุมชนไม่เข้าใจโครงการ นำไปสู่ความพยายามของทีม
- คนในครอบครัวไม่เข้าใจในการทำงาน นำไปสู่วิธีแก้ไขปัญหา
- การไม่ได้ข้อมูลที่เพียงพอและตรงประเด็น นำไปสู่ ความพยายาม
- ชุมชนไม่ให้ข้อมูลและมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ นำไปสู่ ความอดทน
- มีผู้นำทางธรรมชาติที่เข้าใจ ให้การสนับสนุน นำไปสู่ ความสำเร็จ

สิ่งเหล่านี้ คือผลสำเร็จของทีมวิจัยชุมชนอัลฟาละห์ ทีมวิจัยตำบลบุพราหมณ์ ได้ข้อคิดและบทเรียนจากการศึกษาดูงาน ก็ต้องมาใช้กับพื้นที่ของตัวเอง อาจมีบางอย่างที่พื้นที่ชุมชนอัลฟาละห์ไม่มี แต่พื้นที่ตำบลบุพราหมณ์มี ก็ต้องปรับให้เข้ากับสถานการณ์ กิจกรรมศึกษาดูงานชุมชนอัลฟาละห์ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

ทีมวิจัยร่วมเรียนรู้เครื่องมือการเก็บข้อมูลชุมชน

กิจกรรมการเก็บข้อมูลของโครงการวิจัย

การลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านวังขอนแดงหมู่ที่ 6 วันที่ 19 พฤศจิกายน 2552 ณ ศาลา SML
เวลา 09.00 – 12.00 น. ได้ข้อมูลดังนี้

- การท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีพื้นที่อยู่ใน 2 อุทยาน คือ อุทยานทับลานและอุทยานเขาใหญ่ มีป่าชุมชนพื้นที่ติดกับทับลาน
- ไปงนก และน้ำตกห้วยหุซ้าง อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จะต้องติดต่อเจ้าหน้าที่เขาใหญ่หน่วยลำพระยาธาร
- ประวัติศาสตร์บ้านวังขอนแดง สมัยก่อนในห้วยลำพระยาธารบริเวณหลังโรงพักวังขอนแดงมีขอนไม้แดงขนาดใหญ่เมื่อมีชาวบ้านกลุ่มแรกเข้ามาอยู่จึงตั้งชื่อบ้านตามชื่อขอนไม้ แต่ปัจจุบันขอนไม้ไม่อยู่แล้ว
- กลุ่ม/องค์กรที่มีในหมู่บ้าน มีกลุ่ม อสม. กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มกองทุนเงินล้าน กลุ่มเพาะต้นลาน กลุ่มจักสานหมวกใบลาน กลุ่มผู้เลี้ยง โค – กระบือ
- ภูมิปัญญาชุมชน มีภูมิปัญญาด้านการจักสาน ภูมิปัญญาการเพาะพันธุ์เป็ด
- ประเพณีและวัฒนธรรม ไม่ได้เก็บข้อมูล เพราะทีมมาไม่ครบ
- ทีมวิจัยสอบถามการเข้าพื้นที่เพื่อไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมมีผู้นำทางเข้าพื้นที่หรือไม่ ชาวบ้านบอกว่ามีแต่ต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่อุทยานเขาใหญ่ให้ร่วมไปด้วย กลุ่มองค์กรอื่นๆ ที่ยังไม่ครบถ้วนในวันนี้ จะขอเข้ามาเก็บข้อมูลอีกคงไม่มีการประชุมแต่จะไปหาที่บ้านสำหรับคนที่ให้ข้อมูลได้ในหัวข้อที่ต้องการ
- ปิดประชุม เวลา 12.00 น. รับประทานอาหารร่วมกัน

ถอดบทเรียนจากการประชุมลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านวังขอนแดง หมู่ที่ 6 พบว่า

- ชาวบ้านมาประชุมน้อย เพราะในพื้นที่ชาวบ้านแบ่งเป็น 2 ฝ่าย
- คนให้ข้อมูลยังไม่ชัดเจน ต้องไปหาคนที่รู้จริง ๆ
- เจ้าของกลุ่ม/องค์กร บางกลุ่มไม่ได้มาประชุม

ประเมินทีมวิจัย

- มีความพอใจในเวทีนี้ ปานกลาง เพราะชาวบ้านน้อย ไม่ครบหัวข้องานที่อยากได้
- ทีมต้องลงพื้นที่เข้ามาเก็บข้อมูลอีกที เพราะเป็นเพียงเริ่มต้น
- ทีมไม่ถามผู้ให้ข้อมูล ต้องรู้ชื่อคนให้ข้อมูล มีกี่คนต้องลงชื่อให้หมดและลงชื่อคนจด

บันทึกด้วย

- ทีมมาไม่ครบทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบครั้งต่อไปผู้ประสานทีมต้องแจ้งทีมล่วงหน้า
- ถ้าถามต้องชัดเจนกว่านี้
- ต้องมีเวทีออกแบบการเก็บข้อมูลก่อน
- นำต้นทุนมาวางแผนเป็นประเด็นการเก็บข้อมูล
- ต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมออกความคิดเห็นมากกว่านี้
- ต้องวางทีมผู้รับผิดชอบ การดูแลชาวบ้าน สร้างความสำคัญให้กับชาวบ้าน

การลงพื้นที่เก็บข้อมูลหมู่ที่ 1 บ้านทับลาน ที่ ศูนย์ผลิตภัณฑ์จักสานโบราณ วันที่ 26 พฤศจิกายน 2552 เวลา 09.00 -12.00 น.

ทีมได้ปรึกษารื้อกันว่าจะต้องชี้แจงชาวบ้านก่อน แล้วช่วยกันออกแบบการเก็บข้อมูล แบ่งตามหัวข้อที่ต้องการเก็บ แล้วแบ่งชาวบ้านตามที่อยู่เป็นผู้ให้ข้อมูล การออกแบบได้หัวข้อและผู้ให้ข้อมูลดังนี้

- ภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย ผู้ให้ข้อมูล ลุงประชุม ลุงห่วย
- วัฒนธรรมประเพณี/ศาสนา ผู้ให้ข้อมูล คุณลุงจันทร์ ,คุณลงบุญเลิศ
- วิถีชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ให้ข้อมูล คุณลุงจ้อย ,ลุงศักดิ์
- ประวัติศาสตร์หมู่บ้านทับลาน ผู้ให้ข้อมูล คุณพ่อณรงค์,คุณพ่อผิน
- ภูมิปัญญาจักสาน ผู้ให้ข้อมูล คุณแม่พิน ,คุณสายหยุด, คุณอังคณา
- การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผู้ให้ข้อมูล คุณชยันต์ คุณบุญเลิศ
- การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ผู้ให้ข้อมูล คุณนิรันดร์

- จากนั้นให้ผู้ระบุการให้ข้อมูลได้แสดงข้อมูลให้กับทีมวิจัย ทีมวิจัยจะต้องบันทึกที่ชาวบ้านแต่ละคนให้ข้อมูล ตามหัวข้อข้างต้น ถ้าหากข้อมูลใดคิดว่ายังไม่เพียงพอทีมต้องตามเก็บเพิ่มเติม

- เวทีนี้ได้ให้ชาวบ้านที่มาร่วมประชุมได้รับประทานอาหารร่วมกันก่อนจึงมีการสนทนากันเก็บข้อมูล

การประชุมเวทีลงพื้นที่เก็บข้อมูล หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน ณ ศาลาสำนักสงฆ์คลองยางหมู่ กลุ่มพนม เวลา 17.00 – 20.00 น.

หัวข้อประเด็นงาน คือ

- สถานที่ท่องเที่ยว
- ภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ประวัติศาสตร์ชุมชน
- วัฒนธรรมประเพณี

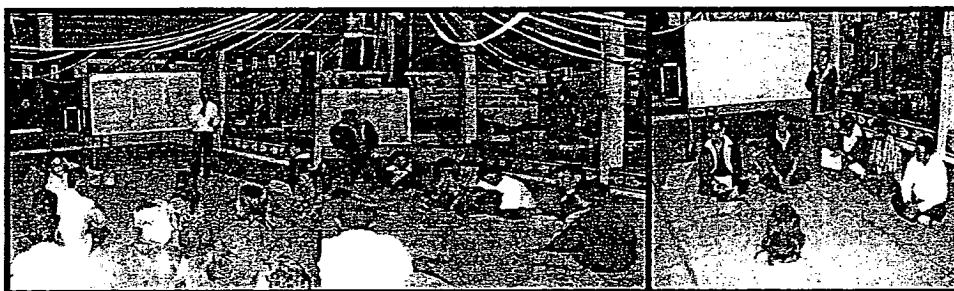
รายละเอียด

- สถานที่ท่องเที่ยว มีน้ำตกบ่อทอง มีคุณลุงสุวรรณ และทีมงานในหมู่บ้านวังหิน และผู้ใหญ่วรรณรย์ สุวรรณสุข และทีมงาน เป็นผู้รับผิดชอบนำเที่ยว จุดชมวิวน้ำตกสงฆ์วังหิน มีคณะกรรมการสำนักสงฆ์และชาวบ้าน เป็นผู้ให้ข้อมูล สำนักสงฆ์คลองยางหมู่ มีคณะกรรมการสำนักสงฆ์และชาวบ้าน เป็นคนให้ข้อมูล

- ประวัติศาสตร์ บ้านวังหิน สมัยก่อนมีก้อนหินขนาดใหญ่ในห้วยลำพระยาธาร เป็นวังน้ำขนาดใหญ่ท่วมหลังช้าง มีกลุ่มหมู่บ้านแยกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มวังหินใต้ และกลุ่มคลองยางหมู่ หรือกลุ่มพนม ย้ายอพยพมาจากอำเภอพนมสารคาม เมื่อปี ประมาณ 2511-2512 โดยมีผู้นำคือ คุณพ่อประดิษฐ์ บุตรดีวงษ์

- ประเพณีและวัฒนธรรม มีการทำบุญกลางบ้านเดือนเมษายน ทำบุญกระยาสารท เดือนสิบ ทำบุญศาลาปู่กลางบ้าน

- ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมอเป่ารักษางูสวัด หมอธรรมไล่ผีเวลาผีเข้า หมอตำแย (คุณยายทองสุข)

การลงพื้นที่เก็บข้อมูล หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่วันที่ 13 ธันวาคม 2552 เวลา 18.00 น. ณ ศาลา SML

มีหัวข้อหลักๆ อยู่ 4 หัวข้อ คือ 1.ประวัติศาสตร์ของชุมชนหมู่บ้าน 2.ประเพณีวัฒนธรรม 3.ภูมิปัญญาของชาวบ้านที่อยู่ในชุมชน 4.แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน

หัวข้อ ประวัติศาสตร์ของชุมชนหมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

บ้านวังใหม่ เดิม เป็นบ้านวังมิด หมู่ที่ 5 มีความเป็นมา คือ ในสมัยก่อนคนที่เดินทางไปมาระหว่างอำเภอปักษ์ธงชัย จังหวัดนครราชสีมา กับ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผ่านคลองน้ำที่ไหลลงมาจากเขาก็ดึงเวลามีค้ำพอดิ จึงตั้งชื่อเรียกกันต่อมาว่า “วังมิด” เมื่อรวมตัวกันตั้งหมู่บ้านจึงเรียกบ้านวังมิด ต่อมาเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2547 มีการแยกหมู่บ้านออกมาจากบ้านวังมิด โดยชาวบ้านทำประชามติชื่อหมู่บ้าน เสนอขึ้นมา 3 ชื่อ คือ บ้านวังทอง บ้านวังสมบูรณ์ บ้านวังใหม่ มติของชุมชน เลือกชื่อ บ้านวังใหม่ ได้ดำเนินการตั้งหมู่บ้านเป็น บ้านวังใหม่ หมู่ที่ 8 ของตำบลบุพราหมณ์ ส่วนชื่อรอบๆ บริเวณหมู่บ้านก็มีชื่อต่างๆ ที่ชาวบ้านเรียกกัน และมีความเป็นมา เพราะก่อนจะตั้งชื่อบ้านวังมิด กลุ่มคนก็มีการเข้าจับจองพื้นที่ทำกิน และตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจายกันเป็นกลุ่มๆ เช่น กลุ่มบ้านรุงรัง กลุ่มเหวยายไห้ (ยายร้องไห้) กลุ่มบ้านซำเจ็ก กลุ่มบ้านเขายายหม้อ เส้นทางคดเคี้ยว ช่องเรือแตก ซับม่วง ซับไทร เป็นต้น

ความเป็นมาของชื่อต่าง ๆ

- บ้านรุงรัง สมัยก่อนคนที่เดินทางมาจับจองที่ทำกินก็ชอบสัมภาระ เครื่องใช้ ไม้สอย หอบลูกงูหลานมากันหลายคน ดูแล้วพะรุงพะรัง จึงเรียกว่ากลุ่มบ้านรุงรัง

- เหวยายไห้ (คำว่าไห้ เป็นภาษาอีสาน แปลว่าร้องไห้ ยายไห้ก็คือยายร้องไห้นั่นเอง) อยู่บริเวณศาลาโพนในปัจจุบัน คือ กม. 45 ถนนสายกบินทร์บุรี – ปักธงชัย สมัยก่อนยังไม่มีถนน ขึ้นภูเขา คุณยายเคยปีนหรือเดินทางไปทำไร่ปลูกพริกปลูกมะเขือ พอภายหลังคุณยายแก่ตัวมากขึ้นเดินเป็นเก็บผลผลิตไม่ไหวเพราะเส้นทางเป็นเหวเป็นภูเขาต้องนั่งร้องไห้จึงมีชื่อเรียกต่อกันมาถึงทุกวันนี้

- ซำเจ็ก เป็นพื้นที่ที่มีน้ำซำไหลออกมาตลอดปี ชาวบ้านเข้าไปปลูกพริกปลูกมะเขือไว้แต่คำว่าเจ็กยังไม่มีใครให้ข้อมูลที่แน่ชัด ว่าชื่อนี้มาจากไหน

- บ้านเขาอีหม้อหรือ เรียกให้สุภาพว่า เขายายหม้อ เป็นกลุ่มคนที่ไปทำมาหากินอยู่บริเวณ เนินเขา ซึ่งมียายหม้อเป็นผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือของกลุ่ม และบริเวณนี้เองที่ คุณลุงจันทร์ ที่เขา ร่วมประชุมให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า

บริเวณนั้น เคยมีคนขุดดินลงไปเจอ หินสี สีคล้ายสีเลือดคนก บางคนก็บอกว่าเป็น เพชร ก้อนโตประมาณ หัวแม่มือ นำไปขายได้เงินประมาณ สามหมื่นบาท (เมื่อ 30 ปีที่ผ่านมา) ต่อมาก็มี หลายคนไปขุด แม้แต่พระก็เคยพยายามนั่งสมาธิเพื่อทำจิตภาวนา ก็ยังหาเพชรไม่เจอ หรือบางคนก็ ไปขุดเจอนำมาเก็บไว้ที่บ้านก็เกิดอาเพศ ต้องนำกลับไปไว้ที่เดิม พระที่นั่งสมาธิก็มีอะไรไม่รู้เหมือน มีงูมาเลื้อยได้ไบนานที่ไชรองนั่ง จึงไม่ได้อะไรกลับมา ตั้งแต่นั้นมา ก็ไม่มีใครกล้าไปขุดหาเพชรอีก เลย ลุงจันทร์ ได้เก็บเอาหินสี ที่เก็บรักษาไว้ออกมาให้ทีมวิจัยดู เป็นเกล็ดหินใสรวมกันประมาณ 15-20 เม็ด ความโตประมาณเท่าเม็ดทับทิม เมื่อถูกแสงไฟ จะสะท้อนแสงแวววาว ได้เก็บภาพไว้ด้วย

- คดห้า คือเส้นทางเดินไปมาหาสู่กันในสมัยก่อน เส้นทางก็ข้ามคลองซึ่งคดเคี้ยวเลี้ยวไป เลี้ยวมา วกลง จึงเรียกกันติดปากว่า บริเวณคดห้า จนถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันพื้นที่ตรงนั้น เป็นพื้นที่นา ทำไร่มัน

- ช่องเรือแตก เป็นชื่อเรียกค่อๆ กันมา ยังไม่มีใครให้ข้อมูลที่แน่ชัดเท่าไร เพราะเป็นเรื่องเล่าบางคนก็บอกว่าอยู่บริเวณ คลองวังมิดไหลรวมกันกับคลองลำพญาธาร บางคนก็บอกว่าอยู่ใน คลองวังมิดที่ไหลลงมาจากซับม่วง แต่จากการรวบรวมข้อมูลของผู้บันทึก ดร.ไสว วังหงษา หัวหน้า ศูนย์วิจัยสัตว์ป่าละเมาะเชิงเตรา เคยเป็นวิทยากรผู้นำชุมชน และเป็นผู้ติดตามประวัติเกี่ยวกับช้างใน ประเทศไทย มีการตั้งคำถามอยู่ 2 ข้อความ คือ บริเวณป่ามหาโพธิ์ และ ช่องเรือแตก ไว้ให้ผู้เข้าอบรมคิด จากการลงพื้นที่ หมู่ที่ 7 และ หมู่ที่ 8 มีคนแก่คนเฒ่าพูดถึงช่องเรือแตกบริเวณนี้ จึงไม่ทราบความเป็นไปเป็นมาที่แน่ชัด

- ซับม่วง คือ บริเวณที่เป็นน้ำซับตลอดปี กลุ่มคนก็จะไปตั้งบ้านเรือนหรือที่ทำมาหากิน ใกล้บริเวณนั้น และตรงนั้นจะมีต้นมะม่วงใหญ่อยู่ 2 ต้น จึงเรียกว่า ซับม่วง

- ซับไทร คือ บริเวณที่เป็นน้ำซับเช่นเดียวกัน มีต้นไทรใหญ่ มีน้ำซับตลอดปี เหมาะแก่ การเพาะปลูก จึงมีกลุ่มคนอาศัยอยู่

หัวข้อ ประเพณีและวัฒนธรรม

บ้านวังใหม่ เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากหลายจังหวัดมาอยู่ในป่าเขา จึงมีประเพณีดั้งเดิม ดึกมาและนับถือผีด้วย ข้อมูลประเพณีที่ได้ คือ

1. ประเพณีเทศมหาชาติ เดือน 3
2. ประเพณีสงกรานต์ เดือน เมษายน
3. ประเพณีบุญเดือน 4 ไหว้เจ้าพ่อหลวงราช เจ้าพ่อเหมราช เจ้าพ่อขุนสะท้าน เจ้า พ่อดังพันม้า ยายแก้วสี่หลวง

4. ประเพณีบุญกลางเดือน 6 จะทำบุญกลางบ้านเป็นบางปี แต่จะทำกันในเดือน 6 ก่อนลงทำนาปลูกข้าว

5. ประเพณีลอยกระทง เดือน 12

หัวข้อ ปราชญ์ชาวบ้าน หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน

หมอเป่า คือ นายสมจิตร คอบกลาง ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน รักษาไฟลามทุ่ง ทุ่งวัด

หมออุ คือ นายพัน แสนภพ เป็นหมอคูดวง คุณุรักษ์ยาม โหราศาสตร์ ไสยศาสตร์

หมอนวด คือ นางพัน ผ่องพรหมราช เป็นหมอนวดแผนโบราณ

หมอเข้าทรง คือ นางละเมียด จีเพชร เป็นผู้เข้าทรงช่วงทำบุญเดือน 4 ให้อาจารย์พ่อเจ้าแม่

หมอยา คือ นายหนุ่ม หลอกกลาง และนายปรีชา พะเคียงตะคุ ใช้ยาสมุนไพรรักษาโรคต่าง ๆ

งานฝีมือ - นายสงวน เจนค่านกลาง สานเข่ง สานไม้ไผ่ สานลอบ สานไซ

- นางนุช ชินศรี จักสานใบลาน เป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน

- นายบุญเกิด คณาชาติ สานแห สวง

- นายสิน ชายจิ้งหรีด และนายเสริม ประถมพรหมราช ทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ต่าง

หัวข้อ แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

1. ไร่ศิริล้อม เป็นศูนย์เรียนรู้ เทคโนโลยีพลังงานทางเลือก มีฐานเรียนรู้เรื่องพลังงานต่างๆ เช่น ฐานการสกัดน้ำจากเมล็ดสบู่ดำ ฐานพลังงานจากแสงอาทิตย์ ฐานการเผาถ่านโดยเตาอบ ฐานแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ ฐานเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม เป็นต้น

2. น้ำตกวังหน้าผา เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่กำลังพัฒนาและประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสู่ผาเก็บตะวัน

ของฝากจากคนในชุมชน

- ข้าวหอมเตี้ย กล้วยหอม ชะอม หน่อไม้ มะนาว

ข้อมูลกลุ่มกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ ที่ลงพื้นที่เพิ่มเติมโดย นายประมวล มาหาร
นายอ่อนศรี ลุนผง นายไพฑูรย์ พูลเกษม

จากการลงพื้นที่หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน เก็บข้อมูล 2 จุด คือ อ่างเก็บน้ำทับลาน และ น้ำตกลำพระยาธาร รายละเอียดมีดังนี้

1. วันที่ 9 มิถุนายน 2553 กลุ่มกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 3 คน คือ นายประมวล มาหาร, นายอ่อนศรี ลุนผง, นายไพฑูรย์ พูลเกษม ได้ลงพื้นที่ เก็บข้อมูลจุดอ่างเก็บน้ำทับลาน เวลา 14.00 น. พบกับนายจันทร์ลา ภูทอง อายุ 60 ปี เจ้าหน้าที่ ดูแลอ่างเก็บน้ำ ได้ให้ข้อมูลกับคณะ ดังนี้

- ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่สีชมพู ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานของทางราชการ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรมป่าไม้ ได้อพยพผู้คนมารวมกันเป็นหมู่บ้าน เมื่อปี 2518 พร้อมจัดสรรที่อยู่อาศัยและที่ทำกินให้ ต่อมาปี 2522 ผู้นำชุมชน และ ชาวบ้าน ได้ไปปรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่หมู่บ้านท่ากระบาก อำเภอสระแก้ว ได้ทูลเกล้าขอพระราชทานแหล่งน้ำเพราะขาดแคลนน้ำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้สร้างอ่างเก็บน้ำบริเวณคลองกุดตะวัน

ปี 2525 กรมชลประทานได้เข้ามาดำเนินการสร้างอ่างเก็บน้ำทับลาน ปี 2526 ก็แล้วเสร็จ ปี 2527 ดำเนินการสร้างระบบการส่งน้ำ เพื่อใช้ประโยชน์ ปัจจุบันอ่างเก็บน้ำทับลานกักเก็บน้ำได้จำนวน 2 ล้านลูกบาศก์เมตร

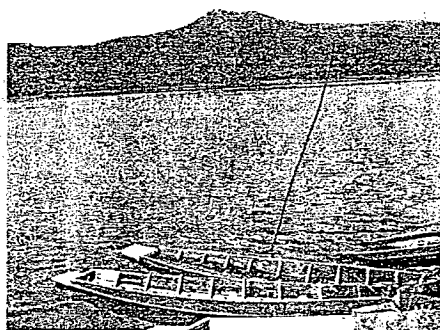
หัวหน้าผู้ดูแลคนปัจจุบัน ชื่อ นายสวัสดิ์ มิตร์ดี

- สภาพปัจจุบันของอ่างเก็บน้ำทับลาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ได้เข้ามาดำเนินการ สร้างถนนลาดยาง ลานอเนกประสงค์ จำนวน 1 จุด ห้องน้ำ จำนวน 1 หลัง 4 ห้อง ศาลาพักร้อน จำนวน 3 หลัง น้ำมากระหว่างเดือน สิงหาคม - ตุลาคม ของทุกปี เหมาะแก่การท่องเที่ยว เพราะมองเห็นยอดเขาตะมั่งยอดเขาที่สูงที่สุดของอุทยานแห่งชาติทับลาน รอบอ่างล้อมรอบไปด้วยภูเขามีสวนสวยงาน สามารถนั่งเรือพายชมวิวดูได้ เหมาะสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ

- ระยะทาง ห่างจากถนนหลวงหมายเลข 304 ประมาณ 1.5 กิโลเมตร ห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ประมาณ 2 กิโลเมตร การเดินทางสะดวกสบาย

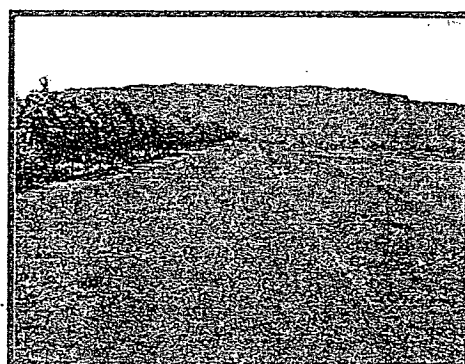
เส้นทางหลังอ่างเก็บน้ำทับลาน

ทิวทัศน์บริเวณอ่างเก็บน้ำทับลาน

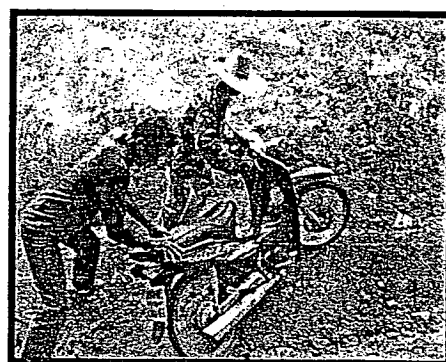
ลานอเนกประสงค์และศาลาพักผ่อน

สันอ่างเก็บน้ำทับลานรถยนต์วิ่งได้

เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล

ความยากลำบากในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

น้ำตกลำพระยาธาร เก็บข้อมูล วันที่ 10 มิถุนายน 2552 เวลา 14.30 น. นายประมวล มาหาร และนายอ่อนศรี ลุนผง ผู้เก็บข้อมูล

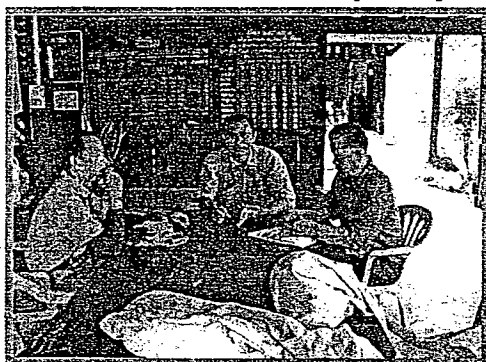
ความเป็นมา สมัยก่อนเคยเป็นเส้นทางเดินเรือของชาวบ้านไปมาหาสู่กัน ต่อมาได้มี เจ้าพระยาไ้แม่ น้ำนี้เดินเรือตามสายน้ำนี้ จึงมีชื่อว่า “ลำพระยาธาร”

ที่ตั้ง ตั้งอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาที่ ขญ. 7 (ลำพระยาธาร) ติดกับถนน หลวงหมายเลข 304 กม. 26 สายกบินทร์บุรี - อำเภอวังน้ำเขียว สภาพน้ำตก เป็นน้ำตกขนาดเล็ก สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี แต่ในฤดูแล้งน้ำจะน้อย บรรยากาศร่มรื่น ถัดลงไปมีน้ำตกหินลับ สภาพป่าสมบูรณ์ มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ คู่มือรอยสัตว์ป่า เช่น กระหัง กวางป่า เก้ง หมูป่า ไก่ฟ้าพญาลอ ฯลฯ เป็นต้น

ระยะทาง ห่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ประมาณ 4.5 กิโลเมตร

ผู้ให้ข้อมูล นายวาสนา คนเกณฑ์ อายุ 40 ปี เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

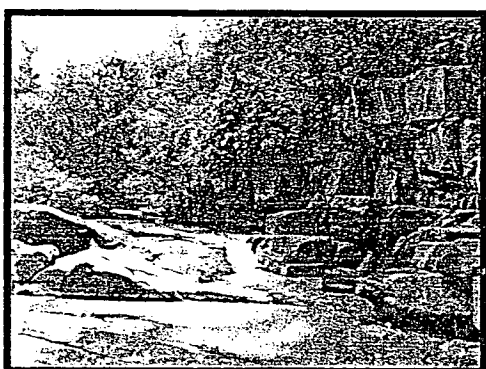
นายวาสนา คนเกณฑ์ ผู้ให้ข้อมูล

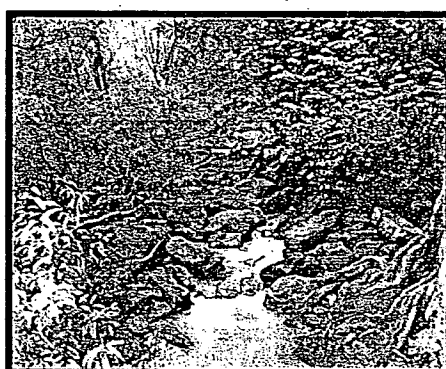
คลองลำพระยาธารในเดือน มิถุนายน

บริเวณเล่นน้ำตก

น้ำตกหินลับ

ปาลานผืนสุดท้าย ที่ อุทยานแห่งชาติทับลาน

ต้นลาน เป็นพันธุ์พืชที่โดดเด่น ในตำบลบุพราหมณ์ ชุมชนได้นำเอาใบลานอ่อน มาจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น หมวก กระเป๋า กล่องใส่กระดาษชำระ เป็นต้น ปัจจุบันเป็นสินค้าโอท็อปที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน ลาน คือพืชตระกูลปาล์ม ใบเลี้ยงเดี่ยว วงจรชีวิตของลานน่าสนใจ เพราะเมื่อไหร่ก็ตามที่เราเห็นช่อดอกของลานต้นใดก็ตามแสดงว่าวาระสุดท้ายของลานต้นนั้นมาถึงแล้ว ลานที่ออกดอกตายทุกต้น อายุของลานที่ออกดอก ประมาณ 60 – 80 ปี

ต้นลาน เกี่ยวข้องกับคำสอนพระพุทธเจ้า คือ “ใครดีพ่อดีแม่มีจะใหญ่เท่าใบลาน” เป็นการบอกสอนลูกหลานให้รู้จักบุญคุณพ่อแม่ไม่ให้ทำร้ายร่างกายพ่อแม่ ในอดีตมนุษย์เราเคยนำไปไม้ชนิดนี้มาจารึกอักษร จึงมีการเรียกว่า “คัมภีร์ใบลาน” จนถึงทุกวันนี้

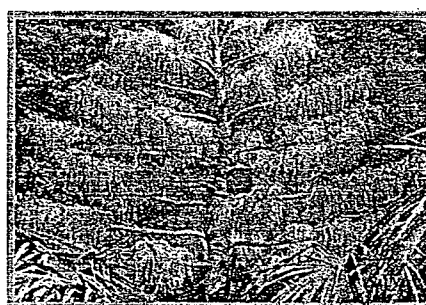
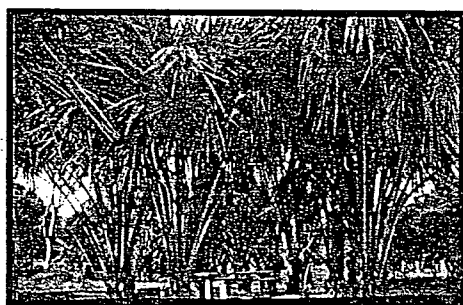
ตำบลบุพราหมณ์ มีการจัดงาน โครงการคืนลานสู่ป่า เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา เพื่อให้ชุมชน ลูกหลาน มีจิตสำนึกรักและหวงแหนต้นลาน โดยกำหนดให้วันที่ 26 มิถุนายน ของทุกปี เป็นวันจัดงาน มีผู้ร่วมงานมากมาย สามารถนำไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนได้

แหล่งเรียนรู้ปาลาน สามารถเข้าไปเรียนรู้และเที่ยวชมปาลานได้ ที่อุทยานแห่งชาติทับลาน มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการ นอกจากเรียนรู้ปาลานแล้วยังได้ทราบถึงความเป็นมาของผืนป่ามรดกโลก ดงพญาเย็น – เขาใหญ่ ด้วย มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ทราบถึงแนวทางการเชื่อมต่อผืนป่ามรดกโลก เขาใหญ่ – ทับลาน เพื่อให้สัตว์ข้ามไปมาหาสู่กันได้อย่างอิสระ

ระยะทาง แหล่งเรียนรู้ปาลาน อยู่ติดถนนหลวงหมายเลข 304 กม.32 สายกบินทร์บุรี - วังน้ำเขียว ห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ประมาณ 1 กิโลเมตร เดินทาง ไป – มา สะดวกสบาย

เก็บข้อมูล เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2553 เวลา 14.30 น. นายประมวล มาหาร นายอ่อนศรี ลุนผง นายไพฑูรย์ พูลเกษม

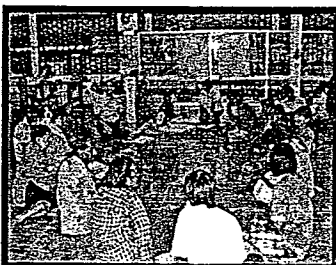
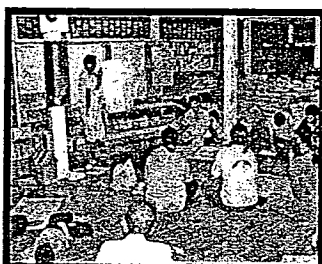
ผู้ให้ข้อมูล นางสาวเตือนใจ ขอร่วมกลาง เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ อุทยานแห่งชาติทับลาน

เวทีประชุมรวบรวมและทบทวนการเก็บข้อมูล หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน วันที่ 23 มิถุนายน 2553

ณ ศูนย์ผลิตภัณฑ์โอท็อปจักสานโบราณ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผ่านมาทางทีมวิจัยจึงได้จัดประชุมในการทบทวนการรวบรวมข้อมูลต่างๆเพื่อจะได้ทราบว่ายังมีข้อมูลไหนยังขาดอยู่บ้าง และทีมวิจัยช่วยกันเพิ่มเติมข้อมูลตามประเด็นต่างๆ

ข้อมูลหัวข้อ ภาพ/ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

1. อ่างเก็บน้ำทับลาน ตามโครงการพระราชดำริ มีทิวทัศน์รอบอ่างที่สวยงามมองเห็นเขาละมั่งเขาที่สูงที่สุดของอุทยานแห่งชาติทับลาน ชมวิถีชีวิตประมงน้ำจืดของชุมชน พักผ่อนหย่อนใจ พายเรือชมทิวทัศน์ สามารถลงเล่นน้ำได้
2. น้ำตกเหวนกกก อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ต้องเดินทางด้วยเท้าเข้าชมน้ำตก ใช้เวลา ประมาณ 2 ชั่วโมง สามารถเล่นน้ำได้ เส้นทางระหว่างเดินไปน้ำตก สามารถจัดกิจกรรมดูนก ดูร่องรอยสัตว์ป่า เช่น กวางป่า เก้ง หมูป่า ไก่ป่า เป็นต้น
3. อุทยานแห่งชาติทับลาน บริเวณที่ทำการของอุทยานฯ สามารถเข้าไปเรียนรู้เรื่อง วงจรชีวิตต้นลานซึ่งเป็นไม้ดึกดำบรรพ์ ความรู้เรื่องผืนป่ามรดกโลกดงพญาเย็น - เขาใหญ่ การเชื่อมต่อผืนป่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ - ทับลาน
4. น้ำตกลำพระยาธาร ตั้งอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (ขญ.7) เป็นน้ำตกขนาดเล็กทางเข้า - ออกสะดวก เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เล่นน้ำได้ ชมธรรมชาติ
5. เส้นทางเดินศึกษาและสื่อความหมายธรรมชาติภูมังกรเขียว (จากโรงเรียนร่มเกล้า ปราจีนบุรี - อ่างเก็บน้ำทับลาน) เป็นเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติและสมุนไพร ระยะทาง 2

กิโลเมตร มีฐานสื่อความหมาย คือ ป่ารุ่น 2 เทศกิจของป่า การกำเนิดสายน้ำ หวาย โป่งสัตว์ป่า จุดชมวิว ใช้เวลาเดิน 2 ชั่วโมง

ผู้ให้ข้อมูล นายชยันต์ ขอมีกกลาง อายุ 38 ปี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวล มาหาร นายอ่อนศรี ลุนผง

กลุ่ม/องค์กร หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

1. กลุ่มจักสานลานทอง ทำผลิตภัณฑ์จักสานใบลาน เป็นสินค้าโอท็อปของตำบลบุพราหมณ์ และของจังหวัดปราจีนบุรี มีนางสายหยุด ทองมา เป็นหัวหน้ากลุ่ม
2. กลุ่มจักสานใบลาน ทำผลิตภัณฑ์จักสานใบลาน เป็นสินค้าโอท็อปของตำบลบุพราหมณ์ และของจังหวัดปราจีนบุรี มีนางมลชา รายดีผิว เป็นหัวหน้ากลุ่ม
3. กลุ่มทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมลงทุนและพัฒนาหมู่บ้านตนเอง มีนายชำนาญ จิตสมาน เป็นหัวหน้ากลุ่ม
4. กลุ่มแพทย์แผนไทย สมุนไพรพื้นบ้านลานทอง ให้ความรู้เรื่องสมุนไพรพื้นบ้านและนวดแผนโบราณ มี นายประชุม ฉิมทอง เป็นหัวหน้ากลุ่ม
5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมู่บ้าน เพื่อรวมกลุ่มแม่บ้านที่ทำการเกษตร มีนางสายหยุด ทองมา เป็นหัวหน้ากลุ่ม
6. กลุ่ม อสม. เพื่อเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยดูแลด้านสุขภาพ มี นายอ่อนศรี ลุนผง เป็นหัวหน้ากลุ่ม
7. กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงเกษตร(ทับลานโฮมสเตย์) เป็นการท่องเที่ยวให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงหรือการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ มีนางบุญจันทร์ ดากลาง เป็นหัวหน้ากลุ่ม
8. กลุ่มเยาวชนรักษาศิลป์ไทย เป็นอนุรักษ์ศิลปะการฟ้อนรำไทยของเยาวชน มีนายเอกรินทร์ ทองมา เป็นหัวหน้ากลุ่ม
9. กลุ่มฌาปนกิจ เพื่อเป็นการช่วยเหลือญาติสมาชิกเมื่อเสียชีวิต มีนายเพียร นานแล เป็นหัวหน้ากลุ่ม
10. กลุ่มสวัสดิการชุมชนคนไม่ทิ้งกันตำบลบุพราหมณ์ เพื่อช่วยเหลือสมาชิก ตั้งแต่ เกิด ถึง ดาย มีนายธัญญา แสงสวรรค์ เป็นหัวหน้ากลุ่ม
11. กลุ่มสถานแข่งหวาย,สถานสุมไก่ เพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ให้ชุมชน โดยใช้วัสดุในพื้นที่ มี นายสอน ผาสุก เป็นหัวหน้ากลุ่ม
12. กลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อดูแลระบบการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำทับลาน มีนายเสกขิม เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูล นางสายหยุด ทองมา นางมลชา รายดีผิว นางอังคณา เบลเยี่ยม

นางมณี วรรณะวรากล

ผู้เก็บข้อมูล นางสาวปวีณา ขอมีกกลาง นางบุญมั่น ดีจำปา

ประวัติศาสตร์ชุมชน หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

หมู่บ้านทับลาน เดิมทีมีเส้นทางสัญจรไป – มา หาผู้กัน โดยการเดินด้วยเท้า ระหว่างอำเภอ ปักธงชัย กับอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมามีคนมาสร้างพัก(ทับ)บริเวณเส้นทางที่ผ่าน ป่าลาน ถ้าคนเดินทางไป-มาจะพูดกันหรือถามกันว่าทับที่พักอยู่ตรงไหน คนตอบก็จะพูดว่าทับที่ พักอยู่ที่ป่าลาน จึงได้เรียกกันมาจนถึงทุกวันนี้ว่า “ทับลาน” เมื่อ ประมาณ ปี 2505 ได้มีการตัดเป็น ถนนจากต่อเรือ อุตะเถา จังหวัดชลบุรี ไปยัง จังหวัดนครราชสีมา ผ่านเส้นทางนี้ ก็ได้มี คนอพยพ เข้ามาตามถนน จาก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก บ้าง จากจังหวัดนครราชสีมาบ้าง กระจาย กระจายตามที่ต่างๆ เท้าที่จะถางป่าทำมาหากินได้ เมื่อประมาณ ปี 2517 ได้มีการให้ราษฎรที่กระจาย กระจายกันมาอยู่ร่วมกันโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาจัดการ เพื่อความมั่นคงของประเทศ เพราะช่วง นั้นเป็นการต่อสู้กันระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและรัฐบาล จึงให้เป็นหมู่บ้านตาม โครงการพระราชดำริ มีโครงการจัดที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ให้มีโรงเรียน มีอ่างเก็บน้ำ มี โครงการฟื้นฟูสภาพป่า ทุกวันนี้โครงการพัฒนาที่ราบเชิงเขาอันเนื่องมาจากพระราชดำริยังอยู่ ต่อมาหมู่บ้านทับลานได้แยกออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ บ้านทับลานหมู่ที่ 1 และ บ้านทับลานใน หมู่ที่ 10 ถนนหลวงที่ผ่านหมู่บ้านนี้ คือ ถนนหลวงหมายเลข 304 ปัจจุบันเป็น 4 เลน

ประเพณี ที่ชอบเล่นกันในสมัยก่อน จะเล่นกันในช่วงประเพณีสงกรานต์ เช่น มอนซ่อนผ้า ซักเยื่อ ช่วงไซ เป็นต้น ราคาที่ดินในสมัยก่อน ซื่อ – ขาย กันในราคา 1,000 บาท/ ไร่

ผู้ให้ข้อมูล นายประชุม ฉิมทอง

ผู้เก็บข้อมูล นายอำนาจ โพธิ์แก้ว ,นายไพฑูรย์ ดวงจรัส

ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

การรักษาโรคงูสวัด ,เรื้อ ,ไฟลามทุ่ง,หรือ ผีตาแดง

วิธีรักษา รักษาด้วย กล้วย อาคม และมียาสมุนไพรบางส่วน

การสืบทอด ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษคือจากปู่ โดยมีค่ายกครูและตำราสอน ได้รับการถ่ายทอดเมื่ออายุ 23 ปี ซึ่งปัจจุบันอายุ 70 ปี หลังจากการรักษาโรคหายแล้วผู้เจ็บป่วยจะต้องนำ ค่าคายมาให้หมอเพื่อมิให้ผิดครู อันเป็นการนำความเดือดร้อน มาให้หมคนผู้ทำการรักษา ของที่ใช้ในการส่งค่าคายที่หายแล้ว

- ข้าวสาร
- เงิน 1 สลึง หรือ 1 บาท
- กล้วยสุก 1 หวี
- ดอกไม้ธูปเทียน (ขัน 5)
- ผู้ได้รับการรักษาบางรายหายจากการเจ็บป่วยโดยถาวร บางรายหายจากการเจ็บป่วยและ กลับมาเป็นซ้ำได้อีก

ปัจจุบัน ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชนที่สนใจได้เรียนรู้โดยไม่คิดมูลค่า ถือเป็น
วิทยาทาน แต่ก็ไม่ค่อยมีคนสนใจมากนัก

อนาคต อยากให้มีคนสนใจและเรียนรู้ให้มาก ๆ เพื่อจะได้ช่วยเหลือคนในสังคม

ผู้ให้ข้อมูล นายณรงค์ สดใส

ผู้เก็บข้อมูล นายธัญญา แสงสวรรค์ นางบุญจันทร์ คากกลาง นางปัทมา บุญเทียม

เวทีที่ 2 หมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง วันที่ 28 มิถุนายน 2553 เวลา 17.00 น. ณ ศาลา SML

โครงการ การศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ตำบลบุพราหมณ์ การลงพื้นที่ หมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดงเป็นครั้งที่ 3 เพื่อเก็บข้อมูล 5 ประเด็นงาน
คือ หัวข้อ กายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ ,ประวัติศาสตร์ชุมชน,วัฒนธรรมและประเพณี ,กลุ่ม/
องค์กร,ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ข้อมูล หัวข้อ กายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ ม.6 บ้านวังขอนแดง

1. ป่าชุมชนหมู่ที่ 6 มีเนื้อที่ประมาณ 50 ไร่ อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน กำลัง
ดำเนินการให้ชุมชนได้เข้าไปฟื้นฟู เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติไว้ ในอนาคตต้องการให้เป็นแหล่ง
ศึกษาเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน ชุมชนต้องการออก กฎ กติกา ของชุมชนเอง
ระยะทางห่างจาก ถนน หมายเลข 304 ผ่านหมู่บ้านเข้าไปประมาณ 2 กิโลเมตร

2. โป่งนก อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จะมีนกเป่าและนกอื่นๆ ลงมากินน้ำ บริเวณ
โป่งเพราะเป็น โป่งน้ำซับ และมีร่องรอยของสัตว์ป่าอื่นๆ อีก เหมาะสำหรับเรียนรู้เรื่องดินโป่ง
ร่องรอยสัตว์ป่า ระยะทางห่างจากสถานีตำรวจวังขอนแดง ประมาณ 2 กิโลเมตร

3. น้ำตกห้วยหุซ้าง เป็นน้ำตกขนาดเล็ก สูงประมาณ 10 – 15 เมตร อยู่ในเขตอุทยาน
แห่งชาติเขาใหญ่ มีน้ำเฉพาะฤดูฝน ระหว่างเดือน มิถุนายน – ตุลาคม เท่านั้น จะพบสัตว์ป่าบางชนิด
เช่น ปูฟาน ปูหิน ปูแป้ง ระยะทางห่างจากหมู่บ้านประมาณ 1.5 กิโลเมตร

ผู้ให้ข้อมูล นายยัง ซาดิสาโรง ,นางหลุย กรกั้ง, นางชื่น ศิลจารักษ์ ,นายเจียม ไพรเถื่อน

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวฒ มาหาร ,นายไพฑูรย์ พลุเกษม,นายชยันต์ ขอมีกกลาง

ข้อมูลกลุ่ม/องค์กร หมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง

กลุ่มองค์กรในหมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง มีดังนี้

1. กลุ่มจักสานใบลาน บ้านวังขอนแดง มีนางพะเยาว์ มีสุข เป็นประธาน มีสมาชิกทั้งหมด 35 คน กิจกรรมกลุ่ม นำวัสดุใบที่มีอยู่ในพื้นที่คือใบลานมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

2. กลุ่มเพาะกล้าลาน เพื่อเอาไปปลูกในชุมชน และจำหน่ายสำหรับผู้ที่ต้องการนำไปปลูก มีนายอำนาจ โพธิ์แก้ว เป็นประธาน มีสมาชิก จำนวน 7 ครัวเรือน และกำลังประชาสัมพันธ์ให้บุคคลอื่น ๆ ที่มีการเพาะลานมาขึ้นทะเบียนเข้ากลุ่ม

3. กลุ่มเพาะเห็ดฟาง เศรษฐกิจพอเพียงตามกระแสพระราชดำรัส มีนายอำนาจ โพธิ์แก้ว เป็นประธาน มีสมาชิก จำนวน 7 ครัวเรือน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

4. กลุ่มผู้เลี้ยง โค - กระบือ มีนายเจน มีสุข เป็นประธาน กลุ่มได้ยืมเงิน องค์กรบริหารส่วนตำบลพราหมณ์ ชื่อ โค - กระบือ เพื่อเลี้ยงขยายพันธุ์ แบ่งให้สมาชิกหมุนเวียนเปลี่ยนกันไป เลี้ยงต่อ มีสมาชิก จำนวน 24 ครัวเรือน

5. กลุ่มผู้ใช้น้ำประปา มีผู้ใหญ่บ้าน นายอุไร แจ่มอรุณ เป็นประธาน เพื่อบริหารการใช้น้ำประปาหมู่บ้าน เงินที่เหลือจากค่าไฟฟ้า บำรุงประปา เก็บเข้ากองทุนหมู่บ้าน มีสมาชิกจำนวน 180 ครัวเรือน

6. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน มีนายสมควร อร่ามเรือง เป็นประธาน เพื่อเป็นกองทุนหมู่บ้านหมุนเวียนสำหรับกู้ยืมลงทุนในอัตรา ดอกเบี้ยต่ำ มีสมาชิก จำนวน 67 ครัวเรือน

7. กลุ่มฉาปนกิจ เพื่อช่วยเหลือญาติพี่น้องคนที่เสียชีวิต มีนายอุไร แจ่มอรุณ ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน มีสมาชิก จำนวน 250 ครัวเรือน

8. กลุ่ม อสม.หมู่บ้าน เป็นอาสาสมัครช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้นและเฝ้าระวังดูแลด้านสุขภาพ มีสมาชิกจำนวน 13 คน มีนายชู ลาน้อย เป็นประธาน

9. กลุ่ม โรงเรียนเกษตรกร เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น การทำนาปลูกข้าว โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูล นางพะเยาว์ มีสุข ,นางเสมียน สิงหะ

ผู้เก็บข้อมูล นางสาวปวีณา ขอมีกกลาง ,นางสายหยุด ทองมา,นางอังคณา เบลเยี่ยม,นางมณีวรรณระวางกุล

ข้อมูล ภูมิปัญญา หมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง

การเลี้ยงสัตว์ปีก (เป็ด)

สามารถเพาะพันธุ์ได้เอง โดยใช้ประสบการณ์ เลี้ยงอาหารธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ โตเร็ว แข็งแรง ไม่มีโรค

วิธีเลี้ยง

- แยกแม่พันธุ์ออก แล้วขังลูกไว้ในบริเวณที่กำหนด
- ให้อาหารวันละ 3 เวลา เลี้ยงลูกพันธุ์ไว้ประมาณ 3 อาทิตย์จึงปล่อยเลี้ยงตามธรรมชาติ
- ข้อดี ระยะเวลาเลี้ยงสามารถกำหนดเวลาได้และสามารถทำให้เป็นมีน้ำหนักได้ดี

สามารถถ่ายทอดการเลี้ยงให้กับผู้สนใจด้วยความเต็มใจ

ผู้ให้ข้อมูล นายวร บัวไข ,นางสมหมาย บุตรพรมราช

ผู้เก็บข้อมูล นายธัญญา แสงสวรรค์,นางบุญจันทร์ คากกลาง,นางปัทมา บุญเทียม

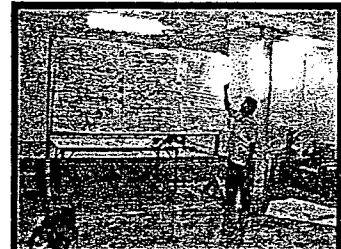
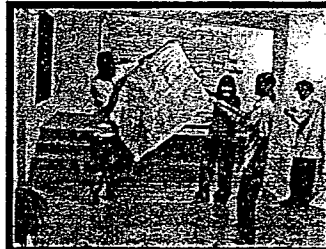

ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน หมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง

บ้านวังขอนแดง หมู่ที่ 6 เดิมมีขอนไม้แดงขวางลำน้ำลำพระยารออยู่บริเวณวังน้ำแห่งนี้ ต่อมามีคนมาเลื่อยตัดไปใช้ยังเหลือดอไม้แดงเป็นหลักฐาน เมื่อปี พ.ศ. 2508 – 2509 ได้มีกลุ่มคนเข้ามาอาศัยอยู่ คือ กลุ่มพ่อใหญ่อ่อน,พ่อใหญ่เว,พ่อใหญ่เวิน,พ่อใหญ่สุข ปัจจุบันรากไม้แดงต้นนั้นถูกย้ายไปอยู่ที่ค่ายทหารพรานเขากิ้ว เริ่มแรกชาวบ้านเขามา ปลุกข้าวพันธุ์เหยียบหญ้า กับพันธุ์หอมดงและปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต่อมาที่ดินทำกินของพ่อใหญ่กิมถูกเจ้าหน้าที่ป่าไม้รุ่นเก่ายึดที่ดินทำกินบอกว่าหาที่ทำกินให้ใหม่ทำการเกษตรแต่ไม่ได้ ต่อมาพ่อใหญ่กิมก็เลยขายบ้านเพื่อไปซื้อที่ดินทำกินได้จำนวน 10 ไร่ พ่อใหญ่กิมอายุ 72 ปี ยืนยันว่าประชาชนเข้ามาอยู่ก่อนอุทยานแห่งชาติแน่อน ที่ดินส่วนหนึ่งที่เป็นอุทยานแห่งชาติอยู่คือของพ่อใหญ่มุงกับพ่อใหญ่ท้าว นามสกุลป้องกัน 2 คนพี่น้องจนปัจจุบันก็ยังไม่มีผู้ใดได้รับที่ดินทำกินจากทางารจึงทำให้ชาวบ้านวังขอนแดงไม่มีที่ดินทำกิน เมื่อมาอยู่ครั้งแรก สัตว์ป่า ปู ปลาก็มีมากผู้ที่เข้ามาสร้างบ้านวังขอนแดง พ่อใหญ่บุญเบิด กับครูสุพรรณ บัวพาและพ่อใหญ่น้อย ศรีบ้านเหล่า ผู้ใหญ่บ้านคือนายจันลา เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก

ผู้ให้ข้อมูล พ่อใหญ่กิม ปานเจริญ ,พ่อทงค์ ศรีบ้านเหล่า,พ่ออำนาจ สุวรรณสุข,พี่ประสัน สุ
วิจิตร, คุณพ่อเชิดชัย อินทร์ประสงค์

ผู้เก็บข้อมูล นายอำนาจ โพธิ์แก้ว, นายไพฑูรย์ ดวงจรัส

การเก็บข้อมูล หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน วันที่ 5 กรกฎาคม 2553 เวลา 17.00 น. ณ ศาลา SML

นายอำนาจ โพธิ์แก้ว กล่าวเปิดเวที ถึงวัตถุประสงค์ของทีมที่ลงพื้นที่ตามโครงการที่เคยลงพื้นที่มาแล้ว 2 ครั้ง ครึ่งนี้เป็นครั้งที่ 3 ต้องการเก็บข้อมูลให้ครบตามหัวข้อประเด็นงาน และเรียนเชิญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 นายวรรณภย์ สุวรรณสุข ได้กล่าวต้อนรับทีมวิจัย ผู้ใหญ่บ้านกล่าวต้อนรับทีมวิจัยและขอให้ผู้มาประชุมได้ให้ข้อมูลทีมวิจัยอย่างครบถ้วนด้วย

นายไพฑูรย์ ดวงจรัส ขอชี้แจงสร้างความเข้าใจ ประเด็นงานและผู้รับผิดชอบประเด็นงานของทีมวิจัย คือ

- ประเด็นงานกายภาพ/ทรัพยากรธรรมชาติ มี นายประมวล, นายอ่อนศรี, นายไพฑูรย์, นายชยันต์
 - ประเด็นงานกลุ่มองค์กร มี นางสาวหยด,นางอังคณา,นายชัยสิทธิ์
 - ประเด็นงานวัฒนธรรม-ประเพณี มี นางสาวปวีณา, นางมลตา,นางมณี
 - ประเด็นงานภูมิปัญญา มี นางบุญจันทร์ , นางปัทมา, นายธัญญา
 - ประเด็นงานวิทยาศาสตร์ชุมชน มีนายอำนาจ ,นางสองเมื่อน ,นางนาง,นายไพฑูรย์
- รายละเอียดข้อมูลที่ทีมได้เก็บตามประเด็นงาน ดังนี้

หัวข้อ ภาพและทรัพยากรธรรมชาติ หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน

ชื่อน้ำตกบ่อทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน สามารถเข้าได้ 2 เส้นทาง เส้นทางที่ 1 เข้าทางคุ้มคลองยางหมู่ ห่างจากถนนหลวง หมายเลข 304 ประมาณ 4 กิโลเมตร เส้นทางที่ 2 เป็นเส้นทางลูกรัง ห่างจากถนนหลวงหมายเลข 304 ประมาณ 5 กิโลเมตร ระหว่างเส้นทางผ่านทุ่งนาและแนวป่าที่สวยงามสามารถเป็นจุดชมวิวที่สวยงามได้

ลักษณะของน้ำตก เป็นน้ำตกขนาดกลาง มีประมาณ 7 ชั้น ระยะจากน้ำตกชั้นแรกถึงชั้นที่ 7 ประมาณ 1 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินชมประมาณ 45 นาที ตัวน้ำตกมีหินก้อนใหญ่เล็กเรียงกันสวยงามและสองฝั่งน้ำตกมีต้นไม้เล็กใหญ่ปกคลุมสามารถนั่งพักผ่อนได้มีฝายกันน้ำที่สามารถลงเล่นน้ำได้ 2 จุด

ระยะเวลาการเที่ยวชมน้ำตก ระหว่าง เดือน กรกฎาคม ถึง เดือน ธันวาคม จะมีน้ำตกที่สวยงามเพราะเป็นช่วงที่มีน้ำมาก

ที่มาของชื่อ น้ำตกบ่อทอง บริเวณน้ำตกลงมาและในลำคลอง จะมีก้อนสีเหลืองเหมือนสีของทองคำผสมอยู่ และสายน้ำตกที่ตกลงมากระทบกับแสงพระอาทิตย์มีเป็นประกายแวววาว จึงเรียกว่าน้ำตกบ่อทอง

ประวัติการค้นพบ ในอดีตประมาณ 30 กว่าปีที่ผ่านมา มีพ่อใหญ่บุญและแม่ใหญ่ใบ พรหมวิหาร (ประมาณ ปี พ.ศ. 2519) ได้เข้าไปหาของป่า(ตักน้ำมันยาง) ช่วงนั้นยังมีการสัมปทานป่าไม้ผ่านน้ำตกแห่งนี้ และพบก้อนลักษณะมีสีคล้ายทองคำผสมอยู่ คิดว่าตรงนี้น่าจะเป็นบ่อของทองคำ ต่อมาผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 คือนายพุด ศรียงยศ ได้พานักสำรวจแร่เข้าไปนำก้อนหินมาพิสูจน์ปรากฏว่าเป็นส่วนผสมของทองคำเปลวเท่านั้น ไม่สามารถนำไปสกัดเป็นทองคำได้ แต่ชาวบ้านก็เรียกชื่อน้ำตกนี้ต่อ ๆ กันมา เป็นน้ำตกบ่อทอง และผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน(นายวรรณภย์ สุวรรณสุข) และนายล้อม ลีจะบก กำลังดำเนินการสำรวจเส้นทางร่วมกับอุทยานแห่งชาติทับลานเพื่อจะเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวตำบลอย่างเป็นทางการ มีหน่วยงานเอกชนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้ความร่วมมือทำกิจกรรมฝายแม้ว เพื่อชะลอการไหลของลำน้ำเพื่อให้มีน้ำนานกว่าปกติ สามารถเที่ยวได้แต่ต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลาน

ผู้ให้ข้อมูล ผู้ใหญ่วรรณภย์ สุวรรณสุข(คำ) อายุ 38 ปี นายสวัสดิ์ แนนสำโรง อายุ 68 ปี

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวล มาหาร, นายชยันต์ ขอมิกกลาง, นายไพฑูร พูลเกษม, นายอ่อนศรี ลุนผง

หัวข้อ ภูมิปัญญา หรือ องค์ความรู้ หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน

หมอดำแย การเรียนรู้ด้วยการสังเกตจาก ปู ยา ตา ยาย เริ่มเป็นหมอดำแยเมื่ออายุประมาณ 50 ปี สาเหตุด้วยความจำเป็น ทำคลอด ประมาณ 3-4 ราย คู่อการโดยการจับท้องดูก็รู้ว่าอาการเป็นอย่างไร เวลาไปทำคลอดมีการบูชาครูถ้าไม่บูชาจะทำให้ผิดครู

วิธีการยกครู ทำขัน 5 กล้วย 1 หวี เงิน 6 บาท เพื่อเป็นการกตัญญู สามารถถ่ายทอดได้ คลอดแล้วใช้ไม้ไผ่ลวก ตัดสายสะดือ สายสะดือผูกเป็นสามป่อง สองป่องอยู่กับเด็กเพื่อกันเลือดเด็กไหล

ผู้ให้ข้อมูล คุณยายปิ่น มีสีสันต์ อายุ 74 ปี (เป็นหมอดำแย)

การทำไข่ได้ เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการเจาะน้ำมันจากคันยาง เอาไฟเผาบริเวณที่เจาะคันยาง หลังจากเผาแล้วนำไปหมักปามาปิดเพื่อไม่ให้ไฟไหม้น้ำมันหมด หรืออาจไหม้จนคันยางจนหมดต้นเอาน้ำมันที่ได้แยกออกส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งนำไปผสมกับไม้ที่สุกแล้วห่อด้วยใบลานแล้วเอากระดูกลานมัดเหมือนกับข้าวต้มมัด ระยะเวลาที่ไปเอาน้ำมันยางไม้ไปเอาไกลมากนัก สาเหตุที่ไปหาน้ำมันยางเพราะมีการตกข้าว 1 ถัง ถ้าใช้หนี้ ต้องเป็น 2 ถัง

ผู้ให้ข้อมูล คุณยายเขียว อินทิ่ง อายุ 83 ปี (เป็นคนทำไข่ได้)

การทอเสื้อ วัตถุดิบที่ใช้ ดันกก, ดันหญ้าลังกา วิธีการทำ ตัดมาแล้วต้องลอกออกให้เป็น 4 แฉก ได้รับความรู้มาจากแม่นำไปตากแดด ย้อมสี ใช้สีวิทยาศาสตร์ สามารถทำได้ 2 ผืนต่อ 1 วัน ในระยะเวลา 1 เดือน ทำได้ จำนวน 10 ผืน ขายในราคา 3 ผืน 100 บาท สามารถสืบทอดภูมิปัญญานี้ให้กับลูกหลานได้

ผู้ให้ข้อมูล คุณยายหอม ทูมทอง อายุ 60 ปี

การทำเต้าถ่านแบบโบราณ วิธีทำ ขุดดินลงไปบริเวณที่ต้องการทำเต้าถ่านเหมือนทำบ่อ ดินที่ขุดสามารถนำมาทำเต้าเผาถ่านได้พอดี จากนั้นนำไม้ที่จะเผามาเรียงในเต้า นำเอาดินที่ขุดปั้นตามรูปไม้ เป็นรูปเต้าแล้วเจาะรูที่สำหรับให้ควัน ออก 6 รู ใช้ไฟเผา ประมาณ 5-6 วัน จึงปิดรูที่ควันออกทิ้งไว้ 5-6 วัน เพื่อให้ถ่านที่เผาดับ จึงค่อยเปิดเอาถ่าน จะได้ถ่านประมาณ 5-6 กระสอบ ป่าน สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญานี้ให้คนรุ่นหลังได้

ผู้ให้ข้อมูล นายบัญชา พรหมภูษา

ผู้เก็บข้อมูล นายธัญญา แสงสวรรค์ ,นางบุญจันทร์ คากกลาง ,นางปัทมา บุญเทียม

หัวข้อ ประวัติศาสตร์ หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน

ชื่อหมู่บ้านวังหิน มีพลาญหินอยู่ในคลองน้ำ ลำพระยาธาร สมัยก่อนคลองลึกมา ท่วมหลังช้าง มาตั้งบ้านเรือนครั้งแรก มีบ้าน 1 หลัง ชื่อ แม่หอ พ่อใหญ่หอม ปลูกระท่อมอยู่หลังเดียว เดินทางมาจากอำเภอนาคี ต่อมาเพิ่มอีก จำนวน 7 หลังคาเรือน พ่อบุญ ,พ่อใหญ่อินทร์,แม่ใหญ่ด้วง,แม่ใหญ่เขียว ,พ่อใหญ่บุญ,พ่อใหญ่ผล,แม่ใหญ่ชู,แม่ใหญ่เรือน ทำอาชีพวางป่า หยอดข้าว ตัดยอดลาน ขายยอดละ 50 สตางค์ ข้าวสารถังละ 25 บาท ตักน้ำมันยาง ทำได้ ปลูกรัก ปักเบ็ดในคลองน้ำ มาอยู่ครั้งแรกเดินทางมาจากอำเภอบักรังชัย 2 วัน 1 คืน ขอนอนพักตามบ้านอื่น ที่ดินสมัยก่อนให้เปล่า ๆ ก็ไม่อยากได้ ซื้อขายกันไร่ละ 10 บาท ยังเป็นป่าดงดิบ ชักชวนมาอยู่แล้วแบ่งกัน

หลักฐาน

- พลาญหินยังอยู่แต่บางส่วนทรายทับถมไปแล้ว
- เครื่องมือบ้านที่มาอยู่หลังแรกยังอยู่ คือ นายประนอม อยู่ที่บ้านบุพราหมณ์ นางเฮียะอยู่ที่บ้านวังหิน
- ดินยางที่เคยตักน้ำมันยาง ยังพอมีให้เห็น คนห่อซื้อได้ยังมีอยู่ คือ แม่ใหญ่เขียว
- ครั้งแรกปลูกบ้านอยู่ริมคลองน้ำใกล้วังหิน ฤดูแล้งขุดบ่อเล็ก ๆ ลงไปในทรายน้ำใส มากนำมาดื่มกินได้

ระยะเวลา ที่มาอยู่ครั้งแรก เมื่อ ปี 2506

การปกครอง ยังขึ้นอยู่กับตำบลทุ่งโพธิ์ หมู่ที่ 4 มีผู้ใหญ่บ้านชื่อ นายทองแดง ,นายพาทักปล่า ; นายของ,นายไร ตามลำดับ

ผู้ให้ข้อมูล	แม่ใหญ่บังทอง ปัญญาคือ	อายุ 66 ปี
	แม่ใหญ่จู้	งากิ่ง อายุ 70 ปี
	แม่ใหญ่	ละมุล บังแยม อายุ 68 ปี

ผู้เก็บข้อมูล นายอำนาจ โพธิ์แก้ว ,นายไพฑูรย์ ดวงจรัส,นางสายทอง,นางสองเมือง พรหมภูผา,นางนาง

หัวข้อ วัฒนธรรม- ประเพณี หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน ตำบลบุพราหมณ์

ประเพณี

- ประเพณีเทศน์มหาชาติ ช่วงเดือน 4 เดือน 5
- เทศน์ประวัติพระเวทสันดรชาดก
- จับกลุ่มกันแก้กันหลอน เพื่อนำปัจจัยถวายให้พระองค์ที่เทศน์ ประวัติพระเวทสันดรชาดกเชื่อว่าทำแล้วจะเป็นการสืบทอดจากบรรพบุรุษ
- ประเพณีเวียนเทียนรอบวิหารหรือที่ทำพิธีกรรมทางศาสนาของสำนักสงฆ์บ้านวังหิน เป็นสถานที่สำคัญที่ชาวบ้านวังหินสักการบูชาจึงนิยมไปทำพิธีกรรมทางศาสนาที่สำคัญในพื้นที่ ทำกันมาเป็นเวลา 10 กว่าปี สำนักสงฆ์มีอายุการก่อสร้างมาแล้ว 38 ปี

วัฒนธรรม

- ด้านการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นวัฒนธรรมที่เรียบง่ายอยู่แบบเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ผู้ให้ข้อมูล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายคำธณ ช่วงคำโรง, นายสวัสดิ์ แนนคำโรง อายุ 68 ปี

ผู้เก็บข้อมูล นางมณฑา ราภูติผิว, นางสาวปวีณา ขอมีกกลาง, นางมณี

หัวข้อ กลุ่ม/องค์กร หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน

การจัดตั้งกลุ่มที่มี ในหมู่ที่ 7 บ้านวังหิน มีดังนี้

- กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน มีการจัดตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2544 วันที่ 18 กรกฎาคม 2544 เป็นระยะเวลา 9 ปี มีสมาชิก 200 คน

- โครงสร้างของกลุ่ม

- นายวรรณรthy สุวรรณสุข	เป็นประธาน
- นายครรชิต พัวภูขาม	รองประธาน
- นางอรอุมา กิ่งเทเวศร์	เหรัญญิก
- นายคำธณ ช่วงคำโรง	ผู้ช่วยเหรัญญิก
- นางสาวดาวนภา ลีจะบก	เลขากองทุน

- นางสาวเมือง พรหมภูษา	ประชาสัมพันธ์
- นายทวี ไชยชนะ	กรรมการ
- นายฉลอง ลีจะบก	กรรมการ
- นายกรานต์ วังสะนา	กรรมการ

วัตถุประสงค์ของกองทุน

1. เพื่อช่วยเหลือสมาชิกให้กู้ยืม ไปลงทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ
2. เพื่อนำมาพัฒนา สาธารณูปโภคภายในหมู่บ้าน
3. เพื่อเป็นสวัสดิการเพื่อการศึกษาบุตรหลาน
4. เพื่อเป็นการรวมกลุ่มของกองทุนให้กองทุนเข้มแข็ง

ผู้ให้ข้อมูล นางสาวสมหมาย พิมรัตน์

กลุ่มฌาปนกิจ หมู่บ้าน เพื่อช่วยเหลือญาติพี่น้องสมาชิกเมื่อมีคนในครอบครัวเสียชีวิต จัดเก็บเงินเมื่อมีการเสียชีวิต ศพละ 30 บาทต่อครอบครัว

ผู้ใหญ่บ้าน	นายวรรณภย์ สุวรรณสุข	เป็นประธาน
นายชาติรี ศรีตะเวณ		กรรมการ
นายคะนอง เอกศิริ		กรรมการ
นายฉลอง ลีจะบก		กรรมการ

มีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 215 ครอบครัว เคยมีการจัดตั้งมาแล้วมีการล้มสลายจึงจัดตั้งขึ้นใหม่เมื่อปี 2552

ผู้ให้ข้อมูล นายวรรณภย์ สุวรรณสุข ผู้ใหญ่บ้าน

กลุ่ม อ.ส.ม. จัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นเครือข่าย อ.ส.ม.ในระดับตำบล ช่วยเหลือด้านสุขภาพชุมชน และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการออกพื้นที่ มีสมาชิกทั้งหมด 13 คน มีโครงสร้าง ดังนี้

นายวินัย ทองจ้อย เป็นประธาน

นางสมหมาย พิมรัตน์ รองประธาน

จัดตั้งกลุ่มมาแล้วเป็นระยะเวลา 19 ปี

ผู้ให้ข้อมูล นายวินัย ทองจ้อย

ผู้เก็บข้อมูล นางสาวสายหยุด ทองมา,นางอังคณา เบดเยี่ยม,นายชัยสิทธิ์ บัวกระโทก

เวที เก็บข้อมูล หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่ วันที่ 16 กรกฎาคม 2553 เวลา 17.00 น.

ณ ศาลาประชาคมหมู่บ้าน

นายอำนาจ โพธิ์แก้ว ประธานทีมวิจัย ได้กล่าวเปิดเวที พูดถึงวัตถุประสงค์การมาพบปะพี่น้องและการประชุมในวันนี้ เป็นการเก็บข้อมูลพื้นที่เป้าหมายครั้งที่ 2 ก็อยากให้คนที่มาประชุมได้ให้ข้อมูลกับทีมวิจัยเพราะมีหัวข้อการเก็บข้อมูลหลายหัวข้อให้คุณประมวล มาหาร ขึ้นหัวข้อการเก็บข้อมูลและผู้ที่จะเก็บข้อมูลให้พี่น้องที่เข้าประชุมได้รับทราบ พร้อมกับสิ่งที่ต้องการเก็บแต่ละหัวข้อด้วย และขอขอบคุณผู้ประสานงานในพื้นที่ด้วย โดยเฉพาะผู้ใหญ่สมจิตร ดอปลาง ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมาโดยตลอด และทีมวิจัยในหมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่ ด้วย มี 3 คน คือ คุณมนต์ชัย,คุณบุญสม และ พี่ปัญญา ผมก็เปิดเวทีการเก็บข้อมูล ให้ทีมแบ่งกลุ่มตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมายด้วย ขอขอบคุณครับ

หัวข้อการเก็บข้อมูล หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

- ภาพภาพ/ทรัพยากรธรรมชาติ (นายประมวล,นายไพฑูรย์ พลเกษม,นายอ่อนศรี)
- ประวัติศาสตร์ชุมชน(นายอำนาจ,นางสองเมือง,นางนาง,นายไพฑูรย์ ดวงจรัส)
- กลุ่ม/องค์กร(นางสายหยุด/นางอังคณา,นางมณี)
- ภูมิปัญญาชุมชน(ป้าหมอนบุญจันทร์,ป้าปัทมา,นายชัยสิทธิ์)
- ประเพณี/วัฒนธรรม(นายปัญญา,นายบุญสม,นายมนต์ชัย)

ลงทะเบียน

ชี้แจงวัตถุประสงค์

แบ่งกลุ่มเก็บข้อมูลตามประเด็นงาน

ให้ชาวบ้านร่วมกิจกรรม

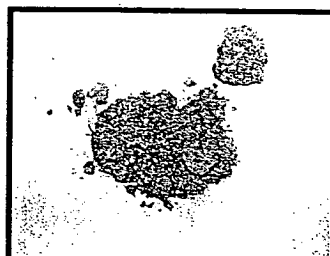
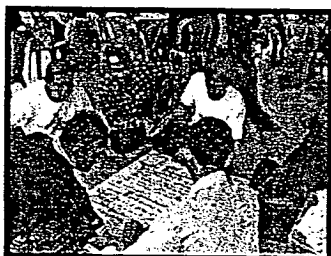
ข้อมูลกายภาพ/ทรัพยากรธรรมชาติ หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

1. ชื่อเขาอีหม้อ ความเป็นมา สมัยก่อนประมาณ 30-40 กว่าปีมาแล้ว เคยมีชาวบ้านที่มาตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้ไปพบหินสี มีลักษณะสวยงามคล้ายเพชร และทองคำจึงมีการขุดค้น ปรากฏว่ามีคนพบหินสีแปลกตาหลายอย่างนำไปขาย ได้เงินมาจึงมีการขุดค้นมากขึ้นจนเป็นร่องรอยหลุมลึก ปัจจุบันยังมีให้เห็น และมีเหตุการณ์เกิดขึ้น มีคนหนึ่งได้นำหินสีก้อนใหญ่มีสีสวยงามนำออกไปต่อมามีอาการเจ็บป่วยรักษาไม่หายจึงได้นำหินก้อนนั้นกลับมาไว้ที่เดิมคนอื่นทราบข่าวได้พยายามหาหินก้อนนั้น แต่ไม่มีใครพบอีกเลย บริเวณนั้นก็ได้มีการตั้งศาลเจ้าที่ไว้บูชา หลักฐานก็ยังเหลืออยู่ทุกวันนี้ไม่มีเข้าไปขุดค้นอีกแล้วเพราะอยู่ในเขตอนุรักษ์คือเขตของอุทยานแห่งชาติทับลาน น่าจะพัฒนาเป็นการนำเที่ยวได้สภาพทั่วไปเป็นป่าธรรมชาติและป่าปลูกฟื้นฟูเพิ่มเติม ของสวนป่าเขาไฟ และสวนป่าเขาพลูหีบ ระยะทางทางอยู่ห่างจากหมู่บ้านไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 3 กิโลเมตร ชาวบ้านผู้รู้ประวัติสามารถนำทางขึ้นไปดูสถานที่ได้แต่ต้องประสานกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลานก่อน

2. ชื่อน้ำตกวังหน้าผา ความเป็นมา เป็นน้ำตกขนาดกลาง สูงประมาณ 50 เมตร ในอดีตบนน้ำตกเป็นที่ราบ เคยมีสองตายายปลูกบ้านทำไร่ด้านบนหน้าผา ปัจจุบันยังมีร่องรอยของไร่ตายเป็นคันขุ่น มะม่วง มะขาม ด้านล่างน้ำตกสามารถเล่นน้ำได้ จะมีน้ำมากในช่วงเดือนมิถุนายน - เดือนตุลาคม ของทุกปี น้ำมีน้อยในช่วงเดือน พฤศจิกายน - พฤษภาคม ของทุกปี สภาพป่ารอบบริเวณน้ำตกเป็นป่าดิบแล้งระหว่างเส้นทางเดินไปน้ำตกจะเห็นร่องรอยสัตว์ป่า เช่น กวางป่า หมูป่า กระรอก กระแต กระต่ายป่า หมี เสือโคร่ง เป็นต้น กล่าวถึง เสือโคร่ง ผู้ให้ข้อมูลคือคุณลุงสง่า เล่าว่า ประมาณ 5-6 ปีก่อน ได้เลี้ยงวัวไว้ใกล้บริเวณป่าเขตอุทยานฯ พอใกล้ฤดูหนาว ได้มีเสือโคร่งลงมาจากเขา มากินวัวที่เลี้ยงไว้ ในปีนั้นวัวตกเป็นอาหารเสือโคร่ง จำนวน 2 ตัว ปีต่อ ๆ มา ก็มีเสือโคร่งออกจากป่าพยายามจะมากินวัวอีก แต่ก็มีการป้องกัน จึงไม่มีการสูญเสียวัว แสดงว่าป่าบริเวณนี้ยังมีความอุดมสมบูรณ์ ระยะทาง ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 5-6 กิโลเมตร แต่ถ้าเข้าไปโดยการขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ สามารถเข้าถึงใกล้น้ำตกมาก เดินประมาณ 1-2 กิโลเมตรเท่านั้นเอง

ผู้ให้ข้อมูล นายสง่า ขวัญหอม อายุ 64 ปี, นายบุญมี รอดตะคุ อายุ 57 ปี, นายอาทิตย์ พะเคียง ตะคุ อายุ 56 ปี, นายเดชา สีคลัง อายุ 49 ปี

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวล มหาร, นายไพฑูรย์ พลเกษม, นายอ่อนศรี ลุนผง

ประวัติศาสตร์ชุมชน หมู่ 8 บ้านวังใหม่

ความเป็นมา บ้านวังใหม่ เป็นหมู่บ้านใหม่ แยกออกมาตั้งหมู่บ้านเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง แต่ก่อนมีชื่อว่า บ้านวังมิด ซึ่งปัจจุบันเป็นหมู่ที่ 5 จึงขอเล่าเป็นประวัติบ้านวังมิด คือ ในสมัยก่อนประมาณ 40 – 50 ปี เส้นทางยังไม่เจริญ การสัญจรไป – มา ระหว่าง จังหวัดนครราชสีมาและ จังหวัดปราจีนบุรี ต้องเดินเท้าผ่านป่าเขาใหญ่ – ทับลาน ถ้าออกเดินทางด้วยเท้า จากอำเภอบึงกระชัย จังหวัดนครราชสีมา ไปอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผ่านบริเวณคลองตรงนี้มีมิดคำพอดี จะต้องหาที่พัก ตอนเช้าถึงจะเดินทางต่อได้ ถ้าออกเดินทางจากอำเภอกบินทร์บุรี ไปอำเภอบึงกระชัย มาถึงบริเวณคลองนี้ก็มีมิดพอดี เช่นกัน จึงเรียกคลองตรงนี้ว่า คลองวังมิด ต่อมามีคนเข้ามาอาศัยอยู่เยอะเป็นหมู่บ้าน จึงได้มีชื่อว่า หมู่บ้านวังมิด เมื่อปี พ.ศ. 2505 ขึ้นกับตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาคี แต่เดิมนี่ได้เป็นหมู่ที่ 5 ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี แยกเป็นอีก 1 หมู่บ้าน คือบ้านวังใหม่ หมู่ที่ 8

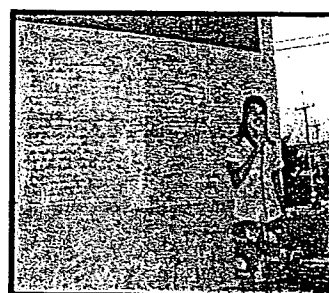
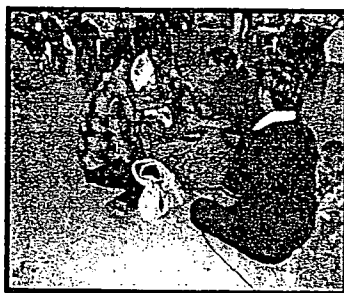
ครั้งแรกที่มาตั้งหมู่บ้าน มีแม่ใหญ่ไผ่ แม่ใหญ่้อย มาอยู่ก่อน มีแค่ 7 หลังคาเรือน ทิดเงินได้นำข้าวมาหยอด เรียกว่า ข้าวพันธุ์เมือง ข้าวขาวกระโทก ช่วงนั้น ปลา กบ สัตว์ป่า มีมากมาย เห็นต่าง ออกดอกตามต้นลานที่ตายแล้ว ถ้าต้นไหนล้มลง จะมีเห็ดลานคล้ายเห็ดฟาง ถ้าต้นไหนยืนต้นตายก็จะมีเห็ดออกเหมือนเห็ดหูหนู เป็นอาหารชั้นดีของคนในชุมชน ช่วงหลังก็มีลูกหลานย้ายตามมาอยู่มากมาย เพราะเห็นว่าเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมาปี พ.ศ. 2509 ได้มีทางการตัดถนนผ่านป่าตรงนี้ และเป็นถนนหลวงหมายเลข 304 ในปัจจุบัน

เมื่อชาวบ้านมีการรวมตัวกันเป็นหมู่บ้านก็มีการตั้งศาลกลางบ้านขึ้นเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยว มีชื่อว่า ศาลเจ้าพ่อโซโหและเจ้าพ่อหลวงราช เหมราช จะจัดงานบูชาเจ้าพ่อในวันขึ้น 9 ค่ำ เดือน 4 ของทุกปี โดยชาวบ้านจะมาร่วมกันทุกคน และในอดีตเคยมีการขุดค้นหาโครงกระดูกของคน 8 สอก บริเวณกลางบ้านและพบโครงกระดูกคน ชาวบ้านจึงได้นำมาไว้ที่ศาลของเจ้าพ่อทั้ง 2 นี้ด้วย

ผู้ให้ข้อมูล แม่ใหญ่เกิด แสนภพ, นางหลงอยู่ ภูมิโคกรัก, นางวารี องกระโทก

ผู้บันทึกข้อมูล นางสาวสิดานันท์ ภูมิโคกรัก

ผู้เก็บข้อมูล นายอำนาจ โพธิ์แก้ว, นางสาวเมือง พรหมภูผา, นางนาง ภูอุทา, นายไพฑูรย์ ดวงจรัส

ภูมิปัญญาชุมชน หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

หมอสุมไพพรพื้นบ้าน (นายนุ่ม หลอกกลาง)

ใช้สมุนไพรพื้นบ้านรักษาโรคต่างๆ เช่น งามวัด ไข่ทับตุ ดูริตติวงทวาร โดยใช้สมุนไพรตามป่า วิธีการรักษา งามวัดใช้น้อยหน้า(ลูก) ดากแห้ง ใช้ฝนกับหินและน้ำ ผสมแล้วใช้ปอกไก่ จุ่มน้ำยาทาบริเวณที่เป็นแผล 3 วันหาย

ไข่ทับตุ ใช้บ้านไม่รู้โรย ทั้ง 5 (ขาว) ถั่วแระ ทั้ง 5 เอามาผัด 3 ป่อ ต้มพอเดือด กินวันแรก 1 ป่อ วันที่ 2 อีกจนครบ 3 ป่อ สืบทอดมาจาก ปู ยา ดา ยาย

ผู้ให้ข้อมูล คุณลุง นุ่ม หลอกกลาง อายุ 70 ปี

ยาถอนพิษ (นายทัน ผดียงตะครู)

ใช้สมุนไพรพื้นบ้าน มี รากตะไคร้ เอารากตะไคร้ มาฝนกับน้ำขาวข้าว ให้กิน จะทุเลา มีอาเจียนออก เพื่อแก้พิษผดสังแรง เช่น คลอดตุก เป็นไข้ มีการสืบทอดให้ลูกหลาน

ผู้ให้ข้อมูล นายทัน ผดียงตะครู อายุ 58 ปี

การทำหน่อไม้ดอง (นางคง คณาสวัสดิ์)

เป็นภูมิปัญญาที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี วิธีการต้องเตรียม หน่อไม้ เกลือ น้ำเปล่า จะให้ดีต้องเป็นน้ำฝน

วิธีการทำ สับหน่อไม้ นำเกลือไปละลายน้ำ ไม่มีมาตรตวงใช้วิธีชิม ไม่ให้เค็มมาก นำหน่อไม้ มาใส่ ในน้ำเกลือ ปิดฝาประมาณ 15 วัน ก็นำมาทานได้ ที่เหลือนำไปขาย โดยมีแม่ค้ามารับถึงบ้าน กิโลละ 8 บาท

ผู้ให้ข้อมูล คุณป้าคง คณาสวัสดิ์ อายุ 51 ปี

การนวดแผนโบราณ (นางไข่ หัสตรกิง)

เป็นการนวดแบบดั้งเดิม ได้แก่ นวดฝ่าเท้า นวดตามตัว ค่าจ้างนวดต่อครั้งแล้วแต่จะให้ตามความพอใจ ปัจจุบันยังมีชาวบ้านมาใช้บริการ แต่ยังไม่ได้รับทอดให้ใคร

ผู้ให้ข้อมูล นายนุ่ม หลอกกลาง, นายทัน ผดียงตะครู, นางคง คณาสวัสดิ์, นางไข่ หัสตรกิง

ผู้เก็บข้อมูล นางบุญจันทร์ ดากกลาง, นางปัทมา บุญเทียม, นายชัยสิทธิ์ บัวกระโทก

หัวข้อ ประเพณี/วัฒนธรรม ม. 8 บ้านวังใหม่

ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ

เพื่อให้ลูกหลานขอพรขอขมาเพื่อเป็นสิริมงคลเป็นการให้ลูกหลานได้มาพบปะปู่ย่าตายาย ลุงป้า น้าอา เล่นน้ำคลายร้อน มีการละเล่นกีฬาพื้นบ้านต่าง ๆ สร้างความสามัคคีให้กับครอบครัว และชุมชน จะจัดในวันที่ 13 - 15 เมษายน ของทุกปี

ประเพณีไหว้ศาลเจ้าพ่อหลวงราช,เจ้าพ่อโซโห ประจำหมู่บ้าน

เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านทุกคนในชุมชน เพื่อให้ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุข มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ การงาน กระทำสืบต่อกันมาตั้งแต่ตั้งหมู่บ้าน โดยจะจัดงานทำบุญในวันขึ้น 9 ค่ำ เดือน 4 ของทุกปี ถ้าปีไหน เศรษฐกิจดี ข้าวปลาอุดมสมบูรณ์ จะจัดไว้เจ้าพ่อ ปีละ 2 ครั้ง ถ้าปีไหนเศรษฐกิจไม่ดี ก็จะจัดปีละ 1 ครั้ง

ประเพณีตักบาตรกลางบ้าน

เพื่อเป็นการทำบุญกลางบ้านให้เป็นสิริมงคลแก่บ้านเรือนและทั้งหมู่บ้าน เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว และทำต่อ ๆ กันมาทุกปี

ประเพณีทำบุญเข้าพรรษาและออกพรรษา

เป็นการทำบุญตามประเพณีในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการสืบทอดให้ศาสนาให้คงอยู่ มีการถือศีลปฏิบัติธรรม คนแก่คนเฒ่า ไปจำวัด รักษาศีล ตลอด 3 เดือน เมื่อถึงวันออกพรรษาก็มีการทำบุญวันออกพรรษา เหมือนหมู่บ้านทั่วไป ของไทย

ประเพณีลอยกระทง

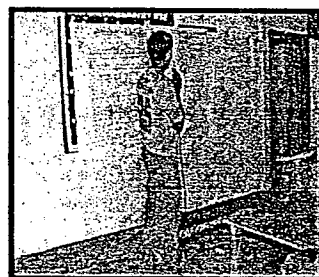
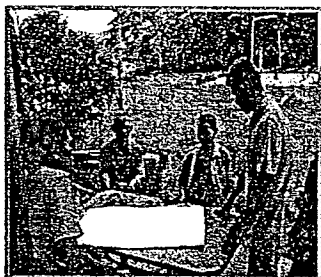
เป็นประเพณีเพื่อขอขมาเจ้าแม่คงคาที่เราใช้อาบใช้กิน โดยการทำกระทงไปลอยในแม่น้ำ ลำคลองที่อยู่ในหมู่บ้าน บางปีก็จัดเป็นงานใหญ่ บางก็ทำตามประเพณีชาวบ้าน แต่ก็ทำทุกปี

ประเพณีทำขวัญข้าว

เป็นประเพณีเพื่อขอขมาพระแม่โพสพที่คนเราได้ล่วงเกิน เป็นขวัญกำลังใจของชาวนา และเป็นสิริมงคลให้แก่เกษตรกร จะกระทำการก่อนการลงเกี่ยวข้าว ของทุกปี โดยหมู่บ้านวังใหม่ จะจัดเป็นประเพณีใหญ่ ใช้สถานที่ ที่ไร่ศิริล้อม มีกิจกรรมหลายอย่างในงาน ใช้ชื่องาน “งานพลิกฟื้นวิถีชุมชนคนบุพราหมณ์” มีกิจกรรมออกร้านอาหารพื้นบ้าน มีการแข่งขันเกี่ยวข้าว มีการชมวิถีการลงแขกเกี่ยวข้าว ตีข้าว สีข้าว ข้าวขึ้นยุ้งฉาง

ผู้ให้ข้อมูล พ่อใหญ่จันทร์ รัศมียัง,พ่อใหญ่วัน รัศมียัง,พ่อใหญ่เสาร์ เมืองสวรรค์

ผู้เก็บข้อมูล นายสมคิด คณาสวัสดิ์ นายมนต์ชัย ประชุมชน นายบุญสม ประดมพรมาช นายปัญญา ระโหลาน

หัวข้อ กลุ่ม/องค์กร ชุมชน หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

กลุ่มผู้เลี้ยงหมู จัดตั้ง เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2547 เพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จัดตั้งกลุ่มมาแล้ว ระยะเวลา 7 ปี ระยะเวลาเลี้ยง ใช้เวลา 4 เดือน สามารถจับขายได้ อาหารที่ใช้ของที่มีอยู่ในพื้นบ้าน หัวอาหาร ปลาขี้ขาว รำ หยวกกล้วย ให้อาหาร 2 เวลาต่อวัน ช่วงเช้าและช่วงเย็น

โครงสร้างของกลุ่ม

1. นางละเมียด จีเพชร	ประธาน		
2. นางเต็ง	ตอบกลาง	รองประธาน	3. นางบุญเดิม จัตรพรมราช เลขานุการ
4. นางคง	คณาสวัสดิ์	เหรัญญิก	5. นางทิม เณดำนกลาง กรรมการ
6. นางสาวกร ดาวดอน	กรรมการ	7. นางด้อม ชีมกลาง กรรมการ	
8. นางผ่องศรี แวนกลาง	กรรมการ	9. นางสุเรศ เณดำนกลาง กรรมการ	
10. นางจอน ภูมิโคกรักษ์	กรรมการ		

ผู้ให้ข้อมูล นางละเมียด จีเพชร

ผู้เก็บข้อมูล นายสายหยุด ทองมา

กลุ่ม อ.ส.ม. จัดตั้งเมื่อ เดือนธันวาคม 2537 เพื่อดูแลด้านสุขภาพ เบื้องต้น และเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จัดตั้งมาแล้วเป็นระยะเวลา 16 ปี ทำให้ชุมชนได้รับความสะดวกสบายมีความรู้เรื่องไข้เลือดออก ไข้มาลาเรีย มีจำนวนสมาชิก 13 คน

โครงสร้างของกลุ่ม

1. นายสมจิตร	ตอบกลาง	ประธาน
2. นายบุญสม	ประณพรมราช	รองประธาน
3. นายเสริม	ประณพรมราช	เลขานุการ
4. นายสุนทร	มีพันคง	เหรัญญิก

และกรรมการอีก จำนวน 9 คน

ผู้ให้ข้อมูล นายสมจิตร ตอบกลาง

ผู้เก็บข้อมูล นางอังคณา เบลเยี่ยม นางมณี วรรณระวางกุล

สถิติ การเล่นผีกระดัง ของหมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

หลังจากเก็บข้อมูลตามประเด็นหัวข้อที่กำหนดให้แล้ว ผู้มาประชุมได้นำอุปกรณ์ในการแสดงการเล่นผีกระดังให้ทีมวิจัยได้ชม โดยการนำกระดังตั้งไว้กลางวงจะต้องมีคนเล่นเป็นผู้หญิง และผู้ชายข้างละ 2-3 คน มีคนตีกลอง การตีกลองจะต้องหันด้านท้ายของกลองมาบริเวณข้างหูคนร้อง จากนั้นตีกลองเป็นจังหวะ พร้อมกับมีคนร้องเป็นเพลงพื้นบ้าน ตามจังหวะ พร้อมกับจับกระดังคนละข้างเหวี่ยงไป - มา ให้แรง ๆ เหมือนกับชกแย่งกระดังกัน จากนั้นก็วางกระดังลงจะมีฝ่ายหญิงและชายฟ้อนรำ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เล่นแล้วสนุกสนาน

กระดังวางตรงกลางวง

มีการร้องเป็นเพลงพื้นบ้าน

การตีกลองต้องหันท้ายกลองด้านคนเล่น เหวี่ยงกระดังไปตามเสียงร้องและเสียงกลอง

เวที การลงพื้นที่เก็บข้อมูล หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี วันที่ 2 สิงหาคม 2553 ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน

นายอำนวยฯ ได้แจ้งการแบ่งประเด็นงานและทีมวิจัยที่รับผิดชอบประเด็น เนื่องจากวันนี้ทีมมากขึ้นไม่ครบตามประเด็นงานที่ตั้งไว้ จึงมีการปรับเปลี่ยนตัวบุคคล ให้เก็บข้อมูลได้ครบถ้วน โดยแบ่งทีมดังนี้

1. หัวข้อ ทรัพยากรธรรมชาติ มี นายประมวล, นายชัยสิทธิ์
2. หัวข้อ ประวัติศาสตร์ มี นายอำนวย, นายไพฑูรย์ คงจรัส
3. หัวข้อ ประเพณี/วัฒนธรรม มี นางสองเมือง, ผู้ใหญ่วงศ์ทอง
4. หัวข้อ กลุ่ม/องค์กร มี นางปัทมา, นางบุญจันทร์
5. หัวข้อ วิถีชุมชน/ปราชญ์ชุมชน มี นายปัญญา, นายธัญญา

จากนั้นลงมือเก็บข้อมูล โดยแบ่งผู้รู้แต่ละประเด็นงาน มีผู้ใหญ่วงศ์ทอง จันทอง เป็นผู้ให้ความร่วมมือจัดผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อมูลทีมวิจัย ตามหัวข้อ ข้างต้น

หัวข้อ. ทรัพยากรธรรมชาติ หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี

1. ท่งนาและป่าลาน

พื้นที่บ้านขุนศรี มีพื้นที่ทำนามากที่สุดของตำบลบุพราหมณ์ เมื่อถึงฤดูทำนา ช่วงเดือนกรกฎาคม - เดือน ตุลาคม ของทุกปี จะเห็นท้องทุ่งนาเขียวขจีและมีต้นลานที่ขึ้นตามธรรมชาติอยู่ตามคันนามากมาย ทำให้ผู้ที่ได้ชมได้เห็นบรรยากาศอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งหาที่อื่นในประเทศไทยได้ยาก

ใช้เส้นทางเข้าไปตามหมู่บ้าน ไปด้านทิศตะวันออก จากถนน 304 เข้าไปประมาณ 5 กิโลเมตร ด้านทิศตะวันตก จากถนน 304 เข้าไป ประมาณ 10 กิโลเมตร

2. โป่งข้างป่า

อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นโป่งธรรมชาติ ในช่วงเดือน พฤศจิกายน ของทุกปี จะมีช้างป่าลงมากินโป่ง ซึ่งเป็นแร่ธาตุที่ช่วยให้สัตว์ที่กินพืชทุกชนิดมีกระดูกที่แข็งแรง นอกจากช้างป่าแล้วยังมีสัตว์ป่า อื่น ๆ อีก เช่น กระต่าย กวางป่า เก้ง หมูป่า ไก่ป่า เป็นต้น สาเหตุที่เจอโป่ง เพราะในสมัยก่อนเมื่อชาวบ้านว่างเว้นจากการทำไร่ทำนา ก็เข้าป่าไปหาของป่า จึงเดินไปเจอโป่งนี้โดยบังเอิญ แต่ก็มีชาวบ้านบางคนไปดักสัตว์บริเวณโป่งนี้

ข้อมูลเชิงลึก ทีมวิจัยได้สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมระหว่าง ผู้ให้ข้อมูลออกไป นำเสนอ

ทีมวิจัย	- โป่งนี้มีมานานหรือยัง
นายบิน	- เป็นโป่งเก่ามีมานานแล้ว
ทีมวิจัย	- ถ้าเดินจากหมู่บ้านไปโป่ง ใช้ เวลา เท่าไหร่
นายบิน	- ประมาณ 2 ชั่วโมง ตามเส้นทางลัดไม้ ซึ่งแต่ก่อนเป็นเส้นทางใช้ชักลากไม้ซุงเก่าในสมัยที่ยังมีสัมปทาน
ทีมวิจัย	- ทำไม นายบิน จึงไปเจอโป่งนี้
นายบิน	- ในสมัยก่อนมีอาชีพทำไร่ทำนา พอเสร็จหน้าทำไร่ทำนาก็เข้าป่าหาของป่าหาหาขาย ลำสัตว์ บังเอิญไปเจอโป่งนี้ และเคยเจอช้างลงมากินโป่งในเดือน 12 และเห็น สัตว์อื่น ๆ ด้วย

- ทีมวิจัย - บริเวณใกล้เคียง มีโป่งอีกหรือไม่
- นายบิน - มี 2-3 โป่ง แต่ถ้าจะไปดูต้องนอนค้างคืนในป่า 1 คืน
- ทีมวิจัย - ถ้ามีคณะนักท่องเที่ยวอยากไปดูโป่ง นายบินสามารถพาไปดูได้หรือไม่
- นายบิน - ได้ แต่ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่)ทราบก่อนเดี๋ยวโดนจับ

ผู้ให้ข้อมูล นายบิน อินตะ อายุ 75 ปี , นายทองคำ สีเขียว อายุ 65 ปี

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวล มาหาร , นายชัยสิทธิ์ บัวกระโทก

หัวข้อ กลุ่ม/องค์กร หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี

กลุ่ม/องค์กร ในหมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี มีทั้งหมด 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม อ.ส.ม. มีทั้งหมด 14 คน , กลุ่มตำรวจบ้าน มีทั้งหมด 32 คน , กลุ่มเกษตรอินทรีย์ มีทั้งหมด 12 คน , กลุ่มออมวันละบาทมีทั้งหมด 135 คน , กลุ่มฉาปนกิจหมู่บ้านมีทั้งหมด 243 หลังคาเรือน , กลุ่มกองทุนเงินล้าน มีทั้งหมด 72 ครัวเรือน , กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์ข้าว มีข้าวขาวมะลิ ข้าวพันธุ์ชัยนาท 1 มีทั้งหมด 42 คน , กลุ่ม อพปร. มีสมาชิกทั้งหมด 9 คน ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่ม อ.ส.ม. มีทั้งหมด 14 คน

นายสำรอง งอนกิ่ง เป็นประธาน

นายนพ อินประเสริฐ เป็นรองประธาน

วัตถุประสงค์

- เพื่อช่วยเหลือชุมชนด้านสุขภาพ
- เพื่อแก้ข้าวร้าย กระจายข้าวดี

ระยะเวลาที่จัดตั้ง จัดตั้งมาแล้ว 32 ปี

การบริหารจัดการกลุ่ม

- มีการประชุมประจำเดือนทุกเดือน (ทุกวันที่ 10 ของเดือน)
- มีการอบรมให้ความรู้อยู่เสมอ(โดย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข)
- มีเงินค่าตอบแทนจ่ายให้ทุกเดือน เดือนละ 600 บาท(เริ่มปีงบประมาณ 2552)

งบประมาณสนับสนุน

จากกระทรวงสาธารณสุข

ผู้ให้ข้อมูล นายสาคร เวินเวหา อายุ 52 ปี

2. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

โครงสร้างของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประธาน	นายมังกร	กัลลา
รองประธาน	นายสำรอง	งอนกิ่ง
ที่ปรึกษา	นายไพฑูรย์	ดวงจรัส

มีสมาชิกทั้งหมด 10 คน

วัตถุประสงค์

- เพื่อความปลอดภัย แก่ชีวิตของผู้ผลิตและผู้รับประทาน
- เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ระยะเวลาที่จัดตั้ง

เริ่มปี 2550 - ปัจจุบัน

ที่ตั้งของกลุ่ม ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี

การบริหารจัดการของกลุ่ม มีการประชุม 3 เดือนต่อ 1 ครั้ง
งบประมาณ ครั้งแรกได้งบประมาณ จาก เกษตรอำเภอนาคู

- ปัจจุบันช่วยเหลือตนเอง

ผู้ให้ข้อมูล นายบุญทัน ดวงโพธิ์

ผู้เก็บข้อมูล นางปัทมา บุญเทียม, นางบุญจันทร์ ดากลาง

หัวข้อ ประวัติศาสตร์ บ้านขุนศรี หมู่ที่ 2

ประวัติความเป็นมา

เมื่อประมาณ 300 ปี ที่ผ่านมา ได้มีคนชื่อ พ่อใหญ่ขุนศรี และ ขุนหมื่น สองพี่น้องอพยพมาจากประเทศลาว มาตั้งรกรากอยู่ที่บ้านพะแนง (กบินทร์เก่า) มีอาชีพหาของป่า ล่าสัตว์ขายเพื่อยังชีพ และได้เข้ามาล่าสัตว์ป่าบริเวณหุบเขานี้ และได้มองเห็นว่า พื้นที่ตรงนี้มีดินที่อุดมสมบูรณ์อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ซึ่งมีสายน้ำไหลผ่านตลอดปี จึงได้ชวนน้องชาย ชื่อ ขุนหมื่น และครอบครัว มาตั้งบ้านเรือนอยู่ตรงนี้ จนกระทั่งมีการตั้งเป็นหมู่บ้าน เรียกว่า บ้านขุนศรี ต่อมาได้มี

คนอพยพตามมาอีกหลายที่ เช่น มาจากบ้านทุ่งโพธิ์ อำเภอบึงขังชัย กบินทร์บุรี จังหวัด นครนายก ซึ่งมีมากขึ้นเรื่อย ๆ จนได้แยกหมู่บ้านจากตำบลทุ่งโพธิ์ ขึ้นกับตำบลบุพราหมณ์ในปัจจุบัน

หลักฐานที่พบ

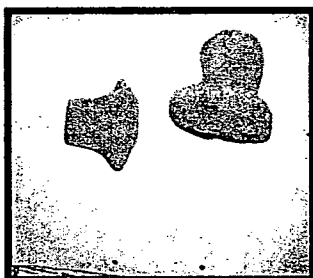
- เครื่องปั้นดินเผา เช่น ลูกปะคบ ไหโบราณ ฝาหม้อดินเผา หินลับมีด เครื่องปั้นดินเผาลายขวานโบราณ ซึ่งพบในบ่อดิน นายอำพัน งอนกั้ง และ ที่ดินของนายสาคร เวินเวหา ส่วนในไร่ ของนายถนัด พบซากหิน ไหเก่า
- ต้นมะพร้าวสูงมาก

หลักฐานผู้นำหมู่บ้าน

1. นายพา	กัลป์ลา	2. นายดี	จันลา
3. นายสุข	นวลกมล	4. นายศ	ไกลญาติ
5. นายบัวไร	สิงเคน	6. นายยุทธการ	พวงมาลัย
7. นายสายนต์	นวลกมล	8. นายสำรอง	งอนกั้ง
9. จำสับเอกวงศ์ทอง	จันกง	คนปัจจุบัน	

ผู้ให้ข้อมูล นายเฉลิม ป้องหอม, นายสังข์ จัยสวัสดิ์, จำสับเอกวงศ์ทอง จันกง

ผู้เก็บข้อมูล นายอำนาจ โพธิ์แก้ว, นายประมวล มาหาร, นางสองเมือง พรหมภูษา

หัวข้อ ประเพณี/วัฒนธรรม หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี

ประเพณีในหมู่บ้านขุนศรี

1. ประเพณีทำบุญตักบาตร กลางบ้าน จะทำขึ้นกลางเดือน 6 ของทุกปี และทำจุดกึ่งกลางของหมู่บ้าน สาเหตุที่มีประเพณีนี้ เนื่องจากอดีตบ้านขุนศรี ไม่มีวัดและสำนักสงฆ์ ชาวบ้านจึงอยากทำบุญจึงนพระมาจากที่อื่น มาทำบุญกลางบ้านปีละ 1 ครั้ง
2. ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำ คำหัว ผู้สูงอายุ จะทำกันในวันสงกรานต์ วันที่ 13 – 15 เมษายน ของทุกปี โดยกำหนดเอาวันใดวันหนึ่งร่วมกัน เพื่อจะตอบแทนบุญคุณ ผู้สูงอายุ โดยถือปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน
3. ประเพณีบุญบั้งไฟ ทำพร้อมกับพิธีไหว้ศาลเจ้าที่ (ศาลเจ้านาย) โดยทำกันตั้งแต่เดือน 6 ถึงกลางเดือน 6 โดยกำหนดวันร่วมกันวันใดวันหนึ่ง ทำกันทุกปี สาเหตุที่มีประเพณีนี้

เพราะความเชื่อของชาวบ้านว่าจะอยู่เย็นเป็นสุขและ ฟ้า ฝนจะตกต้องตามฤดูกาล มีความอุดมสมบูรณ์ในปีนั้น ๆ จึงทำกันสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ข้อมูลเพิ่มเติม

ศาลเจ้าคาปู หรือศาลเจ้านาย ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้าน จะทำพิธีไหว้พร้อมกับงานบุญบั้งไฟ งานบุญนี้ทำเฉพาะบ้านขุนศรี

ทิมวิชัย - อยากให้ประเพณีบุญบั้งไฟของบ้านขุนศรีเป็นประเพณีของตำบลได้หรือไม่

นายสงัด - ได้ถ้าได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล

ทิมวิชัย - มีคนทำบั้งไฟได้หรือไม่

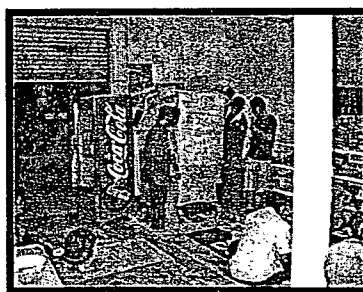
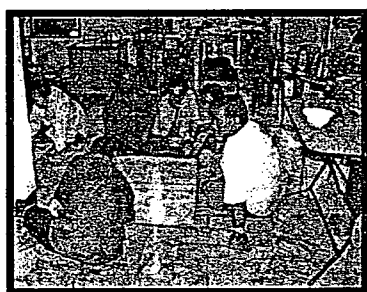
นายสงัด - มีคนทำเป็นอยู่ และผมเองก็ทำบั้งไฟเสี่ยงทายอนาคตหมู่บ้านทุกปี บั้งไฟเสี่ยงทายนี้จะทำการเสี่ยงทายถึงความอุดมสมบูรณ์ ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์หรือไม่ ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุขหรือไม่

ทิมวิชัย-อยากให้ประเพณีบุญบั้งไฟของบ้านขุนศรี ทำกันเป็นประเพณีใหญ่และให้มีการประชาสัมพันธ์ให้คนบุพราหมณ์หรือคนทั่วไปได้มาเที่ยว

ผู้ใหญ่วงศ์ทอง - ผมจะพยายามจัดประเพณีให้เป็นที่ยู้งักของคนทั่วไป ในระหว่างที่ผมได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านนี้ และผมมีแผนจะบูรณะศาลเจ้านายขึ้นมาใหม่ให้ดีกว่าเดิมเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน

ผู้ให้ข้อมูล นายสงัด เกียนพรมราช อายุ 69 ปี, นายนพ อินประเสริฐ อายุ 57 ปี ,นายอำคา หอมคำผัด อายุ 52 ปี นายอุทัย กองแก้ว อายุ 61 ปี

ผู้เก็บข้อมูล นายไพฑูรย์ ดวงจรัส

หัวข้อ ภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี

วิธีการปลูกมันสำปะหลัง โดย นายชนากร ดวงกมลวรรณ

- การดูต้นพันธุ์ ดูจากสายพันธุ์ บอกถึงความสมบูรณ์ แข็งแรง ของต้นพันธุ์
- คูณินที่ปลูก บอกให้ทราบว่ามีคนอย่างไร ปลูกได้ดี และทำให้ต้นมันโตไวให้ผลผลิตดี

การดูแลรักษา

- ใช้ยาคลุมหญ้า ในระยะเวลา 3 ปี จึงให้ปุ๋ยมัน

- ใช้ขวานผ่าพืชหลังจาก 3 เดือนแล้ว
- สามารถบอกให้รู้ได้มันเป็นโรคอะไรในช่วงการปลูก

ผลผลิต

- สามารถบอกปริมาณว่าใน 1 ไร่ จะได้น้ำหนักมันเท่าไร
- ความสามารถในการเผยแพร่

- มีความสามารถถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นได้หลายรายแล้ว

การอ้างอิง

- สามารถชี้ให้เห็นได้ว่านาปุ๋ยที่ผลิตเองมาบำรุงดินมันจึงทำให้เกิดผลได้ดี โดยใช้ตัวอย่างในการปฏิบัติของตนเอง(ศึกษาจากหนังสือด้วย)

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

- ยังไม่มีหน่วยงานให้การสนับสนุน

ทำเพื่ออะไร

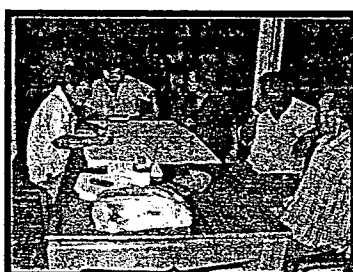
- ทำเพื่อพึ่งพาตนเอง

ฝากประชาสัมพันธ์

- การทำปุ๋ยชีวภาพ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้(ศูนย์เรียนรู้เรื่องปุ๋ย)
- นำไปขยายผลให้กับคนอื่นโดยทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล นายธนากร คงกมลวรรณ

ผู้เก็บข้อมูล นายปัญญา ระโหฐาน, นายธัญญา แสงสวรรค์, นางบุญจันทร์ ดากลาง

การแกะสลัก การจัดสวน การตัดกระดาศในพิธีการต่างๆ โดยนายสุข บัวระบัติ

ทำการแกะสลัก จัดสวน ตัดกระดาศ ด้วยมีหัวใจที่รักและชอบในศิลปะเหล่านี้ และมีได้เรียนจากใครเกิดด้วยความรู้สึกของตนเอง

วัตถุดิบที่ใช้ - แกะสลักได้กับวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น(คน,สัตว์,พืช)

วิธีการ แกะสลัก จัดสวน ตัดกระดาศ

- ใช้จินตนาการจากตัวเอง(ไม่มีแบบ)
- ใช้เครื่องมือที่หาได้ตามท้องถิ่น เช่น สว่าน เลื่อย ไขควง ฯลฯ

รายได้ - สามารถนำไปจำหน่าย และทำให้เกิดอาชีพ

องค์ความรู้ - สามารถถ่ายทอด การแกะสลัก จักสาน ตัดกระดาษให้กับบุคคลอื่นได้ และไม่คิดว่าวิชานี้มีผู้สนใจในวิชานี้จริง ๆ

ผลงานที่ผ่านมา - ตัดกระดาษ จักสาน และแกะสลักในงานพิธีต่าง ๆ ของหมู่บ้าน

หน่วยงานที่สนับสนุน - ยังไม่มีหน่วยงานไหนให้การสนับสนุน

สิ่งที่อยากฝากคณะวิจัย - ขอให้สนับสนุนงานของภูมิปัญญาพื้นบ้านอย่างจริงจัง งบประมาณ และความรู้ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อมูลเชิงลึก

ทีมวิจัย - การตัดกระดาษ ตัดในโอกาสอย่างไร

นายสุข - ตัดในพิธีการต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบุญประจำปี งานศพ

ทีมวิจัย - งานจักสาน คือ สานอะไรได้บ้าง

นายสุข - สานลอบ ไซ ปลาดะเพียน ดักแตน

ทีมวิจัย - มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างในการทำหรือถ่ายทอด

นายสุข - การถ่ายทอดภูมิปัญญาคือไม่มีคนสนใจอยากเรียน เพราะคิดว่าทำยาก

- ไม่มีเงินจากหน่วยงานใดสนับสนุน แต่พร้อมจะถ่ายทอดวิชาให้ฟรี

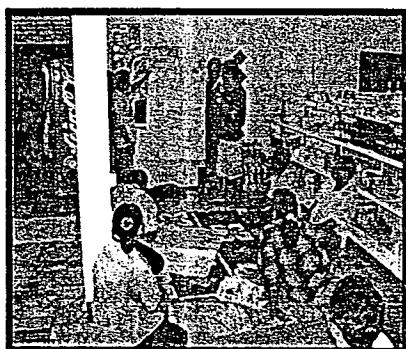
ทีมวิจัย - อยากทราบสูตรการทำบ้องไฟ จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวได้หรือไม่

นายสุข - ถ้ามีคนมาท่องเที่ยวหรือศึกษาดูงานก็พร้อมจะเป็นวิทยากร สามารถให้ศึกษาดู

งานได้ สูตร การทำบ้องไฟ คือ สูตร 1 ต่อ 4 ใช้ดินปะสิวและถ่านไม้ที่เป็นไม้เบา ๆ ถ้าทำบ้องไฟ
เสี่ยงทาย ต้องทำไม่เกิน 2 นิ้ว ใช้กระบอกไม้ไผ่

ผู้ให้ข้อมูล นายสุข บั้วระบัด

ผู้เก็บข้อมูล นายธัญญา แสงสวรรค์, นายปัญญา ระโหฐาน

ข้อมูลเพิ่มเติมจากการประชุมของทีมวิจัย

น้ำตกเหวนกกก

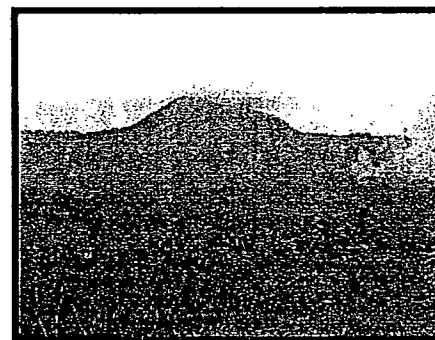
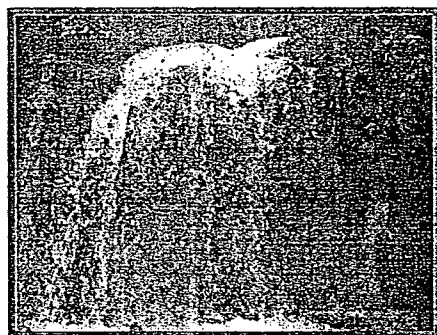
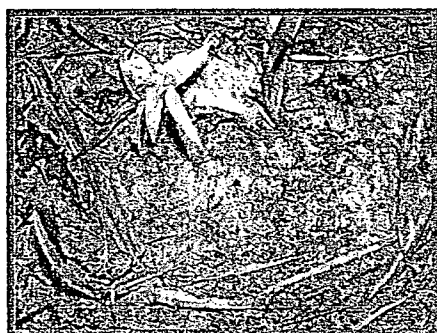
สถานที่ตั้ง เป็นน้ำตกขนาดกลาง ด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านทับลาน ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน สามารถเล่นน้ำได้ จะมีน้ำช่วงระหว่างเดือน กรกฎาคม - พฤศจิกายน ของทุกปี บริเวณน้ำตกมีสภาพป่าที่สมบูรณ์ เป็นป่าดิบแล้ง ระหว่างเส้นทางจะข้ามคลองเล็กอีกหลายคลอง ถ้าเป็นหน้าฝนจะสามารถพบร่องรอยของสัตว์ป่าเดินผ่าน เช่น กวางป่า หมูป่า เก้ง เป็นต้น เหมาะสำหรับ นักผจญภัย เดินป่าศึกษาธรรมชาติ

ระยะทาง เป็นทางรถยนต์ถึงบริเวณอ่างเก็บน้ำทับลาน จากนั้นเดินเท้าเข้าไปอีกตามเส้นทางเดินป่า เป็นระยะทาง ประมาณ 3 กิโลเมตร สภาพเส้นทางเป็นการเดินขึ้นเขา จะต้องเตรียมตัวในการเดินป่าให้ดีพอสมควร ใช้เวลาท่องเที่ยวและเดินทาง ไป - กลับ ประมาณ 4 ชั่วโมง

เงื่อนไข น้ำตกเหวนกกกตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน หากจะเข้าไปท่องเที่ยวต้องติดต่อขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลาน เพื่อความปลอดภัยและเป็นระเบียบของอุทยานฯ ด้วย

ผู้ให้ข้อมูล นายวิชาจีน สาคร เจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ อุทยานแห่งชาติทับลาน

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวล มาหาร นายอ่อนศรี ลุนผง นายไพฑูรย์ พลุเกษม นายชยันต์ ขอมักกลาง

น้ำตกบ่อทอง

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 7 บ้านวังหิน ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน เป็นน้ำตกขนาดกลางน้ำตกจากหน้าผาสูงประมาณ 20 เมตร จะมีน้ำมากระหว่างเดือน กรกฎาคม – ตุลาคม ของทุกปี สภาพป่าเป็นป่าดิบแล้งที่สมบูรณ์ ระหว่างเส้นทางเดินจะมีป่าลานธรรมชาติสลับกับป่าอื่น เดินตามคลองน้ำขึ้นเขาไปเรื่อย ๆ แต่ไม่สูงมากนัก มีจุดเด่นสามารถเป็นเส้นทางสื่อความหมายธรรมชาติได้ มีฐานสื่อความหมาย คือ ฐานป่าลานธรรมชาติ ฐานปลวกเทศกาลของธรรมชาติ ฐานเถาวัลย์เชื่อมโยงและผูกพัน ฐานไผ่หญ้าที่ใหญ่ที่สุดในโลก ฐานคันไถร นักฆ่าผู้อารี ฐานห้วยคชนี้ตัวบงชี้ป่าดิบแล้ง ฐานร่องรอยสัตว์ป่าความสมดุลของธรรมชาติ เป็นต้น

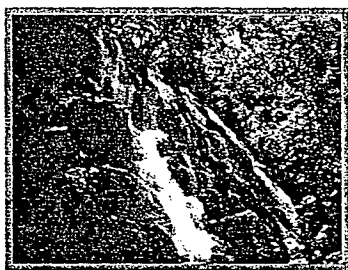
การพัฒนาบ่อน้ำตก เป็นความร่วมมือระหว่างชุมชนตำบลบุพราหมณ์และชุมชนหมู่ที่ 7 บ้านวังหิน โดยการสร้างฝายผสมผสานเพื่อรองรับน้ำที่ไหลลงมากให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเล่นน้ำ น้ำไปสู่การท่องเที่ยวได้ ซึ่งความร่วมมือนี้ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีฝายที่ชุมชนและเจ้าหน้าที่อุทยานฯและหน่วยงานภาครัฐร่วมมือกันสร้างมีจำนวน 3 ฝายสามารถเล่นน้ำได้

ระยะทาง เดินทางตามถนนหลวงหมายเลข 304 ถึงบ้านวังหิน หมู่ที่ 7 จากถนน แยกจากถนนหลวงเข้าไปประมาณ 4 กิโลเมตร โดยเส้นทางเป็นทางลาดปูนซีเมนต์ ประมาณ 800 เมตร จากนั้นเป็นทางลูกรัง ถึงบริเวณสร้างฝายน้ำล้นเป็นสถานที่จอดรถ ถ้าจะชมน้ำตกชั้นบนและสูงที่สุดต้องเดินเท้าไปอีกประมาณ 45 นาที เส้นทางเลาะตามลำน้ำขึ้นไป เหมาะสำหรับนักนิยมธรรมชาติและศึกษาหาความรู้

เงื่อนไข การเข้าไปท่องเที่ยวต้องติดต่อขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลาน ทุกครั้งเพื่อความปลอดภัยและศึกษาหาความรู้

ผู้ให้ข้อมูล นายวรรณรย์ สุวรรณสุข ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการอุทยานฯทับลาน

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวล มาหาร,นายอ่อนศรี ลุนผง,นายไพฑูรย์ พลุเกษม ,นายชยันต์ ขอมักกลาง

ทุ่งนาและป่าลาน

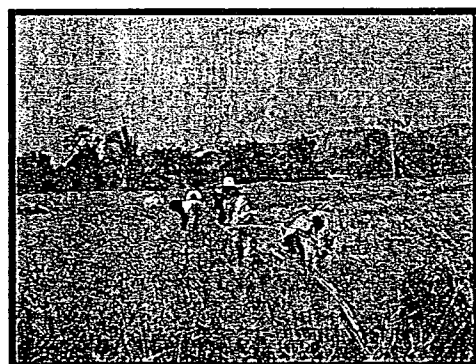
สถานที่ตั้ง หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี โดยภาพรวมทั่วไป เป็นพื้นที่ทำนา จะมีความสวยงามตามธรรมชาติ เพราะบรรยากาศลักษณะนี้มีน้อยพื้นที่ หรือแทบจะไม่มีโอกาสได้เห็นเลย ซึ่งถ้าเข้ามาท่องเที่ยวในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์จะเห็นสภาพอย่างนี้ ในเดือน มิถุนายน – พฤศจิกายน ของทุกปี เริ่มตั้งแต่ ชาวนาจะลงมือทำนา ในเดือนมิถุนายน ปักดำนาในเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม และเก็บเกี่ยวในเดือน พฤศจิกายน เป็นการท่องเที่ยวชมธรรมชาติและวิถีดั้งเดิมของชุมชน

ระยะทาง เดินทางถึงบ้านขุนศรีหมู่ที่ 2 สองข้างทางถนนหลวงหมายเลข 304 ก็สามารถชมได้ หรือ แวะเดินทางเข้าไปตามเส้นทางหมู่บ้าน ฝั่งทิศตะวันตก และทิศตะวันออกของหมู่บ้านก็สามารถชมได้

ติดต่อ จ.ส.อ.วงศ์ทอง จันทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 หรือ นายมงคล กัลลา เพื่อสะดวกและการเที่ยวชม

ผู้ให้ข้อมูล จ.ส.อ.วงศ์ทอง จันทอง ,นายบิน อินตะ

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวล มหาร ,นายอ่อนศรี ลุนสง ,นายไพฑูรย์ พลุเกษม ,นายชยันต์ ขอมีกกลาง

เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติภูม้งกรเขียว

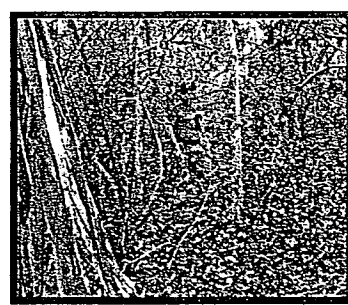
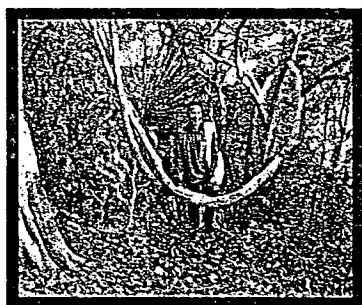
สถานที่ตั้ง หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน เป็นเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ มีฐานสื่อความหมายธรรมชาติและศึกษาสมุนไพร ฐานสื่อความหมายธรรมชาติที่น่าสนใจ คือ ฐานเรียนรู้ ป่ารุ่นสอง เพราะพื้นที่บริเวณนี้มีการฟื้นฟูสภาพป่า ฐานเรียนรู้แหล่งกำเนิดต้นแม่น้ำ ฐานเรียนรู้เรื่องของปลวก วรรณะของปลวก ความสำคัญที่มีต่อผืนป่า ฐานเรียนรู้เรื่องวงจรชีวิตของต้นลาน เมื่อไหร่ที่เราเห็นดอกของลานต้นใดก็ตามแสดงว่าวาระสุดท้ายของลานต้นนั้นมาถึงแล้ว ต้นลานที่ออกดอกตายทุกต้น ฐานเรียนรู้เรื่องสมุนไพรในป่า เช่น กาวเครือแดง ต้นหนอนตายยาก ม้ากระทืบโรง เป็นต้น

ระยะทาง เริ่มต้นจากซอยกลุ่มโนนดู่ หลังโรงเรียนร่วมเกล้าปราจีนบุรี เดินลักษณะขึ้นเนินเขาไปเรื่อย ๆ ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมง (มีการหยุดตามฐานต่าง ๆ) ไปออกบริเวณสันอ่างเก็บน้ำทับลาน ทางด้านล่างบริเวณอ่างจะเป็นหน้าผาสูงชัน ต้องใช้ความระมัดระวัง ถ้าเป็นหน้าฝนควรมีเชือกผูกกับต้นไม้เพื่อความปลอดภัย เมื่อลงมาถึงสันอ่างเก็บน้ำก็จะพบกับบรรยากาศอีกแบบ ชมอ่างเก็บน้ำ และยอดเขาละมั่ง ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดของอุทยานแห่งชาติทับลาน มีสถานที่ลงเล่นน้ำ มีศาลานั่งพักผ่อน

เงื่อนไข เส้นทางเส้นนี้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ให้ติดต่อเจ้าหน้าที่อุทยานถ้าต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านพืชสมุนไพรให้ติดต่อกลุ่มสมุนไพรพื้นบ้านลานทองของหมู่บ้าน ควรให้มีเจ้าหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงถ้าเข้าท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะที่ใหญ่เพราะจะได้ช่วยเหลือดูแลช่วงลงหน้าผา

ผู้ให้ข้อมูล นายจอมแพง หอกกิ่ง นางสาว เตือนใจ ขอร่วมกลาง และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ อุทยานแห่งชาติทับลาน

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวธ มาหาร นายอ่อนศรี ลุนผง นายไพฑูรย์ พูลเกษม นายชยันต์ ขอมักกลาง

สำนักสงฆ์วังหิน

สถานที่ตั้ง หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน เป็นสถานที่ ปฏิบัติธรรม สำนักสงฆ์ ยังไม่ได้เป็นวัน มีโบสถ์ อยู่บนภูเขา สูงเป็นจุดเด่น ด้านล่างเป็นที่จ่อครดและศาลาการเปรียญ ที่พักสงฆ์ หอฉันทางขึ้นโบสถ์มีขอบบันไดเป็นรูปพญานาค เดินขึ้นไปสูงพอสมควร พอถึงบริเวณโบสถ์จะเป็นจุดชมวิว มองได้รอบทิศ จะมองเห็นทุ่งนา กับป่าลาน

ระยะทาง ห่างจากถนนหลวงหมายเลข 304 ประมาณ 500 เมตร ทางเข้าเป็นถนนคอนกรีต ถ้ามองจากถนนหลวงก็สามารถมองเห็นโบสถ์และรูปพระใหญ่ตั้งบนภูเขา

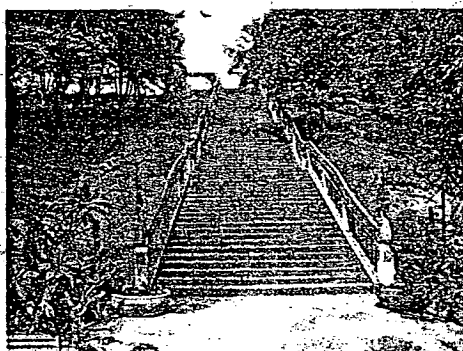
ติดต่อ ผู้ใหญ่บ้าน นายวรรณรักษ์ สุวรรณสุข หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน ตำบลบุพราหมณ์

จุดเด่นที่สำนักสงฆ์ ใหญ่พระขอพร คูลายมือ คูวันเดือนปีเกิด กับเจ้าอาวาส ชมวิว

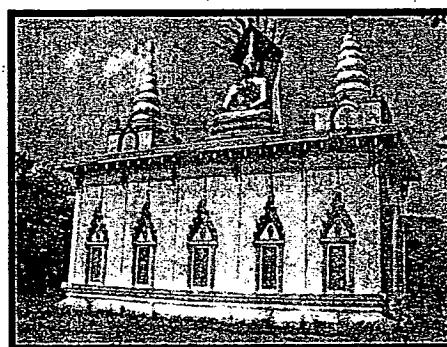
ผู้ให้ข้อมูล นายวรรณรักษ์ สุวรรณสุข ผู้ใหญ่บ้าน

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวล มาหาร นายอ่อนศรี ลุนผง นายไพฑูรย์ พูลเกษม นายชยันต์

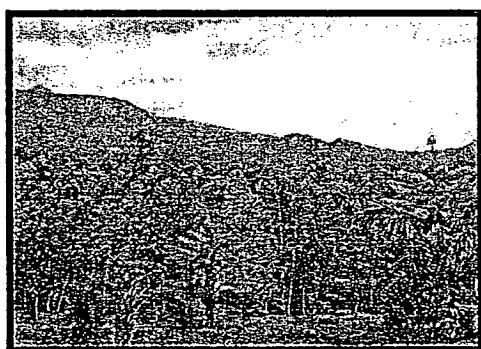
ขอมีกลาง

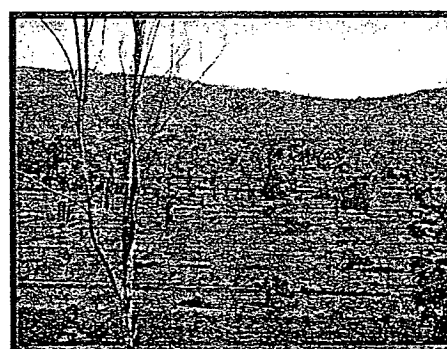
ทางขึ้นโบสถ์และจุดชมวิว

โบสถ์ที่ตั้งบนเนินเขา

ดอกลานบานสะพรั่งมองจากจุดชมวิว

ลานออกดอกสลับกับแปลงนา

ป่าชุมชน หมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง

เป็นป่าที่อยู่ติดกับแนวเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน เนื้อที่ประมาณ 80 ไร่ อยู่ด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ในอดีตเคยเป็นที่ทำกินของชาวบ้านมาก่อน แต่สภาพป่าบางส่วนยังมีความอุดมสมบูรณ์ ต่อมาได้มีโครงการพัฒนาที่ราบป่าเชิงเขา (ป่าทับลาน1) ปลุกป่าระหว่างแนวเขตปรับปรุงใหม่ของอุทยานและป่าชุมชน จากนั้นชาวบ้านก็ไม่ได้เข้าไปทำกินบริเวณนั้น ป่าก็ค่อย ๆ พ้นตัวที่มีความอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านที่มีพื้นที่ทำกินในบริเวณนั้นจึงได้รวมตัวกันเพื่อต้องการให้ผืนป่านี้เป็นป่าชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาวิจัย ในอนาคตจะจัดทำเป็นเส้นทางศึกษาความหลากหลายชีวภาพของป่าชุมชน

ระยะทาง

เส้นทางเข้าไปชมป่าชุมชนหมู่ที่ 6 อยู่ด้านทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ห่างจากถนนหลวงหมายเลข 304 ประมาณ 2.5 กิโลเมตร ถนนช่วงแรกประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นทางลาดปูนซีเมนต์ ช่วงหลังเป็นถนนลูกรังบดอัดแน่น เส้นทางเข้าป่าจะมีคลองกั้น ถ้าหน้าฝนรถยนต์เข้าไม่ได้ หน้าแล้งรถยนต์สามารถเข้าถึงป่าชุมชนได้

ผู้เก็บให้ข้อมูล นายยัง ชาคีสำโรง

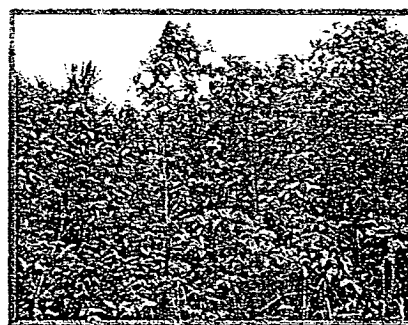
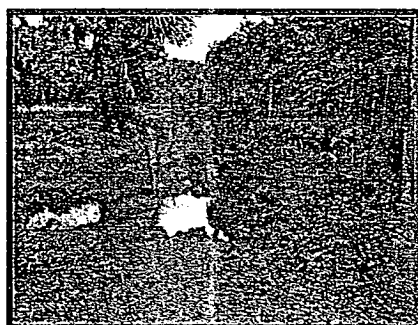
ผู้เก็บข้อมูล นายประมวล มหาร นายอ่อนศรี ลุนผง นายไพฑูรย์ พูลเกษม นายชยันต์ ขอมีกกลาง

เส้นทางเข้าป่าชุมชนช่วงแรก

เส้นทางเข้าป่าชุมชนช่วงหลัง

ข้อมูลเพิ่มเติม หัวข้อประวัติศาสตร์ บ้านวังหิน หมู่ที่ 7 วันที่ 30 กันยายน 2553

ก่อตั้งบ้านวังหิน เมื่อปี พ.ศ. 2505 ก่อนนั้นได้มีบ้านอยู่หลังเดียว อยู่ข้างริมคลองวังหิน ต่อมาเมื่ออพยพถิ่นฐานมาจากอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มาอยู่ ณ ที่แห่งนี้ 7 ครอบครัว จึงได้พากันตั้งชื่อบ้านวังหิน ขณะนั้นมีพลาญหินสวยเป็นโขดก้อนใหญ่อยู่หนาแน่น มีน้ำใสเย็นจ๋า ใช้ดื่มกินกันได้ เพราะน้ำไหลใสตลอดสาย เฉพาะวังหินนั้น น้ำลึกท่วมหลังช้าง ก่อนมีคนเอาช้างมาจากจังหวัดอุดรดิตถ์ มาเลี้ยง เพราะเป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ดี ดินรวมทั้งป่าหญ้าเป็นแหล่งอาหารของช้างได้เป็นอย่างดี คนเลี้ยงช้างได้มาพักอาศัยอยู่กับ 1 ใน 7 ครอบครัว

ครอบครัว ทั้ง 7 มี ดังนี้

1. ครอบครัว คุณย่าเรือน พุทธรักษา
2. ครอบครัว ปูนันต์ ย่าบุญ ทุมทอง
3. ครอบครัว คุณตาบุญ ขายกุล จำกิง
4. ครอบครัว คุณยาย ปู่ ภูอุทา
5. ครอบครัว คุณตา อินทร์ คุณยายเขียว อินกิง
6. ครอบครัว คุณปู่สุข ย่ามี สมณา
7. ครอบครัว คุณปู่พันธ์ ย่าคู่ย แกมศรี

ทั้ง 7 ครอบครัวนี้เป็น บรรพบุรุษของบ้านวังหิน ก่อนนั้นคนบ้านวังหินจะรักใคร่ สามัคคีกัน ทั้ง 7 ครอบครัวปัจจุบันยังสืบทอดเจตนารมณ์ ของปู่ย่า ตายาย มาทุกคน ของ 7 ตระกูลนี้ ล้วนแล้วแต่มีทายาทอยู่ครบทุกครัวเรือน ครอบครัวที่ 7 ยังได้ถวายที่ดินเพื่อสร้างวัดวังหินจนได้ เป็นหลักฐานอ้างอิง มาจนถึงทุกวันนี้

ผู้ให้ข้อมูล คุณยายเขียว อินกิง อายุ 83 ปี คุณแม่จู้ งากิง อายุ 73 ปี คุณแม่บัวทอง ปัญญา ค้อ
ผู้เก็บข้อมูล นางสองเมือง พรหมภูษา นายอำนาจ โพธิ์แก้ว นายไพฑูรย์ ดวงจรัส

ข้อมูลเพิ่มเติม หัวข้อประวัติศาสตร์บ้านทับลาน หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน วันที่ 30 กันยายน 2553

คนสมัยก่อนเดินทางเข้ามาจนถึง กระโจมที่มุงใบลาน และปูพื้นด้วยก้านลาน และได้ยุคพักที่กระโจมทับลาน จึงได้หยุดพักแรมค้างคืนให้ถึงรุ่งเช้าค่อยเดินทางต่อจึงได้ชื่อว่าบ้านทับลาน สมัยพ่อขุนพรหม ขุนจันทร์ บ้านทับลานเดิมเป็นหมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอกบินทร์บุรี ต่อมาจึงได้แยกออกมาเป็นกิ่ง อำเภอนาดี แยกครั้งแรกเป็นหมู่บ้านมี 3 หมู่บ้านด้วยกัน หมู่บ้านบุพราหมณ์ ที่ได้ตั้งชื่อเป็นตำบลเพราะมีบุคลาครมากกว่า ผู้ใหญ่บ้านคนแรก ชื่อผู้ใหญ่ ชัม ผู้ใหญ่คนที่ 2 ชื่อผู้ใหญ่ โพธิ์ ผู้ใหญ่คนที่ 3 ชื่อผู้ใหญ่ น้อย ผู้ใหญ่คนที่ 4 ชื่อ ผู้ใหญ่พรวน ดิเลศ ต่อมาได้รับตำแหน่งเป็นกำนันพรวน ดิเลศ ต่อมาจากกำนันก็ได้เสียชีวิต ต่อมาผู้ใหญ่คนที่ 7 คือผู้ใหญ่ สักดิ์ ขอมีกกลาง ผู้ใหญ่คนที่ 8 คือผู้ใหญ่ ชำนาญ จิตสมาน คนปัจจุบันเริ่มก่อตั้งบ้านทับลานมี 9 หลังคาเรือนด้วยกัน อาชีพคนทับลาน คือ ทำน้ำมันยาง ห่อได้ ไปแลกข้าว จากบ้านม่วง บ้านหนองรี ตำบลเมืองเก่า ชุมฉัน ชุมกอย มันเพิ่ม มันเสา มันป่า ยอดหวาย ไปแลกข้าวมาเป็นอาหาร ของคนบ้านทับลาน ก่อนนั้น ถ้าได้เนื้อสัตว์ ก็จะตัดแบ่งร้อยเป็นพวง พวงละเท่า ๆ กัน แบ่งกันทุกคนรอบครัว คนในหมู่บ้านพอรู้ว่าพรานคนไหน ได้เนื้ออะไรมา ก็จะดีใจไปด้วยกันทั้งหมู่บ้าน เพราะมีส่วนแบ่งกันทุกคนโดยไม่ได้ซื้อหา ถ้าผู้ใด ได้มาโดยเจ้าของบ้านไม่อยู่ ผู้ที่ได้ก็จะต้องเอาไปแขวนไว้กับซื้อบ้านไว้ให้กัน พอเย็นเจ้าของบ้านกลับมารู้เลยว่ามีคนได้ของป่ามาไว้ให้ทำกับข้าว

การเจ็บป่วยคนก็จะมาดูแลกัน นอนเป็นเพื่อนกันใครมีอะไรที่จะทำเป็นกับข้าวได้ก็จะเอาแบ่งกันกิน ทำให้อบอุ่น หอบเลื้อ หอบหมอน มานอนด้วยกัน เปลี่ยนกันนอน สับเปลี่ยนกันดูแลคนป่วย

เมื่อ ปี พ.ศ. 2516 นักศึกษา กลุ่ม ผกค. เกิดครั้งแรกที่บ้านหินดง ตำบลเสิงสาง อำเภอบรบือ เป็นแหล่งเกิด ผกค. คอมมิวนิสต์ สมัยนั้นก่อนทหารพรานจะได้มาตั้งค่าย อยู่ที่เขากิว ได้มาตั้งอยู่ที่บ้านทับลานก่อนแล้ว นายจ้อย โพธิ์นารา ได้ชวนทหารพรานที่มาอยู่บ้านทับลานขึ้นไปอยู่บนค่ายเขากิว ประมาณ 40 ปีที่ผ่านมา มีการต่อสู้กันหลายพื้นที่ในตำบลบุพราหมณ์ ระหว่างฝ่ายคอมมิวนิสต์ กับ ทหารพราน มีครั้งหนึ่งเมื่อ ปี พ.ศ. 2521 ทหารพรานกับคอมมิวนิสต์ ต่อสู้กันทางขึ้นเขาหลังวัดวังหิน มีการเสียชีวิต ทั้งทหารพรานและคอมมิวนิสต์ ทางฝ่ายทหารพรานได้สูญเสียจำคำ ในครั้งนั้น ทางฝ่ายคอมมิวนิสต์ ดายสองรายตัดเอาเฉพาะส่วนศีรษะออกมาทางฝ่ายทหารพรานจำคำเอาธงชาติออกมา ผู้อยู่ในเหตุการณ์คืนนั้นคือ นายเคน อินกั้ง ปัจจุบันอยู่หมู่ที่ 5 บ้านวังมิด ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี การก่อสร้างทางหลวง 304 ผู้มาทำงานก่อสร้างถนนได้เสียชีวิตลงที่ฐานกุดตาวัน คนที่เป็นคนงานเสียชีวิตชื่อ ตาวัน จนปัจจุบันได้ซื้อบ้านคลองกุดตาวัน

ผู้ให้ข้อมูล คือ คุณพ่อจ้อย โพธิ์นารา อายุ 68 ปี นางอ้อม โพธิ์นารา อายุ 61 ปี

ผู้เก็บข้อมูล นางสองเมือง พรหมภูษา นายอานวย โพธิ์แก้ว

เก็บข้อมูลเพิ่มเติม ประเพณี/วัฒนธรรม (เพิ่มเติม) หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน วันที่ 30 กันยายน 2553

ประเพณีการทอดผ้าป่าการกุศล ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ซึ่งคนในหมู่ที่ 1 ทำประเพณีนี้ขึ้นมาเพื่อ ใน 1 ปีจะมีการพบปะกันในครอบครัวอย่างพร้อมหน้าและมีการกิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในช่วงสงกรานต์ รวมทั้งยังได้ทำบุญด้วยการนำเงินมารวมกันตั้งเป็นกองผ้าป่า นำไปสร้างสิ่งต่าง ๆ ในวัด เชื่อกันว่าจะทำให้ชีวิต ร่มเย็นเป็นสุข ประเพณีนี้ทำติดต่อกันมาเป็นเวลา 17 ปี โดยจากระยะเวลาในช่วงประมาณ วันที่ 13 - 16 เมษายน ของทุกปี ผู้พาทำและสืบทอด คือ ท่านผู้ใหญ่ศักดิ์ ขอมีกกลาง อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านทับลาน ตอนนี้ก็ทำกันมาจนเป็นประเพณีของ หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ของหมู่ที่ 1 เริ่มกันในช่วงประมาณ ต้นเดือน 5 โดยการโยกสายสิญจ์รอบหมู่บ้านทุกหลังคาเรือน แล้วมีการสวดมนต์เย็น ชาวบ้านก็จะจุดเทียนกันอยู่ที่บ้าน อีกส่วนหนึ่งก็จะมาร่วมฟังพระสวดมนต์เย็น ที่ลานกลางหมู่บ้าน ผู้รับผิดชอบและสืบทอดประเพณีคือ นายบุญเลิศ สร้อยโท

ประเพณี สร้างศาลเพียงตาและเครื่องไหว้,บายศรี ในฤดูกาลทอดกฐิน จะทำกันที่ทางด้านทิศตะวันออกของโบสถ์ ที่วัดทับลาน มีการเตรียมและจัดทำของไหว้อย่างครบถ้วนทำกันเป็นประเพณีทุกปี คนที่พาทำ คือ ป้าบุญตัน ทองจันทา ท่านบอกว่าพ่อแม่พาทำเป็นประเพณีมาตั้งแต่เด็ก เพราะท่านบอกว่าไหว้เจ้าที่เจ้าทาง ขอขมาลาโทษ

ข้อมูลวัฒนธรรม หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

วัฒนธรรมการดำรงชีวิต ของคนหมู่ที่ 1 มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งกันและกัน เช่น การทำอาหาร ฟื้นฟูบ้าน เช่น กระจายสารท การกว่นกระจายสารท จะกว่นกันในช่วงสารทไทย โดยกลุ่มแม่บ้านจะร่วมกันช่วยกันทำแล้วแบ่งปันกันกลับไปกินที่บ้าน โดยไม่ต้องซื้อ และวัฒนธรรมการกิน ของคนที่นี่ คือ การกินพืชผักปลอดสารพิษ ที่ปลูกเอง ในครัวเรือน และขึ้นเองตามธรรมชาติ นำมาดัดแปลง เป็นอาหารหลายชนิด เช่น แกงส้มดอกดาหลา ยำผักกูด น้ำพริกปลอดสารพิษ และที่สำคัญ คือ เทศกาลการกินปลาเผา ที่อ่างเก็บน้ำซึ่งจะมีขึ้นในวันลอยกระทง จัดขึ้นโดยกลุ่มท่องเที่ยวและคณะกรรมการหมู่บ้าน ของหมู่ 1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมนี้คือ ผู้ช่วยขันธ์ ขอมีกกลาง ถ้าใครมาทับลานหน้าหนาวรับรองได้ทานปลาเผาแน่นอน

ผู้ให้ข้อมูล นายศักดิ์ ขอมีกกลาง นายบุญเลิศ สร้อยโท นายขันธ์ ขอมีกกลาง

ผู้เก็บข้อมูล นางสาวปิณา ขอมีกกลาง

ข้อมูลเพิ่มเติม ประเด็นภูมิปัญญา เรื่อง เทคโนโลยีพลังงานทางเลือก

ไร่ศิริล้อม หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

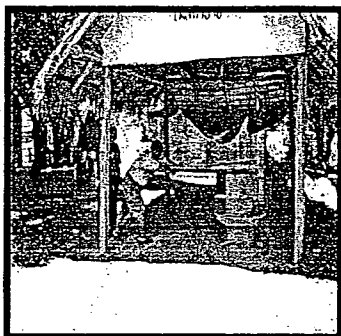
เดิมที พื้นที่ตรงนี้เป็นพื้นที่มรดกตกทอดมาจากพ่อแม่ ในสมัยก่อนก็มีการปลูกพืชไร่ เหมือนกับบุคคลอื่น คือ ที่ตรงไหนไม่มีน้ำก็จะปลูกมันสำปะหลัง ตรงไหนมีน้ำก็จะทำนา ส่วนตัวเองก็รับจ้างทั่วไปถ้าหมดฤดูทำการเกษตร ปลูกต้นไม้ ดูแลสวนให้คนอื่น ต่อมาก็มีญาติพี่น้องของเจ้าของสวนมาพักด้วยแล้วแต่โอกาส จึงนึกขึ้นได้ว่าตัวเองก็มีที่ดินมากพอที่จะปลูกต้นไม้อื่นได้ด้วย ประกอบกับได้รับฟังพระราชกระแสดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง การทำการเกษตรแบบพึ่งตนเอง เพื่อลดรายจ่าย ในครอบครัว จึงตัดสินใจมาปลูกไม้ยืนต้นในพื้นที่ และขุดบ่อเพื่อเก็บน้ำ ไว้ทำนา เลี้ยงปลา ซื่อวมาเลี้ยง ปลูกไผ่เขียวอีสาน ปลูกไผ่ตรง ก็เกิดรายได้ขึ้นมา จึงทำแปลงพืชผักสวนครัว เช่น กระเพรา ตะไคร้ ข่า มะเขือ ฯลฯ หลังจากเหลือกินก็นำไปขาย มีรายได้เพิ่มขึ้น ในช่วงหนึ่งประเทศไทยเกิดวิกฤตเรื่องพลังงานน้ำมัน หน่วยงานราชการมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชที่สามารถนำไปทำน้ำมันดีเซลได้ และต้นสบู่ดำก็เป็นตัวหนึ่งที่ทำน้ำมันได้ จึงได้แบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่ง เป็นแปลงปลูกต้นสบู่ดำ เพื่อนำน้ำมันมาใช้กับเครื่องยนต์เพื่อการเกษตร ระหว่างนั้นก็ให้มีหน่วยงานหลายหน่วยเข้ามามีส่วนร่วม บางหน่วยก็ให้การสนับสนุนบ้าน ตัวเองก็ได้มีโอกาสได้ออกไปเรียนรู้เกี่ยวกับพลังงานทดแทน จึงรู้ว่าเราสามารถนำเอาวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมมาปรับวิธีทำได้ เช่น การใช้เตาพื้นหุงต้มอาหาร จึงเริ่มเป็นที่มาทำพลังงานทดแทนในพื้นที่ โดย ทำเตาเผาถ่าน ได้น้ำส้มควันไม้ ทำบ่อหมักมูลสัตว์ได้แก๊สชีวภาพ ทำพลังงานไฟฟ้าจากแผงโซลาร์เซลล์ ใช้เครื่องสูบน้ำจากน้ำมันสบู่ดำ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนก็ลดลง ต้นไม้ที่ปลูกไว้ก็ได้ผล เช่น ขนุน ชมพู่ ส้มโอ มะขามหวาน มะม่วง หน่อไม้กล้วย ฯ เป็นต้น สัตว์เลี้ยงก็เริ่มได้ผล เช่น วัวมีจำนวนมากขึ้น ก็แบ่งขาย ปลาที่เลี้ยงไว้ก็นำไปขาย ข้าวที่ทำไว้ส่วนหนึ่งเก็บไว้กิน ส่วนหนึ่งทำข้าวสาคูด้วยมือขายเป็นของฝาก พอมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ก็สร้างบ้านพัก เพื่อรองรับเป็นที่พักสำหรับหมู่คณะที่ต้องการมาพักผ่อน ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน และเข้าค่ายอนุรักษ์ฯ ต่าง ๆ

ปัจจุบัน ไร่ศิริล้อมนี้จึงเกิดเป็นฐานเรียนรู้ เรื่อง พลังงานทางเลือก เกษตรสวนผสม การบริหารจัดการพึ่งตนเอง เป็นสถานที่จัดงานพลิกฟื้นวิถีชุมชนคนบุพราหมณ์ ซึ่งจัดมาแล้ว 3 ปี อยากให้การจัดงานนี้เป็นประเพณีของตำบลบุพราหมณ์ ซึ่งกิจกรรมในงาน เป็นการบอกเล่าเรื่องราวในสมัยอดีตให้ผู้ร่วมงานได้รับรู้รับทราบ และให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้ หน่วยงานทางราชการเห็นความสำคัญ ในปี 2553 โดยเกษตรอำเภอเอนาคี ได้ส่งเข้าประกวด เรื่อง การทำเกษตรไร่นาสวนผสม ผ่านการประกวด ชนะเลิศระดับจังหวัดปราจีนบุรี เป็นตัวแทน จังหวัดประกวดในระดับภาคตะวันออก ต่อไป

นับได้ว่าเกิดจากภูมิปัญญาของปราชญ์ชุมชนคนหนึ่งสร้างพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและบุคคลทั่วไป สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนได้ด้วย

ผู้ให้ข้อมูล นายปัญญา ระโหฐาน เจ้าของไร่ศรีล้อม

ผู้เก็บข้อมูล นายประมวล มาหาร

กิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล

การประชุมวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งที่ 1

วันที่ 10 สิงหาคม 2553 ณ ศูนย์ผลิตภัณฑ์จักสานโบราณ บ้านทับลาน

ผู้อำนวยการ นำเอาโครงการขึ้นมาดู อ่านให้ทุกคนได้รับทราบ หลักการและเหตุผลของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ขั้นตอนการทำงานของโครงการ(บททวน การทำงานของทีมวิจัย) คุณประมวณ นำขั้นตอนของโครงการ ขึ้นกระดานชาร์ตให้เห็นขั้นตอนของทีมวิจัยหลักการและเหตุผล

- คำบลบุพราหมณ์ มีการทำการทอเกี่ยวอยู่แล้ว
- คนในตำบลอาจเข้าใจว่าผลประโยชน์อาจตกอยู่กับคนกลุ่มเดียว
- ยังขาดความร่วมมือของคนในชุมชน
- ถ้าไม่ทำการทอเกี่ยวชุมชนอาจขาดโอกาส
- ถ้าทำน่าจะเกิดความเข้มแข็งในชุมชน
- ทำแล้วน่าจะลดผลกระทบจากป่า
- ชุมชนน่าจะมีดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

- เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดการ
- เพื่อถอดบทเรียนกระบวนการ /วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการทอเกี่ยวชุมชนในช่วงที่ผ่านมา
- เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม

วิธีการดำเนินงาน

ระยะที่ 1 (ม.ย. 52 - พ.ย. 52)

- การประชาสัมพันธ์โครงการ/สร้างความเข้าใจ
- ออกแบบการจัดเก็บข้อมูล
- ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
- วิเคราะห์ข้อมูล
- จัดทำความก้าวหน้าครั้งที่ 1

(มีระยะการทำงาน 6 เดือน ทีมวิจัย ทำงาน 14 เดือน งานยังอยู่ หัวข้อ วิเคราะห์ข้อมูล)

ระยะที่ 2 (ธ.ค. 52 – พ.ค. 53)

- เวทีประชาพิจารณ์
- เวทีวางแผนหาแนวทางจัดการทอเกี่ยวชุมชน
- ศึกษาดูงาน

- จัดทำรายงานความก้าวหน้า ครั้งที่ 2

ระยะที่ 3 (มิ.ย.53 – ต.ค.53)

- เวกีวางแผนการจัดการท่องเที่ยว
- ทดลองจัดการท่องเที่ยว
- เวกีวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการท่องเที่ยว
- เวกีคืนข้อมูล
- สรุปงาน คืนโครงการ

เหลือเวลา อีก 5 เดือน ทีมวิจัย จะทำอย่างไรต่อ ให้ทีมวิจัยนำไปคิด และนำมาพูดคุยกับ อาจารย์พี่ชัยในวันที่ 16 สิงหาคม 2553

คิดถึงขั้นตอนปัจจุบัน

การวิเคราะห์ข้อมูล (นำไปคิด)

วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มย่อย ตามประเด็นงาน กลุ่มละ 2 ครั้ง

- ให้ทีมวิจัย เอาประเด็นงานของตัวเองรับผิดชอบไปรวบรวมและให้วิเคราะห์ว่าข้อมูลที่ได้มาแต่ละหมู่บ้าน เพียงพอหรือยัง
- ถ้ายังไม่เพียงพอ จะวางแผนการลงไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอย่างไร ใช้เวลาเท่าไร
- ภายใน 4 วันที่เหลือ กลุ่มย่อยกลุ่มไหนทำได้ก่อน ให้รีบทำเพื่อเป็นข้อมูลในการประชุมกันในวันที่ 16 สิงหาคม 2553 นี้ด้วย

เวกีวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มย่อย หัวข้อ ทรัพยากรธรรมชาติ/กายภาพ วันที่ 14 สิงหาคม 2553

เวลา 10.00 น. ณ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติทับลาน

หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

ข้อมูลที่ได้จากเวทีประชุม

- น้ำตกเหวนกกก	- อ่างเก็บน้ำทับลาน
- เส้นทางศึกษาธรรมชาติภูม้งกรเขียว	- ป่าลานธรรมชาติ
- น้ำตกลำพระยาธาร	

สรุป ได้ข้อมูลทั้งหมดแล้ว ทุกแห่ง มี 3 แห่งได้ส่งข้อมูลไปแล้ว คือ อ่างเก็บน้ำทับลาน น้ำตกลำพระยาธาร และป่าลานธรรมชาติ เหลือ 2 แห่ง จะได้รับสรุปข้อมูลให้ฝ่ายเลขาโครงการต่อไป

หมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง

ข้อมูลที่ได้จากเวที

- น้ำตกห้วยหนูช้าง
- ป่าชุมชน
- โป่งช้าง

สรุป ยังไม่ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล จะได้นัดหมายกันลงไปเก็บข้อมูลต่อไป

หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน

ข้อมูลที่ได้จากเวทีประชุม

- น้ำตกบ่อทอง
- มีข้อมูลแล้วยังไม่ได้สรุปส่ง

หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

ข้อมูลที่ได้จากเวทีประชุม

- น้ำตกวังหน้าผา
- เขาอีหม้อ
- ยังไม่มีรายละเอียดและรูปภาพข้อมูล

หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี

ข้อมูลที่ได้จากเวทีการประชุม

- หุ่นาและป่าลาน
- โป่งช้างป่า

ผู้ร่วมประชุม วิเคราะห์ข้อมูล นายประมวล,นายอ่อนศรี,นายไพฑูรย์,นายชยันต์,นายชัยสิทธิ์,นาย
อำนาจ

เวทีประชุมวิเคราะห์ผลการศึกษา วันที่ 11 มกราคม 2554 เวลา 10.00 น. สถานที่ ทับลานโฮมสเตย์
ประเด็นในการประชุมทีมคือ ร่วมกันวิเคราะห์หารูปแบบการท่องเที่ยว

โดยที่เลี้ยงเกมให้หัวข้อทีมวิจัย ว่าให้วิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวตามหัวข้อดังนี้

1. ตามประเด็นที่ ที่กำหนดไว้
2. ตามเงื่อนไข เงื่อนไขที่เหมาะสม
3. ตามสถานที่ ตำแหน่งอยู่ส่วนไหนของหมู่บ้าน
4. กลุ่มที่เกี่ยวข้อง กลุ่มหมู่บ้าน ,หน่วยงาน

วิธีการโดยให้ทีมแบ่งกลุ่มกันตามประเด็นในการเก็บข้อมูล คือ ประเด็นทรัพยากร ประเด็นองค์กร ประเด็นภูมิปัญญา ประเด็นประวัติศาสตร์ ประเด็นประเพณีและวัฒนธรรมจากนั้นให้ทุกคนช่วยกันระดมความคิดเพื่อนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวตามประเด็นของกลุ่มตนเองโดยให้วิเคราะห์ถึงเงื่อนไขของสถานที่ที่นำเสนอด้วย เช่นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการมาเที่ยว วิเคราะห์ระยะการเดินทางไปยังสถานที่เที่ยวโดยวิเคราะห์ห่างจากอบต. วิเคราะห์ถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่สถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆด้วยเพื่อให้เห็นถึงบุคคลที่จะสามารถรับผิดชอบในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจากนั้นให้ตัวแทนของแต่ละประเด็นออกมาอธิบายให้เพื่อนในประเด็นอื่นๆฟัง เพื่อเป็นการช่วยกันตรวจสอบข้อมูลและ ช่วยกันวิเคราะห์เพิ่มเติมด้วย

สรุปเนื้อหาตามประเด็นได้ดังนี้

❖ ประเด็นวัฒนธรรม – อาหารพื้นบ้าน (การกินปลาเผา)

เงื่อนไข – นักท่องเที่ยวสามารถมาเที่ยวได้ในช่วงเดือน พ.ย. – มี.ค.

สถานที่ – บริเวณอ่างเก็บน้ำทับลาน ม.1 ต.บุพราหมณ์ อ.นาดี ระยะทางห่างจาก อบต.

บุพราหมณ์ 2 กม. การเดินทางสะดวก สบาย เส้นทางผ่านทับลานโฮมสเตย์และที่ทำการอ่างเก็บน้ำบ้านทับลาน

บุคคลที่รับผิดชอบ – นายชำนาญ จิตรสมานและคณะกรรมการศูนย์การท่องเที่ยวชุมชน

บ้านทับลาน ม.1

❖ ประเด็นประเพณี – ไหว้พระขอพรเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

เงื่อนไข – สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

สถานที่ – สำนักสงฆ์วังหิน ม.7 ต. บุพราหมณ์ อ.นาดี ระยะทางห่างจาก อบต. บุพราหมณ์ไปถึงทางเข้าวัด 5 กม. และจากถนน 304 เข้าไปถึงสำนักสงฆ์วังหิน 500 เมตร เดินทางผ่านที่ทำการอุทยานแห่งชาติทับลานและสถานีดารวจภูธรวังขอนแดง สามารถเดินทาง ถึงวัดโคจรรถยนต์ได้อย่างสะดวกสบายจุดเด่นของสำนักสงฆ์วังหินคือ มีพระองค์ใหญ่ตั้งประดิษฐานอยู่บนลานของจุดชมวิว นักท่องเที่ยวขึ้นไปแล้วสามารถมองเห็นทัศนียภาพอันสวยงามของบริเวณรอบๆข้าง

บุคคลที่รับผิดชอบ – นายวรรณภย์ สุวรรณสุข ,นางสองเมือง พรหมภูผา ,เจ้าอาวาส สำนัก
สงฆ์วังหิน

ประเด็นประเพณี - ให้อาสาเจ้าพ่อหลวงราช เจ้าพ่อโซโฮ

เงื่อนไข – นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวได้ในช่วงเดือน 4 ขึ้น 3 ค่ำ

สถานที่ - บริเวณลานกลางบ้าน ม.8 บ้านวังใหม่ ต.บุพราหมณ์ ระยะทางห่างจาก อ.บ.ต. บุ
พราหมณ์ 7 กม. เส้นทางผ่านอุทยานแห่งชาติทับลาน ม.6, ม.2, ม.7 และ ม.5 แยกจากถนน 304
ไปถึงสถานที่ตั้งของศาลประมาณ 1600 เมตร

บุคคลที่รับผิดชอบ – นายปัญญา ระโหฐาน ,นายสมจิตร ตอบกลาง, นายมนต์ชัย ประชุม
ชน,นายบุญสม ประคมพรมราช

❖ ประเด็นภูมิปัญญา

ม.1 บ้านทับลาน - การประกอบอาชีพโดยมีภูมิปัญญา ทำผลิตภัณฑ์ใบลานจักสานใบลาน
ดูขั้นตอนต่างๆของการทำใบลานให้ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์

เงื่อนไข – คุได้ทั้งปี

สถานที่ – ห่างจากอบต. 500 เมตร

บุคคลที่รับผิดชอบ -

ม.2 บ้านขุนศรี - ทำนาแบบไม่ใช้สาร (เกษตรอินทรีย์)

เงื่อนไข – นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวได้ในช่วงเดือน พ.ค. ธันวาคม

สถานที่ - ห่างจากถนน 304 ประมาณ 1.5 กม.

บุคคลผู้รับผิดชอบ - ผู้ใหญ่บ้าน ม, 2 นายมังกร กัลลา

ม.7 วังหิน - วิธีการทำลวดแบบโบราณ

เงื่อนไข – นักท่องเที่ยวเที่ยวได้ตลอดทั้งปี (สร้างเหตุการณ์จำลอง)

สถานที่

บุคคลที่รับผิดชอบ - ป้าปิ่น มีศรีสร

ม.6 วังขอนแดง – วิธีการเลี้ยงเป็ดให้ได้คุณภาพดี

เงื่อนไข – สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

สถานที่

บุคคลที่รับผิดชอบ นายถาวร บัวไข

ม. 8 บ้านวังใหม่ – สมุนไพรพื้นบ้าน

เงื่อนไข – สามารถเที่ยวได้ตลอดปี

สถานที่

บุคคลที่รับผิดชอบ นายพัน พะเดียวตะครุ, กำนัน วิกุล หนูไพร

❖ ประเด็นกลุ่มองค์กร

กลุ่มจักสานลานทอง ผลิตภัณฑ์จากไบลาน

เงื่อนไข – สามารถดูขั้นตอนการผลิตตั้งแต่เริ่มแรกถึงขั้นตอนสุดท้ายได้ตลอดทั้งปี

(พิเศษสุดถ้ามาช่วงเดือน มิ.ย. –กค. จะได้ชมดอกกลานบ้านสะพรั่ง ซึ่งเป็นดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก)

สถานที่ – ม.1 บ้านทับลาน ที่ตั้งติดกับอบต.บุพราหมณ์

บุคคลที่รับผิดชอบ – ประธานกลุ่ม นางสายหยุด ทองมา, ผู้ใหญ่ ชำนาญ จิตรสมาน

กลุ่มจักสานไบลาน –บ้านทับลาน

เงื่อนไข – สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี (เป็นสินค้า top 5 ดาว)

สถานที่ – ม.1 บ้านเลขที่ 525 ห่างจากอ.บ.ต. บุพราหมณ์ ประมาณ 600 เมตร

บุคคลที่รับผิดชอบ – นางมณฑา ราชศิผล, ผู้ใหญ่ ชำนาญ จิตรสมาน

กลุ่มจักสานไบลาน – บ้านวังขอนแดง

เงื่อนไข – สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

สถานที่ – ม.6 บ้านวังขอนแดง ห่างจาก อ.บ.ต. บุพราหมณ์ 2.5 กม.

บุคคลที่รับผิดชอบ – นางเพียว มีสุข, นายเจน มีสุข (มีความสามารถในการตีหมวกไม้ให้

หล่น เคยออกรายการปลดหนี้) ผู้นำชุมชน ผ.ญ. อุไร แจ้จอรุณ

กลุ่มสวัสดิการคนไม่ทิ้งกัน

เงื่อนไข – เรียนรู้เรื่องการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในตำบล สามารถเข้าชมได้ตลอดทั้งปี

สถานที่ – ม.1 ห่างจาก อ.บ.ต. 1 กม.

บุคคลที่รับผิดชอบ – ประธานกลุ่ม นายธัญญา แสงสวรรค์, ผู้ใหญ่ ชำนาญ จิตรสมาน

กลุ่มข้าวเกษตรอินทรีย์

เงื่อนไข – เรียนรู้การปลูกข้าวปลอดสารพิษ สามารถเข้าชมได้ตลอดทั้งปี

สถานที่ – ม.2 บ้านขุนศรี ห่างจาก อ.บ.ต. ประมาณ 3.5 กม.

บุคคลที่รับผิดชอบ – ประธานกลุ่ม นายมังกร ถัลลา, ผู้นำชุมชน ผ.ญ. วงศ์ทอง จันกง

กลุ่มทับลานโอมสเคย์

เงื่อนไข เรียนรู้เรื่องวิถีชีวิตเกษตรพอเพียง

สถานที่ - ม.1 ห่างจาก อ.บ.ต. 1.5 กม.

บุคคลผู้รับผิดชอบ - ประธานกลุ่ม นางบุญจันทร์ คากกลาง ,ผู้ใหญ่ ชำนาญ จิตรสมาน

❖ ประเด็นทรัพยากรธรรมชาติ

อ่างเก็บน้ำทับลาน - อยู่ที่ ม.1 บ้านทับลาน ห่างจาก อบต. ประมาณ 1 กม. การเดินทางเข้าได้ 2 เส้นทาง คือผ่านหน้าอบต. เข้าหมู่บ้านผ่านกลุ่มจักสานโบราณ และผ่านบ้าน สจ.เด็ย อีกทางคือ เข้า ซอง 1 ผ่านกลุ่มทับลานโอมสเคย์ ลักษณะ ตัวอ่างสันอ่างยาวประมาณ 800 เมตร กั้นเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ติดเขตอุทยานทับลานมีแบ็คกราวเป็นเขาละมั่งดูสวยงาม อากาศดี สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี โดยเฉพาะ ช่วง เดือน ก.ค. - ก.ย. จะมีน้ำล้นฝายสามารถเล่นน้ำได้

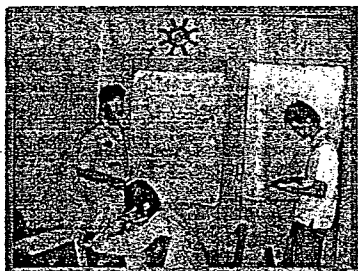
ป่าลาน - อยู่ทำการอุทยานแห่งชาติทับลาน ทางทิศเหนือ หมู่ 1 บ้านทับลาน ห่างจาก อ.บ.ต. ประมาณ 1กม. การเดินทางสะดวก ติดถนนสาย 304 ในบริเวณพื้นที่มีจุดที่ปักกางเต็นท์ห้องน้ำร้านอาหาร มุมพักผ่อน และศึกษาวิถีชีวิตของต้นลาน ได้ตลอดปี

เส้นทางเดินป่า - อยู่หมู่ 1 บ้านทับลาน ห่างจากอบต.ประมาณ 2 กม. อยู่ทิศใต้ของหมู่บ้าน ผ่าน รร. ร่วมเกล้าปราจีนบุรีศึกษาธรรมชาติ เรียนรู้เรื่องสมุนไพรต่างๆได้ตลอดปี ระยะเส้นทางเดิน 2 กม.

น้ำตกเหวนกกก - ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่ที่ 1 บ้านทับลานอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ระยะทาง 7 กม. เส้นทางผ่านที่ทำกิน ไปร่งหนองผักบุ้ง ทิวชมได้ในช่วงฤดูฝน ในเดือน ก.ค. - ค.ค. (ศึกษาธรรมชาติได้ตลอดทั้งปี)

น้ำตกบ่อทาง ตั้งอยู่หมู่ 7 บ้านวังหิน มีนายวรรณภย์ สุวรรณสุข เป็น ผ.ญ. อยู่ห่างจากอบต. ขึ้นไปทางทิศเหนือ ตามถนน 504 ผ่านบ้านทับลาน วังซอนแดง ชุนศรี ถึงบ้านวังหินระยะทางประมาณ 6 กม. เลี้ยวขวาผ่านหมู่บ้านเข้าไปอีกประมาณ 4 กม. ถึงที่จอดรถ น้ำตกมีลักษณะเป็นลำธารสูงชัน ระยะทางประมาณ 30 เมตร มีต้นไม้ขึ้นปกคลุมดูสวยงามอุดมสมบูรณ์ สามารถท่องเที่ยวได้ในเดือน ก.ค.-ค.ค.

ป่าชุมชน ตั้งอยู่ที่หมู่ 6 บ้านวังซอนแดง มีนาย อุไร แจ่งอรุณเป็น ผ.ญ. อยู่ห่างจากอบต. ขึ้นไปทางทิศเหนือผ่านบ้านทับลาน ตามถนน 304 ประมาณ 2 กม. เลี้ยวขวาเข้าไปอีกผ่าน หมู่บ้านและวัด วังซอนแดง ประมาณ 3 กม. เนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ มีพันธุ์ไม้นานาชนิด มากมายสามารถศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพได้

เวทีประชุมวิเคราะห์ผลการศึกษาโดยทีมวิจัยและพี่เลี้ยง วันที่ 25 มกราคม 2554 เวลา 10.00 – 12.00 น. และวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2554 เวลา 14.00-15.30 น. ณ ทับลานโฮมสเตย์

ทีมวิจัยระดมความคิดเห็นแนวทางการจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์ จากการที่ทีมพี่เลี้ยงให้ข้อคิดว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเป็นกลุ่มหมู่คณะ ให้จัดโปรแกรมท่องเที่ยวเป็น 2 โปรแกรม คือ การท่องเที่ยวระยะเวลา 1 วัน และ การท่องเที่ยวระยะเวลา 2 วัน พักค้างคืน 1 คืน ที่ ไร่ศิริล้อม

2. นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวพร้อมกับการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนด้วย ให้จัดโปรแกรมเป็น 2 โปรแกรม

โปรแกรมที่ 1 ระยะเวลาการท่องเที่ยว 1 วัน โปรแกรมที่ 2 ระยะเวลาการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน พักค้างคืน 1 คืน ที่ ทับลานโฮมสเตย์

ฉะนั้นโปรแกรมจะต้องออกมาเป็น 4 โปรแกรม แต่ต้องพยายามให้นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวผ่าน ประเด็นงานที่เราเก็บข้อมูล ทั้ง 5 ประเด็นงาน

ทีมวิจัยรับทราบ ช่วยกันระดมความคิด โปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์ มีดังนี้

โปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์

โปรแกรมที่ 1 ใช้ระยะเวลา 1 วัน (การท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ)

08.00น. ถึงศูนย์เรียนรู้เทคโนโลยีพลังงานทางเลือก ไร่ศิริล้อม (กลุ่ม/องค์กร)

- กล่าวต้อนรับ แนะนำสถานที่ (โดย นายปัญญา ระโหฐาน)

- เรียนรู้ฐานพลังงาน 5 ฐาน (พลังงานทดแทนจากน้ำมันสบู่ดำ, พลังงานจากแสงอาทิตย์, พลังงานแก๊สชีวภาพ, พลังงานปั๊มน้ำจากคน, พลังงานถ่านจากเตาเผา)

- เรียนรู้การพลิกฟื้นวิถีชีวิตดั้งเดิมไร่นาสวนผสม (การสีข้าวกล้อง,โรงเพาะเห็ด, พืชผักสวนครัว, การเลี้ยงปลาสัตว์, การปลูกไม้ผล) โดย นายปัญญา ระโหฐานแล
 - รับประทานอาหารเที่ยง ที่ไร่ศรีล้อม
 - ใ้หัวพระขอพรที่สำนักสงฆ์วังหิน (ประเพณี/วัฒนธรรม)โดย
 - เที่ยวชมอุทยานแห่งชาติทับลาน บรรยายสรุป ความเป็นมาของอุทยาน,ผืนป่ามรดกโลก ดงพญาเย็น-เขาใหญ่, วงจรชีวิตของต้นลาน ไม้ค้ำค้ำบรรพ์ (ทรัพยากรธรรมชาติ) โดย นายประมวล มาหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
 - ชมผลิตภัณฑ์จักสานจากไผ่ลาน ของฝากเป็นสินค้า OTOP ชุมชนตำบลบุพราหมณ์ (ภูมิปัญญา)โดย นางสาวปวีณา ขอมีกกลาง
- 18.00 น เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

โปรแกรมที่ 2 ใช้ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน

(การท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ)

พักที่ไร่ศรีล้อม

วันที่ 1

- 08.00 น. - ท่องเที่ยวพื้นที่ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ที่ตำบลโสมสเด็จ (กลุ่ม/องค์กร) โดย นางบุญจันทร์ ดากกลาง
- ชมอ่างเก็บน้ำทับลาน โครงการพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ทรัพยากรธรรมชาติ) โดย นายไพฑูร พูลเกษม,นายไชยันต์ ขอมีกกลาง
 - ชมวิถีชีวิตชุมชนในพื้นที่ป่ามรดกโลกดงพญาเย็น – เขาใหญ่ หมู่บ้านทับลาน บ้านลุงศักดิ์ ขอมีกกลาง และบ้านลุงจ้อย หลายเกตุ โดย เจ้าของบ้าน
 - รับประทานอาหารกลางวัน ที่อุทยานแห่งชาติทับลาน
 - รับฟังบรรยาย ความเป็นมาของอุทยานฯทับลาน,ผืนป่ามรดกโลก, วงจรชีวิตต้นลาน ไม้ค้ำค้ำบรรพ์(ทรัพยากรธรรมชาติ)โดยนายประมวล มาหาร
 - ชมเกษตรอินทร์ หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี (ภูมิปัญญา) โดย นายมังกร กัลป์ลา
 - ใ้หัวเจ้าที่ขอพร ศาลเจ้าพ่อหลวงราช เจ้าพ่อโซโห ที่บ้านวังใหม่ (วัฒนธรรม/ประเพณี) โดย นายบุญสม ประถมพรมาช,นายมนต์ชัย ประชุมชน
- 18.00 น.- เดินทางเข้าที่พัก ไร่ศรีล้อม รับประทานอาหารเย็น โดย นายปัญญา ระโหฐาน

วันที่ 2

08.00 น. - รับประทานอาหารเช้า

- กล่าวแนะนำสถานที่ (กลุ่ม/องค์กร)
- เรียนรู้ฐานพลังงาน 5 ฐาน (พลังงานทดแทนจากน้ำมันสบู่ดำ, พลังงานจากแสงอาทิตย์, พลังงานแก๊สชีวภาพ, พลังงานปั๊มน้ำจากคน, พลังงานถ่านจากเตาเผา)
- เรียนรู้การพลิกฟื้นวิถีชีวิตดั้งเดิมไร่นาสวนผสม (การสีข้าวกล้อง, โรงเพาะเห็ด, พืชผักสวนครัว, การเลี้ยงปลุ่สตว์, การปลูกไม้ผล) โดย นายปัญญา ระโหฐานและทีม
- รับประทานอาหารกลางวัน ที่ไร่ศรีล้อม
- ใ้หัวพระขอพรที่สำนักสงฆ์วังหิน (ประเพณี/วัฒนธรรม) โดย
- ชมผลิตภัณฑ์จักสานจากใบลาน ของฝากสินค้า OTOP ชุมชนตำบลบุพราหมณ์ (ภูมิปัญญา) โดย นางสาวปวีณา ขอมีกกลาง

18.00 น. - เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

โปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์

โปรแกรมที่ 1 ใช้ระยะเวลา 1 วัน (การท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนในพื้นที่ป่ามรดกโลก)

- 08.00 - เรียนรู้การพัฒนาพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงที่ตำบลโฮมสเตย์ (กลุ่ม/องค์กร) โดย นางบุญจันทร์ ดากกลาง
- ชมอ่างเก็บน้ำตำบล โครงการพระราชดำริ (ทรัพยากรธรรมชาติ) โดย นายไพฑูรย์ พูลเกษม, นายไชยันต์ ขอมีกกลาง
 - รับประทานอาหารที่ ตำบลโฮมสเตย์
 - เรียนรู้การพัฒนาพื้นที่ 1 ไร่แก่ง (กลุ่ม/องค์กร) บ้านลุงศักดิ์ ขอมีกกลาง, บ้านลุงจ้อย หลายเกตุ โดย เจ้าของบ้าน
 - ชมอุทยานแห่งชาติตำบล, ฟังบรรยายความเป็นมาอุทยานฯ ตำบลพื้นที่ป่ามรดกโลก, วงจรชีวิตของต้นลาน ไม้ดีคำบรรพ์ (ทรัพยากรธรรมชาติ) โดยนายประมวล มาหาร
 - ชมผลิตภัณฑ์จักสานจากใบลาน ของฝาก สินค้า OTOP ชุมชนตำบลบุพราหมณ์ (ภูมิปัญญา) โดย นางสาวปวีณา ขอมีกกลาง

18.00 น. - เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

โปรแกรมที่ 2 ใช้ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน
(ท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนในผืนป่ามรดกโลก)

พักที่ตำบลนาโหมสเคย์

วันที่ 1

08.00 - กล่าวแนะนำสถานที่ (กลุ่ม/องค์กร)

- เรียนรู้ฐานพลังงาน 5 ฐาน (พลังงานทดแทนจากน้ำมันสบู่ดำ, พลังงานจากแสงอาทิตย์, พลังงานแก๊สชีวภาพ, พลังงานปั๊มน้ำจากคน, พลังงานถ่านจากเตาเผา)
- เรียนรู้การพลิกฟื้นวิถีชีวิตดั้งเดิมไร่สวนผสม (การสืบทอด, โรงเพาะเห็ด, พืชผักสวนครัว, การเลี้ยงปลาสลิด, การปลูกไม้ผล) โดย นายปัญญา ระโหฐานและทีม
- ไหว้พระขอพร สำนักสงฆ์วังหิน (วัฒนธรรม/ประเพณี) โดย.....
- รับประทานอาหารกลางวัน ที่กลุ่มเกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี
- เรียนรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์บ้านขุนศรี (กลุ่ม/องค์กร) โดย นายมังกร กัลป์ลา
- ชมอุทยานแห่งชาติทับลาน, ฟังบรรยายความเป็นมาอุทยานฯ ทับลานผืนป่ามรดกโลก, วงจรชีวิตของต้นลาน ไม้ค้ำค้ำบรรพ์ (ทรัพยากรธรรมชาติ) โดย นายประมวล มหาร

18.00 น.- เดินทางเข้าที่พักตำบลนาโหมสเคย์ รับประทานอาหารเย็น

วันที่ 2

08.00 - รับประทานอาหารเช้าที่ตำบลนาโหมสเคย์

- เรียนรู้การพัฒนาพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงที่ตำบลนาโหมสเคย์ (กลุ่ม/องค์กร) โดย นางบุญจันทร์ ดากกลาง
- ชมอ่างเก็บน้ำทับลาน โครงการพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ทรัพยากรธรรมชาติ) โดย นายไพฑูรย์ พูลเกษม, นายไชยันต์ ขอมิกกลาง
- รับประทานอาหารกลางวัน ที่ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านทับลาน
- เรียนรู้การพัฒนาพื้นที่ 1 ไร่แก่ง (กลุ่ม/องค์กร) บ้านลุงศักดิ์ ขอมิกกลาง, บ้านลุงจ้อย หลายเกตุ โดย เจ้าของบ้าน
- ชมผลิตภัณฑ์จักสานจากใบลาน ของฝาก สินค้า OTOP ชุมชนตำบลบุพราหมณ์ (ภูมิปัญญา) โดย นางสาวปวีณา ขอมิกกลาง

18.00 น.- เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

กิจกรรมที่ 5 เวทีประชาพิจารณ์ วันที่ 10 มีนาคม 2554 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ห้องประชุม
องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์

จากการที่ทีมพี่เลี้ยงและทีมวิจัยได้ประสานและดูสถานที่เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2554 ที่ผ่าน
มา เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดเวทีประชาพิจารณ์ มีการจัดสถานที่ วางรูปแบบในห้องเวที จัด
เอกสารอุปกรณ์ มอบหมายงานให้ทีมรับผิดชอบชัดเจน เมื่อถึงวัน เวลา ที่ได้กำหนดไว้ทุกอย่างก็
เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้ แต่ก็มีเหตุการณ์ที่ได้ผลเกินคาด เพราะว่าในวันนั้นตรงกับวันที่ตำบลบุ
พราหมณ์จัดให้มีการอบรมชุมชนเพื่อปกป้องสถาบัน โดยมีนายอำเภอมาเดินทางมาเป็นประธาน
เมื่อท่านได้ทราบข่าวการจัดเวทีประชาพิจารณ์ของทีมวิจัยชุมชนตำบลบุพราหมณ์ ท่านก็เดินทาง
มาร่วมเวที รับทราบกิจกรรมของทีมวิจัยชุมชน มีอาจารย์พระชัย ทีมพี่เลี้ยงและนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ให้การต้อนรับ ท่านได้กล่าวให้เกียรติและเป็นการกำลังใจกับทีมวิจัย
พร้อมร่วมรับประทานอาหารกลางวันกับผู้นำชุมชนด้วย

ทีมได้ดำเนินการเวทีตามที่กำหนดไว้ เมื่อถึงเวลา นายประมวล ได้เกริ่นนำการจัดเวทีและ
การดำเนินโครงการ แนะนำทีมวิจัยชุมชนตำบลบุพราหมณ์ ทีมได้นำผู้เข้าร่วมเวทีชมข้อมูลการ
ท่องเที่ยวของตำบลบุพราหมณ์ที่ทีมวิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล กลับมานั่งในรูปแบบเวทีชาวบ้าน
นายชยันต์ได้เสนอขอรับฟังความคิดเห็นลงข้อมูลจากที่ชาวบ้านที่เข้าร่วมเสนอในตาราง หลังจาก
ได้ข้อมูลครบถ้วน ได้ชักชวนกันร่างแนวเส้นทางท่องเที่ยวลงบนกระดาษขนาดใหญ่ เพราะเป็นการ
ออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกัน จากนั้นรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน แต่ทีมวิจัยและ
ทีมพี่เลี้ยงยังต้องมาเก็บตก รวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม จนสำเร็จออกมาเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยว
ชุมชนตำบลบุพราหมณ์ รายละเอียด ดังนี้

ลำดับ	สถานที่	จุดเด่น	ข้อมูล/รูปแบบนำเสนอ	ระยะ เวลา	หน้าที่เป้าหมาย
1	อ่างเก็บน้ำ บ้านทับลาน	ทิวทัศน์สวยงาม กินปลา ดู เดือน อากาศบริสุทธิ์	นายชำนาญ จิตรสมาน	1 ชม.	เปิดตัวชุมชน
2	ต้นลานแหล่ง สุดท้ายของ ประเทศ	พันธุ์ปาล์มคึกคักบรรพ	นายประมวล มาหาร	1 ชม.	ให้ความรู้
3	กลุ่มจักสาน	แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา หัตถ กรรมทำด้วยฝีมือชาวบ้าน	คุณมลชา ราชศิริวิ คุณอารยา ขอมีกกลาง	1 ชม.	ให้ความรู้
4	วัดวังหิน	จุดชมวิว อากาศดี ไหว้พระ ขอพร ปฏิมากรรมสวยงาม	หลวงพ่อบรมบัตติ	1.30 ชม.	สร้างความ ประทับใจ
5	เกษตรอินทรีย์ หมู่ 2, หมู่ 8	ทำปุ๋ยหมักใส่नाข้าว ปลอดภัย สารเคมี แหล่งเรียนรู้	นายบุญสม ประถมพร ราช	1 ชม.	ให้ความรู้

ลำดับ	สถานที่	จุดเด่น	ข้อมูล/รูปแบบนำเสนอ	ระยะเวลา	หน้าที่/เป้าหมาย
6	น้ำตกบ่อทอง	เป็นน้ำตกธรรมชาติสวยงาม มี 7 ชั้น	ผญ.วรรณรภัย สุวรรณสุข	1 วัน	ประทับใจ ความรู้
7	ไร่ แก้งน บ้านลุงจ้อย	ขยายพันธุ์ตะพาบเอง เป็น แหล่งเรียนรู้ด้านการปลูกผัก เลี้ยงกบเลี้ยงปลา	ลุงจ้อย หลายเกตุ	1 ช.ม.	ให้ความรู้ ให้ แนวคิด
8	เจ้าพ่อหลวง ราช	ไหว้ขอพร เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประจำหมู่บ้าน	คุณละเมียด จีเพชร	15 นาที	เปิดตัวชุมชน
9	ไร่ศรีล้อม	ศูนย์เรียนรู้พลังงานทดแทน และการดำรงชีวิตตามแนว เศรษฐกิจพอเพียง	นายปัญญา ระโหราน	3 ช.ม.	ให้ความรู้ แนวคิด
10	สำนักสงฆ์ ธรรมปิฎก	มีต้นโพธิ์มาจากประเทศ อินเดีย เป็นแหล่งปฏิบัติธรรม	นายสำออง เกตุแก้ว	1 ช.ม./ 1 วัน	ประทับใจ
11	น้ำตกเหวหมา หอน	แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เดิน เท้าประมาณ 2 ก.ม.	นายสำออง เกตุแก้ว	5 ช.ม.	ประทับใจ
12	กลุ่มทำบายศรี ม.8	มีกิจกรรมทำบายศรี	คุณละเมียด จีเพชร	1 ช.ม.	ให้ความรู้
13	กลุ่มสมุนไพร พื้นบ้านลาน ทอง	เรียนรู้เรื่องสมุนไพร ภูมิ ปัญญารักษาโรค	นายประชุม จิมทอง	3 ช.ม.	ให้ความรู้

ลำดับ	สถานที่	จุดเด่น	ข้อมูล/รูปแบบนำเสนอ	ระยะเวลา	หน้าที่/เป้าหมาย
14	น้ำส้มควันไม้ หมู่ 7	น้ำส้มควันไม้ได้มาจากการเผ่าถ่าน	คุณสองเมือง พรหมภูผา	30 นาที	ให้ความรู้
15	ภูมิปัญญา การรักษาแบบโบราณ	หมอเป่ารักษาโรคกระดูกงูศวก คางทูม ไพลมทุ่งผี เริม	นายบรรณรงค์ สดใส	20 นาที	ให้ความรู้
16	น้ำตกห้วยหนูซ้างโป่งนกเป่า	แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ น้ำตกสามชั้น	นายก อบค.	30 นาที	ประทับใจ
17	ชม มนุษย์ 100 เสียง หมู่ 6 วังขอนแดง	เรียนเสียงสัตว์ได้	นายเจน มีสุข	30 นาที	ประทับใจ
18	ชุมชนกล้วยไม้ หมู่ 8	เป็นพันธุ์กล้วยไม้ที่สวยงาม	นายพิเชษฐ์ เย็นวงศา	2 ชม.	ให้ความรู้
19	คนทำพิธีบายศรี	วัฒนธรรมชาวบ้าน	ลุงบุญ	30 นาที	เปิดตัวชุมชน

โปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์

ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน

วันที่ 1

09.00 – 09.30 น.	คณะนักท่องเที่ยวถึงหน้าองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์
09.30 – 10.00 น.	ชมอุทยานแห่งชาติทับลาน ศึกษาเรียนรู้วงจรชีวิตต้นลาน ฟังบรรยายเรื่องผืนป่ามรดกโลกคงพลญาเย็น-เขาใหญ่
10.00 – 10.15 น.	รับประทานอาหารว่างได้ร่มต้นลาน พืชตระกูลปาล์มไม้ดึกดำบรรพ์
10.15 – 12.00 น.	ชม ภูมิปัญญาท้องถิ่นการจักสานใบลานหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่กลุ่มจักสานใบลานหมู่ที่ 1
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ที่ ศูนย์ผลิตภัณฑ์จักสานใบลาน
13.00 – 14.00 น.	ศึกษาเรียนรู้พืชสมุนไพรพื้นบ้าน กลุ่มโนนคู่ บ้านหมอศรี
14.00 - 15.00 น.	ชมเกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่
15.00 - 16.00 น.	ศูนย์ปฏิบัติธรรมปิฎก หมู่ที่ 10
15.00-16.00 น.	ชมอ่างเก็บน้ำทับลาน สูดโอโซน อากาศดี 7 ของโลก
16.00-18.00น.	เข้าพักที่ตำบลโฮมสเตย์/ตามอรัยาศัย
18.00-20.00 น.	รับประทานอาหารพาเลง/การแสดงมนุษย์ 100 เสียง/พักผ่อน/ชมจันทร์

วันที่ 2

06.00 - 08.00 น.	ถ่ายรูปที่อ่างเก็บน้ำทับลาน สูดโอโซน
08.00 - 09.00 น.	รับประทานอาหารเช้าที่บ้านที่ทับลานโฮมสเตย์
09.00 - 14.00 น.	เดินท่องไพรชมน้ำตกเหวนกกก ห่อข้าวรับประทานอาหารกลางวันในป่า
14.00 - 16.00 น.	รับประทานอาหารว่าง/น้ำเย็นที่ปั้มน้ำมันวังทอง/ชมกล้วยไม้ของฝากจากตำบลบุพราหมณ์
16.00 น.	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

โปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์

ระยะเวลา 1 วัน

09.00 - 09.30 น.	ไหว้ศาลเจ้าพ่อหลวงราช
09.30 - 11.00 น.	ไร่ศรีล้อม(พลังงานทางเลือก)
11.00 - 12.00 น.	ชุมชนกล้วยไม้/โอท็อปปั้มน้ำมัน
12.00 - 15.00 น.	รับประทานอาหารเช้า/เตรียมเดินทางเข้าป่า/หมู่ 10 - ชมน้ำตกเหวนหมาดอน
15.00 - 16.00 น.	- ไหว้พระขอพรสำนักสงฆ์วังหิน

โปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์

ระยะ 2 วัน 1 คืน

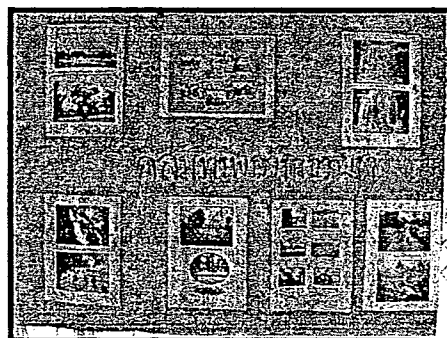
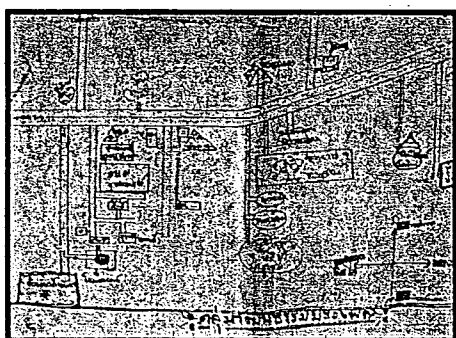
วันที่ 1

09.00 - 09.30 น.	ไหว้ศาลเจ้าพ่อหลวงราช
09.30 - 10.30 น.	ชมต้นลานที่อุทยานแห่งชาติทับลาน ผืนป่ามรดกโลก คงพญาเย็น - เขาใหญ่
10.30 - 11.00 น.	เบรกขนมไทย
11.00 - 12.00 น.	ภูมิปัญญาการรักษาโรคแบบโบราณ - บายศรี
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารเช้า (กลุ่ม/ทีมวิจัย)
13.00 - 14.00 น.	ไร่แก้ง บ้านลุงจ้อย
14.00 - 15.00 น.	อินทรีย์ปลอดสาร ม.2
15.00 - 16.00 น.	เข้าพักไร่ศรีล้อม
16.00 - 17.30 น.	อ่างเก็บน้ำ (เล่นน้ำ, ชมนก, ตกปลา)

- 17.30 – 19.00 น. ไหว้/ชมพระอาทิตย์ตกดินวัดวังหิน
 19.00 – 20.30 น. รับประทานอาหาร/วัฒนธรรม ตำบลบุพราหมณ์

วันที่ 2

- 06.00 - 08.00 น. ถ่ายรูปที่อ่างเก็บน้ำทับลาน สูดโอโซน
 08.00 - 09.00 น. รับประทานอาหารพื้นบ้านที่ตำบลโพนสแตย์
 09.00 - 14.00น. เดินทางไปชมไร่ชาและสวนผลไม้ หอข่าวรับประทานอาหารเช้ากลางวันในป่า
 14.00 - 16.00น. รับประทานอาหารว่าง/น้ำเย็นที่ปั๊มน้ำมันวังทอง/ชมกล้วยไม้ของฝากจากตำบลบุพราหมณ์
 16.00 น. เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

กิจกรรมทดลองจัดการท่องเที่ยว

ประชุมหารือทบทวนโปรแกรมการท่องเที่ยวและกำหนดการทดลองท่องเที่ยว

วันที่ 13 กรกฎาคม 2554 เวลา 10.00 น. — 15.00 น. ณ ทับลานโฮมสเตย์

1. กำหนดวันทดลองท่องเที่ยว ซึ่งจะมีการทดลองท่องเที่ยว ทั้งหมด 3 ครั้ง คือ
 - วันที่ 30 — 31 กรกฎาคม 2554 คณะนักศึกษาและอาจารย์ จาก มศว. จำนวน 30 คน
 - วันที่ 12 — 14 สิงหาคม 2554 คณะนักศึกษาและอาจารย์ จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 50 คน
 - วันที่ 26 - 28 สิงหาคม 2554 กลุ่มเครือข่ายงานวิจัยชุมชนของโหนดสุวรรณภูมิ จำนวน 80 คน

ทีมวิจัย เข้าสู่ขบวนการเตรียมความพร้อมทดลองท่องเที่ยวทบทวนโปรแกรมที่ได้ทำไว้ในเวทีประชาพิจารณ์ เริ่มโปรแกรมท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน

กำหนดโปรแกรมการท่องเที่ยว วันที่ 30 — 31 กรกฎาคม 2554

วันที่ 30 กรกฎาคม 2554

เวลา	10.00 - 10.30 น.	คณะท่องเที่ยวเดินทางถึง ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ นายกฯ กล่าวต้อนรับคณะในนามเจ้าของสถานที่
	10.30 — 11.30 น.	ไหว้พระที่สำนักสงฆ์ วังหิน
	11.30 — 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ที่อุทยานแห่งชาติทับลาน
	13.00 — 14.00 น.	ชมป่าลาน ฟังบรรยายสรุปผืนป่ามรดกโลก
	14.00 — 15.00 น.	เรียนรู้วงจรชีวิตลาน
	14.00 — 15.00 น.	เรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่ศูนย์ผลิตภัณ์จักสานใบลาน
	15.00 — 16.00 น.	เรียนรู้พื้นที่ต้นแบบ 1 ไร่แก่งน บ้านลุงจ้อย
		หลายฤดู
	16.00 — 18.00 น.	ชมอ่างเก็บน้ำทับลาน เล่นน้ำ
	18.00 - 20.00 น.	เข้าพักที่ทับลานโฮมสเตย์ ต้อนรับผู้มาเยือนแบบชาวบุพราหมณ์

วันที่ 31 กรกฎาคม 2554

เวลา	06.00 - 08.00 น.	ใส่บาตรพระตอนเช้าที่บ้านพักสมาชิกโฮมสเตย์
	08.00 - 08.30 น.	รับประทานอาหารเช้าที่บ้านพักโฮมสเตย์(เตรียม กระเป๋าไปด้วย)
	08.30 - 09.00 น.	พร้อมกันที่ โรงเรียนร่มเกล้าปราจีนบุรี เจ้าหน้าที่ อุทยานฯ ทับลานให้ความรู้เรื่องการเตรียมตัวเดิน ป่า
	09.00 - 12.00 น.	เดินป่าศึกษาธรรมชาติเส้นทางภูมังกรเขียว เรียนรู้ เรื่องสมุนไพร
	12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารเช้าที่ บ้านคุณอ่อนศรี ตั้งวง สนทนา/ประเมิน
	13.00 น.	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

รายชื่อทีมวิจัยชุมชนตำบลบุพราหมณ์ ที่ต้องดำเนินการทดลองท่องเที่ยว ในครั้งนี้

1. นางบุญจันทร์ ดากลาง หัวหน้าทีมวิจัย
2. นายปัญญา ระโหลฐาน
3. นายบุญสม ประถมพรมราช
4. นายประมวล มหาร
5. นายมนต์ชัย ประชุมชน
6. นายไพฑูร พูลเกษม
7. นายอ่อนศรี ลุนผง
8. นางปัทมา บุญเทียม
9. นางสาวเมือง พรหมภูษา
10. นางสาวปวีณา ขอมีกกลาง

หมายเหตุ นายชยันต์ ขอมีกกลาง มีภารกิจติดอบรม

ผู้รับผิดชอบ ของทีมวิจัยชุมชนตำบลบุพราหมณ์ในจุดท่องเที่ยว/ประสานงาน/และอาหาร

1. นายปัญญา ระโหลฐาน รับผิดชอบประสานงานนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
บุพราหมณ์ และ กล่าวต้อนรับ
2. นางสาวเมือง พรหมภูษา รับผิดชอบประสานเจ้าอาวาสสำนักสงฆ์วัดวังหินและ
นำเที่ยว
3. นายประมวล มหาร รับผิดชอบนำท่องเที่ยวให้ความรู้ที่อุทยานฯ ทับลาน
ประสาน แม่บ้านทำอาหารกลางวัน

4. นางสาวปวีณา ขอมีกกลาง รับผิชอบประสาน ศูนย์ผลิตภัณฑ์โบราณ/น้ำดื่ม/
คุณอารยา
5. นายอ่อนศรี ลุนผง รับผิชอบประสาน ร.ร. ร่มเกล้าฯ/แม่บ้านทำอาหาร
6. นายไพฑูร พูลเกษม รับผิชอบประสาน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1/ประสานลุงจ้อย
หลายเขต

ผู้ไม่มีรายชื่อให้ดำเนินการในภาพรวมทั้งหมดและติดตามคณะจนกว่าจะเสร็จสิ้นภารกิจ

ตารางการดำเนินงาน

วันที่ 1

เวลา	สถานที่	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ติดต่อ	หมายเหตุ
10.00 — 10.30 น.	ที่ทำการ อบต. บุพราหมณ์	คุณปัญญา	200 บาท	นายก อบต.	ใช้ผู้ช่วยติดต่อ นายก อบต.
10.30 — 11.30 น.	สำนักสงฆ์ วังหิน	คุณสอง เมือง	200 บาท	เจ้าสำนัก สงฆ์	ค่ารูปเทียนไหว้ พระ
11.30 — 13.00 น.	ที่ทำการอุทยาน แห่งชาติทับลาน	คุณประมวล	3,000 บาท (100 x30)	คุณสำรวจ (แม่ครัว)	ค่าอาหารกลางวัน
13.00 — 14.00 น.	อุทยานแห่งชาติ ทับลาน	คุณประมวล	300 บาท	คุณประมวล บรรยายสรุป	ค่าวิทยากร
14.00 — 15.00 น.	ศูนย์ผลิตภัณฑ์ จักสานโบราณ	คุณปวีณา	500 บาท	คุณอารยา พร้อมน้ำดื่ม	สาธิตจักสาน พร้อมบรรยาย
15.00 — 16.00 น.	ศึกษาพื้นที่ต้นแบบ 1 ไร่แก่นบ้าน ลุงจ้อย	คุณไพฑูร	300 บาท	ลุงจ้อย หลายเขต	ค่าวิทยากร
16.00 — 18.00	ชมอ่างเก็บน้ำทับ ลาน และเล่นน้ำ	คุณไพฑูร	300 บาท	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1	ค่าวิทยากร
18.00 — 24.00 น.	เจ้าที่พัก/พิธีการ ต้อนรับแบบชาว บุพราหมณ์	คุณบุญ จันทร์และ ทิมวิชัย	6,100 บาท	ทับลาน โฮมสเตย์	ค่าพิธีการ/ วิทยากร/อาหาร

ค่าใช้จ่ายในการต้อนรับ(พาแลง) แบบชาวบุพราหมณ์

1. ผู้ใหญ่บ้านกล่าวต้อนรับในฐานะเจ้าของสถานที่(ใช้เวลา 5 นาที)
2. พิธีบายศรีสู่ขวัญ (ลูกบุญ หมู่ที่ 8)ใช้เวลา 30 นาทีค่าใช้จ่ายจำนวน 1,000.-บาท
3. การแสดงมนุษย์ 100 เสียง(คุณเจน มีสุข)ใช้เวลา 20 นาทีค่าวิทยากรจำนวน 300.-บาท
4. เครื่องเสียง (คุณปัญญา จัดหา)ใช้ตลอดงาน ค่าใช้จ่ายจำนวน 300.-บาท
5. ค่าอาหาร เย็น(พาแลง) (30 x150) จำนวน 4,500.-บาท

อาหาร ที่คิดจะนำเสนอในมือ เย็น

1. ลาบปลาดุก
2. ประเภทน้ำพริก เช่น น้ำพริกกะปิ น้ำพริกปลาร้า
3. ผักที่ใช้ต้มและกินสด เช่น ผักกูด ผักบุ้ง ผักชะอม ผักปิง ผักติ้ว ถั่วฝักยาว มะเขือ ใบบัวบก ขมิ้นขาว เป็นต้น
4. ห่อหมกหน่อไม้(อาหารประจำท้องถิ่น)
5. กล้วยนึ่งคลุกมะพร้าว(อาหารประจำท้องถิ่น)
6. ข้าวเหนียว ขาว ดำ
7. แกงส้มดอกดาหลา (อาหารตามฤดูกาล)
8. แกงเห็ด (อาหารตามฤดูกาล)
9. แกงอ่อมปลาน้อย(อาหารตามฤดูกาล)

โดยให้จัดจำนวน 8 พาแลง พาแลงละ 5 คน

วันที่ 2

เวลา	สถานที่	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ติดต่อ	หมายเหตุ
06.00 – 08.00 น.	ทับลานโฮมสเตย์/ บ้านสมาชิก	เจ้าของบ้าน	8,400.-บาท (280x30)	สมาชิกโฮม สเตย์	ค่าที่พัก/ ค่าอาหารเช้า/ ค่าจัดอาหาร ใส่บาตพระ
08.00 – 09.00 น.	รวมกันที่ โรงเรียน ร่มเกล้าปราจีนบุรี/ พร้อมกระเป่า สัมภาระ	คุณอ่อนศรี	-	ผอ.โรงเรียน ร่มเกล้า ปราจีนบุรี	ขอผ่านเพื่อ เตรียมตัวเดิน ป่า
09.00 – 12.00 น.	เส้นทางเดินป่าภู มังกรเขียว เพื่อ ศึกษารธรรมชาติ/ สมุนไพร	คุณประมวล/ คุณอ่อนศรี/ คุณไพฑูร	900 บาท (3x300)	ประธานเจ้า หน้าอุทยานฯ ขออนุญาตเข้า ศึกษา	ค่าผู้นำทาง/ค่า วิทยากร บรรยาย
12.00 – 13.00 น.	บ้านคุณอ่อนศรี	คุณอ่อนศรี	3,000 บาท	คุณยุพิน	ค่าอาหาร กลางวัน
13.00 – 14.00 น.	บ้านคุณอ่อนศรี	ทีมวิจัย ทั้งหมด	-	นักท่องเที่ยวนัก	ประเมินผล ในระยะ 2 วัน 1 คืน

หลังจากนั้นทีมวิจัยได้มีการประชุมทีมวิจัยชุมชน ตำบลบุพราหมณ์ เวทีเตรียมความพร้อม
การทดลองท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์ วันที่ 19 กรกฎาคม 2554 ณ ทับลานโฮมสเตย์

พบว่าโปรแกรมที่ทีมวิจัยได้ช่วยกันคิดเมื่อครั้งที่ผ่านมา และได้เดินทางไปที่สำนักสงฆ์วังหิน
ปรากฏว่าเจ้าอาวาสยังไม่ได้รับการประสานงานจากคุณสองเมืองฯและวันนี้คุณสองเมืองก็ไม่ได้
มาร่วมประชุม ขอนำสถานที่ท่องเที่ยวสำนักสงฆ์วังหินผ่านไปก่อน วันนี้ขอให้ทีมวิจัยและผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องได้นำเสนอขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้ได้มองเห็นขั้นตอนและแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อไม่ให้
การทำงานครั้งนี้สะดุด

และได้มีการประชุมทีมวิจัยชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมทดลองการท่องเที่ยวในวันที่ 25 กรกฎาคม 2554 ณ ทับลานโฮมสเตย์ เวลา 10.00 น. ป้าหมอได้แจ้งกับทีมวิจัยว่าได้ประสานกับอาจารย์พีรชัย แล้ว อาจารย์ได้แจ้งว่าคณะนักศึกษา มศว. ที่จะมาท่องเที่ยวตำบลบุพราหมณ์ ได้ขอยกเลิก เพราะนักศึกษาไม่มีงบประมาณมาได้ และรถที่จะนำนักศึกษามาก็ไม่ว่างไม่มีรถเดินทางมา จึงขอเปลี่ยนแปลงวันเวลาที่จะทดลองการท่องเที่ยว ทีมจึงได้ปรึกษารื้อกันว่าจะดำเนินการอย่างไร ต่อเพราะการดำเนินการทุกอย่างได้เตรียมไว้แล้ว ประกอบกับการประสานหน่วยงานประสานคนก็ได้ประสานไว้หมดแล้ว หากทีมยกเลิกไม่มีการท่องเที่ยวหรือเลื่อนวันไป ต้องเกิดความเสียหายกับโครงการศึกษาวิจัยนี้แน่นอน

คุณเกษม พี่เลี้ยงทีมวิจัยได้ให้ข้อคิด และแนะนำว่า เราได้ดำเนินการทุกอย่างไว้แล้ว อีกทั้งประสานงานตัวบุคคล สถานที่ หน่วยงานไว้แล้ว หากเรายกเลิกไป หรือเลื่อนไป คงต้องเกิดความเสียหายกับการวิจัยเรา เพราะชุมชนก็มองทีมวิจัยเราอยู่ อีกอย่างทีทีมได้ประสานงานไว้ เขาก็ต้องเสียหายเพราะเขาก็ต้องยกเลิกงานอื่นๆ ไปด้วย ขอให้ทีมได้ปรึกษารื้อกัน และตกลงร่วมกันว่าจะทำกันอย่างไรต่อไป โครงการนี้เราทำเอง และเราก็ใช้จ่ายเงินเอง การดำเนินงานเราก็ไม่ได้ดำเนินการนอกกรอบงานวิจัย เวลาที่ล่วงเลยมานาน ถ้าช้าออกไปอีกงานก็จะเสร็จช้าลง ขอให้เป็นการเห็นชอบ มติของทีมได้เลยจะตัดสินใจอย่างไร

มติ ของทีมวิจัย ขอดำเนินการต่อเพราะจะได้เสร็จโครงการตามกำหนด แต่นักท่องเที่ยวที่จะมาเที่ยวในครั้งนี้ ควรเป็นใคร ขอให้ช่วยกันคิด

คุณเกษม แนะนำ นักท่องเที่ยวที่จะมาทดลองเที่ยวครั้งนี้ น่าจะเป็นคนนอกพื้นที่ตำบลบุพราหมณ์แต่ต้องตอบโจทย์ เราให้ได้ว่าที่เราเชิญเขามาเที่ยวเพราะอะไร ทำไมจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายของเรา โปรแกรมเราจะปรับเปลี่ยนตามกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ อย่างนี้ดีไหม ในการทดลองครั้งแรกเราลดกลุ่มเป้าหมายลงมาเหลือ จำนวน 15 คน โดยให้ทีมวิจัยหาคนมา ทีม 1 คน หากกลุ่มเป้าหมายมา 2 คน ขอให้เป็นผู้ดูแลเรา 1 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงาน 1 คน เพื่อให้เขาได้มาดูพวกเราทำงานก่อน ดีไหม

ที่ประชุมทีมวิจัย เห็นชอบ วันนี้ มีทีมวิจัยมาประชุม จำนวน 7 คน หากคนมาคนละ 2 คน ก็จะได้ 14 คน พี่เลี้ยงนำมาอีก 1 คน รวมเป็น 15 คน พอดี

ขอนัดประชุมอีกวันที่ 29 กรกฎาคม 2554 เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวในวันที่ 30 — 31 กรกฎาคม 2554 ต้องช่วยกันออกแบบใบประเมินกลุ่มเป้าหมายที่มาเที่ยวด้วย

ประชุมเวทีเตรียมความพร้อมการทดลองเที่ยวตามโปรแกรมวันที่ 29 กรกฎาคม 2554 ณ ตำบลโสมสเคย์ เวลา 20.00 น. โดยมีเนื้อหาของการประชุมดังนี้

นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายจำนวน 15 คน ใช้โปรแกรมเดิมตามที่ตกลงกันได้ไว้ ใช้รถยนต์ปิกอัพจำนวน 3 คัน มีรถพี่ปัญญา, พี่บุญสม, คุณปวีณา แทนรถบัสที่คิดไว้ตามกลุ่มเดิม จุดนัดหมายพบกันที่องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์

หัวข้อที่จะนำไปสู่การออกแบบใบประเมินนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายในการทดลองการท่องเที่ยวตามโปรแกรม ครั้งที่ 1 คือ

ก. ประเมินพื้นที่ ข. ประเมินบุคคลในพื้นที่ ค. ประเมินทีมงาน

หัวข้อที่ต้องการสื่อแต่ละฐานเรียนรู้ หรือ จุดที่ต้องการนำเที่ยว กำหนด ดังนี้

1. ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน 2. ความรู้ 3. ความบันเทิง
เริ่มตั้งจุดแรก

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ประเมิน

- เป็นจุดนัดพบ
- ความสะดวก
- การต้อนรับ
- ความเหมาะสมของเวลา

2. สำนักสงฆ์วังหิน บ้านวังหิน หมู่ที่ 7 ประเมิน

- เนื้อหา
- ความประทับใจ
- สะท้อนความเชื่อ ความศรัทธาของชุมชน
- ความเหมาะสมของเวลา

3. อุทยานแห่งชาติทับลาน ประเมิน

- เนื้อหา
- ความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์
- ความสนุกสนานในการถ่ายทอด
- ความเหมาะสมของเวลา

4. ศูนย์ผลิตภัณฑ์จักสานโบราณ OTOP ประเมิน

- ความรู้ในการจัดการโบราณ
- ความรู้ในการจัดการกลุ่ม
- ความสนุกสนานจากการลงมือปฏิบัติจักสานโบราณ
- ความเหมาะสมของเวลา

5. พื้นที่ต้นแบบ 1 ไร่แก้ง บ้านลุงจ้อย ประเมิน

- เนื้อหาสะท้อนการแก้ง
- ความเหมาะสมของเวลา

6. อ่างเก็บน้ำทับลาน ประเมิน

- เนื้อหาสะท้อนจุดเด่นของชุมชน
- ความสวยงามของพื้นที่, ทัศนียภาพ, ความตื่นตา ตื่นใจ
- ความเหมาะสมของเวลา

7. บ้านพักโฮมสเตย์ ประเมิน

- การต้อนรับ

8. พิธีกินข้าวแดงแก้งน้ำย้อย ประเมิน

- เนื้อหาของประเพณี
- สะท้อนความเป็นชุมชน
- ความเหมาะสมของเวลา

9. ไร่บาตร และกินข้าวที่บ้านพัก ประเมิน

- การเตรียมของไร่บาตร
- ความตื่นตา

10. เดินป่าศึกษาสมุนไพร ประเมิน

- เนื้อหาจากการบรรยายเรื่องสมุนไพร
- สภาพพื้นที่ เส้นทาง
- ความเหมาะสมของเวลา

11. ประเมินการบริการ ประเมิน

- ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน
- ทิมวิชัย การทำงานเป็นทีม
- พิธีกินข้าวแดงแก้งน้ำย้อย

ประเมิน

- ความรู้ เนื้อหาสะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชน และความเข้าใจ ประเพณีวัฒนธรรม
- เอกลักษณ์ - พิธีสู่ขวัญ ความตื่นตา ตื่นใจ ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน
- อาหาร ความตื่นตา รสชาติ สะท้อนความเป็นพื้นบ้าน สีสัน รูปแบบการจัดสำรับสอดคล้องกับพิธีบายศรี
- ความบันเทิง มนุษย์ 100 เสียง ความสนุกสนาน ตื่นตา ตื่นใจ

ประเมินการบริการ

- ความเป็นกันเอง
- การจัดสรรเวลา
- การอำนวยความสะดวก
- การจัดสรร สถานที่
- การดูแลความปลอดภัย
- การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว
- ความพร้อมของทีมงาน

การเรียงลำดับออกแบบประเมิน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของนักท่องเที่ยว
- ตอนที่ 2 ข้อมูลจุดท่องเที่ยวในชุมชน
- ตอนที่ 3 ข้อมูลสถานที่พัก
- ตอนที่ 4 ข้อมูลพิธีการต้อนรับ (กินข้าวแดง)
- ตอนที่ 5 ข้อมูลการจัดการของทีมวิจัยจัดโปรแกรม

ข้อเสนอแนะการให้คะแนน 0 – 10 ทุกข้อ

สรุปทดลองการท่องเที่ยวครั้งที่ 1 วันที่ 30 กรกฎาคม 2554 เวลา 20.30 น. ณ ทับลานโฮมสเตย์

หลังจากโปรแกรมการท่องเที่ยวครั้งที่ 1 ของวันที่ 30 กรกฎาคม

2554 จบลง พี่เลี้ยงได้นัดทีมวิจัยประชุมเพื่อ ทบทวนว่าในช่วง โปรแกรม 1 วันเป็นอย่างไรบ้าง

เริ่มที่จุดนัดพบ - องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ - มีการเข้าใจตลาดเคลื่อนเวลา

นัด กับกลุ่มเป้าหมาย

สิ่งที่พบจากการท่องเที่ยว

1. การประสานงานไม่ชัดเจน(ไม่รู้ว่ามาทำอะไร)
2. เอกสารการลงทะเบียนไม่พร้อม
3. บทบาทหน้าที่ในแต่ละจุด(สํานักสงฆ์)ไม่ชัดเจนทำให้ไม่พร้อม
4. ทีมขาดการกระตุ้นนักท่องเที่ยว
5. อุทยานฯทับลาน พอใช้ มีขลุ่ยขลุ่ยพระฝนตก
6. ศูนย์ โอท็อป ทีมนอนหลับ(บางคน) ระหว่างรอให้นักท่องเที่ยวเห็น
7. ลุงจ้อย การใช้เวลาน้อยเกินไป(พาเดินชมสวนเฉยๆ) ต้องเสริม/ฝึกทักษะการเล่า

เรื่องราวเพิ่มเติม

8. อ่างเก็บน้ำทับลาน จะต้องเสริมข้อมูลและฝึกการพูดให้กับวิทยากรเพิ่มเติมในการกล้าพูดมากขึ้น

9. การเข้าที่พัก ไม่มีปัญหา

10. เวลาที่เหลือมากเกินไปจะทำให้การควบคุมโปรแกรมไม่ลงตัว

11. พิธีกรรมช่วงเย็น เวลาเลื่อนจากโปรแกรมที่นัดไว้ 18.00 น. เป็น เวลา 19.00 น.

สิ่งที่ต้องเสริม/เพิ่มเติม

- กิจกรรมทั่ว
- ประสานกับเจ้าอาวาสก่อน
- เพิ่มกิจกรรมถวายเพลพระเพิ่มเติมได้

กิจกรรมตอนเย็น ทานข้าวแดง

- เพิ่มการสงฆ์เข้าไปเพราะการสงฆ์อย่างเดียวน้อยไป เช่น การรำ
- การจัดการเรื่องอาหารกับนักท่องเที่ยวก่อน ให้บริการเอง หรือ ทีมบริการให้ทั้งหมด ให้ชัดเจน

กำหนดการประเมิน

- มาประเมินที่ตำบลโฮมสเตย์หลังรับประทานอาหารเที่ยง
- กิจกรรมที่ต้องทำและงานที่มอบหมาย
 - คนเขียนกระดาษ คุณไพฑูรย์
 - คนนำคุย คุณอ่อนศรี
 - คนชวนทำแบบประเมิน คุณประมวณ

สรุปทดลองท่องเที่ยว ครั้งที่ 1 วันที่ 31 กรกฎาคม 2554 เวลา 13.00 น. ณ ตำบลโฮมสเตย์

จากการที่ได้ดำเนินการตามโปรแกรมการท่องเที่ยว ในวันที่ 2 หลังจากเสร็จสิ้นโปรแกรม ทีมวิจัยบูรพาภรณ์ ได้ร่วมกับนักท่องเที่ยว ช่วยกันคิดและข้อเสนอแนะทั้งด้านบวกและด้านลบ เพื่อนำไปปรับปรุงในครั้งต่อไป

สิ่งที่นักท่องเที่ยวเจอ

ปัญหา

1. การต้อนรับ

- การลงทะเบียนของนักท่องเที่ยว
- ทางขึ้นที่ทำการ อบต. ลำบากสำหรับผู้สูงอายุ

2. สำนักสงฆ์วังหิน

- ทีมงานต้องประสานกับทางพระก่อน
- การประสานงานไม่ชัดเจน
- พระไม่เข้าใจว่านักท่องเที่ยวจะไปทำอะไร
- การเล่าเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อของชุมชนไม่ชัดเจน
- ทีมงานต้องสามารถอธิบายแทนหลวงตาได้

3. อุทยานแห่งชาติทับลาน

- ที่พักสาลานั่งเล่นสำหรับนักท่องเที่ยวไม่พอ (แต่ระยะเวลาเหมาะสมดี)
- วิทยากรถ่ายทอดความรู้ได้ค่อนข้างชัดเจน

4. ศูนย์โอท็อป

- ที่จอดรถไม่สะดวก
- กิจกรรมไม่ชัดเจน(ทีมวิจัย)
- นักท่องเที่ยวไม่รู้ว่าจะทำกิจกรรมอะไร ไม่รู้ว่าจะไปเรียนรู้หรือไปซื้อของฝาก
- ระยะเวลาเหมาะสม
- เพิ่มกิจกรรมนวดแผนโบราณ

5. พื้นที่ต้นแบบ 1 ไร่แก้ง บ้านลุงจ้อย

- เพิ่มการบรรยายเนื้อหากิจกรรมไม่ครบถ้วน
- ทีมต้องควบคุมนักท่องเที่ยวให้เป็นกลุ่ม
- ใช้ระยเวลาน้อยเกินไป ไม่เป็นไปตามโปรแกรม
- ควรทำหัวข้อเรื่องต่าง ๆ และลุงจ้อยควรเล่าเรื่องและวิธีคิด ของตัวเองก่อนจะมา

ทำพื้นที่ต้นแบบนี้

- ควรดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจในกิจกรรม

6. อ่างเก็บน้ำทับลาน

- การบรรยายไม่ชัดเจน
- ทีมวิจัยควรหาข้อมูลให้กับผู้บรรยาย
- หูรุกรมาก ขยะมาก พื้นที่สกปรก
- ควรพานักท่องเที่ยวไปชมวิวตอนกลางคืน
- การกินข้าวแสงเงาน้ำย้อย หรือ แสงอีเก้ง ไปกินที่อ่างเก็บน้ำเลย
- ระยะเวลาเหมาะสมดี

7. พาแลง แ่งน้ำย้อย

- ยุงเยอะ ควรมีการป้องกัน
- การทำบายศรีสู่ขวัญควรทำตอนต้อนรับหรือตอนกลับ
- การผูกแขนทีมควรผูกแขนให้นักท่องเที่ยว
- หมกหน่อไม้เยอะไปหน่อย
- ปริมาณอาหารในพาแลงเยอะ
- เพิ่มอุปกรณ์(ช้อน)
- ข้าวเหนียวควรเพิ่มปริมาณ(ใส่กระติบ)

- ระยะเวลานัดหมายการรับประทานอาหารคลาดเคลื่อนไม่ตรงโปรแกรม
- เพิ่มคนแสดงคู่กันทีมควรแนะนำเพิ่มเติมรูปแบบใหม่ ๆ
- สถานที่ไม่เหมาะสม
- เพิ่มกิจกรรมการแสดงให้มากขึ้น(หลังกินพาสเตอ)

8. การดักบาตรตอนเช้า และ ทานอาหาร

- ทีมไม่พานักท่องเที่ยวไปใส่บาตรตามกิจกรรม(บางส่วน)
- นักท่องเที่ยวรอทีมไปใส่บาตร

9. การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

- คนนำทางเดินเร็วเกินไป
 - ทีมไม่ได้แบ่งหน้าที่ ถ่ายทอดความรู้ไม่ชัดเจน ไม่ทั่วถึง
 - ไม่มีฐานเรียนรู้ชัดเจน
 - ควรแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยว (ประมาณ 5 คน/กลุ่ม)
 - ควรกำหนดเวลานักท่องเที่ยวให้ชัดเจน เส้นทางลำบาก (ทำเส้นทางให้ชัดเจน)
- ที่เลียงนัดหมายประชุมทีมวิจัย เพื่อถอดแบบประเมิน และเรียนรู้วิธีการ ในวันที่ 6

สิงหาคม 2554 เวลา 10.00 น. ณ ทับลานโฮสเทล

กำหนดการศึกษาดูงานที่ภาคใต้ วันที่ 8-11 กันยายน 2554 ที่จังหวัดตรัง

สุราษฎร์ ชุมพร โดยออกเดินทางในวันที่ 7 ตอนเย็น

เวทีประชุม เตรียมกระบวนการจัดโปรแกรมท่องเที่ยว ครั้งที่ 2 (27 – 28 ส.ค. 54)

วันที่

24 สิงหาคม 2554 ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านทับลาน

ที่เลียงแจ้งความต้องการของอาจารย์กัลยาณี กุลชัย จาก มศว.นำนักศึกษามาทดลองโปรแกรมการท่องเที่ยวโดย นักศึกษาที่มาท่องเที่ยว ครั้งนี้ ให้มีการลองแก่งและไม่อยากกลับบ้านมืด โดยให้มีการลองแก่งวันเสาร์แล้วให้เข้าโปรแกรมท่องเที่ยวชุมชน บ่าย 2 โมงหรือลองแก่งวันอาทิตย์แต่ขอให้ทีมวิจัยจัดโปรแกรมให้เร็วขึ้นคือ ประเมินการท่องเที่ยวในเวลา 10.00 น. วันอาทิตย์เพื่อจะได้มีเวลาลองแก่ง ในการจัดทดลองเที่ยวครั้งนี้ อาจารย์ช่วยค่าอาหาร จำนวน 4,000.- บาท

สิ่งที่ทีมวิจัยต้องคิด

- วิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวตามข้อจำกัดของทีม
- ประเมินค่าใช้จ่ายในการต้อนรับคณะท่องเที่ยว
- ประเมินเหตุและผลในการจะเอาหรือไม่เอาสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละจุด
- คาดคะเนสถานการณ์ปัญหาที่จะเกิดขึ้น หาทางแก้ไขไว้ด้วย
- ฝึกประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย
- ออกแบบประเมิน ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและสถานที่ท่องเที่ยว

ข้อควรระวัง

- การเข้าไปใช้พื้นที่ของเขตอุทยานแห่งชาติต้องมีหนังสือขออนุญาตซึ่งในการทำงานวิจัยจะต้องระวังเรื่องนี้เพราะจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพงาน ต้องดูระเบียบเงื่อนไขของหน่วยงาน

กรอบแนวคิดของงาน การออกแบบโปรแกรมท่องเที่ยว

- เอกลักษณ์
- ความรู้
- ความสนุกสนาน

การวิเคราะห์ ค่าใช้จ่ายในโปรแกรมนี้ เท่ากับคุณภาพของโปรแกรมชุมชน

- ข้อมูลใหม่ จำนวน ผู้มาท่องเที่ยว จำนวน 39 คน บวก อีก 1 คน
- ถึง อบต.บุพราหมณ์ เวลา 14.30 — 15.00 น. ในวันที่ 27 สิงหาคม 2554
- มารถบัสเล็ก เบอร์โทร อาจารย์หนึ่ง 085-9179949

ทีมวิจัยได้ช่วยกันออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์ ดังนี้

วันที่/เวลา	สถานที่	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
27 /ส.ค./54 14.30 — 15.00	อบต.บุพราหมณ์	- กล่าวต้อนรับ	นายก อบต. หรือ ปลัด	ต้องอยู่
15.30 — 16.30	หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี	- เรียนรู้การปลูกข้าวอินทรีย์	นายมังกร กัลป์ลา	ผู้บรรยาย ค่าใช้จ่าย 300 บาท ผู้บรรยาย ค่าใช้จ่าย
17.00 — 17.30	หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่	ไหว้เจ้าพ่อหลวงราช	นายปัญญา ระโหลาน	200 บาท ค่าใช้จ่าย ที่พัก/บ้ายศรี/กินข้าวแดง/
18.00 — 22.00	ไร่ศิริล้อม	- เข้าที่พักอาบน้ำ - พิธีบายศรีสู่ขวัญ - กินข้าวพาสลาง - แง่น้ำย้อย - สนุกสนาน - แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมคนบุพราหมณ์	นายปัญญา และทีมวิจัย	สนุกสนาน เท่ากับ 5,850 บาท

วันที่/เวลา	สถานที่	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
28/ส.ค./54 07.00 — 08.00	ไร่ศรีล้อม	- ดักบาตร - รับประทาน อาหารเช้า	นายปัญญาฯ	-เตรียมอาหารใส่ บาตรพระ
08.30 — 10.00	ไร่ศรีล้อม	-เรียนรู้วิถีชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง พลังงานทดแทน	นายปัญญาฯ	ค่าใช้จ่ายคิดรวมวัน แรก
10.00 — 11.00	สำนักสงฆ์วัง หิน	-ไหว้พระ - ชมวิว	ทีมวิจัย	พี่ปัญญา เป็นผู้ ประสานงาน
11.00 — 12.00	ศูนย์ OTOP บ้านห้วยลานหมู่ ที่ 1	- ชมผลิตภัณฑ์จัก สานโบราณ	นายอารยาฯ ทีมวิจัย	น.ส.ปวีณาฯ ประสานงาน ค่าใช้จ่าย สถานที่/น้ำ 500 บาท
12.00 — 13.00		- รับประทาน อาหารเที่ยง	ทีมวิจัย	ค่าอาหาร 2,730 บาท (อาหาร 2 อย่าง ขนม 1 อย่าง ผลไม้)
13.00 — 14.00	ศูนย์ OTOP	-ประเมิน แบบสอบถาม/ ความพึงพอใจ	ทีมวิจัย	

มอบหมายงานให้ทีม

- ประเมิน ชวนคุย ตั้งวงคุย มอบ นายอ่อนศรี ลุนผง
- บันทึกจดประเด็น มอบ นางสาว ปวีณา ขอมีกกลาง
- อธิบายแบบประเมิน มอบ นายชยันต์ ขอมีกกลาง

สรุปทดลองท่องเที่ยว ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 27 — 28 สิงหาคม 2554 วันที่ 28 สิงหาคม 2554

ณ ศูนย์ OTOP

จากการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวตามวัน/เวลา ทีมวิจัยที่ได้รับมอบหมายได้ตั้งวงคุยและอธิบายแบบประเมิน เพื่อจัดเก็บข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์ ครั้งที่ 2

สิ่งที่ต้องปรับปรุง

- จัดทำแผนที่เพื่อเป็นบอร์ด บอกสถานที่ของชุมชน
- เพื่อความชัดเจนของชุมชนแต่ละจุด
- ภาพกิจกรรมวิถีชีวิตของชุมชนก่อนออกไปดูตามจุด
- นำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์(เรื่องน้ำดื่ม)
- น้ำสะอาดและสร้างความประทับใจและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน
- อธิบายความสำคัญของจุดนัดพบให้ชัดเจนว่าทำไมต้องมาที่นี่(ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านทับลาน)
- สถานจอดรถไม่ชัดเจน
- ห้องน้ำไม่เพียงพอ(อ.บ.ค.)

ปัญหา

- ระยะเวลาน้อยไปสำหรับการปฏิบัติ(ให้นักท่องเที่ยวทดลองปฏิบัติ)(หมู่ที่ 2 เกษตรอินทรีย์)
- สถานที่ต้อนรับนักท่องเที่ยว(ม.2 เกษตรอินทรีย์ไม่เพียงพอ)
- ถึงขยะไม่เพียงพอ(ไร้ศรีล้อม)
- น้ำดื่ม
- บางคนทานอาหารพลาดไม่ได้(บางชนิด)

ข้อเสนอแนะ

- ทำน้ำสมุนไพรแทนน้ำโพลาลิตร
- นักท่องเที่ยวพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับพื้นที่
- ระยะเวลาจะเป็นตอนเช้า (ม.2 เกษตรอินทรีย์)
- เตรียมอุปกรณ์สำหรับปฏิบัติและทดลองทำเพื่อกลับไปปรับใช้กับตัวนักท่องเที่ยว
- วิทยากรถ่ายทอดชัดเจน(นายมังกร กัลลา)
- มีของที่ระลึกจำหน่าย(เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน)
- นำผลิตภัณฑ์ในตำบลมาเพิ่มมูลค่า เช่น ใบลาน แห่ข้าวเกษตรอินทรีย์
- จัดคิวให้นักท่องเที่ยวเข้าเป็นกรุป(ชมเกษตรอินทรีย์)
- ปรับปรุงบอร์ดความรู้ให้เป็นปัจจุบัน(ไร้ศรีล้อม)
- มีสถิติตามฐานเรียนรู้เพื่อปฏิบัติจริง(ไร้ศรีล้อม)

- มีการกรองน้ำ(กลัวเพื่อนบางคนจะแพ้)
- มีอาหารกลางวันที่ทุกคนทานได้ทั่วไป
- กำหนดระยะเวลาให้ชัดเจน
- เพิ่มกิจกรรม(คูหา)
- สถานที่จัดกิจกรรมน่าจะเป็นลานกลางแจ้ง
- เปลี่ยนเวลาสันทนาการ(กิจกรรมแลกเปลี่ยน)
- เพิ่มการแสดงดนตรีพื้นบ้านเข้าไป
- ร่วมกันทำกิจกรรม เช่น การทานพาสลีสลับกับชาบ้าน
- เพิ่มการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- เพิ่มกิจกรรมเดินป่า (ด้านหลังไร่ศรีล้อม)
- ให้คนในชุมชนร่วมผูกข้อมือให้กับนักท่องเที่ยว
- รับประทานอาหารก่อนแล้วค่อยคุยบยศรี การแสดง (ให้ทีมปรับมาใช้ครั้งต่อไป)
- ระบุนมอาหารตามกรุ๊ปทัวร์
- อาหารหลายชนิด (กลัวชุมชนขาดทุน)
- สมุนไพรธรรมชาติไต้ยุง(นักท่องเที่ยวบางคนอาจแพ้)
- โปรแกรมเยอะเกินไป(แน่นไป)
- เน้นด้านวิชาการเกินไป (อยากให้มีรีแคว – สบาย ๆ)
- ปรับปรุงสถานที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว(ครั้งต่อไป)
- ความเป็นมาของสำนักสงฆ์วังหินควรอธิบายให้ชัดเจนว่าทำไม(สำนักสงฆ์วังหิน)
- ฝึกเยาวชนเพื่อเป็นทีมวิจัยต่อไป(มัลลเทศก์)
- เตรียมงานประดิษฐ์ง่าย ๆ สำหรับนักท่องเที่ยวติดมือกลับไป(โอท็อป)
- คิดค่าใช้จ่ายกับงานประดิษฐ์กับนักท่องเที่ยว(โอท็อป)
- อย่าให้การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจเกินไป เพื่อคนในชุมชน
- เพิ่มกิจกรรมเรียนรู้ในศูนย์ โอท็อป (ของง่าย ๆ) (ปลาตะเพียน)
- เพิ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรมที่ศูนย์โอท็อป
- เพิ่มสีสันของผลิตภัณฑ์เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งาน
- รวมสินค้าในชุมชนมาไว้ที่เดียวกัน (ศูนย์โอท็อป)
- ป้ายบอกสถานที่ไม่ชัดเจน(รายการ)

ประชุมทีมวิจัยเตรียมความพร้อมการทดลองท่องเที่ยว ครั้งที่ 3 วันที่ 30 สิงหาคม 2554

ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านทับลานหมู่ที่ 1

ทีมวิจัยตำบลบุพราหมณ์ได้นัดหมายกันประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวและเครือข่ายทีมวิจัยจากพื้นที่ต่าง ๆ พร้อมกับจัดโปรแกรมเพื่อให้สอดคล้องกับเวลาและกิจกรรมเพราะการทดลองเที่ยวครั้งนี้มีงานประชุมเครือข่ายของโหนดสุวรรณภูมิเข้ามาด้วย โปรแกรมอาจจะไม่ครบถ้วนตามที่ทีมเคยได้วางไว้ การปรึกษาหารือจึงได้โปรแกรมท่องเที่ยวดังนี้

วันที่ / เวลา	สถานที่	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1 / ก.ย. / 54 10.00 - 13.00	ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านทับลานหมู่ที่ 1	- กล่าวต้อนรับ - แนะนำสถานที่ - รับประทานอาหาร	- ทีมวิจัยทุกคน - ทีมวิจัย	คุณประมวลและคุณอ่อนศรีและชาวบ้านเตรียมตัว
13.00 - 15.00	เดินป่าเส้นทางภูมังกรเขียว	- ศึกษาธรรมชาติ - ศึกษาสมุนไพรพื้นบ้าน	- คุณประมวล กล่าวถึงการเตรียมตัวเดินป่า	- ทั้งคณะเดินป่ารวมทั้งอาจารย์และพี่เลี้ยง
15.00 - 17.00	อ่างเก็บน้ำทับลาน ศูนย์เรียนรู้สมุนไพร(นวดแผนไทย)	ประวัติความเป็นมาอ่างเก็บน้ำ ชมวิวกวทัศน์ นวดแผนไทย คลายปวดเมื่อย	คุณประมวลฯ คุณอ่อนศรีฯ ชาวบ้าน คุณไพฑูรย์ นางสายหยุดฯ	น.ส.ปวีณาประสานงานกับศูนย์เรียนรู้สมุนไพร
17.00 - 18.30	เข้าที่พัก ทับลานโฮมสเตย์, ไร่ศรีล้อม	พักผ่อนตามอัธยาศัย		ทีมวิจัยอำนวยความสะดวก

วันที่ / เวลา	สถานที่	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
18.30 - 21.00	ศูนย์ OTOP	- พิธีต้อนรับ บายศรีสู่ขวัญ - กินข้าวแดงแกง น้ำย้อย ,การแสดง นักเรียนรำศรีทับ ลาน,การแสดง มนุษย์ร้อยเสียง	นางบุญจันทร์ฯ นายปัญญาฯ -พราหมณ์ทำ บายศรี - กล่อมแม่บ้าน ทับลาน - นักเรียนจาก โรงเรียนบ้าน ทับลาน - นายเจน มีสุข	คุณปัญญาประสาน พราหมณ์และ บายศรี ทีมวิจัยประสาน นักเรียน และคุณ เจนฯ
2/ก.ย./55 07.00 – 08.00	- ไร่ศิริล้อม - ทับลานโฮสเทล	-รับประทาน อาหารเช้าในจุดที่ พัก	คุณบุญจันทร์ฯ คุณปัญญาฯ	สถานที่พักจัด อาหารเช้าไว้ให้ตาม จำนวนคนที่เข้าพัก
08.00 – 10.00	- ไร่ศิริล้อม	- เรียนรู้วิถีชุมชน คนบุพราหมณ์ - เรียนรู้ฐานพลัง ทดแทน	คุณปัญญา และทีมวิจัย	
10.00 – 11.00	หมู่ที่ 2 บ้านขุน ศรี	- เรียนรู้เกษตร อินทรีย์ (นาข้าว)	นายมังกร กัลป์ลา	- ข้าวอินทรีย์
11.00 – 12.00	ศูนย์ผลิตภัณฑ์จัก สานไบลาน	- ความรู้เรื่องต้น ลาน - การจักสานไบลานและลงมือ ปฏิบัติ - การบริหาร จัดการกลุ่มจัก สาน	นายประมวล มาหาร น.ส.ปวีณา ขอมีกกลาง	เตรียมเครื่องฉาย เพาเวอร์พอย

วันที่ / เวลา	สถานที่	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
12.00 – 13.00	สำนักสงฆ์ธรรม ปิฎกหมู่ที่ 10 บ้านทับลานใน	- รับประทาน อาหารกลางวัน	ทีมวิจัย	
13.00 – 14.00	สำนักสงฆ์ธรรม ปิฎก หมู่ที่ 10	ชวนคุย อธิบายแบบ ประเมิน	นายประมวลฯ นายอ่อนศรี น.ส.ปวีณาฯ บันทึก	ประเมินการ ท่องเที่ยวชุมชน บันทึกข้อเสนอแนะ จบการท่องเที่ยวเข้า สู่ฐานของโหนดฯ

รายละเอียดผู้รับผิดชอบรายการอาหารและกิจกรรมต่าง ๆ

วันที่ 1 กันยายน 2554

อาหารเที่ยง ใช้สถานที่ศูนย์เรียนรู้ชุมชน หมู่ที่ 1

- แกงเลียงผักรวม
- ปลานิลแดดเดียว
- เห็ด 3 กก. - ผักสด - แดงโม ผักทอง ผู้รับผิดชอบ ทีมวิจัย

พาแลง

- ข้าวเหนียว ขาว – ดำ, ข้าวสวย
- ลาบปลาดุก
- แกงอ่อมกบ
- ห่อหมกหน่อไม้
- น้ำพริก
- ผักเครื่องเคียง, ใบตอง, ผักดัม, ผักลั่นฟ้า, ผักแว่น, วุ้นมะม่วง, ชะพู, ผักชีล้อม, ผักก้าน
จอง, บวบ, สารแหน่, ผักแพว, ผักกระโดน มอบ น้ำแอ๊ดจัดหามา
- ดัมย่ำปลานิล(ถ้วยใหญ่)
- ผักทองนึ่ง(มอบคุณไพฑูร)

กิจกรรม รำอวยพร , รำเซิ้งโบราณ กิจกรรมแลกเปลี่ยน มอบให้คุณปวีณา ประสานงาน

วันที่ 2 กันยายน 2554

- อาหารเช้า ที่ไร่ศิริล้อม มอบให้คุณปัญญา
- อาหารเช้า ที่ตำบลโฮมสเตย์ มอบให้คุณบุญจันทร์
- อาหารเที่ยง ที่ศูนย์เรียนรู้ มอบให้ทีมวิจัยประสานงาน
- อาหารเย็น ที่ศูนย์เรียนรู้ มอบให้ทีมวิจัยประสานงาน

งานเครือข่ายโหนดสุวรรณภูมิ

เวลา	14.00 – 17.00 น.	ที่ศูนย์ปฏิบัติธรรมปิฎก
	17.00 – 18.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย
	18.00 – 21.00 น.	รับประทานอาหารเย็น กิจกรรมของโหนดฯ

วันที่ 3 กันยายน 2554

เวลา	07.00 – 08.00 น.	อาหารเช้าในจุดที่พัก
	08.00 – 12.00 น.	พร้อมกันที่สำนักสงฆ์พราหมณ์มุณีบ้านบุพราหมณ์ในกิจกรรมของโหนดฯ
	12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
	13.00 – 15.00 น.	กิจกรรมของโหนดฯ เดินทางกลับ

เวทีประชุมทีมวิจัยเตรียมความพร้อมการทดลองท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมเครือข่ายของโหนดสุวรรณภูมิ วันที่ 31 สิงหาคม 2554 ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านทับลาน และออกดูพื้นที่จริงเพื่อประสานงาน

ออกประสานงานและดูพื้นที่ สถานที่ ที่ต้องเตรียมความพร้อม โดยมีพี่เลี้ยงและทีมวิจัย จำนวน 4 คน

1. คุณเกษม เทียงธรรม
2. คุณประพัฒน์ อธิปัญพงษ์
3. คุณประมวล มหาร
4. คุณชยันต์ ขอมีกกลาง

- หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี ฐานเรียนรู้การทำนาข้าวเกษตรอินทรีย์ ที่นาของคุณมังกร กัลป์ลา

- สำนักสงฆ์ พราหมณ์มุณี หมู่ที่ 3 บ้านบุพราหมณ์ใน ประสานผู้ใหญ่บ้าน และ สมาชิก

อบต.เรื่องการเวลา และอาหารกลางวันสำนักสงฆ์

- ประสานกับพระอาจารย์ หัวหน้าสำนักสงฆ์ เรื่องของสถานที่ และแนะนำสถานที่

- ประสานคนทำขนมเพื่อเป็นอาหารว่างระหว่างทำกิจกรรม (ประสานคุณสำรวยฯ)

- ประสานตำบลโฮมสเตย์ เตรียมความพร้อม

เวทีทดลองท่องเที่ยว ครั้งที่ 3 (1 – 2 ก. ย. 54) สรุปข้อเสนอแนะหลังจากตั้งวงคุย

วันที่ 2 กันยายน 2554 ณ สำนักส่งเสริมธรรมปิฎก หมู่ที่ 10 บ้านทับลานใน

ปัญหาข้อเสนอแนะ

- บริเวณต้อนรับ อาคารไม้โปรง
- อาหารที่ต้อนรับไม่สามารถรับประทานได้ทั่วไป
- วิทยากรไม่ค่อยชัดเจน(ไม่เป็นไปตามที่วางไว้)
- ขาดป้ายบอกสถานที่ที่ไม่ชัดเจน
- ประทับใจเครือข่าย
- ยังไม่พร้อมทุกอย่างที่พอจะทำการท่องเที่ยว
- ไม่มีการวางแผนในการบริหาร
- การต้อนรับควรให้ความเป็นกันเองมากกว่านี้
- ควรมีป้ายชื่อบอกรายละเอียดตามจุดของการเดินป่า
- ควรเล่าประวัติและความเป็นมาของอ่างเก็บน้ำทับลาน
- อุปกรณ์ในการสื่อไม่เพียงพอ(เดินป่า)
- เส้นทางเดินป่าชมธรรมชาติลำบากเกินไป(เดินป่า)
- ความปลอดภัยในการใช้ห้องน้ำไฟดับ (ไร้ศรีล้อม)
- เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวกับการเตรียมอุปกรณ์ในการเดินป่า
- แบ่งจัดรูปที่ลงทัวร์ตามวิทยากรท่องเที่ยว
- นักท่องเที่ยวต้องรู้โปรแกรมล่วงหน้า
- เส้นทางเข้าไร้ศรีล้อมกลัวเรื่องปลอดภัย
- ห้องน้ำไม่สะดวก (ไร้ศรีล้อม)
- ขอให้มีแผ่นพับรายละเอียดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์
- บริเวณอ่างเก็บน้ำทับลาน รกทึบ (ภูมิทัศน์)
- การประชาสัมพันธ์ควรมีทางอินเตอร์เน็ต
- การต้อนรับแต่ละจุดยังไม่ชัดเจน
- ควรมีไฮไลต์เรื่องลานโคเค่นกว่านี้
- นักท่องเที่ยวยังไม่เข้าใจเรื่องการเที่ยววิถีชุมชน

บทที่ 5

ผลการวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนบททวนกระบวนการ วิเคราะห์ปัจจัย เงื่อนไขเกี่ยวกับสถานการณ์จัดการท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี ในช่วงที่ผ่านมา

2. เพื่อหารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

1. ผลการศึกษาต้นทุนศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

1.1. ผลการศึกษาข้อมูลต้นทุนศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

จากการศึกษาข้อมูลทางด้านต้นทุนศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของตำบลบุพราหมณ์ทั้ง 5 หมู่บ้าน ทำให้ทราบต้นทุนศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวต่างๆ ดังนี้

1. หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

1) ประวัติศาสตร์ชุมชน

เดิมทีคนสมัยก่อนมีเส้นทางสัญจรไปมาหาสู่กัน โดยการเดินด้วยเท้า ระหว่างอำเภอบักรังชัย กับอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมามีคนมาสร้างพัก(ทับ) บริเวณเส้นทางที่ผ่านป่าลาน ถ้าคนเดินทางไปมาจะพักกันหรือถามกันว่าทับที่พักอยู่ตรงไหน คนตอบก็จะพูดว่าทับที่พักอยู่ที่ป่าลาน จึงได้เรียกกันมาจนถึงทุกวันนี้ว่า “ทับลาน” จึงได้หยุดพักแรมค้างคืนให้ถึงรุ่งเช้าค่อยเดินทางต่อจึงได้ชื่อว่าบ้านทับลาน สมัยพ่อขุนพรหม ขุนจันทร บ้านทับลานเดิมเป็นหมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอกบินทร์บุรี ต่อมาจึงได้แยกออกมาเป็นกิ่งอำเภอนาคี แยกครั้งแรกเป็นหมู่บ้านมี 3 หมู่บ้านด้วยกัน หมู่บ้านบุพราหมณ์ ที่ได้ตั้งชื่อเป็นตำบลเพราะมีบุคลากรมากกว่า ผู้ใหญ่บ้านคนแรก ชื่อผู้ใหญ่ซ่ม ผู้ใหญ่คนที่ 2 ชื่อผู้ใหญ่โพธิ์ ผู้ใหญ่คนที่ 3 ชื่อผู้ใหญ่น้อย ผู้ใหญ่คนที่ 4 ชื่อผู้ใหญ่พรวน ดิเลศ ต่อมาได้รับตำแหน่งเป็นกำนันพรวน ดิเลศ ต่อมาจากกำนันก็ได้เสียชีวิต ต่อมาผู้ใหญ่คนที่ 7 คือผู้ใหญ่ศักดิ์ ขอมักกลาง ผู้ใหญ่คนที่ 8 คือผู้ใหญ่ ชำนาญ จิตสมาน (คนปัจจุบัน)

เริ่มก่อตั้งบ้านทับลานนั้นมี 9 หลังคาเรือนด้วยกัน อาชีพคนทับลาน คือ ทำน้ำมันยาง ห่อได้ ไปแลกข้าว จากบ้านม่วง บ้านหนองรี ตำบลเมืองเก่า ชุมฉัน ชุมคอก มันเพิ่ม มันเส้า มันป่า ยอดหวาย ไปแลกข้าว อาหารของคนบ้านทับลานก่อนนั้นถ้าได้เนื้อสัตว์ ก็จะตัดแบ่งรื้อย

เป็นพวง พวงละเท่าๆ กัน แบ่งกันทุกครอบครัว คนในหมู่บ้านพอรู้ว่าพรานคนไหน ได้เนื้ออะไรมา ก็จะดีใจไปด้วยกันทั้งหมู่บ้าน เพราะมีส่วนแบ่งกันทุกคนโดยไม่ได้ซื้อหา ถ้าผู้ใดได้มาโดยเจ้าของบ้านไม่อยู่ ผู้ที่ได้ก็จะต้องเอาไปแขวนไว้กับช้อนบ้านไว้ให้กันพอเย็นเจ้าของบ้านกลับมารู้เลยว่ามีคนได้ของป่ามาไว้ให้ทำกับข้าว

การเจ็บป่วยคนก็จะมาดูแลกันนอนเป็นเพื่อนกัน ใครมีอะไรที่จะทำเป็นกับข้าวได้ก็จะเอาแบ่งกันกิน ทำให้อบอุ่น หอบเสื่อ หอบหมอน นอนนอนด้วยกัน เปลี่ยนกันนอน สลับเปลี่ยนกันดูแลคนป่วย

เมื่อ ปี พ.ศ. 2516 นักศึกษา กลุ่ม ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) เกิดครั้งแรกที่บ้านหินดง ตำบลเสิงสาง อำเภอครบุรี เป็นแหล่งเกิด ผกค. สมัยนั้น ก่อนทหารพรานจะได้มาตั้งค่ายอยู่ที่เขากิ้ว ได้มาตั้งอยู่ที่บ้านทับลานก่อนแล้ว นายจ้อย โพธิ์นารา ได้ชวนทหารพรานที่มาอยู่บ้านทับลานขึ้น ไปอยู่บนค่ายเขากิ้ว ประมาณ 40 ปีที่ผ่านมา มีการต่อสู้กันหลายพื้นที่ในตำบลบุพราหมณ์ ระหว่างฝ่ายคอมมิวนิสต์ กับ ทหารพราน มีครั้งหนึ่งเมื่อ ปี พ.ศ. 2521 ทหารพรานกับคอมมิวนิสต์ ต่อสู้กัน ทางขึ้นเขาหลังวัดวังหิน มีการเสียชีวิต ทั้งทหารพรานและคอมมิวนิสต์ ทางฝ่ายทหารพราน ได้สูญเสียจำคำ ในครั้งนั้นทางฝ่ายคอมมิวนิสต์ตายสองรายตัดเอาเฉพาะส่วนศีรษะออกมาทางฝ่ายทหารพรานจำคำเอาธงชาติคลุมออกมา ผู้อยู่ในเหตุการณ์ถิ่นนั้นคือ นายเคน อินทิง ปัจจุบันอยู่หมู่ที่ 5 บ้านวังมิด ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี การก่อสร้างทางหลวง 304 ผู้มาทำงานก่อสร้างถนนได้เสียชีวิตลงที่ฐานกุดตาวัน คนที่เป็นคนงานเสียชีวิตชื่อ ตาวัน จนปัจจุบันได้ซื้อบ้านคลองกุดตาวัน (ผู้ให้ข้อมูล: คุณพ่อจ้อย โพธิ์นารา, นางอ้อม โพธิ์นารา, นายประทุม ฉิม ทอง)

2) สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ

ก. อ่างเก็บน้ำทับลาน (ผู้ให้ข้อมูล: นายจันทร์ลา ภูทอง)

ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่สีชมพู ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานของทางราชการ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรมป่าไม้ ได้อพยพผู้คนมารวมกันเป็นหมู่บ้าน เมื่อปี พ.ศ. 2518 พร้อมจัดสรรที่อยู่อาศัยและที่ทำกินให้ ต่อมาปี พ.ศ. 2522 ผู้นำชุมชน และ ชาวบ้าน ได้ไปรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่หมู่บ้านท่ากระบาก อำเภอสระแก้ว ได้ทูลเกล้าขอพระราชทานแหล่งน้ำเพราะขาดแคลนน้ำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้สร้างอ่างเก็บน้ำบริเวณคลองกุดตาวัน ปี พ.ศ. 2525 กรมชลประทานได้เข้ามาดำเนินการสร้างอ่างเก็บน้ำทับลาน ปี พ.ศ. 2526 ก็แล้วเสร็จ ปี พ.ศ. 2527 ดำเนินการสร้างระบบการส่งน้ำ เพื่อใช้ประโยชน์ ปัจจุบันอ่างเก็บน้ำทับลานกักเก็บน้ำได้จำนวน 2 ล้านลูกบาศก์เมตร หัวหน้าผู้ดูแลคนปัจจุบัน ชื่อนายสวัสดิ์ มิตรดี

สภาพปัจจุบันของอ่างเก็บน้ำทับลาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ได้เข้ามาดำเนินการสร้างถนนลาดยาง ลานอเนกประสงค์ จำนวน 1 จุด ห้องน้ำ จำนวน 1

หลัง 4 ห้อง ศาลาพักร้อน จำนวน 3 หลัง มีน้ำมากระหว่างเดือนสิงหาคม - ตุลาคม ของทุกปี เหมาะแก่การท่องเที่ยว เพราะมองเห็นยอดเขาและมัจฉายน้ำที่สูงที่สุดของอุทยานแห่งชาติทับลาน รอบอ่างล้อมรอบไปด้วยภูเขาที่มีทิวทัศน์สวยงาม สามารถนั่งเรือพายชมวิวดูได้ เหมาะสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ

ระยะทาง ห่างจากถนนหลวงหมายเลข 304 ประมาณ 1.5 กิโลเมตร ห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ประมาณ 2 กิโลเมตร การเดินทางสะดวกสบาย

ข. น้ำตกลำพระยาธาร (ผู้ให้ข้อมูล: นายวาสนา คนเกณท์)

ในสมัยก่อนเคยเป็นเส้นทางเดินเรือของชาวบ้าน ไปมาหาสู่กัน ต่อมาได้มีเจ้าพระยาไช้แม่ น้ำนี้เดินเรือตามสายน้ำนี้ จึงมีชื่อว่า “ลำพระยาธาร” ตั้งอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ ขญ. 7 (ลำพระยาธาร) ติดกับถนนหลวงหมายเลข 304 กม. 26 สายกบินทร์บุรี - อำเภอน้ำเขียว สภาพน้ำตก เป็นน้ำตกขนาดเล็ก สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี แต่ในฤดูแล้งน้ำจะน้อย บรรยากาศร่มรื่น ถัดลงไปมีน้ำตกหินลับ สภาพป่าสมบูรณ์ มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ คู่มือรอยสัตว์ป่า เช่น กระต่าย กวางป่า เก้ง หมูป่า ไก่ฟ้าพญาลอ ฯลฯ เป็นต้น

ระยะทาง ห่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ประมาณ 4.5 กิโลเมตร

ค. ป่าลานผืนสุดท้าย ที่ อุทยานแห่งชาติทับลาน (ผู้ให้ข้อมูล: นางสาวเดือนใจ ขอร่วมกลาง)

ต้นลาน เป็นพันธุ์พืชที่โดดเด่น ในตำบลบุพราหมณ์ ชุมชนได้นำเอาใบลานอ่อน มาจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น หมวก กระเป๋า กล่องใส่กระดาษชำระ เป็นต้น ปัจจุบันเป็นสินค้าโอท็อปที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน ลาน คือพืชตระกูลปาล์ม ใบเลี้ยงเดี่ยว วงจรชีวิตของลานน่าสนใจ เพราะเมื่อไหร่ก็ตามที่เราเห็นช่อดอกของลานต้นใดก็ตามแสดงว่าวาระสุดท้ายของลานต้นนั้นมาถึงแล้ว ลานที่ออกดอกตายทุกต้น อายุของลานที่ออกดอก ประมาณ 60 – 80 ปี โดยต้นลาน เกี่ยวข้องกับคำสอนพระพุทธเจ้า คือ “ใครดีพ่อดีแม่มีจะใหญ่เท่าใบลาน” เป็นการบอกสอนลูกหลานให้รู้จักบุญคุณพ่อแม่ไม่ให้ทำร้ายร่างกายพ่อแม่ ในอดีตมนุษย์เรานำใบไม้ชนิดนี้มาจารึกอักษร จึงมีการเรียกว่า “คัมภีร์ใบลาน” จนถึงทุกวันนี้ ตำบลบุพราหมณ์ มีการจัดงานโครงการคืนลานสู่ป่าเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา เพื่อให้ชุมชน ลูกหลาน มีจิตสำนึกรักและหวงแหนต้นลาน โดยกำหนดให้วันที่ 26 มิถุนายนของทุกปี เป็นวันจัดงาน มีผู้มาร่วมงานมากมาย สามารถนำไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนได้

แหล่งเรียนรู้ป่าลาน สามารถเข้าไปเรียนรู้และเที่ยวชมป่าลานได้ที่ อุทยานแห่งชาติทับลาน มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการ นอกจากเรียนรู้ป่าลานแล้วยังได้ทราบถึงความ เป็นมาของผืนป่ามรดกโลก ดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ด้วย มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ทราบถึง

แนวทางการเชื่อมต่อผืนป่ามรดกโลก เขาใหญ่ - ทับลาน เพื่อให้สัตว์ข้ามไปมาหาสู่กันได้อย่างอิสระ

๐ ระยะทาง แหล่งเรียนรู้ป่าลาน อยู่ติดถนนหลวงหมายเลข 304 กม.32 สายกบินทร์บุรี - วังน้ำเขียว ห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ประมาณ 1 กิโลเมตร เดินทางไปมาสะดวกสบาย

ง. เส้นทางเดินศึกษาและสื่อความหมายธรรมชาติภูมิวังกรเขียว เป็นเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ มีฐานสื่อความหมายธรรมชาติและศึกษาสมุนไพร ฐานสื่อความหมายธรรมชาติที่น่าสนใจ คือ ฐานเรียนรู้ ป่ารุ่นสอง เพราะพื้นที่บริเวณนี้มีการฟื้นฟูสภาพป่า ฐานเรียนรู้แหล่งกำเนิดต้นแม่น้ำ ฐานเรียนรู้เรื่องของปลวก วรรณของปลวก ความสำคัญที่มีต่อผืนป่า ฐานเรียนรู้เรื่องวงจรชีวิตของต้นลาน เมื่อไหร่ที่เราเห็นดอกของลานต้นใดก็ตามแสดงว่าวาระสุดท้ายของลานต้นนั้นมาถึงแล้ว ต้นลานที่ออกดอกตายทุกต้น ฐานเรียนรู้เรื่องสมุนไพรในป่า เช่น กราวเครือแดง ต้นหนอนตายยาก ม้ากระทืบโรง เป็นต้น

ระยะทาง เริ่มต้นจากชอชกลุ่มโนนคู่ หลังโรงเรียนร่วมเกล้า ปราจีนบุรี เดินทางขึ้นเนินเขาไปเรื่อยๆ ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 2 - 3 ชั่วโมง (มีการหยุดตามฐานต่างๆ) ไปออกบริเวณสันอ่างเก็บน้ำทับลาน ทางด้านลงบริเวณอ่างจะเป็นหน้าผาสูงชัน ต้องใช้ความระมัดระวัง ถ้าเป็นหน้าฝนควรมีเชือกผูกกับต้นไม้เพื่อความปลอดภัย เมื่อลงมาถึงสันอ่างเก็บน้ำก็จะพบกับบรรยากาศอีกแบบ ชมอ่างเก็บน้ำ และยอดเขาละมั่ง ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดของอุทยานแห่งชาติทับลาน มีสถานที่ลงเล่นน้ำ มีศาลานั่งพักผ่อน

เงื่อนไข เส้นทางเดินนี้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ให้ติดต่อเจ้าหน้าที่อุทยานถ้าต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านพืชสมุนไพรให้ติดต่อกลุ่มสมุนไพรพื้นบ้านลานทองของหมู่บ้าน ควรให้มีเจ้าหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงถ้าเข้าท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะที่ใหญ่เพราะจะได้ช่วยเหลือดูแลช่วงลงหน้าผา

จ. น้ำตกเหวนกกก เป็นน้ำตกขนาดกลาง อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านทับลาน ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน สามารถเล่นน้ำได้ จะมีน้ำช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - พฤศจิกายน ของทุกปี บริเวณน้ำตกมีสภาพป่าที่สมบูรณ์ เป็นป่าดิบแล้ง ระหว่างเส้นทางจะข้ามคลองเล็กอีกหลายคลอง ถ้าเป็นหน้าฝนจะสามารถพบร่องรอยของสัตว์ป่าเดินผ่าน เช่น กวางป่า หมูป่า เก้ง เป็นต้น เหมาะสำหรับ นักผจญภัย เดินป่าศึกษาธรรมชาติ

ระยะทาง เป็นทางรถยนต์ถึงบริเวณอ่างเก็บน้ำทับลาน จากนั้นเดินเท้าเข้าไปอีกตามเส้นทางเดินป่า เป็นระยะทาง ประมาณ 3 กิโลเมตร สภาพเส้นทางเป็นการเดินขึ้นเขา จะต้องเตรียมตัวในการเดินป่าให้ดีพอสมควร ใช้เวลาท่องเที่ยวและเดินทาง ไป - กลับ ประมาณ 4 ชั่วโมง

เงื่อนไข น้ำตกเหวนกกกตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน หากจะเข้าไปท่องเที่ยวต้องติดต่อขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลาน เพื่อความปลอดภัยและเป็นระเบียบของอุทยานฯ ด้วย (ผู้ให้ข้อมูล นายวิชาชิน ศาคร เจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ อุทยานแห่งชาติทับลาน)

3) องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การรักษาโรคสุวัด ,เริม,ไฟลามทุ่ง,หรือ ผิดาแดง (ผู้ให้ข้อมูล นายณรงค์ สดใส)

วิธีรักษา รักษาด้วย คาถาอาคม และมียาสมุนไพรบางส่วน

การสืบทอด ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษคือจากปู่ โดยมีค่ายกครูและตำราสอน ได้รับการถ่ายทอดเมื่ออายุ 23 ปี ซึ่งปัจจุบันอายุ 70 ปี หลังจากการรักษาโรคหายแล้วผู้เจ็บป่วยจะต้องนำค่าค่ายมาให้หมอเพื่อมิให้ผิดครู อันเป็นการนำความเดือดร้อน มาให้หมอผู้ทำการรักษา

ของที่ใช้ในการส่งค่ายที่หายแล้ว

- ข้าวสาร
- เงิน 1 สลึง หรือ 1 บาท
- กล้วยสุก 1 หวี
- ดอกไม้ธูปเทียน (ชั้น 5)
- ผู้ได้รับการรักษาบางรายหายจากการเจ็บป่วยโดยฉิว บางรายหายจากการเจ็บป่วยและกลับมาเป็นซ้ำได้อีก

ปัจจุบัน ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชนที่สนใจได้เรียนรู้โดยไม่คิดมูลค่า ถือเป็นวิทยาทาน แต่ก็ไม่ค่อยมีคนสนใจมากนัก อนาคต อยากให้มีคนสนใจและเรียนรู้ให้มากขึ้น เพื่อจะได้ช่วยเหลือคนในสังคม

4) วิธีชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อของคนในชุมชน

ก. ประเพณีการทอดผ้าป่าการกุศล ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ซึ่งคนในหมู่ที่ 1 ทำประเพณีนี้ขึ้นมาเพื่อใน 1 ปีจะมีการพบปะกันในครอบครัวอย่างพร้อมหน้าและมีการกิจกรรมรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุในช่วงสงกรานต์ รวมทั้งยังได้ทำบุญด้วยการนำเงินมารวมกันตั้งเป็นกองผ้าป่า นำไปสร้างสิ่งต่างๆ ในวัด เชื่อกันว่าจะทำให้ชีวิต ร่มเย็นเป็นสุข ประเพณีนี้ทำติดต่อกันมาเป็นเวลา 17 ปี โดยจากระยะเวลาในช่วงประมาณ วันที่ 13 - 16 เมษายน ของทุกปี ผู้พาทำและ

สืบทอด คือ ท่านผู้ใหญ่ศักดิ์ ขอมีกลาง อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านทับลาน ตอนนี้อยู่ที่ทำงานจนเป็นประเพณีของหมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

ข. ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ของหมู่ที่ 1 เริ่มกันในช่วงประมาณสิ้นเดือน 5 โดยการ โยงสายสิญจ์รอบหมู่บ้านทุกหลังคาเรือน แล้วมีการสวดมนต์เย็น ชาวบ้านก็จะจุดเทียนกันอยู่ที่บ้าน อีกส่วนหนึ่งก็จะมาร่วมฟังพระสวดมนต์เย็น ที่ลานกลางหมู่บ้าน ผู้รับผิดชอบและสืบทอดประเพณี คือ นายบุญเลิศ สร้อยโท

ค. ประเพณี สร้างศาลเพิงดาและเครื่องไหว้,บายศรี ในฤดูกาลทอดกฐิน จะทำกันที่ทางด้านทิศตะวันออกของโบสถ์ ที่วัดทับลาน มีการเตรียมและจัดทำของไหว้ อย่างครบถ้วนทำกันเป็นประจำทุกปี คนที่พาทำ คือ ป้าบุญถัน ทองจันทา ท่านบอกว่าพ่อแม่พาทำเป็นประจำมาตั้งแต่เด็ก เพราะท่านบอกว่าไหว้เจ้าที่เจ้าทาง ขอขมาลาโทษ

ง. วัฒนธรรมการดำรงชีวิต ของคนหมู่ที่ 1 มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เช่นการทำอาหารพื้นบ้าน เช่น การกวนกระยาสารท โดยจะกวนกันในช่วงสารทไทย โดยกลุ่มแม่บ้านจะร่วมกันช่วยกันทำแล้วแบ่งปันกันกลับไปกินที่บ้าน โดยไม่ต้องซื้อ และวัฒนธรรมการกินของคนที่นี่ คือ การกินพืชผักปลอดสารพิษที่ปลูกเองในครัวเรือน และขึ้นเองตามธรรมชาติ นำมาดัดแปลงเป็นอาหารหลายชนิด เช่น แกงส้มดอกดาหลา ยำผักกูด น้ำพริกปลอดสารพิษ และที่สำคัญคือเทศกาลการกินปลาเผา ที่อ่างเก็บน้ำซึ่งจะมีขึ้นในวันลอยกระทง จัดขึ้นโดยกลุ่มท่องเที่ยวและคณะกรรมการหมู่บ้าน ของหมู่ 1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมนี้คือ ผู้ช่วยขันธ์ ขอมีกลาง ถ้าใครมาทับลานหน้าหนาวรับรองได้ทานปลาเผาแน่นอน

ผู้ให้ข้อมูล นายศักดิ์ ขอมีกลาง นายบุญเลิศ สร้อยโท นายขันธ์ ขอมีกลาง

5) กลุ่มองค์กรชุมชน

ก. กลุ่มจักสานลานทอง ทำผลิตภัณฑ์จักสานใบลาน เป็นสินค้าโอท็อปของตำบลบุพราหมณ์และของจังหวัดปราจีนบุรี มีนางสายหยุด ทองมา เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ข. กลุ่มจักสานใบลาน ทำผลิตภัณฑ์จักสานใบลาน เป็นสินค้าโอท็อปของตำบลบุพราหมณ์และของจังหวัดปราจีนบุรี มีนางมลหา ราชดีผิว เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ค. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมลงทุนและพัฒนาหมู่บ้านตนเอง มีนายชำนาญ จิตสมาน เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ง. กลุ่มแพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้านลานทอง ให้ความรู้เรื่องสมุนไพรพื้นบ้านและนวดแผนโบราณ มี นายประชุม จิมทอง เป็นหัวหน้ากลุ่ม

จ. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหมู่บ้าน เพื่อรวมกลุ่มแม่บ้านที่ทำการเกษตร มีนางสายหยุด ทองมาเป็นหัวหน้ากลุ่ม

ฉ. กลุ่ม อสม. เพื่อเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยดูแลด้านสุขภาพ มี นายอ่อนศรี ลุนผงเป็นหัวหน้ากลุ่ม

ข. กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ทับลานโฮมสเตย์) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงหรือการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ มีนางบุญจันทร์ ดากกลาง เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ช. กลุ่มเยาวชนรักศิลป์ไทย เป็นอนุรักษ์ศิลปะการฟ้อนรำไทยของเยาวชน มีนายเอกรินทร์ ทองมา เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ฌ. กลุ่มฌาปนกิจ เพื่อเป็นการช่วยเหลือญาติสมาชิกเมื่อเสียชีวิต มีนายเพียร นาแล เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ญ. กลุ่มสวัสดิการชุมชนคนไม่ทิ้งกันตำบลบุพราหมณ์ เพื่อช่วยเหลือสมาชิก ตั้งแต่เกิดถึงตาย มีนายธัญญา แสงสวรรค์ เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ฎ. กลุ่มสานแข่งหวาย สานลุ่มไก่อ เพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ให้ชุมชนโดยใช้วัสดุในพื้นที่ มีนายสอน ผาสุก เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ฏ. กลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อดูแลระบบการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำทับลาน มีนายเสงี่ยม เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูล นางสายหยุด ทองมา นางมลฑา ราชศิริวิ นางอังคณา เบลเยี่ยม นางมณี วรรณระวางกุล

2. หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี

เมื่อประมาณ 300 ปี ที่ผ่านมา ได้มีคนชื่อ พ่อใหญ่ขุนศรี และ ขุนหมื่น สองพี่น้อง อพยพมาจากประเทศลาว มาตั้งรกรากอยู่ที่บ้านพะเนง (กบินทร์เก่า) มีอาชีพหาของป่า ล่าสัตว์ ขายเป็นอาชีพ และได้เข้ามาล่าสัตว์ป่าบริเวณหุบเขานี้ และได้มองเห็นว่า พื้นที่ตรงนี้มีดินที่อุดมสมบูรณ์อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ซึ่งมีสายน้ำไหลผ่านตลอดปี จึงได้ชวนน้องชาย ชื่อ ขุนหมื่น และครอบครัว มาตั้งบ้านเรือนอยู่ตรงนี้ จนกระทั่งมีการตั้งเป็นหมู่บ้าน เรียกว่า บ้านขุนศรี ต่อมาได้มีคนอพยพตามมาอีกหลายที่ เช่น มาจากบ้านทุ่งโพธิ์ อำเภอบึงขัง กบินทร์บุรี จังหวัดนครนายก ซึ่งมีมากขึ้นเรื่อยๆ จนได้แยกหมู่บ้านจากตำบลทุ่งโพธิ์ ขึ้นกับตำบลบุพราหมณ์ในปัจจุบัน

หลักฐานที่พบ

- เครื่องปั้นดินเผา เช่น ลูกປະคບ ไหโบราณ ฝาหม้อดินเผา หินลับมีด เครื่องปั้นดินเผาลายขวานโบราณ ซึ่งพบในบ่อดินของนายอำพัน งอนกั้ง และ ที่ดินของนายสาคร เวินเวหา ส่วนในไร่ ของนายถนัด พบซากหิน ไก่เก่า
- ต้นมะพร้าวสูงมาก

หลักฐานผู้นำหมู่บ้าน

1. นายพา กัลป์ลา
2. นายดี จันลา
3. นายสุข นวลกมล
4. นายศ ไกลญาติ
5. นายบัวไร สิงเคน
6. นายยุทธการ พวงมาลัย
7. นายสายนต์ นวลกมล
8. นายสำรอง จอนกิ่ง
9. จำสับเอกวงศ์ทอง จันกง (คนปัจจุบัน)

(ผู้ให้ข้อมูล: นายเฉลิม ป้องหอม, นายสังข์ จุ้ยสวัสดิ์, จำสับเอกวงศ์ทอง จัน

กง)

2) สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ

ก. ทุ่งนาและป่าดง

สถานที่ตั้ง หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี โดยภาพรวมทั่วไป เป็นพื้นที่ทำนา จะมีความสวยงามตามธรรมชาติ เพราะบรรยากาศลักษณะนี้มีน้อยพื้นที่ หรือแทบจะไม่มีโอกาสได้เห็นเลย ซึ่งถ้าเข้ามาท่องเที่ยวในท้องที่ตำบลพราหมณ์จะเห็นสภาพอย่างนี้ ในเดือน มิถุนายน – พฤศจิกายน ของทุกปี เริ่มตั้งแต่ ชาวนาจะลงมือทำนา ในเดือนมิถุนายน ปักดำนาในเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม และเก็บเกี่ยวในเดือน พฤศจิกายน เป็นการท่องเที่ยวชมธรรมชาติและวิถีดั้งเดิมของชุมชน

ระยะทาง เดินทางถึงบ้านขุนศรีหมู่ที่ 2 สองข้างทางถนนหลวงหมายเลข 304 ก็สามารถชมได้ หรือ แวะเดินทางเข้าไปตามเส้นทางหมู่บ้าน ฝั่งทิศตะวันตก และทิศตะวันออกของหมู่บ้านก็สามารถชมได้

ติดต่อ จ.ส.อ.วงศ์ทอง จันกง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 หรือ นายมังกร กัลลา เพื่อสะดวกและการเที่ยวชม

ข. โป่งช้างป่า

อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นโป่งธรรมชาติ ในช่วงเดือน พฤศจิกายนของทุกปี จะมีช้างป่าลงมากินโป่ง ซึ่งเป็นแร่ธาตุที่ช่วยให้สัตว์ที่กินพืชทุกชนิดมีกระดูกที่แข็งแรง นอกจากช้างป่าแล้ว ยังมีสัตว์ป่า อื่นๆ อีก เช่น กระต่าย กวางป่า เก้ง หมูป่า ไก่ป่า เป็นต้น สาเหตุที่เจอโป่ง เพราะในสมัยก่อนเมื่อชาวบ้านว่างเว้นจากการทำไร่ทำนา ก็เข้าป่าไปหาของป่า จึงเดินไปเจอโป่งนี้โดยบังเอิญ แต่ก็มีชาวบ้านบางคนไปดักสัตว์บริเวณโป่งนี้

3) องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ก. วิธีการปลูกมันสำปะหลัง โดย นายธนากร ดวงกมลวรรณ

การคัดพันธุ์ จากสายพันธุ์ บอกถึงความสมบูรณ์ แข็งแรง ของต้นพันธุ์ดินที่ปลูก บอกให้ทราบว่าจะดินอย่างไร ปลูกได้ดี และทำให้ต้นมันโตไวให้ผลผลิตดี

การดูแลรักษา

- ใช้ยาคลุมหญ้า ในระยะเวลา 3 ปี จึงให้ปุ๋ยมัน
- ใช้ยาฆ่าวัชพืชหลังจาก 3 เดือนแล้ว
- สามารถบอกให้รู้ได้มันเป็นโรคอะไรในช่วงการปลูก

ผลผลิต

- สามารถบอกปริมาณว่าใน 1 ไร่ จะได้น้ำหนักมันเท่าไร

การอ้างอิง

- สามารถชี้ให้เห็นได้ว่านำปุ๋ยที่ผลิตเองมาบำรุงดินมันจึงทำให้เกิดผลได้ดี โดยใช้ตัวอย่างในการปฏิบัติของตนเอง (ศึกษาจากหนังสือด้วย)

ข. การแกะสลัก การจัดสวน การตัดกระดาดในพิธีการต่างๆ โดยนาย สุข บัวระบัด

ทำการแกะสลัก จัดสวน ตัดกระดาด ด้วยมีหัวใจที่รักและชอบในศิลปะเหล่านี้และมีได้เรียนจากใคร เกิดด้วยความรู้สึกรักของตนเอง

วัตถุดิบที่ใช้แกะสลักได้กับวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น (คน, สัตว์, พืช)

วิธีการ แกะสลัก จัดสวน ตัดกระดาด

- ใช้จินตนาการจากตัวเอง (ไม่มีแบบ)
- ใช้เครื่องมือที่ทำได้ตามท้องถิ่น เช่น สว่านเล็ก ใหญ่ เลื่อย ฯลฯ

รายได้ สามารถนำไปจำหน่าย และทำให้เกิดอาชีพ

องค์ความรู้ สามารถถ่ายทอด การแกะสลัก จัดสวน ตัดกระดาดให้กับบุคคลอื่นได้ และไม่คิดว่าวิชาถ้ามีผู้สนใจในวิชานี้จริงๆ

ผลงานที่ผ่านมา ตัดกระดาด จัดสวน และแกะสลักในงานพิธีต่างๆ ของหมู่บ้าน

4) วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อของคนในชุมชน

ก. ประเพณีทำบุญตักบาตรกลางบ้าน จะทำขึ้นกลางเดือน 6 ของทุกปี และทำจุดกึ่งกลางของหมู่บ้าน สาเหตุที่มีประเพณีนี้ เนื่องจากอดีตบ้านขุนศรี ไม่มีวัดและสำนักสงฆ์ ชาวบ้านจึงอยากทำบุญจึงนิมนต์พระมาจากที่อื่น มาทำบุญกลางบ้านปีละ 1 ครั้ง

ข. ประเพณีสงกรานต์รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ จะทำกันในวันสงกรานต์ วันที่ 13 - 15 เมษายน ของทุกปี โดยกำหนดเอาวันใดวันหนึ่งร่วมกัน เพื่อจะตอบแทนบุญคุณผู้สูงอายุ โดยถือปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

ค. ประเพณีบุญบั้งไฟ ทำพร้อมกับพิธีไหว้ศาลเจ้าที่ (ศาลเจ้านาย) โดยทำกันตั้งแต่เดือน 6 ถึงกลางเดือน 6 โดยกำหนดวันร่วมกันวันใดวันหนึ่ง ทำกันทุกปี สาเหตุที่มีประเพณีนี้เพราะความเชื่อของชาวบ้านว่าจะอยู่เย็นเป็นสุขและฟ้าฝนจะตกต้องตามฤดูกาล มีความอุดมสมบูรณ์ในปีนั้นๆ จึงทำกันสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ข้อมูลเพิ่มเติม ศาลเจ้าตาปู่ หรือศาลเจ้านาย ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้าน จะทำพิธีไหว้พร้อมกับงานบุญบั้งไฟ งานบุญนี้ทำเฉพาะบ้านขุนศรี

5) กลุ่มองค์กรชุมชน

มีทั้งหมด 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม อ.ส.ม. มีทั้งหมด 14 คน, กลุ่มตำรวจบ้าน มีทั้งหมด 32 คน, กลุ่มเกษตรอินทรีย์ มีทั้งหมด 12 คน, กลุ่มออมวันละบาทมีทั้งหมด 135 คน, กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้านมีทั้งหมด 243 หลังคาเรือน, กลุ่มกองทุนเงินล้าน มีทั้งหมด 72 ครั้วเรือน, กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์ข้าว มีข้าวขาวมะลิ ข้าวพันธุ์ชัยนาท 1 มีทั้งหมด 42 คน, กลุ่ม อพปร. มีสมาชิกทั้งหมด 9 คน ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละกลุ่ม ดังนี้

ง. กลุ่ม อ.ส.ม. มีทั้งหมด 14 คน

นายสำรอง งอนกั้ง เป็นประธาน นายนพ อินประเสริฐ เป็นรองประธาน

วัตถุประสงค์

- เพื่อช่วยเหลือชุมชนด้านสุขภาพ
- เพื่อแจ้งข่าวร้าย กระจายข่าวดี

ระยะเวลาที่จัดตั้ง จัดตั้งมาแล้ว 32 ปี

การบริหารจัดการกลุ่ม

- มีการประชุมประจำเดือนทุกเดือน (ทุกวันที่ 10 ของเดือน)
- มีการอบรมให้ความรู้อยู่เสมอ (โดย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข)
- มีเงินค่าตอบแทนจ่ายให้ทุกเดือน เดือนละ 600 บาท (เริ่ม

ปีงบประมาณ 2552)

งบประมาณสนับสนุน

- จากกระทรวงสาธารณสุข

ผู้ให้ข้อมูล นายสาคร เวินเวหา

จ. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

โครงสร้างของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประธาน	นายมังกร	กัลลา
รองประธาน	นายสำรอง	งอนกิ่ง
ที่ปรึกษา	นายไพฑูรย์	ดวงจรัส
มีสมาชิกทั้งหมด 10 คน		

วัตถุประสงค์

- เพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิตของผู้ผลิตและผู้รับประทาน
- เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ระยะเวลาที่จัดตั้ง เริ่มปี พ.ศ. 2550 - ปัจจุบัน

ที่ตั้งของกลุ่ม ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี

การบริหารจัดการของกลุ่ม มีการประชุม 3 เดือนต่อ 1 ครั้ง

งบประมาณ ครั้งแรกได้งบประมาณ จาก เกษตรอำเภอนาคี ปัจจุบัน

ช่วยเหลือตนเอง

ผู้ให้ข้อมูล นายบุญทัน ดวงโพธิ์

3. หมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง

บ้านวังขอนแดง หมู่ที่ 6 เดิมมีชนไหม้แดงขวงลำนํ้าลำพระยาธารอยู่บริเวณวังนํ้าแห่งนี้ ต่อมามีคนมาเลื่อยตัดไปใช้ยังเหลือตอไม้แดงเป็นหลักฐาน เมื่อปี พ.ศ. 2508 – 2509 ได้มีกลุ่มคนเข้ามาอาศัยอยู่ คือ กลุ่มพ่อใหญ่อ่อน, พ่อใหญ่เวา, พ่อใหญ่เวิน, พ่อใหญ่สุข ปัจจุบันรากไม้แดงต้นนั้นถูกย้ายไปอยู่ที่ค่ายทหารพรานเขากิว เริ่มแรกชาวบ้านเขาма plug ข้าวพันธุ์เหยียบบงัวกับพันธุ์หอมดง และปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต่อมาที่ดินทำกินของพ่อใหญ่กิมถูกเจ้าหน้าที่ป่าไม้รุ่นเก่ายึดที่ดินทำกินบอกว่าหาที่ดินทำการเกษตรให้ใหม่แต่ไม่ได้ ต่อมาพ่อใหญ่กิมก็เลยขายบ้านเพื่อไปซื้อที่ดินทำกินได้จำนวน 10 ไร่ พ่อใหญ่กิมอายุ 72 ปี ยืนยันว่าประชาชนเข้ามาอยู่ก่อนอุทยานแห่งชาติแน่อน ที่ดินส่วนหนึ่งที่เป็นอุทยานแห่งชาติคือของพ่อใหญ่มุงกับพ่อใหญ่ท้าว นามสกุลป่องกัน 2 คนพี่น้องจนปัจจุบันก็ยังไม่มีผู้ใดได้รับที่ดินทำกินจากการจึงทำให้ชาวบ้านวังขอนแดงไม่มีที่ดินทำกิน เมื่อมาอยู่ครั้งแรก สัตว์ป่า ปู ปลาก็มีมาก ผู้ที่เข้ามาสร้างบ้านวังขอนแดง พ่อใหญ่บุญเบิด กับครูสุพรรณ บัวพา และพ่อใหญ่น้อย ศรีบ้านเหล่า ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายจันลา เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก (ผู้ให้ข้อมูล พ่อใหญ่กิม ปานเจริญ, พ่อทองคำ ศรีบ้านเหล่า, พ่ออำนวย สุวรรณสุข, พี่ประสัน สุวิจิตร, คุณพ่อเชิดชัย อินทร์ประสงค์)

2) สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ

ก. ป่าชุมชนหมู่ที่ 6 เป็นป่าที่อยู่ติดกับแนวเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน เนื้อที่ประมาณ 80 ไร่ อยู่ด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ในอดีตเคยเป็นที่ทำกินของชาวบ้านมาก่อน แต่สภาพป่าบางส่วนยังมีความอุดมสมบูรณ์ ต่อมาได้มีโครงการพัฒนาที่ราบป่าเชิงเขา (ป่าทับลาน 1) ปลุกป่าระหว่างแนวเขตปรับปรุงใหม่ของอุทยานและป่าชุมชน จากนั้นชาวบ้านก็ไม่ได้เข้าไปทำกินบริเวณนั้น ป่าก็ค่อยๆ พ้นตัวที่มีความอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านที่มีพื้นที่ทำกินในบริเวณนั้นจึงได้รวมตัวกันเพื่อต้องการให้ผืนป่านี้เป็นป่าชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาวิจัย ในอนาคตจะจัดทำเป็นเส้นทางศึกษาความหลากหลายชีวภาพของป่าชุมชน

ระยะทาง เส้นทางเข้าไปชมป่าชุมชนหมู่ที่ 6 อยู่ด้านทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ห่างจากถนนหลวงหมายเลข 304 ประมาณ 2.5 กิโลเมตร ถนนช่วงแรกประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นทางลาดปูนซีเมนต์ ช่วงหลังเป็นถนนลูกรังบดอัดแน่น เส้นทางเข้าป่าจะมีคลองกั้น ถ้าหน้าฝนรถยนต์เข้าไม่ได้ หน้าแล้งรถยนต์สามารถเข้าถึงป่าชุมชนได้

ข. โป่งนก อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จะมีนกเป่าและนกอื่นๆ ลงมากินน้ำ บริเวณโป่งเพราะเป็น โป่งน้ำซับ และมีร่องรอยของสัตว์ป่าอื่นๆ อีก เหมาะสำหรับเรียนรู้เรื่องดิน โป่ง ร่องรอยสัตว์ป่า ระยะทางห่างจากสถานีตำรวจภูธรวังของแดง ประมาณ 2 กิโลเมตร

ค. น้ำตกห้วยหุซ้าง เป็นน้ำตกขนาดเล็ก สูงประมาณ 10 – 15 เมตร อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีน้ำเฉพาะฤดูฝน ระหว่างเดือน มิถุนายน – ตุลาคม เท่านั้น จะพบสัตว์ป่าบางชนิด เช่น ปูฟาน ปูหิน ปูแป้ง ระยะทางห่างจากหมู่บ้านประมาณ 1.5 กิโลเมตร

ผู้ให้ข้อมูล: นายยัง.ชาติสำโรง, นางหลุย กรกั้ง, นางชื่น ศิลาจารย์, นายเจียมไพโรจน์

3) องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การเลี้ยงสัตว์ปีก (เป็ด)

สามารถเพาะพันธุ์ได้เอง โดยใช้ประสบการณ์ เลี้ยงอาหารธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ โตเร็ว แข็งแรง ไม่มีโรค

วิธีเลี้ยง

- แยกแม่พันธุ์ออก แล้วขังลูกไว้ในบริเวณที่กำหนด
- ให้อาหารวันละ 3 เวลา เลี้ยงลูกพันธุ์ไว้ประมาณ 3 อาทิตย์จึงปล่อย

เลี้ยงตามธรรมชาติ

- ข้อดี ระยะการเลี้ยงสามารถกำหนดเวลาได้และสามารถทำให้มีน้ำหนักได้ดี สามารถถ่ายทอดการเลี้ยงให้กับผู้สนใจด้วยความเต็มใจ

ผู้ให้ข้อมูล: นายวร บัวไข, นางสาวหมาย บุตรพรมราช

4) วิธีชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อของคนในชุมชน

5) กลุ่มองค์กรชุมชน

กลุ่มองค์กรในหมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง มีดังนี้

ก. กลุ่มจักสานใบลาน บ้านวังขอนแดง มีนางพะเยาว์ มีสุข เป็นประธาน มีสมาชิกทั้งหมด 35 คน กิจกรรมกลุ่ม นำวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่คือใบลานมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ข. กลุ่มเพาะกล้าถั่ว เพื่อเอาไว้ปลูกในชุมชน และจำหน่ายสำหรับผู้ที่ต้องการนำไปปลูก มีนายอำนาจ โพธิ์แก้ว เป็นประธาน มีสมาชิก จำนวน 7 ครัวเรือน และกำลังประชาสัมพันธ์ให้บุคคลอื่นๆ ที่มีการเพาะถั่วมาขึ้นทะเบียนเข้ากลุ่ม

ค. กลุ่มเพาะเห็ดฟาง เศรษฐกิจพอเพียงตามกระแสพระราชดำรัส มีนายอำนาจ โพธิ์แก้ว เป็นประธาน มีสมาชิก จำนวน 7 ครัวเรือน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ง. กลุ่มผู้เลี้ยง โค - กระบือ มีนายเจน มีสุข เป็นประธาน กลุ่มได้ยืมเงินองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ชื่อ โค - กระบือ เพื่อเลี้ยงขยายพันธุ์ แบ่งให้สมาชิกหมุนเวียนเปลี่ยนกันไป เลี้ยงต่อ มีสมาชิก จำนวน 24 ครัวเรือน

จ. กลุ่มผู้ใช้น้ำประปา มีผู้ใหญ่บ้าน นายอุไร แจ่มอรุณ เป็นประธาน เพื่อบริหารการใช้น้ำประปาหมู่บ้าน เงินที่เหลือจากค่าไฟฟ้า บำรุงประปา เก็บเข้ากองทุนหมู่บ้าน มีสมาชิก จำนวน 180 ครัวเรือน

ฉ. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน มีนายสมควร อร่ามเรือง เป็นประธาน เพื่อเป็นกองทุนหมู่บ้านหมุนเวียนสำหรับกู้ยืมลงทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ มีสมาชิก จำนวน 67 ครัวเรือน

ช. กลุ่มฌาปนกิจ เพื่อช่วยเหลือญาติพี่น้องคนที่เสียชีวิต มีนายอุไร แจ่มอรุณ ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน มีสมาชิก จำนวน 250 ครัวเรือน

ซ. กลุ่ม อสม.หมู่บ้าน เป็นอาสาสมัครช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้น และเฝ้าระวังดูแลด้านสุขภาพ มีสมาชิกจำนวน 13 คน มีนายชู ลาน้อย เป็นประธาน

ณ. กลุ่มโรงเรียนเกษตรกร เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น การทำนาปลูกข้าว โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เป็นต้น

(ผู้ให้ข้อมูล นางสาวพะเยาว์ มีสุข, นางสาวเมื่อน สิงหะ)

4. หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน

ก่อตั้งบ้านวังหิน เมื่อปี พ.ศ. 2505 แต่ก่อนนั้นได้มีบ้านอยู่หลังเดียว อยู่ข้างริมคลองวังหิน ต่อมาเมื่ออพยพถิ่นฐานมาจากอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มาอยู่ ณ ที่แห่งนี้ 7 ครอบครัว จึงได้พากันตั้งซื้อบ้านวังหิน ในขณะนั้นมีปลาหินสวยเป็นโชดก้อนใหญ่อยู่หนาแน่น มีน้ำใสเย็นล้าใช้ดื่มกินกันได้ เพราะน้ำไหลใสตลอดสาย เฉพาะวังหินนั้น น้ำล้นท่วมหลังข้าง ก่อนมีคนเอาช้างมาจากจังหวัดอุดรดิตถ์ มาเลี้ยง เพราะเป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ดี ดินรวมทั้งป่าหญ้าเป็นแหล่งอาหารของช้างได้เป็นอย่างดี คนเลี้ยงช้างได้มาพักอาศัยอยู่กับ 1 ใน 7 ครอบครัว ครอบครัวทั้ง 7 มี ดังนี้

1. ครอบครัว คุณย่าเรือน พุทธรักษา
2. ครอบครัว ปุยนัด ยาบุญ ทุมทอง
3. ครอบครัว คุณดาบุญ ขายกุล จำกั้ง
4. ครอบครัว คุณชายปู่ ภูอุทา
5. ครอบครัว คุณดาอินทร์ คุณยายเขียว อินกั้ง
6. ครอบครัว คุณปู่สุข ยามี สมนา
7. ครอบครัว คุณปู่พันธ์ ยาตุ้ย แกมศรี

ทั้ง 7 ครอบครัวนี้เป็นบรรพบุรุษของบ้านวังหินก่อนนั้นคนบ้านวังหินจะรักใคร่สามัคคีกันทั้ง 7 ครอบครัว ปัจจุบันยังสืบทอดเจตนารมณ์ของปู่ย่าตายาย มาทุกคน 7 ตระกูลนี้ ล้วนแล้วแต่มีทายาทอยู่ครบทุกครัวเรือน ครอบครัวที่ 7 ยังได้ถวายที่ดินเพื่อสร้างวัดวังหินจนได้เป็นหลักฐานอ้างอิง มาจนถึงทุกวันนี้ (ผู้ให้ข้อมูล: คุณยายเขียว อินกั้ง คุณแม่จู้ จำกั้ง คุณแม่บัวทอง ปัญญา ค้อ)

เมื่อก่อนนั้นทำอาชีพถางป่า หยอดข้าว ตัดยอดลาน ขายยอดละ 50 สตางค์ ข้าวสารถึงละ 25 บาท ตักน้ำมันยาง ทำได้ ปลุกพริก ปักเบ็ดในคลองน้ำ มาอยู่ครั้งแรกเดินมาจากอำเภอปักธงชัย 2 วัน 1 คืน ขอนอนพักตามบ้านอื่น ที่ดินสมัยก่อนให้เปล่าๆ ก็ไม่ยอมได้ ซื้อขายกันไร่ละ 10 บาท ยังเป็นป่าดงดิบ ชักชวนมาอยู่แล้วแบ่งกัน

หลักฐาน

- ปลาหินยังอยู่แต่บางส่วนทรายทับถมไปแล้ว
- เครื่องมือที่บ้านที่มาอยู่หลังแรกยังอยู่ คือ นายประนอม อยู่ที่บ้านบุพราหมณ์ นางเฮียะอยู่ที่บ้านวังหิน
- ต้นยางที่เคยตักน้ำมันยาง ยังพอมิให้เห็น คนห่อขี้ได้ยังมีอยู่ คือ แม่ใหญ่เขียว
- ครั้งแรกปลูกบ้านอยู่ริมคลองน้ำใกล้วังหิน ถูกล้างขุดบ่อเล็กๆ ลงไปในทราย น้ำใสมากนำมาดื่มกินได้

ระยะเวลา ที่มาอยู่ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2506

การปกครอง ยังขึ้นอยู่กับตำบลทุ่งโพธิ์ หมู่ที่ 4 มีผู้ใหญ่บ้านชื่อ นายทองแดง, นายพา กัลป์ลา, นายทอง, นายไธ ตามลำดับ

(ผู้ให้ข้อมูล: แม่ใหญ่บังทอง ปัญญาค้อ, แม่ใหญ่จู่ งามิ่ง, แม่ใหญ่ละมุล บังแย้ม)

2) สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ

น้ำตกบ่อทอง

ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 7 บ้านวังหิน ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน เป็นน้ำตกขนาดกลางน้ำตกจากหน้าผาสูงประมาณ 20 เมตร สามารถเข้าได้ 2 เส้นทาง เส้นทางที่ 1 เข้าทางคุ้มคลองยางหมู่ ห่างจากถนนหลวง หมายเลข 304 ประมาณ 4 กิโลเมตร เส้นทางที่ 2 เป็นเส้นทางลูกรัง ห่างจากถนนหลวงหมายเลข 304 ประมาณ 5 กิโลเมตร ระหว่างเส้นทางผ่านทุ่งนา และแนวป่าที่สวยงามสามารถเป็นจุดชมวิวกว้างไกลได้ ลักษณะของน้ำตก เป็นน้ำตกขนาดกลาง มีประมาณ 7 ชั้น ระยะจากน้ำตกชั้นแรกถึงชั้นที่ 7 ประมาณ 1 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินชมประมาณ 45 นาที ตัวน้ำตกมีหินก้อนใหญ่เล็กเรียงกันสวยงามและสองฝั่งน้ำตกมีต้นไม้เล็กใหญ่ปกคลุมสามารถนั่งพักผ่อนได้มีฝายกั้นน้ำที่สามารถลงเล่นน้ำได้ 2 จุด ระยะเวลาการเที่ยวชมน้ำตก ระหว่าง เดือน กรกฎาคม ถึง เดือนธันวาคม จะมีน้ำตกที่สวยงามเพราะเป็นช่วงที่มีน้ำมาก มีจุดเด่นสามารถเป็นเส้นทางสื่อความหมายธรรมชาติได้ มีฐานสื่อความหมาย คือ ฐานป่าลานธรรมชาติ ฐานปลวกเทศกาลของธรรมชาติ ฐานถ้ำวัลย์เชื่อมโยงและผูกพัน ฐานไฟ ห้อยที่ใหญ่ที่สุดในโลก ฐานต้นไทร นักฆ่าผู้อารี ฐานห้วยคั่นนิ้วบงชี้ป่าดิบแล้ง ฐานร่องรอยสัตว์ป่าความสมดุลของธรรมชาติ เป็นต้น

ที่มาของชื่อ น้ำตกบ่อทอง บริเวณน้ำตกลงมาและในลำคลอง จะมีก้อนสีเหลืองเหมือนสีของทองคำผสมอยู่ และสายน้ำตกที่ตกลงมากกระทบกับแสงพระอาทิตย์มีเป็นประกายแวววาว จึงเรียกว่าน้ำตกบ่อทอง ประวัติการค้นพบ ในอดีตประมาณ 30 กว่าปีที่ผ่านมา มีพ่อใหญ่บุญและแม่ใหญ่ใบ พรหมวิหาร (ประมาณ ปี พ.ศ. 2519) ได้เข้าไปหาของป่า (ดักน้ำมันยาง) ช่วงนั้นยังมีการสัมปทานป่าไม้ ผ่านน้ำตกแห่งนี้ และพบก้อนลักษณะมีสีคล้ายทองคำผสมอยู่ คิดว่าตรงนี้น่าจะเป็นบ่อของทองคำ ต่อมา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 คือนายพุด ศรียังยศ ได้พานักสำรวจแร่เข้าไปนำก้อนหินมาพิสูจน์ปรากฏว่าเป็นส่วนผสมของทองคำเปลวเท่านั้น ไม่สามารถนำไปสกัดเป็นทองคำได้ แต่ชาวบ้านก็เรียกชื่อน้ำตกนี้ต่อๆ กันมา เป็นน้ำตกบ่อทอง และผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน (นายวรรณรัช สุวรรณสุข) และนายล้อม ลีจะบก กำลังดำเนินการสำรวจเส้นทางร่วมกับอุทยานแห่งชาติทับลานเพื่อจะเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวตำบลอย่างเป็นทางการ มีหน่วยงานเอกชนและสถาบันการศึกษาต่างๆ ให้ความร่วมมือทำกิจกรรมฝ่ายแม่ว เพื่อชะลอการไหลของลำน้ำเพื่อให้มีน้ำนานกว่าปกติ สามารถเที่ยวได้แต่ต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลาน

การพัฒนาน้ำตก เป็นความร่วมมือระหว่างชุมชนตำบลบุพราหมณ์และชุมชนหมู่ที่ 7 บ้านวังหิน โดยการสร้างฝายผสมผสาน เพื่อรองรับน้ำที่ไหลลงมากให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเล่นน้ำ นำไปสู่การท่องเที่ยวได้ ซึ่งความร่วมมือนี้ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีฝายที่ชุมชนและเจ้าหน้าที่อุทยานฯ และหน่วยงานภาครัฐร่วมมือกันสร้างมีจำนวน 3 ฝาย สามารถเล่นน้ำได้

ระยะทาง เดินทางตามถนนหลวงหมายเลข 304 ถึงบ้านวังหิน หมู่ที่ 7 จากถนน แยกจากถนนหลวงเข้าไปประมาณ 4 กิโลเมตร โดยเส้นทางเป็นทางลาดปูนซีเมนต์ ประมาณ 800 เมตร จากนั้นเป็นทางลูกรัง ถึงบริเวณสร้างฝายน้ำล้นเป็นสถานที่จอดรถ ถ้าจะชม น้ำตกชั้นบนและสูงที่สุดต้องเดินเท้าไปอีกประมาณ 45 นาที เส้นทางเลาะตามลำน้ำขึ้นไป เหมาะสำหรับนักนิยมนธรรมชาติและศึกษาหาความรู้

เงื่อนไข การเข้าไปท่องเที่ยวต้องติดต่อขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลานทุกครั้งเพื่อความปลอดภัย

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ใหญ่วรรณภย์ สุวรรณสุข (คำ) นายสวัสดิ์ แนนสำโรง)

สำนักสงฆ์วังหิน

สถานที่ตั้ง หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม สำนักสงฆ์ ยังไม่ได้เป็นวัด มีโบสถ์อยู่บนภูเขาสูงเป็นจุดเด่น ด้านล่างเป็นที่จอดรถและศาลาการเปรียญ ที่พักสงฆ์ หอฉัน ทางขึ้นโบสถ์มีขอบบันไดเป็นรูปพญานาค เดินขึ้นไปสูงพอสมควร พอถึงบริเวณโบสถ์จะเป็นจุดชมวิว มองได้รอบทิศ จะมองเห็นทุ่งนา กับป่าลาน

ระยะทาง ห่างจากถนนหลวงหมายเลข 304 ประมาณ 500 เมตร ทางเข้าเป็นถนนคอนกรีต ถ้ามองจากถนนหลวงก็สามารถมองเห็นโบสถ์และรูปพระใหญ่ตั้งบนภูเขา

ติดต่อ ผู้ใหญ่บ้าน นายวรรณภย์ สุวรรณสุข หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน ตำบลบุพราหมณ์

จุดเด่นที่สำนักสงฆ์ ใหญ่พระขอพร คูลายมือ คูวันเดือนปีเกิด กับเจ้าอาวาส ชมวิว

3) องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ก. หมอตำแย (คุณยายปิ่น มีสีสันต์)

การเรียนรู้ด้วยการสังเกตจาก ปู่ ย่า ตา ยาย เริ่มเป็นหมอตำแยเมื่ออายุประมาณ 50 ปี สาเหตุด้วยความจำเป็น ทำคลอด ประมาณ 3-4 ราย ดูอาการโดยการจับท้องดูรู้ว่าเป็นอย่างไร เวลาไปทำคลอดมีการบูชาครูถ้าไม่บูชาจะทำให้ผิคลู

วิธีการขยกรู ทำชั้น 5 ใช้ ก ล้วย 1 หวี เงิน 6 บาท เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญู สามารถถ่ายทอดได้ คลอดแล้วใช้ไม้ไผ่ลวก ตัดสายสะดือ สายสะดือผูกเป็นสามป่อง สองป่องอยู่กับเด็กเพื่อกันเลือดเด็กไหล

(ผู้ให้ข้อมูล คุณยายปิ่น มีสีสันต์)

ข. การทำชีได้

เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการเจาะน้ำมันจากต้นยาง เอาไฟเผาบริเวณที่เจาะต้นยาง หลังจากเผาแล้วนำใบหมากปามาปิดเพื่อไม่ให้ไฟไหม้น้ำมันหมด หรือไหม้จนหมดต้น เอน้ำมันที่ได้แยกออกส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งนำไปผสมกับไม้ที่สุกแล้วห่อด้วยใบลานแล้วเอาระดุกลานมัดเหมือนกับข้าวต้มมัด ระยะทางที่ไปเอน้ำมันยางไม่ไปเอาไกลมากนัก สาเหตุที่ไปหาน้ำมันยาง เพราะมีการตกข้าว 1 ถัง ถ้าใช้หนี้ ต้องเป็น 2 ถัง

ผู้ให้ข้อมูล คุณยายเขียว อินกิ้ง (เป็นคนทำชีได้)

ค. การทอเสื่อ

ได้รับความรู้มาจากแม่ วัตถุดิบที่ใช้ ต้นกก, ต้นหญ้าลังกา วิธีการทำ ตัดมาแล้วต้องลอกออกให้เป็น 4 แฉก นำไปตากแดด ย้อมสี ใช้สีวิทยาศาสตร์ สามารถทำได้ 2 ผืน ต่อ 1 วัน ในระยะเวลา 1 เดือน ทำได้ จำนวน 10 ผืน ขายในราคา 3 ผืน 100 บาท สามารถสืบทอดภูมิปัญญานี้ให้กับลูกหลานได้

ผู้ให้ข้อมูล คุณยายหอม ทูมทอง

ง. การทำเตาถ่านแบบโบราณ

วิธีทำ ขุดดินลงไปในพื้นที่ที่ต้องการทำเตาถ่านเหมือนทำบ่อ ดินที่ขุดสามารถนำมาทำเตาเผาถ่านได้พอดี จากนั้นนำไม้ที่จะเผามาเรียงในเตา นำเอาดินที่ขุดปั้นตามรูปไม้ เป็นรูปเตาแล้วเจาะรูที่สำหรับให้ควันออก 6 รู ใช้ไฟเผา ประมาณ 5 – 6 วัน จึงปิดรูที่ควันออกทิ้งไว้ 5 – 6 วัน เพื่อให้ถ่านที่เผาดับ จึงค่อยเปิดเตาถ่าน จะได้ถ่านประมาณ 5 – 6 กระสอบป่าน สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญานี้ให้คนรุ่นหลังได้

ผู้ให้ข้อมูล นายบัญชา พรหมภูผา

4) วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อของคนในชุมชน (ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายคำรณ ช่างสำโรง, นายสวัสดิ์ แนนสำโรง)

ประเพณี

- ประเพณีเทศน์มหาชาติ ช่วงเดือน 4 เดือน 5
- เทศน์ประวัติพระเวศสันดรชาดก
- จับกลุ่มกันแห่กันหลอน เพื่อนำปัจจัยถวายให้พระองค์ที่เทศน์

ประวัติพระเวศสันดรชาดกเชื่อว่าทำแล้วจะเป็นการสืบทอดจากบรรพบุรุษ

- ประเพณีเวียนเทียนรอบวิหารหรือที่ทำพิธีกรรมทางศาสนาของสำนักสงฆ์บ้านวังหินเป็นสถานที่สำคัญที่ชาวบ้านวังหินสักการบูชาจึงนิยมไปทำพิธีกรรมทางศาสนาที่สำคัญในพื้นที่ ทำกันมาเป็นเวลา 10 กว่าปี สำนักสงฆ์มีอายุการก่อสร้างมาแล้ว 38 ปี

วัฒนธรรม

ด้านการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นวัฒนธรรมที่เรียบง่าย อยู่แบบเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

5) กลุ่มองค์กรชุมชน

ก. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน มีการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 มีสมาชิก 200 คน มีนายวรรณรthy สุวรรณสุข เป็นประธาน

วัตถุประสงค์ของกองทุน

- เพื่อช่วยเหลือสมาชิกให้กู้ยืม ไปลงทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ
- เพื่อนำมาพัฒนา สาธารณูปโภคภายในหมู่บ้าน
- เพื่อเป็นสวัสดิการเพื่อการศึกษาบุตรหลาน
- เพื่อเป็นการรวมกลุ่มของกองทุนให้กองทุนเข้มแข็ง

ผู้ให้ข้อมูล นางสาวสมหมาย พิมรัตน์

ข. กลุ่ม฼าปนกิจหมู่บ้าน

เพื่อช่วยเหลือญาติพี่น้องสมาชิกเมื่อมีคนในครอบครัวเสียชีวิต จัดเก็บเงินเมื่อมีการเสียชีวิต ศพละ 30 บาทต่อครอบครัว มีผู้ใหญ่บ้าน นายวรรณรthy สุวรรณสุข เป็นประธาน มีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 215 ครอบครัว เคยมีการจัดตั้งมาแล้วมีการล่มสลายจึงจัดตั้งขึ้นใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2552

ผู้ให้ข้อมูล นายวรรณรthy สุวรรณสุข ผู้ใหญ่บ้าน

ค. กลุ่ม อ.ส.ม.

จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นเครือข่าย อ.ส.ม. ในระดับตำบล ช่วยเหลือด้านสุขภาพชุมชน และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการออกพื้นที่ มีสมาชิกทั้งหมด 13 คน มีนายวินัย ทองจ้อย เป็นประธาน นางสาวสมหมาย พิมรัตน์ รองประธาน ตั้งกลุ่มมาแล้วเป็นระยะเวลา 19 ปี

ผู้ให้ข้อมูล นายวินัย ทองจ้อย

5. หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

บ้านวังใหม่ เป็นหมู่บ้านใหม่ แยกออกมาตั้งหมู่บ้านเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง แต่ก่อนมีชื่อว่า บ้านวังมิด ซึ่งปัจจุบันเป็นหมู่ที่ 5 จึงขอเล่าเป็นประวัติบ้านวังมิด คือ ในสมัยก่อนประมาณ 40 – 50 ปี เส้นทางยังไม่เจริญ การสัญจรไปมาระหว่าง จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดปราจีนบุรี ต้องเดินเท้า ผ่านป่าเขาใหญ่ – ทับลาน ถ้าออกเดินทางด้วยเท้า จากอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ไปอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผ่านบริเวณคลองตรงนี้จะมีค้ำพอดิจะต้องหาที่พัก ตอนเช้าจึงจะเดินทางต่อได้ ถ้าออกเดินทางจากอำเภอกบินทร์บุรี ไปอำเภอปักธงชัยมาถึงบริเวณคลองนี้ก็มีค้ำพอดิเช่นกัน จึงเรียกคลองตรงนี้ว่า คลองวังมิด ต่อมามีคนเข้ามาอาศัยอยู่

เยอะเป็นหมู่บ้าน จึงได้มีชื่อว่า หมู่บ้านวังมิด เมื่อปี พ.ศ. 2505 ขึ้นกับตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาคี แต่เดิมนั้นได้เป็นหมู่ที่ 5 ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี แยกเป็นอีก 1 หมู่บ้าน คือบ้านวังใหม่ หมู่ที่ 8

ครั้งแรกที่มาตั้งหมู่บ้าน มีแม่ใหญ่ไผ่ แม่ใหญ่น้อย มาอยู่ก่อน มีแค่ 7 หลังคาเรือน ทิดเงินได้นำข้าวมาหยอด เรียกว่า ข้าวพันธุ์เมือง ข้าวขาวกระโทก ช่วงนั้น ปลา กบ สัตว์ป่ามีมากมาย เห็ดต่างๆ ออกดอกตามคันลานที่ตายแล้ว ถัดนั้น ไหนล้มลง จะมีเห็ดลานคล้ายเห็ดฟาง ถัดนั้น ไหนยืนคันตายก็จะมีเห็ดออกเหมือนเห็ดหนู เป็นอาหารชั้นดีของคนในชุมชน ช่วงหลังก็มีลูกหลาน ย้ายตามมาอยู่มากมาย เพราะเห็นว่าเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมาปี พ.ศ. 2509 ได้มีทางการตัดถนนผ่านป่าตรงนี้ และเป็นถนนหลวงหมายเลข 304 ในปัจจุบัน

เมื่อชาวบ้านมีการรวมตัวกันเป็นหมู่บ้านก็มีการตั้งศาลกลางบ้านขึ้นเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยว มีชื่อว่า ศาลเจ้าพ่อโซโหและเจ้าพ่อหลวงราช เหมราช จะจัดงานบูชาเจ้าพ่อในวันขึ้น 9 ค่ำ เดือน 4 ของทุกปี โดยชาวบ้านจะมาร่วมกันทุกคน และในอดีตเคยมีการขุดค้นหาโครงกระดูกของคน 8 สอก บริเวณกลางบ้านและพบโครงกระดูกคน ชาวบ้านจึงได้นำมาไว้ที่ศาลของเจ้าพ่อทั้ง 2 นี้ด้วย (ผู้ให้ข้อมูล: แม่ใหญ่เกิด แสนภพ, นางหลงอยู่ ภูมิโคกรัก, นางวาริ องกระโทก)

ที่มาของชื่อหมู่บ้านวังใหม่ เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2547 มีการแยกหมู่บ้านออกจากบ้านวังมิด โดยชาวบ้านทำประชาคมตั้งชื่อหมู่บ้าน เสนอขึ้นมา 3 ชื่อ คือ บ้านวังทอง บ้านวังสมบูรณ์ บ้านวังใหม่ มติของชุมชน เลือกชื่อ บ้านวังใหม่ ได้ดำเนินการตั้งหมู่บ้านเป็น บ้านวังใหม่ หมู่ที่ 8 ของตำบลบุพราหมณ์ ส่วนชื่อรอบๆ บริเวณหมู่บ้านก็มีชื่อต่างๆ ที่ชาวบ้านเรียกกัน และมีความเป็นมา เพราะก่อนจะตั้งชื่อบ้านวังมิด กลุ่มคนก็มีการเข้าจับจองพื้นที่ทำกิน และตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจายกันเป็นกลุ่มๆ เช่น กลุ่มบ้านรุงรัง กลุ่มเหวยายไห้ (ยายร้องไห้) กลุ่มบ้านจับเจ็ก กลุ่มบ้านเขายายหม้อ เส้นทางคดห้า ช่องเรือแตก ชับม่วง ชับไทร เป็นต้น

ความเป็นมาของชื่อต่างๆ

- บ้านรุงรัง สมัยก่อนคนที่เดินทางมาจับจองที่ทำกินก็ชอบสัมภาระเครื่องใช้ ไม่สอย หอบลูกทุ่งหลานมากันหลายคน ดูแล้วพะรุงพะรัง จึงเรียกว่ากลุ่มบ้านรุงรัง

- เหวยายไห้ (คำว่าไห้ เป็นภาษาอีสาน แปลว่าร้องไห้ ยายไห้ก็คือยายร้องไห้นั่นเอง) อยู่บริเวณศาลโทนในปัจจุบัน คือ กม. 45 ถนนสายกบินทร์บุรี – ปักธงชัย สมัยก่อนยังไม่มีถนน ขึ้นภูเขา คุณยายเคยปีนหรือเดินทางไปทำไร่ปลูกพริกปลูกมะเขือ พอภายหลังคุณยายแก่ตัวมากขึ้นเดินเป็นเก็บผลผลิตไม่ไหวเพราะเส้นทางเป็นเหวเป็นภูเขาต้องนั่งร้องไห้จึงมีชื่อเรียกต่อกันมาถึงทุกวันนี้

- ชับเจ็ก เป็นพื้นที่ที่มีน้ำซับไหลออกมาตลอดปี ชาวบ้านเข้าไปปลูกพริกปลูกมะเขือไว้แต่คำว่าเจ็กยังไม่มีใครให้ข้อมูลที่แน่ชัด ว่าชื่อนี้มาจากไหน

- บ้านเขาอีหม้อหรือ เรียกให้สุภาพว่า เขายายหม้อ เป็นกลุ่มคนที่ไปทำมาหากินอยู่บริเวณเนินเขา ซึ่งมียายหม้อเป็นผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือของกลุ่ม และบริเวณนี้เองที่ คุณลุงจันทร์ ที่เข้าร่วมประชุมให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าบริเวณนั้น เคยมีคนขุดดินลงไปเจอ หินสี สีด้ายสี เลือดคน บางคนก็บอกว่าเป็น เพชรก้อนโตประมาณหัวแม่มือ นำไปขายได้เงินประมาณ สามหมื่นบาท (เมื่อ 30 ปีที่ผ่านมา) ต่อมาก็มีหลายคนไปขุด แม้แต่พระก็เคยพยายามนั่งสมาธิเพื่อทำจิตภาวนา ก็ยังหาเพชรไม่เจอ หรือบางคนก็ไปขุดเจอนำมาเก็บไว้ที่บ้านก็เกิดอาเพศ ต้องนำกลับไปไว้ที่เดิม พระที่นั่งสมาธิก็มีอะไร ไม่รู้เหมือนมีภูมิลือยได้ไปลานที่ไ้ร่องนั่ง จึงไม่ได้อะไรกลับมา ตั้งแต่นั้นมา ก็ไม่มีใครกล้าไปขุดหาเพชรอีกเลย ลุงจันทร์ ได้เก็บเอาหินสี ที่เก็บรักษาไว้ออกมาให้ทีมวิจัยดู เป็นเกล็ดหินใสรวมกันประมาณ 15-20 เม็ด ความโตประมาณเท่าเม็ดทับทิม เมื่อถูกแสงไฟ จะสะท้อนแสงแวววาว ได้เก็บภาพไว้ด้วย

- คดห้า คือเส้นทางเดินไปมาหาสู่กันในสมัยก่อน เส้นทางก็ข้ามคลองซึ่งคดเคี้ยวเลี้ยวไปเลี้ยวมา วกลง จึงเรียกกันติดปากว่า บริเวณคดห้า จนถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันพื้นที่ตรงนั้น เป็นพื้นที่นา ทำไร่มัน

- ช่องเรือแตก เป็นชื่อเรียกต่อๆ กันมา ยังไม่มีใครให้ข้อมูลที่แน่ชัดเท่าไร เพราะเป็นเรื่องเล่าบางคนก็บอกว่าอยู่บริเวณ คลองวังมิดไห้หลวงร่วมกับคลองลำพญาธาร บางคนก็บอกว่าอยู่ในคลองวังมิดที่ไห้หลวงมาจากข้ามม่วง แต่จากการรวบรวมข้อมูลของผู้บันทึก ดร.ไสว วังหงษา หัวหน้าศูนย์วิจัยสัตว์ป่าและเขิงเทรา เคยเป็นวิทยากรผู้นำชุมชน และเป็นผู้ติดตามประวัติเกี่ยวกับช้างในประเทศไทย มีการตั้งคำถามอยู่ 2 ข้อ คือ บริเวณป่ามหาโพธิ์ และ ช่องเรือแตก ไว้ให้ผู้เข้าอบรมคิด จากการลงพื้นที่ หมู่ที่ 7 และ หมู่ที่ 8 มีคนแก่คนเฒ่าพูดถึงช่องเรือแตกบริเวณนี้ จึงไม่ทราบความเป็นไปเป็นมาที่แน่ชัด

- ชับม่วง คือ บริเวณที่เป็นน้ำซับตลอดปี กลุ่มคนก็จะไปตั้งบ้านเรือนหรือที่ทำมาหากินใกล้บริเวณนั้น และตรงนั้นจะมีต้นมะม่วงใหญ่อยู่ 2 ต้น จึงเรียกว่า ชับม่วง

- ชับไพร คือ บริเวณที่เป็นน้ำซับเช่นเดียวกัน มีต้นไทรใหญ่ มีน้ำซับตลอดปี เหมาะแก่การเพาะปลูก จึงมีกลุ่มคนอาศัยอยู่

2) สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ

1. ไร่ศรีล้อม เป็นศูนย์เรียนรู้ เทคโนโลยีพลังงานทางเลือก มีฐานเรียนรู้เรื่องพลังงานต่างๆ เช่น ฐานการสกัดน้ำจากเมล็ดสบู่ดำ ฐานพลังงานจากแสงอาทิตย์ ฐานการเผาถ่าน โดยเตาอบ ฐานแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ ฐานเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม เป็นต้น

2. น้ำตกวังหน้าผา เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่กำลังพัฒนาและประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสู่ผาเก็บตะวัน

ก. เขาอีหม้อ

ความเป็นมา สมัยก่อนประมาณ 30-40 กว่าปีมาแล้ว เคยมีชาวบ้าน ที่มาตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้ไปพบหินสี มีลักษณะสวยงามคล้ายเพชร และทองคำ จึงมีการขุดค้น ปรากฏว่ามีคนพบหินสีแปลกตาหลายอย่างนำไปขาย ได้เงินมาจึงมีการขุดค้นมากขึ้นจนเป็น ร่องรอยหลุมลึก ปัจจุบันยังมีให้เห็น และมีเหตุการณ์เกิดขึ้นคือ มีคนหนึ่งได้นำหินสีก้อนใหญ่มีสี สวยงามนำออกไปต่อมามีอาการเจ็บป่วยรักษาไม่หายจึงได้นำหินก้อนนั้นกลับมาคืนไว้ที่เดิม คน อื่นทราบข่าวได้พยายามหาหินก้อนนั้น แต่ไม่มีใครพบอีกเลย บริเวณนั้นก็ได้มีการตั้งศาลเจ้าที่ไว้ บูชา หลักฐานก็ยังเหลืออยู่ ทุกวันนี้ไม่มีใครเข้าไปขุดค้นอีกแล้วเพราะอยู่ในเขตอนุรักษ์คือเขตของ อุทยานแห่งชาติทับลาน น่าจะพัฒนาเป็นการนำเที่ยวได้ สภาพทั่วไปเป็นป่าธรรมชาติและป่าปลูก พื้นฟูเพิ่มเติมของสวนป่าเขาไผ่และสวนป่าเขาพลูหีบ

ระยะทางทางอยู่ห่างจากหมู่บ้านไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 3 กิโลเมตร ชาวบ้านผู้รู้ประวัติสามารถนำทางขึ้นไปดูสถานที่ได้แต่ต้องประสานกับ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลานก่อน

ข. น้ำตกวังหน้าผา

ความเป็นมา เป็นน้ำตกขนาดกลาง สูงประมาณ 50 เมตร ในอดีต บน น้ำตกเป็นที่ราบ เคยมีสองตายายปลูกบ้านทำไร่ด้านบนหน้าผา ปัจจุบันยังมีร่องรอยของไร่ตายายคือ ต้นขนุน มะม่วง มะขาม ด้านล่างน้ำตกสามารถเล่นน้ำได้ จะมีน้ำมากในช่วงเดือน มิถุนายน – เดือน ตุลาคม ของทุกปี น้ำมีน้อยในช่วงเดือนพฤศจิกายน - พฤษภาคม ของทุกปี สภาพป่ารอบบริเวณ น้ำตกเป็นป่าดิบแล้ง ระหว่างเส้นทางเดินไปน้ำตกจะเห็นร่องรอยสัตว์ป่า เช่น กวางป่า หมูป่า กระรอก กระแต กระต่ายป่า หมี เสือโคร่ง เป็นต้น

กล่าวถึง เสือโคร่ง ผู้ให้ข้อมูล คือคุณลุงสง่า เล่าว่า ประมาณ 5-6 ปี ก่อน ได้เลี้ยงวัวไว้ใกล้บริเวณป่าเขตอุทยานฯ พอใกล้ฤดูหนาว ได้มีเสือโคร่งลงมาจากเขา มากินวัว ที่เลี้ยงไว้ ในปีนั้นมีวัวตกเป็นอาหารเสือโคร่ง จำนวน 2 ตัว ปีต่อๆ มา ก็มีเสือโคร่งออกจากป่า พยายามจะมากินวัวอีก แต่ก็มีป้อมกัน จึงไม่มีการสูญเสียวัว แสดงว่าป่าบริเวณนี้ยังมีความอุดม สมบูรณ์

ระยะทาง ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 5-6 กิโลเมตร แต่ถ้าเข้าไปโดย การขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ สามารถเข้าถึงใกล้ น้ำตกมาก เดินประมาณ 1-2 กิโลเมตรทำ นั้นเอง

ผู้ให้ข้อมูล นายสง่า ขวัญหอม, นายบุญมี รอดตะกู, นายอาทิตย์ พะเคียง ตะกู, นายเคชา สิกคลัง

3) องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ก. หมอสมุนไพรพื้นบ้าน (นายนุ่ม หลอกกลาง)

ใช้สมุนไพรพื้นบ้านรักษาโรคต่างๆ เช่น งามั่ว ใช้ทับทิม ริดสีดวง ทวาร โดยใช้สมุนไพรตามป่า วิธีการรักษา งามั่ว ใช้ ลูกน้อยหน้า ดากแห้ง ใช้ฝนกับหินและน้ำ ผสม แล้วใช้ ปีกไก่ จุ่มน้ำยาทาบริเวณที่เป็นแผล 3 วันหาย

ใช้ทับทิม ใช้บานไม่รู้โรย ทั้ง 5 (ขาว) ถั่วแระ ทั้ง 5 เอามาผด 3 ป้อ ต้มพอเดือด กินวันแรก 1 ป้อ วันที่ 2 อีกจนครบ 3 ป้อ สืบทอดมาจาก ปู่ ย่า ตา ยาย

ผู้ให้ข้อมูล คุณนุ่ม หลอกกลาง

ข. ยาถอนพิษ (นายทัน ผดียงตะครุ)

ใช้สมุนไพรพื้นบ้าน มี รากตะไคร้ เอรากตะไคร้ มาฝนกับน้ำข้าว ข้าว ให้กิน จะทุเลา มีอาเจียนออก เพื่อแก้พิษผดสำแดง เช่น คลอดลูก เป็นไข้ มีการสืบทอดให้ ลูกหลาน

ผู้ให้ข้อมูล นายทัน ผดียงตะครุ

ค. การทำหน่อไม้ดอง (นางคง คณาสวัสดิ์)

เป็นภูมิปัญญาที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี วิธีการต้องเตรียม หน่อไม้ เกลือ น้ำเปล่า จะให้ดีต้องเป็นน้ำฝน

วิธีการทำ สับหน่อไม้ นำเกลือไปละลายน้ำ ไม่มีมาตรดองใช้วิธีชิม ไม่ให้เค็มมาก นำหน่อไม้ มาใส่ ในน้ำเกลือ ปิดฝาประมาณ 15 วัน ก็นำมาทานได้ ที่เหลือนำไปขาย โดยมีแม่ค้ามารับถึงบ้าน กิโลละ 8 บาท

ผู้ให้ข้อมูล คุณป้า คง คณาสวัสดิ์

ง. การนวดแผนโบราณ (นางไข่ หัสตรกิง)

เป็นการนวดแบบดั้งเดิม ได้แก่ นวดฝ่าเท้า นวดตามตัว ค่าจ้างนวดต่อ ครั้งแล้วแต่จะให้ตามความพอใจ ปัจจุบันยังมีชาวบ้านมาใช้บริการ แต่ยังไม่ได้รับทอดให้ใคร

ผู้ให้ข้อมูล นายนุ่ม หลอกกลาง, นายทัน ผดียงตะครุ, นางคง คณาสวัสดิ์, นางไข่ หัสตรกิง

จ. เทคโนโลยีพลังงานทางเลือก ไร่ศิริล้อม

เดิมที พื้นที่ตรงนี้เป็นพื้นที่ที่มรดกตกทอดมาจากพ่อแม่ ในสมัยก่อนก็ มีการปลูกพืชไร่เหมือนกับบุคคลอื่น คือ ที่ตรงไหน ไม่มีน้ำก็จะปลูกมันสำปะหลัง ตรงไหนมีน้ำก็จะทำนา ส่วนตัวเองก็รับจ้างทั่วไปถ้าหมดฤดูทำการเกษตร ปลูกต้นไม้ ดูแลสวนให้คนอื่น ต่อมาก็มี ญาติพี่น้องของเจ้าของสวนมาพักด้วยแล้วแต่โอกาส จึงนึกขึ้นได้ว่าตัวเองก็มีที่ดินมากพอที่จะปลูก ต้นไม้อื่นได้ด้วย ประกอบกับได้รับฟังพระราชกระแสคำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง การทำการเกษตรแบบพึ่งตนเองเพื่อลดรายจ่ายในครอบครัว จึงตัดสินใจมาปลูกไม้ยืนต้นในพื้นที่

และขุดบ่อเพื่อเก็บน้ำ ไว้ทำนา เลี้ยงปลา ซื่อวมาเลี้ยง ปลุกไฟเขียวอีสาน ปลุกไฟแดง ก็เกิดรายได้ขึ้นมา จึงทำแปลงพืชผักสวนครัว เช่น กระเพรา ตะไคร้ ข่า มะเขือ ฯลฯ หลังจากเหลือกินก็นำไปขาย มีรายได้เพิ่มขึ้น ในช่วงหนึ่งประเทศไทยเกิดวิกฤตเรื่องพลังงานน้ำมัน หน่วยงานราชการมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชที่สามารถนำไปทำน้ำมันดีเซลได้ และต้นสบู่ดำก็เป็นตัวหนึ่งที่ทำน้ำมันได้ จึงได้แบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่ง เป็นแปลงปลูกต้นสบู่ดำ เพื่อนำน้ำมันมาใช้กับเครื่องยนต์เพื่อการเกษตร ระหว่างนั้นก็ให้มีหน่วยงานหลายหน่วยเข้ามามีส่วนร่วม บางหน่วยก็ให้การสนับสนุนบ้าง ตัวเองก็ได้มีโอกาสได้ออกไปเรียนรู้เกี่ยวกับพลังงานทดแทน จึงรู้ว่าเราสามารถนำเอาวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมมาปรับวิธีทำได้ เช่น การใช้เตาพื้นหุงต้มอาหาร จึงเริ่มเป็นที่มาทำพลังงานทดแทนในพื้นที่ โดยทำเตาเผาถ่าน ได้น้ำส้มควันไม้ ทำบ่อหมักมูลสัตว์ได้แก๊สชีวภาพ ทำพลังงานไฟฟ้าจากแผงโซลาร์เซลล์ ใช้เครื่องสูบน้ำจากน้ำมันสบู่ดำ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนก็ลดลง ต้นไม้ที่ปลูกไว้ก็ได้ผล เช่น ขนุน ชมพู่ ส้มโอ มะขามหวาน มะม่วง หน่อไม้ ถั่วลิสง ฯลฯ เป็นต้น สัตว์เลี้ยงก็เริ่มได้ผล เช่น วัวมีจำนวนมากขึ้นก็แบ่งขาย ปลาที่เลี้ยงไว้ก็นำไปขาย ข้าวที่ทำไว้ส่วนหนึ่งเก็บไว้กิน ส่วนหนึ่งทำข้าวสาคูด้วยมือขายเป็นของฝาก พอมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ก็สร้างบ้านพักเพื่อรองรับเป็นที่พักสำหรับหมู่คณะที่ต้องการมาพักผ่อน ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน และเข้าค่ายอนุรักษ์ฯ ต่างๆ

ปัจจุบัน ไร่ศิริล้อมนี้จึงเกิดเป็นฐานเรียนรู้ เรื่อง พลังงานทางเลือก เกษตรสวนผสม การบริหารจัดการฟัซงตนเอง เป็นสถานที่จัดงานพลิกฟื้นวิถีชุมชนคนบุพราหมณ์ ซึ่งจัดมาแล้ว 3 ปี อยากให้การจัดงานนี้เป็นประเพณีของตำบลบุพราหมณ์ ซึ่งกิจกรรมในงาน เป็นการบอกเล่าเรื่องราวในสมัยอดีตให้ผู้ร่วมงานได้รับรู้รับทราบ และให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้ หน่วยงานทางราชการเห็นความสำคัญ ในปี พ.ศ. 2553 โดยเกษตรอำเภอชาติ ได้ส่งเข้าประกวด เรื่อง การทำเกษตร ไร่สวนผสม ผ่านการประกวดชนะเลิศระดับจังหวัดปราจีนบุรี เป็นตัวแทนจังหวัดประกวดในระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไปนับได้ว่าเกิดจากภูมิปัญญาของปราชญ์ชุมชนคนหนึ่งสร้างพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและบุคคลทั่วไป สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนได้ด้วย

ผู้ให้ข้อมูล นายปัญญา ระโหฐาน เจ้าของไร่ศิริล้อม

4) วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อของคนในชุมชน

บ้านวังใหม่ เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากหลายจังหวัดมาอยู่ในป่าเขา จึงมีประเพณีดั้งเดิมติดมาและนับถือผีด้วย ข้อมูลประเพณีที่ได้ คือ

ก. ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ

เพื่อให้ลูกหลานขอพรขอขมาเพื่อเป็นสิริมงคลเป็นการให้ลูกหลานได้มาพบปะปู่ย่าตายายลูกป้าน้าอา เล่นน้ำคลายร้อน มีการละเล่นกีฬาพื้นบ้านต่างๆ สร้างความสามัคคีให้กับครอบครัวและชุมชน จะจัดในวันที่ 13 – 15 เมษายน ของทุกปี

ข. ประเพณีไหว้ศาลเจ้าพ่อหลวงราช, เจ้าพ่อโซโห ประจำหมู่บ้าน

เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านทุกคนในชุมชน เพื่อให้ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุข มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน กระทำสืบต่อกันมาตั้งแต่ตั้งหมู่บ้าน โดยจะจัดงานทำบุญในวันขึ้น 9 ค่ำ เดือน 4 ของทุกปี ถ้าปีไหน เศรษฐกิจดี ข้าวปลาอุดมสมบูรณ์ จะจัดไว้เจ้าพ่อ ปีละ 2 ครั้ง ถ้าปีไหนเศรษฐกิจไม่ดี ก็จะจัดปีละ 1 ครั้ง

ค. ประเพณีตัดบาคตรกลางบ้าน

เพื่อเป็นการทำบุญกลางบ้านให้เป็นสิริมงคลแก่บ้านเรือนและทั้งหมู่บ้าน เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว และทำต่อๆ กันมาทุกปี

ง. ประเพณีทำบุญเข้าพรรษาและออกพรรษา

เป็นการทำบุญตามประเพณีในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการสืบทอดให้ศาสนาให้คงอยู่ มีการถือศีลปฏิบัติธรรม คนแก่คนเฒ่า ไปจำวัด รักษาศีล ตลอด 3 เดือน เมื่อถึงวันออกพรรษาก็มีการทำบุญวันออกพรรษาเหมือนหมู่บ้านทั่วไปของไทย

จ. ประเพณีลอยกระทง

เป็นประเพณีเพื่อขอขมาเจ้าแม่คงคาที่เราใช้อาบใช้กิน โดยการทำกระทงไปลอยในแม่น้ำลำคลองที่อยู่ในหมู่บ้าน บางปีก็จัดเป็นงานใหญ่ บางปีก็ทำตามประเพณีชาวบ้าน แต่ก็ทำทุกปี

ฉ. ประเพณีทำขวัญข้าว

เป็นประเพณีเพื่อขอขมาพระแม่โพสพที่คนเราได้ล่วงเกิน เป็นขวัญกำลังใจของชาวนา และเป็นสิริมงคลให้แก่เกษตรกร จะกระทำก่อนการลงเกี่ยวข้าวของทุกปี โดยหมู่บ้านวังใหม่ จะจัดเป็นประเพณีใหญ่ ใช้สถานที่ ที่ไร่ศิริล้อม มีกิจกรรมหลายอย่างในงาน ใช้ชื่องาน “พลิกฟื้นวิถีชุมชนคนนุพราหมณ์” มีกิจกรรมออกร้านอาหารพื้นบ้าน มีการแข่งขันเกี่ยวข้าว มีการชมวิถีการลงแขกเกี่ยวข้าว ตีข้าว สีข้าว ข้าวขึ้นยุ้งฉาง

ผู้ให้ข้อมูล พ่อใหญ่จันทร์ รัชมัยยัง, พ่อใหญ่วัน รัชมัยยัง, พ่อใหญ่เสาร์ เมืองสวรรค์

5) กลุ่มองค์กรชุมชน

ก. กลุ่มผู้เลี้ยงหมู

จัดตั้งเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547 เพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จัดตั้งกลุ่มมาแล้ว ระยะเวลา 7 ปี ระยะเวลาเลี้ยง ใช้เวลา 4 เดือน สามารถจับขายได้ อาหารที่ใช้ของที่มีอยู่ในพื้นบ้าน หัวอาหาร ปลาข้าว รำ หยวกกล้วย ให้อาหาร 2 เวลาต่อวัน ช่วงเช้าและช่วงเย็น มีนางละเมียด จีเพชร เป็น ประธาน

ผู้ให้ข้อมูล นางละเมียด จีเพชร

ข. กลุ่ม อ.ส.ม.

จัดตั้งเมื่อ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2537 เพื่อดูแลด้านสุขภาพเบื้องต้น และเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จัดตั้งมาแล้วเป็นระยะเวลา 16 ปี ทำให้ชุมชนได้รับความ สะดวกสบายมีความรู้เรื่องไข้เลือดออก ไข้มาลาเรีย มีจำนวนสมาชิก 13 คน มี นายสมจิตร คอบ กลาง เป็น ประธาน

ผู้ให้ข้อมูล นายสมจิตร คอบกลาง

2. ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัย เงื่อนไขเกี่ยวกับสถานการณ์จัดการท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี ในช่วงที่ผ่านมา

2.1. ข้อมูลปัจจัย เงื่อนไขเกี่ยวกับสถานการณ์จัดการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า มีสถานการณ์และกระบวนการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนและ กลุ่มนักท่องเที่ยวในช่วงที่ผ่านมา คือ

ในปี พ.ศ. 2549 หมู่ที่ 1 ตำบลบุพราหมณ์ เป็นชุมชนที่มีการริเริ่มในด้านการจัดการ ท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดปราจีนบุรีขึ้นมาก่อน ในนามกลุ่มตำบลน โทมสเคย์ ให้การต้อนรับ นักท่องเที่ยวและได้รับการประชาสัมพันธ์จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสื่อต่างๆ ทำให้ เป็นที่รู้จัก แต่ภายในชุมชนยังขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการท่องเที่ยว และยังขาดการ มีส่วนร่วมของชุมชนอื่นๆ ในตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่ผ่านมามีการต้อนรับ นักท่องเที่ยวและคณะครูงานต่างๆ จึงมีการรวมตัวกันในลักษณะเฉพาะกิจ ทำให้การจัดการไม่เป็น ระบบประสบปัญหาต่างๆที่ต้องแก้ไขในระหว่างการค้าเนินการต้อนรับนักท่องเที่ยวและคณะครูงาน อยู่เสมอ อีกทั้งชุมชนอื่นๆในตำบลต่างมองว่าผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวตกอยู่กับคนกลุ่มเดียว ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและขาดความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวร่วมกัน ประกอบกับนโยบาย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ และนโยบายของจังหวัดปราจีนบุรีที่จะสนับสนุนให้ ตำบลบุพราหมณ์จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้นจัดเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของตำบล และจังหวัด ปราจีนบุรี แต่ยังขาดรูปแบบและการจัดการที่ชัดเจนรวมถึงขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจาก ชุมชนต่างๆ ในตำบล

3. ผลการศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี

จากการทดลองจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลบุพราหมณ์นั้น คือการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิด 3 ด้าน คือ เอกลักษณ์ ความรู้ และความสนุกสนาน มีรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว 2 รูปแบบ 3 โปรแกรม ดังนี้

รูปแบบที่ 1

1.1 โปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์

ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน

วันที่ 1

09.00 – 09.30 น.	คณะนักท่องเที่ยวถึงหน้าองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์
09.30 – 10.00 น.	ชมอุทยานแห่งชาติทับลาน ศึกษาเรียนรู้วงจรชีวิตต้นลาน ฟังบรรยายเรื่องผืนป่ามรดกโลกดงพญาเย็น-เขาใหญ่
10.00 – 10.15 น.	รับประทานอาหารว่างได้เริ่มต้นลาน พืชตระกูลปาล์ม ไม้ค้ำค้ำบรรพ์
10.15 – 12.00 น.	ชม ภูมิปัญญาท้องถิ่นการจักสานใบลานหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่กลุ่มจักสานใบลานหมู่ที่ 1
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ที่ ศูนย์ผลิตภัณฑ์จักสานใบลาน
13.00 – 14.00 น.	ศึกษาเรียนรู้พืชสมุนไพรพื้นบ้าน กลุ่มโนนคู่ บ้านหมอศรี
14.00 - 15.00 น.	ชมเกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่
15.00 - 16.00 น.	ศูนย์ปฏิบัติธรรมปิฎก หมู่ที่ 10
15.00 - 16.00 น.	ชมอ่างเก็บน้ำทับลาน สูดโอโซน อันดับ 7 ของโลก
16.00 - 18.00น.	เข้าที่พักทับลานโฮมสเตย์/ตามอรัยาศัย
18.00 - 20.00 น.	รับประทานอาหารพาแลง/การแสดงมนุษย์ 100 เสียง/พักผ่อน/ชมจันทร์

วันที่ 2

06.00 - 08.00 น.	ถ่ายรูปที่อ่างเก็บน้ำทับลาน สูดโอโซน
08.00 - 09.00 น.	รับประทานอาหารพื้นบ้านที่ทับลานโฮมสเตย์
09.00 - 14.00น.	เดินท่องไพรชมน้ำตกเหวนกกก ห่อข้าวรับประทานอาหารกลางวันในป่า
14.00 - 16.00น.	รับประทานอาหารว่าง/น้ำเย็นที่ปั๊มน้ำมันวังทอง/ชมกล้วยไม้ของฝากจากตำบลบุพราหมณ์
16.00น.	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

1.2 โปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์

ระยะ 2 วัน 1 คืน

วันที่ 1

09.00 – 09.30 น.	ไหว้ศาลเจ้าพ่อหลวงราช
09.30 – 10.30 น.	ชมต้นลานที่อุทยานแห่งชาติทับลาน ผืนป่ามรดกโลก ดงพญาเย็น - เขาใหญ่
10.30 – 11.00 น.	เบรกขนมไทย
11.00 – 12.00 น.	ภูมิปัญญาการรักษาโรคแบบโบราณ - บายศรี
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหาร (กลุ่ม/ทีมวิจัย)
13.00 – 14.00 น.	ไร่แก่น บ้านลุงจ้อย
14.00 – 15.00 น.	อินทรีฯปลอดสาร ม.2
15.00 – 16.00 น.	เข้าที่พักไรศรีล้อม
16.00 – 17.30 น.	อ่างเก็บน้ำ (เล่นน้ำ,ชมนก,ตกปลา)
17.30 – 19.00 น.	ไหว้/ชมพระอาทิตย์ตกดินวัดวังหิน
19.00 – 20.30 น.	รับประทานอาหาร/วัฒนธรรม ตำบลบุพราหมณ์

วันที่ 2

06.00 - 08.00 น.	ถ่ายรูปที่อ่างเก็บน้ำทับลาน สูดโอโซน
08.00 - 09.00 น.	รับประทานอาหารพื้นบ้านที่ตำบลโฮมสเตย์
09.00 - 14.00น.	เดินท่องเที่ยวชมน้ำตกเหวนกกก ห่อข้าวรับประทานอาหารกลางวันในป่า
14.00 - 16.00น.	รับประทานอาหารว่าง/น้ำเย็นที่ปั๊มน้ำมันวังทอง/ชมกล้วยไม้ของฝากจากตำบลบุพราหมณ์
16.00 น.	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

รูปแบบที่ 2

โปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนตำบลบุพราหมณ์

ระยะเวลา 1 วัน

09.00 – 09.30 น.	ไหว้ศาลเจ้าพ่อหลวงราช
09.30 – 11.00 น.	ไร่อีรีล้อม(พลังงานทางเลือก)
11.00 – 12.00 น.	ชุมชนกล้วยไม้/โอท็อปปืมน้ำมัน
12.00 – 15.00 น.	รับประทานอาหาร/เตรียมเดินทางเข้าป่า/หมู่ 10 - ชมน้ำตกเหวหมาหอน
15.00 – 16.00 น.	- ไหว้พระขอพรสำนักสงฆ์วังหิน

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

โครงการนี้เป็นการค้นหารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลพราหมณ์ อำเภอนาดิ จังหวัดปราจีนบุรี จึงเป็นการทำงานระหว่างประชาชนที่อยู่ใน ตำบลพราหมณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญในการทำงาน อันจะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวฯ ต่อไป

1. สรุปผลการวิจัย

กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นของโครงการนี้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เป็นส่วนสำคัญในการดำเนินงาน โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาต้นทุนศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของตำบลพราหมณ์ อำเภอนาดิ จังหวัดปราจีนบุรี

1.1.1 หมู่ที่ 1 บ้านทับลาน

ประวัติศาสตร์ชุมชน เดิมทีคนสมัยก่อนมีเส้นทางสัญจรไปมาหาสู่กัน โดยการเดินด้วยเท้า ระหว่างอำเภอบึงขัง กับอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมามีคนมาสร้างพัก (ทับ) บริเวณเส้นทางที่ผ่านป่าลาน ถ้าคนเดินทางไปมาจะพุดกันหรือถามกันว่าทับที่พักอยู่ตรงไหน คนตอบก็จะพุดว่าทับที่พักอยู่ที่ป่าลาน จึงได้เรียกกันมาจนถึงทุกวันนี้ว่า “ทับลาน”

สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำทับลาน น้ำตกลำพระยธาร ป่าลานผืนสุดท้าย ที่อุทยานแห่งชาติทับลาน เส้นทางเดินศึกษาและสื่อความหมายธรรมชาติภูมิวงจรเขียว และน้ำตกเหวนกกก

องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การรักษาโรคภูสวัตร , เริม, ไฟลามทุ่ง, หรือ ผีตาแดง

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ของคนในชุมชน จากการสำรวจข้อมูลพบว่า มีประเพณีการทอดผ้าป่าการกุศล ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ประเพณี สร้างศาลเพียงตาและเครื่องไหว้, บายศรี วัฒนธรรมการดำรงชีวิต ของคนหมู่ที่ 1 มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

กลุ่มองค์กรชุมชน ได้แก่ กลุ่มจักสานลานทอง กลุ่มจักสานใบลาน กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มแพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้านลานทอง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมู่บ้าน กลุ่ม อสม.

กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตำบลโสมสเคย์) กลุ่มเยาวชนรักศิลป์ไทย กลุ่มฌาปนกิจ กลุ่มสวัสดิการชุมชนคนไม่ทิ้งกันตำบลบุพราหมณ์ กลุ่มสถานแข่งมวย สนามส้มไก่ และกลุ่มผู้ใช้น้ำ

1.1.2 หมู่ที่ 2 บ้านขุนศรี

ประวัติศาสตร์ชุมชนเมื่อประมาณ 300 ปี ที่ผ่านมามีคนชื่อ พ่อใหญ่ขุนศรี และขุนหมื่น สองพี่น้อง อพยพมาจากประเทศลาว มาตั้งรกรากอยู่ที่บ้านพะเนง จนกระทั่งมีการตั้งเป็นหมู่บ้าน เรียกว่า บ้านขุนศรี

สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย ทุ่งนาและป่าลาน โป่งช้างป่า

องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ วิธีการปลูกมันสำปะหลัง โดย นายธนาคาร ดวงกมลวรรณ และการแกะสลัก การจัดสาน การตัดกระดาษในพิธีการต่างๆ โดยนายสุข

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ของคนในชุมชน ได้แก่ ประเพณีทำบุญตักบาตรกลางบ้าน ประเพณีสงกรานต์รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ประเพณีบุญบั้งไฟ

กลุ่มองค์กรชุมชน ได้แก่ กลุ่ม อสม. และกลุ่มเกษตรอินทรีย์

1.1.3 หมู่ที่ 6 บ้านวังขอนแดง

ประวัติศาสตร์ชุมชน สมัยก่อนในห้วยลำพระยาธารบริเวณหลังโรงพักวังขอนแดง มีขอนไม้แดงขนาดใหญ่เมื่อมีชาวบ้านกลุ่มแรกเข้ามาอยู่จึงตั้งชื่อบ้านตามชื่อขอนไม้แดงปัจจุบันขอนไม้ไม่อยู่แล้ว

สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย ป่าชุมชนหมู่ที่ 6 โป่งนก และน้ำตกห้วยหูช้าง

องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ปีก (เป็ด)

กลุ่มองค์กรชุมชน ได้แก่ กลุ่มจักสานใบลาน กลุ่มเพาะกล้าลาน กลุ่มเพาะเห็ดฟาง กลุ่มผู้เลี้ยง โค - กระบือ กลุ่มผู้ใช้น้ำประปา กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มฌาปนกิจ กลุ่ม อสม.หมู่บ้าน กลุ่มโรงเรียนเกษตรกร

1.1.4 หมู่ที่ 7 บ้านวังหิน

ประวัติศาสตร์ชุมชน ก่อตั้งบ้านวังหิน เมื่อปี พ.ศ. 2505 แต่ก่อนนั้นได้มีบ้านอยู่หลังเดียว อยู่ข้างริมคลองวังหิน ต่อมาเมื่อผู้อพยพถิ่นฐานมาจากอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มาอยู่ ณ ที่แห่งนี้ 7 ครอบครัว จึงได้พากันตั้งชื่อบ้านวังหิน

สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ น้ำตกบ่อทอง และสำนักสงฆ์วังหิน

องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ หมอดำแย การทำไข่ได้ การทอเสื่อ และการทำเตาด่านแบบโบราณ

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อของคนในชุมชน ประกอบด้วย ประเพณีเวียนเทียนรอบวิหาร ประเพณีเทศน์มหาชาติ ช่วงเดือน 4 เดือน 5 เทศน์ประวัติพระเวชสันดรชาดก ประเพณีจับกลุ่มกันแห่กันหลอน ด้านการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นวัฒนธรรมที่เรียบง่ายอยู่แบบเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

กลุ่มองค์กรชุมชน ได้แก่ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน และกลุ่ม อ.ส.ม.

1.1.5 หมู่ที่ 8 บ้านวังใหม่

ประวัติศาสตร์ชุมชน บ้านวังใหม่ เป็นหมู่บ้านใหม่ แยกออกมาตั้งหมู่บ้านเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง แต่ก่อนมีชื่อว่า บ้านวังมิด ซึ่งปัจจุบันเป็นหมู่ที่ 5

สภาพพื้นที่ทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย ไร่นา ไร่ส้ม น้ำตกวังหน้าผา เขาอีหม้อ และเส้นทางศึกษาธรรมชาติสู่ผาเก็บตะวัน

องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ หมอสมุนไพรพื้นบ้าน (นายหนุ่ม หลอกกลาง) ขาดอนพิช (นายตัน ผดียงตะครุ) การทำหน่อไม้ดอง (นางคง คณาสวัสดิ์) การนวดแผนโบราณ (นางไข่ หัสครก) และเทคโนโลยีพลังงานทางเลือก ไร่นา ไร่ส้ม

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อของคนในชุมชน ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ประเพณีไหว้ศาลเจ้าพ่อหลวงราช, เจ้าพ่อโซโฮ ประจำหมู่บ้าน ประเพณีตักบาตรกลางบ้าน ประเพณีทำบุญเข้าพรรษาและออกพรรษา ประเพณีลอยกระทง และประเพณีทำขวัญข้าว

กลุ่มองค์กรชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้เลี้ยงหมู และกลุ่ม อสม.

1.2 ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัย เงื่อนไขเกี่ยวกับสถานการณ์จัดการท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี ในช่วงที่ผ่านมา

ข้อมูลปัจจัย เงื่อนไขเกี่ยวกับสถานการณ์จัดการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า

ภายในชุมชนขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการท่องเที่ยว และยังขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนอื่นๆ ในตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ มีการรวมตัวกันในลักษณะเฉพาะกิจ

ทำให้การจัดการไม่เป็นระบบประสบปัญหาต่างๆที่ต้องแก้ไขในระหว่างการดำเนินการต้อนรับนักท่องเที่ยวและคณะครูงานอยู่เสมอ อีกทั้งชุมชนอื่นๆในตำบลต่างมองว่าผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวตกอยู่กับคนกลุ่มเดียว ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและขาดความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวร่วมกัน ประกอบกับนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ และนโยบายของจังหวัดปราจีนบุรีที่จะสนับสนุนให้ตำบลบุพราหมณ์จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้นจัดเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของตำบล และจังหวัดปราจีนบุรี แต่ยังขาดรูปแบบและการจัดการที่ชัดเจนรวมถึงขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากชุมชนต่างๆ ในตำบล

1.3 ผลการศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี

จากการทดลองจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลบุพราหมณ์นั้น มีรูปแบบที่เหมาะสม คือ การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิด 3 ด้าน คือ เอกลักษณ์ ความรู้ และความสนุกสนาน โดยมีรูปแบบ 2 รูปแบบ คือ แบบ 1 วัน และ 2 วัน 1 คืน รวม 3 โปรแกรมการท่องเที่ยว

2. อภิปรายผล

ในการดำเนินงานในโครงการนี้พบว่า ชุมชนมีต้นทุนที่หลากหลาย ทั้งได้ด้านของทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยว อาทิ เช่น อุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งถือเป็นปามรดกของประเทศไทย ในด้านขององค์ความรู้ ภูมิปัญญาที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งถือได้ว่ามีเอกลักษณ์ของตนเองและยังมีปราชญ์ชาวบ้านที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้นั้นให้สืบต่อไปสำหรับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ประเพณี จะเห็นได้ว่า ชุมชนในตำบลบุพราหมณ์มีวิถีชีวิตที่คล้ายกันคือการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย อยู่แบบช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และประเพณีทำบุญกลางบ้านซึ่งพบได้เกือบทุกหมู่บ้านในตำบลบุพราหมณ์ นอกจากนี้ยังมีองค์กรท้องถิ่นภายในชุมชนหลาย ๑ องค์กร ต้นทุนต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อนำมารวมกับกรอบแนวคิดทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ เอกลักษณ์ ความรู้ และความสนุกสนาน ย่อมจะเป็นรูปแบบแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับชุมชนอย่างแท้จริง

3. ข้อค้นพบจากการวิจัย

จากการทำงานวิจัย พบว่า การชี้แจงโครงการในช่วงแรกเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการทำงานในระยะต่อมา ดังนั้นการทำความเข้าใจให้กับชุมชนนั้นจะต้องเป็นการใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ ไม่เป็นวิชาการ มีการชี้แจงอย่างสม่ำเสมอ

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

4.1. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1) การสร้างความเข้าใจโครงการให้กับชุมชนรับทราบในช่วงแรกนั้นค่อนข้างประสบปัญหาเนื่องจากการสื่อสารที่ใช้ภาษาเป็นทางการ และเป็นวิชาการมากเกินไปทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ค่อยเข้าใจ ดังนั้นเพื่อให้การสื่อสารเข้าใจง่ายจะต้องปรับปรุงเรื่องการอธิบายในลักษณะภาษาชาวบ้าน เข้าใจง่าย

2) ความไม่พร้อมของทีมวิจัย เนื่องจากแต่ละคนค่อนข้างมีบทบาทหน้าที่ในชุมชน ทำให้บางครั้งไม่สามารถเสียสละเวลาให้กับงานวิจัยได้เต็มที่ ดังนั้นในการดำเนินงานต่อไปๆ จะต้องหาคนที่มีความพร้อมในการทำงานในโครงการลักษณะนี้

3) ฐานะทางสังคมของแต่ละคนในทีมวิจัยที่ค่อนข้างแตกต่างกันทำให้การทำงานในโครงการมีความเกรงใจ และไม่กล้าที่จะนำเสนอความคิดเห็นของตนเองมากนัก ดังนั้นในการดำเนินงานต่อไปจะต้องจัดช่องว่างที่เกิดขึ้นเหล่านี้